

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΩΝ ΕΤΩΝ

1941-1944

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1947

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΩΝ ΕΤΩΝ

1941-1942-1943-1944

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1947

GO 518 53133 | MAN

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

---

1. Εὐεργέται	δ'
2. Διοικητικὸν Συμβούλιον	ε'
3. Τακτικοὶ ἑταῖροι	ς' — θ'
4. Γενικὴ ἔκθεσις τοῦ Γραμματέως περὶ τῶν πεπραγμένων . . .	1— 20
5. Ἀνασκαφὴ ἐν Σαλαμῖνι ὑπὸ Δημητρίου Πάλλα	21— 26
6. Ἀνασκαφαὶ ἐν Αὐλωναρίῳ ὑπὸ Ἰωάννας Κωνσταντίνου καὶ Ἰωάννου Τραυλοῦ	27— 41
7. Ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ ἐν Θεσσαλονίκη ναῶ τῆς Ἀγίας Σοφίας ὑπὸ Μαρίνου Γ. Καλλιγᾶ	42— 52
8. Ἀνασκαφαὶ φρεάτων ἐν Πάτραις ὑπὸ Ἰωάννου Μηλιάδη . . .	53— 55
9. Ἀνασκαφαὶ Σικυῶνος ὑπὸ Ἀναστασίου Κ. Ὁρλάνδου	56— 60
10. Ἀνασκαφαὶ ἐν θέσει «Τζαμί» τῆς Σικυωνίας ὑπὸ Εὐσταθίου Στίχα	61— 64
11. Ἀνασκαφαὶ ἐν Κυνουρίᾳ ὑπὸ Κωνσταντίνου Ρωμαίου	65
12. Συνέλευσις τῶν ἑταίρων	66
13. Ἐκθεσις τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς	67— 70
14. Ἀπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἔτους 1941	71— 73
15. Κίνησις τῶν δημοσιευμάτων τῆς ἑταιρείας	74— 76

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ	ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ	ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ	HEINRICH SCHLIEMANN
Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ ΕΛΛ. ΚΟΙΝΟΤΗΣ	ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ	ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ
DUC DE LUYNES	ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΝΑΡΔΑΚΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ	ΣΟΛΩΝ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ	ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Ι. ΠΡΩΙΟΣ
ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ	ΟΘΩΝ Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ	ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΣ	ΒΕΝΙΑΜΙΝ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ	ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΣΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ	ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	GEORGES CLEMENCEAU
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ	A. E. H. GOEKOOP
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ
HILARION ROUX	

ΔΩΡΗΤΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

WILLIAM PATON
ΜΙΧΑΗΛ Π. ΒΛΑΣΤΟΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΣΤ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1941

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Σημ. — Οἱ δι' ἄστερίσκου σημειούμενοι ἑταῖροι εἶναι ἰσόβιοι.

1. * Ἀγγελόπουλος Θεόδωρος.
2. * Ἀθανασάκης Ἰωάννης.
3. * Αἰγινήτης Βασίλειος.
4. Ἀλεξάκης Χαρίλαος.
5. Ἀλεξόπουλος Θεοφάνης.
6. Ἀλεξόπουλος Νικόλαος.
7. * Ἀλιβιζᾶτος Ἀμίλλας.
8. Ἀναγνωστόπουλος Ἰωάννης.
9. Ἀναγνωστόπουλος Νικήτας Κ.
10. Ἀναστασιάδης Ἀναστάσιος.
11. * Ἀξελὸς Ἰωάννης.
12. * Ἀποστολάκη Ἄννα.
13. Ἀποστολάκης Δημήτριος.
14. Ἀποστολίδης Χρῆστος.
15. * Ἀρβανιτόπουλος Ἀπόστολος.
16. Βαλάσης Θωμᾶς.
17. Βάλληνδας Πέτρος Γ.
18. Βαρούχα Χριστοδουλοπούλου Εἰρ.
19. * Βέλτσος Γεώργιος Νικολ.
20. * Βερναρδάκης Κωνσταντῖνος.
21. * Βιζουκίδης Περικλῆς.
22. * Βολονάκης Μιχαήλ.
23. * Βορέας Θεόφιλος.
24. Βουγιούκας Γεώργιος.
25. Γαλανὸς Σπυρίδων.
26. Γεδεὼν Μανουήλ.
27. * Γερογιάννης Κωνσταντῖνος.
28. Γεωργόπουλος Μελέτιος.
29. Γιαννόπουλος Δημήτριος.
30. Δέγλερης Ἀλέξανδρος.
31. * Δηλιγιάννης Ἐπαμεινώνδας.
32. Δημητριάδης Δημήτριος.
33. * Δημητριάδης Χρῆστος.
34. Διαμαντοπούλου Ἀγνή.
35. Διαμαντόπουλος Ἀνδρέας.
36. Διαμαντόπουλος Διονύσιος.
37. Διαμαντόπουλος Ἡρακλῆς.
38. Δόσιος Κωνσταντῖνος.
39. Λουκάκη Εὐανθία.
40. Δραγάτσης Ἀθανάσιος Ἰακ.
41. Δραγούμης Φίλιππος Στέφ.
42. Δρόσος Ἰωάννης Ἄντ.
43. * Δυοβουνιώτης Γεώργιος.
44. * Δυοβουνιώτης Κωνσταντῖνος.
45. * Ἐμπεδοκλῆς Γρηγόριος.
46. * Ἐμπειρῖκος Μιχαήλ.
47. * Ἐξαρχόπουλος Νικόλαος.
48. Ἐξαρχος Νικόλαος.
49. Εὐαγγελίδης Δημήτριος.
50. Εὐαγγελίδης Τρύφων.
51. Ζαρίφης Γεώργιος.
52. * Ζέγγελης Κωνσταντῖνος.
53. * Ζηλήμων Ἀντώνιος.
54. Ζωγράφος Γεώργιος.
55. Ζωγράφος Κωνσταντῖνος.
56. Ἡλιόπουλος Βασίλειος.
57. Ἡλιόπουλος Παναγιώτης.
58. * Θεοδωράκης Γεώργιος.

59. † Θεόκλητος Καλαβρ.-Αἰγυαλείας. 98. Κρανώτης Ἰωάννης.
 60. Θεοφανείδης Βασίλειος. 99. * Κρητικός Εὐάγγελος.
 61. Θρεψιάδης Ἰωάννης. 100. Κριεζῆς Ἀλέξανδρος.
 62. Ἰγγλέσης Σωτήριος. 101. * Κριεζῆς Ἀνδρέας.
 63. Ἰωαννίδης Ἰωάννης Γ. 102. * Κριεζῆς Ἐμμανουήλ.
 64. * Καβαλλιεράτος Ἄννινος Μιλτ. 103. Κριμπᾶς Ἀθανάσιος.
 65. * Καλαποθάκης Δημήτριος. 104. Κριμπᾶς Βασίλειος.
 66. Καλιτσουνάκης Δημήτριος. 105. Κριμπᾶς Ἡλίας.
 67. Καλιτσουνάκης Ἰωάννης. 106. * Κυπαρίσσης Νικόλαος.
 68. Καλλιγᾶς Μαρίνος. 107. * Κύρης Μιχαήλ.
 69. Καλογερίκου Μαρία. 108. Κυριαζῆς Ἀθανάσιος.
 70. Καλογερόπουλος Διονύσιος. 109. * Κυριαζῆς Σπυρίδων.
 71. Κανελλόπουλος Παναγιώτης. 110. Κυριακὸς Ἰωάννης Π.
 72. Καντᾶς Ἡλίας. 111. Κωνσταντίνου Ἰωάννα.
 73. Καντιάνης Νικόλαος. 112. Κώττα Βενετία.
 74. * Καπερώνης Νικόλαος. 113. Κωττάκης Λεωνίδα.
 75. Καπρουᾶς Γεώργιος. 114. Λαμπίκης Βασίλειος.
 76. Καραβίας Ἰπποκράτης. 115. Λάππας Γεώργιος.
 77. Καραγιαννόπουλος Γεώργιος. 116. Λιβιεράτος Σπυρίδων.
 78. Καραθανάσης Δημήτριος. 117. * Λιμπερόπουλος Παναγιώτης.
 79. * Καραθεοδωρῆ Κωνσταντῖνος. 118. Λογοθέτης Κωνσταντῖνος.
 80. * Καρανδρέας Ἀπόστολος. 119. Μαγιάσης Σωτήριος.
 81. Καραγάλιος Θεμιστοκλῆς. 120. Μακαρόνας Χαράλαμπος.
 82. * Καρκούλιας Ἡρακλῆς. 121. Μακκᾶ Ξανθίπη Π.
 83. Καρούζου Σέμη Παπασπυρίδου. 122. * Μακρῆς Γεράσιμος.
 84. Καρούζος Χρῖστος. 123. * Μακρόπουλος Ἰωάννης.
 85. * Καστόρης Δημήτριος. 124. * Μαλτέζος Κωνσταντῖνος.
 86. * Κάτσανος Νικόλαος. 125. * Μανέτας Ἰωάννης.
 87. Καψάλης Ἰωάννης. * Μαντζούφας Ἀνδρέας.
 88. * Κεραμόπουλλος Ἀντώνιος. 126. Μαντζούφας Γεώργιος.
 89. Κολλινιατής Ἡλίας. 127. Μαντούδης Μιχαήλ.
 90. Κολλινιατής Σπυρίδων. 128. * Μαργαρίτης Σπυρίδων.
 91. Κολοκοτσᾶς Εὐάγγελος. 129. Μαριδάκης Γεώργιος.
 92. Κοσμόπουλλος Δημήτριος. 130. Μαρινᾶτος Σπυρίδων.
 93. Κοτζίνας Νικόλαος. 131. * Μαρκόπουλος Βασίλειος.
 94. * Κουγέας Σωκράτης. 132. Μαρούλιας Ἰωάννης.
 95. Κούζης Ἀριστοτέλης. 133. Μέγας Γεώργιος.
 96. Κουκουλῆς Φαίδων. 134. Μέρμηγκας Κωνσταντῖνος.
 97. * Κουρουνιώτης Κωνσταντῖνος. 135. * Μεσολωρᾶς Ἰωάννης.

136. Μεσολωρᾶς Παναγιώτης.	175. Παπαϊωάννου Κωνσταντῖνος.
137. Μηλιάδης Ἰωάννης.	176. Παπαϊωάννου Πάνος.
138. * Μητσόπουλος Χρῆστος.	177. Παπακωνσταντῖνου Κωνστ. Δ.
139. Μιχαηλίδης Μιχαήλ.	178. Παπαμιχαήλ Γρηγόριος.
140. Μπαβαβέας Ἀδαμάντιος.	179. Παπανδρέου Πάνος.
141. * Μπαλᾶνος Νικόλαος.	180. Παπαντωνίου Ἀπόστολος.
142. * Μπαχαρίας Στυλιανός.	181. Παπαντωνόπουλος Νικόλαος.
143. * Μπενάκης Ἀντώνιος.	182. * Παπαστράτος Ἐπαμεινώνδας.
144. * Μπένσης Βλαδίμηρος.	183. * Παπαστράτος Εὐάγγελος.
145. * Μπέρτος Νικόλαος.	184. * Παπαστράτος Ἰωάννης.
146. Μπουρνιάς Ἀντώνιος.	185. Παπαφλέσσας Γρηγόριος.
147. Μυλωνᾶς Γεώργιος.	186. Παπαφλέσσας Ἰωάννης.
148. * Νεγροπόντης Μιλτιάδης.	187. Παπαφλέσσας Κωνσταντῖνος.
149. * Νικολαΐδης Λουδοβίκος.	188. * Παπαφράγκος Στάμος.
150. Νομικός Δημήτριος.	189. Πεζόπουλος Ἐμμανουήλ.
151. Νομικός Μᾶρκος.	190. * Πελεκίδης Εὐστράτιος.
152. * Ξυγγόπουλος Ἀνδρέας.	191. Πεσματζόγλου Γεώργιος.
153. Οἰκονόμος Ἀλέξανδρος.	192. Πετρακόπουλος Θεόδωρος.
154. * Οἰκονόμος Γεώργιος Π.	193. * Πετροκόκκινος Δημ.
155. Οἰκονόμος Χρῆστος Π.	194. Πετρόπουλος Ἄγγελος.
156. Οἰκονόμου Ἄγγελος.	195. Πετρόπουλος Γεώργιος.
157. Οἰκονόμου Ἰωάννης.	196. Πίστης Νικόλαος.
158. Οἰκονόμου Μιχαήλ.	197. * Πλυτᾶς Ἀμβρόσιος.
159. * Ὀρλάνδος Ἀναστάσιος Κ.	198. Πολίτης Λῖνος Ν.
160. * Παλαμᾶς Κωστής.	199. * Πολίτης Νικόλαος.
161. Πάλλας Δημήτριος.	200. Πολυγένης Ἰωάννης Κ.
162. Παμπούκας Ἀπόστολος.	201. Πολυχρονιάδης Κωνσταντῖνος.
163. Παναγιωτόπουλος Μιχαήλ.	202. Πορτοκάλης Ἀλέξανδρος.
164. Πανταζῆς Παναγιώτης.	203. * Πουλίσσας Παναγιώτης.
165. * Παντελίδης Ἐμμανουήλ.	204. Πουλόπουλος Ἀπόστολος.
166. Παπαγεωργίου Φιλώτας.	205. * Πουρῆς Μιλτιάδης.
167. Παπαδάκης Κωνσταντῖνος.	206. Πουρναρᾶς Κωνσταντῖνος.
168. * Παπαδάκης Νικόλαος.	207. Πρινάρης Κίμων.
169. Παπαδημητρίου Ἰωάννης.	208. * Πῶπ Γεώργιος.
170. Παπαδόπουλος Θωμάς.	209. * Ράλλης Γεώργιος Δ.
171. Παπαηλιοῦ Χαράλαμπος.	210. Ράλλης Γεώργιος Μιλτ.
172. Παπαθανασίου Πάνος.	211. * Ράλλης Κωνσταντῖνος.
173. Παπαϊωάννου Γεώργιος.	212. * Ρινόπουλος Μιχαήλ.
174. Παπαϊωάννου Ἰωάννης.	213. * Ροζάκης Σταμάτιος.

214. Ρουμπάνης Γεώργιος.	243. * Στρέιτ Γεώργιος.
215. Ρούνιος Κωνσταντῖνος.	244. Σφήκας Δημήτριος.
216. * Ροῦφος Κανακάρης Λουκάς.	245. * Σωτηριάδης Γεώργιος.
217. Ρωμαΐδης Ἰωάννης.	246. * Σωτηρίου Γεώργιος Α.
218. * Ρωμαῖος Κωνσταντῖνος.	247. Τεγοπούλου Ἴηλιού Ἀλεξάνδρα.
219. Σαδούκας Χρῖστος.	248. Τεγόπουλος Στυλιανός.
220. Σακελλαρίου Γεώργιος.	249. Τραυλός Ἰωάννης.
221. Σαρσέντης Λυκοῦργος.	250. Τριανταφυλλίδης Περικλῆς.
222. Σάρρου Αἰμιλία.	251. * Τρικούπης Σπυρίδων Κ.
223. Σεργόπουλος Ἰωάννης.	252. Τσακαλώτος Ἀθανάσιος.
224. * Σκάσσης Ἐρρῆκος.	253. Τσακαλώτος Πολύβιος.
225. Σκάσσης Θωμάς.	254. * Τσιπούρας Δημήτριος.
226. * Σκλαβοῦνος Γεώργιος.	255. * Fabricius Ernst.
227. * Σκοτίδας Εὐάγγελος.	256. * Φιλαδελφεὺς Ἀλέξανδρος.
228. Σούλης Γεώργιος.	257. * Φίλων Ἀλέξανδρος.
229. Σοφιανόπουλος Ἀθανάσιος.	258. * Φίξ Ἰωάννης Καρόλου.
230. * Σοφούλης Θεμιστοκλῆς.	259. Φουντούλης Δημήτριος.
231. Σπυρόπουλος Παναγιώτης.	260. * Χαβιαράς Νικήτας.
232. * Σταθακόπουλος Παναγιώτης.	261. * Χαριτάκης Γεώργιος.
233. * Σταθαῖος Ἀντώνιος.	262. Χαρίτος Ἰωάννης.
234. * Σταμελλάτος Γεώργιος.	263. * Χατζάκος Ματθαῖος.
235. Στάμος Ἰωάννης.	264. * Χατζῆς Ἀντώνιος Χ.
236. * Σταμούλης Μιλτιάδης.	265. * Χατζιδάκις Γεώργιος.
237. * Σταυρόπουλος Ἄγγελος.	266. Χόνδρος Δημήτριος.
238. Σταυρόπουλος Κωνσταντῖνος	267. Χουδαβεργδόγλους Σοφοκλῆς.
239. Σταυρόπουλος Σπυρίδων.	268. Χριστίδης Δημήτριος.
240. Σταυρόπουλλος Φοῖβος.	269. Χριστόπουλος Μιχαήλ.
241. * Στεργιόπουλος Δημήτριος.	270. Χρυσούλης Γκίκας.
242. Στίκας Εὐστάθιος.	

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1941 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠ' ΑΥΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ
ΤΗΣ 15^{ης} ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1942

Κύριοι Ἐταῖροι,

Τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον τῶν ἐκλιπόντων συνεργατῶν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος 1941, ἔτος δεινοῦ κλυδωνισμοῦ τοῦ ἔθνους, περιλαμβάνει πλείονα ὀνόματα διαπρεπῶν ἀνδρῶν ἔν τε τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, τῶν ὁποίων τὴν ἀπώλειαν βαθέως αἰσθανόμεθα, ὑμνοῦντες δὲ τὴν ἐξαίρετον αὐτῶν δρασιν προβάλλομεν εἰς τοὺς ἐπιζῶντας τὸ παράδειγμα τοῦ βίου ἐκείνων πρὸς μίμησιν καὶ ἐνίσχυσιν.

Ὁ Ἀρθοῦρος Evans διὰ τῶν πολωνύμων αὐτοῦ ἀνασκαφικῶν ἀνακαλύψεων ἐν Κρήτῃ κατέστησε τὸ ὄνομα αὐτοῦ περιβόητον οὐχὶ μόνον ἐν τῷ στενῷ κύκλῳ τῶν εἰδικῶν, ἀλλὰ ἀνὰ σύμπαντα τὸν κόσμον, ὅπου τὸ ὑπὲρ τῶν ἀνθρωπιστικῶν σπουδῶν διαφέρον δικαίως θεωρεῖται ὡς τὸ βάθρον παντὸς ὑπερέτερου πολιτισμοῦ.

Ἐὰν τὸ δαιμόνιον καὶ ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Ἑρρίκου Schliemann ἀπεκάλυψαν εἰς τὸν κόσμον τὸν θαυμαστὸν κόσμον τῶν Μυκηναίων, ἐν χρόνοις, καθ' οὓς ὁ ὅλος ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου περιγραφό-

μενος πολιτισμὸς ἐθεωρεῖτο κατὰ μέγιστον μέρος ὡς πλάσμα, ἢ ἀκάματος καὶ μεθοδικὴ ἐργασία τοῦ Ἀρθούρου Evans, διαρκέσασα ἐπὶ μίαν περίπου τεσσαρακονταετίαν, συνεπλήρωσε κατὰ τρόπον καταπλήσσοντα τὴν εἰκόνα τῆς προϊστορικῆς ἐν Ἑλλάδι περιόδου διὰ τῆς ἀνακαλύψεως πληθώρας μνημείων μεγάλου πολιτισμοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ περιεχόμενον καὶ τὸ ὄνομα ἀρρήκτως συνδέεται μετὰ τῆς Κρήτης ὡς φωτεινῆς ἐστίας παγκοσμίου πρὸς τὴν τότε οἰκουμένην σημασίας.

Αἱ ἐν Κρήτῃ ἔρευται τοῦ Evans καὶ ἰδίᾳ ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ ἐν Κνωσῷ Μινωικοῦ ἀνακτόρου ὡς καὶ ἡ ἀξία τούτου ἐπιστημονικῆ δημοσίευσιν ἐν πολυτίμῳ ἔργῳ, τοῦ ὁποίου ἡ σημασία εἶναι μόνιμος, ὤθησαν τὴν περὶ τῆς προϊστορικῆς Κρήτης γνῶσιν ἡμῶν μέχρι τῶν μέσων περίπου τῆς 4^{ης} π. Χ. χιλιετηρίδος καὶ ἀπετέλεσαν ἀνεκτίμητον ἀπόκτημα τῆς ἐπιστήμης, ὀφειλόμενον ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Evans καὶ εἰς τὴν συνεργασίαν τοῦ ἐπιστημονικοῦ αὐτοῦ ἐπιτελείου, τοῦ ὁποίου αὐτὸς κατηύθυνε τὰς μελέτας.

Πρὸς τὴν Κνωσὸν εἶχε στρέψει τὰ βλέμματα αὐτοῦ πρότερον καὶ ὁ Schliemann, ἀλλ' εἰς τὸν Evans ἐπεφύλαξεν ἡ Τύχη τὴν δόξαν τοῦ μεγάλου τούτου ἐγχειρήματος. Προσελθὼν δὲ εἰς τὸ ἔργον ὁ Evans ἀρτίως ἐπιστημονικῶς ὄπλισμένος καὶ πρὸς τούτοις ἐφωδιασμένος διὰ τῆς ἐν τῷ μεταξὺ ἀυξηθείσης πείρας καὶ γνώσεως τῶν Ἑλληνικῶν προϊστορικῶν ζητημάτων, ἀπέδειξε διὰ τε τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἀνασκαφῆς καὶ διὰ τῆς ἐρμηνείας τῶν ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων ὅτι ἡ εὐνοία τῆς Τύχης πρὸς αὐτόν, ὑπῆρξε καὶ διὰ τὴν ἐπιστήμην μέγα κέρδος.

Δὲν ἦτο δὲ ὁ Evans πρωτόπειρος ἀρχαιολόγος ἀναλαμβάνων τὸ μέγα ἔργον τῆς Κρητικῆς ἐρεύνης, ἀλλ' ἤδη ἐσχηματισμένος ἐπιστήμων εὐστόχως ἀσχολούμενος καὶ περὶ τὴν νομισματικὴν καὶ περὶ τὴν ἱστορίαν καὶ περὶ τὴν ἄλλην κλασσικὴν ἀρχαιολογίαν, διὰ πολλαπλῶν δὲ περιηγήσεων γνωρίσας χώρας τοῦ ἀρχαίου κλασσικοῦ κόσμου καὶ δὴ τὴν Βαλκανικὴν. Ἀλλὰ ἡ Κρήτη ὑπῆρξε τὸ λίκνον τῆς δόξης αὐτοῦ, ἢ δὲ μακροβιότης του ἐμήκυνε καὶ τὸ ἐπιστημονικόν του ἔργον καὶ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτόν, ὅπως συντελέσῃ τὸ

μνημειῶδες σύγγραμμα περὶ τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κνωσοῦ καὶ τοῦ Μινωικοῦ πολιτισμοῦ, ἄξιον ἐπιστέγασμα μεγάλου ἔργου μεγάλου ἐπιστήμονος.

Ὁ καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας Hans Dragendorff συνέδεσε πολλαπλῶς τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ ζωὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὡς συνεργάτης τοῦ Hiller von Gärtringen ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Θήρας καὶ ὡς Πρόεδρος τοῦ ἐν Βερολίνῳ Ἀρχαιολογικοῦ Καθιδρύματος εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἀφιερῶσιν τὰς δυνάμεις αὐτοῦ εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας. Θεμελιώδης παραμένει πάντοτε ἡ ἐμβριθεστάτη αὐτοῦ πραγματεία περὶ τῶν Θηραϊκῶν ἀγγείων καὶ περὶ τῶν μεταγενεστέρων Ῥωμαϊκῶν ἀγγείων τοῦ ῥυθμοῦ τῆς terra sigillata, δι' ὧν κατηυθύνθη ἡ προσοχὴ αὐτοῦ πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἣτις καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν τῆς ζωῆς αὐτοῦ περίοδον συνεκέντρωσε τὴν ἐπιστημονικὴν του προσοχὴν διὰ τῆς ἐν τῇ ἐπιτροπῇ τοῦ Limes συνεργασίας.

Εὐγνωμόνως δὲ ἀναμνησκόμεθα κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τοῦ μνημοσύνου ἀποχαιρετισμοῦ ὅτι τὴν περὶ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἀσχολίαν τοῦ ἀνδρὸς ἐπλασιῶνε καὶ εὐγενεστάτη ἀγάπη πρὸς τὴν νέαν ἡμῶν Πατρίδα.

Ὁ Ἰωσήφ Strzygowski, καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βιέννης, εἶχεν ἀποκτήσει παγκόσμιον φήμην διὰ τὰς ῥηξικελεύθους αὐτοῦ ἐρεῦνας ἐν τῷ πεδίῳ τῆς Βυζαντινῆς τέχνης καὶ διὰ τὴν νέαν ὄθησιν πρὸς εὐρύτεραν θεμελίωσιν τῆς μελέτης αὐτῆς. Τοῦτο δὲ κατώρθωσεν ὁ ἐπιφανὴς Βυζαντινολόγος διὰ τῆς προσαγωγῆς πληθώρας νέων μνημείων, τὰ ὁποῖα ἐγνώρισεν εἰς τὴν σπουδὴν διὰ τῆς ἐπισκέψεως πλειόνων χωρῶν τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς. Καὶ ἡ Μικρὰ Ἀσία καὶ ἡ Ἀρμενία καὶ αἱ Ἰρανικαὶ χῶραι παρέσχον εἰς τὸν Στρυγκόφσκη τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ καὶ ἐκδώσῃ εἰς ὀγκῶδεις τόμους τὰ μνημεῖα τῶν χωρῶν τούτων καὶ νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ νὰ παρουσιάσῃ ταῦτα ὑπὸ

τὸ πόρισμα τῆς ἱστορικῆς βυζαντινολογικῆς ἐρεῦνης. Καὶ ἂν δὲν συμφωνῇ τις πάντοτε πρὸς τὰ τολμηρὰ συμπεράσματα τοῦ ἀνδρὸς ὡς πρὸς τὴν σχέσιν τῶν χωρῶν τούτων πρὸς τὴν Βυζαντινὴν τέχνην καὶ τὸν σχηματισμὸν ταύτης διὰ τῆς συμβολῆς ἐκείνων, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ Strzygowski ὑπῆρξεν ἔξοχος προοιδιαστής τῆς ἐρεῦνης τῶν Βυζαντινῶν μνημείων τέχνης καὶ ἐτόνισεν ὄλως ἰδιαιτέρως τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὸν σχηματισμὸν ὠρισμένων περιοχῶν τῆς Βυζαντινῆς τέχνης ἀποσπάσας τοὺς ἐρευνητὰς ἀπὸ τῆς ἀποκλειστικῆς προσηλώσεως εἰς τὸν Δυτικὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον.

Τὸ περιοδικὸν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς περιέλαβεν ἐν τῷ τόμῳ τοῦ 1902 ὥραιάν τοῦ Strzygowski πραγματείαν περὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς Καισαριανῆς κατὰ μετάφρασιν Σπυρ. Λάμπρου.

Τὸ ὅλον ἔργον τοῦ Strzygowski ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς Βυζαντινῆς ἀρχαιολογίας ἀποτελεῖ σημαντικώτατον σταθμὸν, ὅστις θὰ παραμείνῃ πάντοτε συνδεδεμένος μετὰ τοῦ ὀνόματος ἐκείνου.

Ἡ Κόμισσα Λουίζα de Riencourt θὰ ἀνακαλῇ πάντοτε παρ' ἡμῖν τὴν ἀνάμνησιν ἐξόχου γυναικός, ἡ ὁποία ἠγάπησε τὴν Ἑλλάδα ὡς ἰδίαν αὐτῆς πατρίδα καὶ ἀφωσιώθη εἰς πᾶσαν τῆς χώρας ταύτης ὑπόθεσιν μετὰ παραδειγματικῆς εἰλικρινείας καὶ θερμότητος, ἀξίας καὶ τῆς εὐγενοῦς αὐτῆς οἰκογενείας καὶ τῶν μεγάλων παραδόσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐταίρων ἀπωλέσαμεν τὸν ἐπιφανέστατον γλωσσολόγον ἐπίτιμον Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Γεώργιον Χατζιδάκιν, τοῦ ὁποίου αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐρευναι καὶ ἡ ἴδρυσις τῆς νεοελληνικῆς γλωσσολογίας ἔφερον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνδόξως πέραν τῶν ὁρίων τῆς πατρίδος ἡμῶν. Ἡ μακρὰ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν καρποφόρος διδασκαλία τοῦ Γεωργίου Χατζιδάκι ἐμόρφωσε πλείονας γενεὰς Ἑλλήνων φιλόλογων, ἡ δὲ ἴδρυσις τοῦ νῦν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἀθηνῶν ἐργαζομένου ἀρχείου τοῦ

Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐπέστεψε τὴν ὄλην ἐπιστημονικὴν δρᾶσιν τοῦ ἀνδρὸς δι' ἔργου τιμῶντος τὴν Ἑλληνικὴν γλωσσικὴν ἐπιστήμην καὶ διαπιστοῦντος τὴν βαθεῖαν ἐκείνου ἐπίδρασιν πρὸς σχηματισμὸν Νέας Ἑλληνικῆς γλωσσολογικῆς σχολῆς. Τὰ Ἀκαδημεικὰ αὐτοῦ ἀναγνώσματα, αἱ Γλωσσικαὶ ἔρευναι, τὰ Μεσαιωνικὰ καὶ νέα Ἑλληνικά, ἡ γερμανιστὶ ἐκδοθεῖσα Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Νέαν Ἑλληνικὴν γραμματικὴν, ἡ περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν Μακεδόνων ἐμβριθῆς αὐτοῦ πραγματεία, ἡ ἀποδείξασα ἀκλονήτως τὸ θέμα αὐτῆς, εἶναι μόνιμα κτήματα τῆς ἐπιστήμης καὶ πολύτιμοι τίτλοι τῆς χώρας ἡμῶν.

Εἶθε τὸ παράδειγμα τοῦ ἀνδρὸς νὰ χρησιμεύῃ πάντοτε ὡς ἔναυσμα τῆς ἐπιστημονικῆς φιλοτιμίας τῶν νεωτέρων φιλολογικῶν γενεῶν.

Εἰς τὴν χορείαν τῶν διακεκριμένων ἰατροφιλοσόφων ἀνήκει καὶ ὁ ὑπὸ τῆς ἐνοδίας μοίρας ἀφαρπαγείς δότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντῖνος Μέρμηγκας, ἀνὴρ οὐχὶ μόνον βαθείας ἱατρικῆς, ἀλλὰ καὶ πολυμερεστάτης ἄλλης μορφώσεως, φιλοσοφικῆς τε καὶ φιλολογικῆς, ἀφιερῶσας τὸν βίον αὐτοῦ εἰς τε τὴν εὐστοχὸν ἄσκησιν τῆς χειρουργικῆς καὶ εἰς τὴν ὑψηλότεραν θεραπείαν τῆς διανοίας ὡς καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος.

Ὁ ἐπίτιμος Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου Ματθαῖος Χατζάκος ὑπῆρξε νομικὴ κορυφὴ καὶ ὑπέροχος δικαστικὴ προσωπικότης, τῆς ὁποίας τὸ κύρος παρέμεινεν ἀκέραιον καὶ ἀδιάσειστον μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ, βίου, ὅστις δύναται νὰ προβληθῆ ὡς πρότυπον εἰς πάντα δικαστικὸν καὶ φιλόνομον πολίτην.

Εἰς τὴν αὐτὴν χορείαν ἀνήκει καὶ ὁ ἄλλοτε Ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος Χρῖστος Π. Οἰκονόμος ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν πολλαπλῶς ὑπηρετήσας τὴν πατρίδα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἡμῶν πραγμάτων.

Διακεκριμένος ἀνὴρ ὑπῆρξε καὶ ὁ Μιχαὴλ Οἰκονόμου, ἄλλοτε Πρόεδρος τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος, πολυτιμοτάτας παρασχὼν ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἠλεκτρολογίαν τῆς πατρίδος.

Προώρως ἀπωλέσθη καὶ ὁ μετὰ περισσῆς στοργῆς παρακολου-

θήσας πάντοτε τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρείας ἡμῶν καὶ πᾶν καθ' ὅλου ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα γνωστὸς πολιτευτῆς Ἀλέξανδρος Παχνός.

Ὁ θάνατος ἀφῆρσεν ἀφ' ἡμῶν καὶ τὸν γνωστὸν ιστοριοδίφην καὶ ἄλλοτε γυμνασιάρχην Τρύφωνα Εὐαγγελίδην, ὅστις ἀκαταπονήτως ἠρεύνησε τὸν ιστορικὸν Ἑλληνικὸν ἀγρόν, ἐπεστέγασε δὲ τελευταῖον τὸ ὄλον αὐτοῦ ἔργον διὰ τοῦ διτόμου συγγράμματος «Ἡ παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας» (ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι Καποδιστρίου) 1936, ἔργου ὠφελιμιωτάτου διὰ τὴν ἐπιμελῆ συναγωγὴν πλείστων σχετικῶν εἰδήσεων, πολλῶν δὲ τέως ἀγνώστων κατακειμένων εἰς διάφορα ἀρχεῖα.

Τὸ ἔργον εἶναι νῦν μάλιστα πολύτιμον διὰ τὴν γνῶσιν τῆς εὐρείας διαδόσεως τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἀνὰ πάσας τὰς χώρας τῆς Βαλκανικῆς, ἢ ὅποια τὴν ἀφύπνισιν αὐτῆς ὀφείλει εἰς τὸ Ἑλληνικὸν φῶς! Ἡ ἱστορία δὲ αὕτη εἶναι διδακτικὴ καὶ διὰ πάντας ἐκείνους, οἵτινες θὰ εἶχον τὴν διάθεσιν νὰ διαγράψωσιν ὀλοκλήρους περιοχὰς Ἑλληνικωτάτας ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἀπαραγράπτου κληρονομίας.

Ὁ Ἔφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων Μιχαὴλ Πιτιδῆς προώρως καὶ αὐτὸς ὑπέκυψεν εἰς ἀπηνῆ νόσον, ἣτις ἀνέκοψεν τὴν ὑπηρεσιακὴν του δρασίαν ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀργολίδος, Κορινθίας καὶ Ἀρκαδίας.

Μετὰ μακρὰν νόσον ἀπέθανε κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ὁ εὐγενὴς καὶ ἀγαθὸς πρεσβύτης καὶ ἀφωσιωμένος φίλος τοῦ ἔργου ἡμῶν Δημήτριος Πετροκόκκινος.

Μετὰ μεγάλης λύπης ἐστερήθη ἡ Ἑταιρεία καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτῆς Ταμίου Βασιλείου Ἡλιοπούλου, ἀνωτέρου ὑπαλλήλου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ὅστις νέος ἀκόμη ὑπέκυψεν εἰς ἀδυσώπητον νόσον.

Τὸ ἀνασκαφικὸν ἔργον τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ 1941 ὑπῆρξε διὰ τε τὴν δυσχέριαν τῆς κινήσεως καὶ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐξευρέσεως καταλλήλων ἐργατῶν εἰς ὠρισμένας περιοχὰς, κατ' ἀνάγκην περιορισμένον, ἐγένοντο ὅμως ὀπωσδήποτε ἐργασίαι ἐνδια-

φέρουσαι, οὕτω δὲ δὲν διεκόπη τὸ νῆμα τῆς δράσεως τοῦ ιδρύματος, μολονότι αἱ δαπάναι ἦσαν, θὰ εἶναι δὲ πιθανώτατα καὶ ἐν τῷ προσεχεῖ μέλλοντι, ἠϋξημέναι διὰ τὰς γενικὰς συνθήκας τῆς χώρας.

1. Ἐν Σαλαμῖνι παρὰ τὸ χωρίον Μοῦλκι ὁ Ἐπιμελητὴς Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Δημ. Πάλλας ἠρεύνησε Χριστιανικὰ ἐρείπια ἐκκλησίας τιμωμένης, ὡς φέρει ἡ παράδοσις, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Ἐπὶ πυκνὴν βλάστησιν σχίνων διεφαίνετο πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς μέρος τῆς ἀψίδος καὶ ἰστάμενοι δύο κίονες. Ἡ ἀνασκαφὴ ἀπεκάλυψε μικρὸν ναῦδριον ἐν σχήματι ἐλευθέρου σταυροῦ, τοῦ ὁποίου τὴν δεξιὰν κεραίαν καταλαμβάνει πλάγιον κλίτος συνεχιζόμενον πρὸς Δ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον μῆκος τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ ἡμικυκλικὴ ἀψὶς ἐφάπτεται τῶν ἐγκαρσίων κεραίων τοῦ σταυροῦ, τὸ δὲ πλάγιον κλίτος συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ κυρίου κλίτους διὰ διβήλου, ἔχοντος ἀέναντι αὐτοῦ κατὰ τὸν μεσημβρινὸν τοῖχον τῆς ἐκκλησίας θύραν εἰσόδου. Ἄλλη εἴσοδος εὐρίσκεται κατὰ τὸ μέσον τοῦ δυτικοῦ τοίχου τῆς ἐκκλησίας. Τὸ μῆκος τῆς μικρᾶς ταύτης ἐκκλησίας εἶναι 6^μ,20, τὸ δὲ πλάτος 7^μ,35.

Κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν πλευρὰν τοῦ δυτικοῦ τοίχου καὶ εἰς ἀπόστασιν 1^μ,30 ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς αὐτοῦ γωνίας εὐρέθη ἐντετειχισμένη παραστάς λιθίνη, πλ. 0^μ,55, ἐξέχουσα δὲ περὶ τὰ 0^μ,35, ἣτις ἐχρησίμευεν, ὅπως ὑποβαστάζῃ ἀντερειαματικὸν τόξον, τοῦ ὁποίου τὸ ἄλλο πέρασ ἐστηρίζετο, πιθανῶς, ἐπὶ κίονος, ἐφαπτομένου τοῦ τοίχου.

Τοῦ ἐκκλησιδίου τούτου διακρίνει ὁ ἀνασκάψας δύο περιόδους. Κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ μορφήν ὑπῆρχε μόνον τὸ σταυρικὸν διάγραμμα ἄνευ τοῦ μεσημβρινοῦ πλαγίου κλίτους. Κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον κατεδαφισθείσης τῆς δεξιᾶς κεραίας τοῦ σταυροῦ, προσετέθη τὸ δεξιὸν κλίτος καὶ κατεσκευάσθη τὸ δίλοβον ἄνοιγμα, ἐπεξετάθη δὲ καὶ ὁ ἀνατολικὸς τοῖχος κατὰ 0^μ,60 πρὸς Α καὶ μεταξύ τοῦ πλαγίου κλίτους καὶ τοῦ κεντρικοῦ παρενεβλήθη τοῖχος (πάχ. 0,80), ἀπολήγων εἰς παραστάδα, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἄρχεται τὸ δίλο-

βον ἄνοιγμα (πλάτους 1^μ,40), στενότερον τοῦ πλάτους τῆς ἀπέναντι κεραίας τοῦ σταυροῦ.

Τὸ δάπεδον τῆς ἐκκλησίας εὐρέθῃ κατεστραμμένον, μόνον δὲ ἐν τῷ ἱερῷ διετηρήθη κατάστρωμα διὰ πλίνθων ὀπτῶν. Τρία ἰωνικὰ κιονόκρανα εὐρέθῃσαν ἐν τῷ δαπέδῳ ἐπεστρωμένα, ἐν κατὰ τὸ κέντρον τῆς ἀψίδος, ἄλλο κατὰ τὴν ὠραίαν πύλην καὶ τὸ τρίτον παρὰ τὴν παραστάδα τοῦ ἐνισχυτικοῦ τόξου. Ὡσαύτως ἄλλο ἀρχαῖον μάρμαρον ἐχρησιμοποιήθη ἀντὶ κατωφλίου τῆς δυτικῆς θύρας. Καὶ τὸ δάπεδον τῆς ἀψίδος ὑπέστη ἀνύψωσιν ἐν γενομένη διασκευῇ. Κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἐπιχώσεως ταύτης εὐρέθῃσαν ἕξ τορνήσια, διὰ τῶν ὁποίων χρονολογεῖται εἰς τὸν 13^{ον} αἰῶνα καὶ ἡ ἀνύψωσις τοῦ δαπέδου καὶ ἡ εἰς τὴν διασκευὴν ταύτην ἀντιστοιχοῦσα δευτέρα τοιχογράφησις τῆς ἀψίδος. Εἶναι πιθανώτατον ὅτι ἡ μετασκευὴ αὕτη συνδέεται πρὸς τὴν προσθήκην τοῦ πλαγίου κλίτους τοῦ ναυδρίου.

Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀνεκαλύφθησαν πλείονες τάφοι, ἐκ τῶν ὁποίων δύο ἔξω κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν εἶναι σύγχρονοι πρὸς τὴν πρώτην περίοδον τοῦ ναῖσκου πρὸς ταφὴν τῶν κτητόρων καὶ ὡς ὀστοφυλάκιον. Τρίτος τάφος εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας περιεῖχε μικρὸν ὀρειγάλκινον σταυρὸν κλειόμενον διὰ θηλυκατῆρος καὶ προωρισμένον πρὸς φύλαξιν περιάπτου.

Ἐν τῷ τοῦ ἐκκλησιδίου εὐρέθῃσαν ἕξ τάφοι διαφόρων διαστάσεων καὶ κατασκευῆς, ἄνευ δέ τινος κτερίσματος.

Τὰ εὐρεθέντα γλυπτὰ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀρχαῖα ἑλληνικὰ καὶ παλαιοχριστιανικὰ ἐν δευτέρῃ χρήσει. Αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας μαρμαρίνων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν εὐρέθῃσαν μόνον τεμάχια τῶν μικρῶν πεσσῶν τοῦ τέμπλου καὶ τεμάχια πωρίνων ὑαλοστασίων καὶ γεισίποδος, εἰς πώρινος σταυρός, πιθανῶς τοῦ τρούλλου. Τὰ τεμάχια τοῦ τέμπλου ἀνήκουσιν εἰς τὰς δύο περιόδους τοῦ ναυδρίου.

Ἐν τῇ δημοσιευθησομένῃ ἐκθέσει τοῦ ἀνασκάψαντος ὑπάρχει λεπτομερεστέρα περιγραφὴ πάντων τῶν εἰρημένων τεμαχίων.

Πάντα τὰ κινητὰ εὐρήματα συνεκεντρώθησαν καὶ ἀπετέθησαν εἰς τινα εὐγενῶς παραχωρηθεῖσαν αἴθουσαν τοῦ Κοινοτικοῦ Κατα-

στήματος Σαλαμίνας. συνετάχθη δὲ τούτων καὶ κατάλογος ὑπὸ τοῦ κ. Πάλλα.

Ἐάν, ὅπως εἶναι πιθανόν, κατὰ τὸν τύπον τοῦτον ἦτο ἡ μεσαιωνικὴ Σαλαμίς, τότε ἡ μικρὰ αὕτη ἀνασκαφικὴ ἀπαρχὴ δύναται συνεχιζομένη νὰ ἀποδώσῃ πλείονα τεκμήρια τῆς γνώμης τοῦ ἀνασκάψαντος περὶ τῆς σημασίας τοῦ τόπου καὶ νὰ διαπιστώσῃ σαφέστερον τὴν ἔκτασιν τῆς μεσαιωνικῆς ταύτης πόλεως, ἣτις ἐπὶ τινα χρόνον ἀπετέλει καὶ ἐπισκοπήν.

2. Παρὰ τὸ Ἀὐλωνάριον τῆς Εὐβοίας ἐγένοντο ἀνασκαφικαὶ ἔρευναι διὰ τῆς Ἐπιμελητηρίας ἀρχαιοτήτων Δ^{δος} Ἰωάννας Κωνσταντίνου καὶ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Ἰωάννου Τραυλοῦ.

Ἡ ἔρευνα αὕτη ἐν θέσει Ἰτέα προεκλήθη ἐκ τῆς ἀθρόας παρουσίας ἀρχαίων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν ἐν τινι ἰδιωτικῷ κτήματι, κατέστη δὲ αὕτη ἐπείγουσα ἔνεκα τῆς προϊούσης καταστροφῆς τῶν ἀρχαίων λειψάνων, ἡ ὁποία διεπιστώθη κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος, διὰ τοῦτο δὲ ἐπεξετάθη ἡ σκαφὴ καὶ εἰς γειτονικὰ κτήματα.

Πολλὰ τῶν ἀνευρεθέντων ἀρχαίων δὲν ἦσαν κατὰ χώραν, ἀλλ' εἶχον μετακομισθῆ ἄλλοθεν, ἐν τῷ κτήματι ὁμως Κουτσοῦκου ἀνεκαλύφθη εὐρὺ τετράγωνον διαμέρισμα ἑξωτερικῶν διαστάσεων $10,20 \times 12,65$.

Ἡ ἐπίχωσις κατὰ μὲν τὸ ἀνώτερον στρῶμα εἶναι τετραγαμμένη μέχρι βάθους $1^{\mu},40$, ἀπὸ τοῦ σημείου ὁμως τούτου μέχρι βάθους $2^{\mu},30$ ἐντὸς τῆς ἀμμώδους ἐπιχώσεως εὐρέθησαν τεμάχια μελαμβῶν ἀγγείων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου καὶ τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος. Βαθύτερον ὑπάρχει στερεὸν ἔδαφος. Οἱ τοῖχοι τοῦ οἰκοδομήματος περιέχουσι παντοῖον ὕλικὸν ἀρχαίων οἰκοδομημάτων ἧτοι ἀρχιτεκτονικὰ μέλη ἐκ πώρου καὶ ἐκ μαρμάρου, ὡς συνδετικὴ δὲ ὕλη ἐχρησιμοποιήθη παχύτατον κονίαμα ἀσβέστου. Ἐπειδὴ δὲ παρόμοιον ὕλικὸν καὶ δὴ τεμάχια τῶν αὐτῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν εὐρέθησαν ἐγκατεσπαρμένα εἰς διάφορα κτήματα, εἶναι προφανές ὅτι ὅλον τὸ ὕλικὸν τοῦτο προέρχεται ἐκ συγκροτήματος κτισμάτων κτισθέντων κατὰ τὸν 6^{ον} π. Χ. αἰῶνα. Οἱ οἰκοδομηθέντες διὰ τῶν

ἀρχαίων ἀρχιτ. μελῶν καὶ λίθων νεώτεροι τοῖχοι ὡς καὶ τὸ ἀποκαλυφθὲν τετράγωνον οἰκοδόμημα εἰκάζεται ὅτι ἐγένετο κατὰ τὸν 5^{ον} ἢ 6^{ον} μετὰ Χρ. αἰῶνα, ὅτε πιθανῶς ἀνηγέρθη ἐνταῦθα παλαιοχριστιανικὴ βασιλικὴ μετὰ προσκτισμάτων, τῶν ὁποίων λείψανα εἶναι οἱ ἀνευρεθέντες τοῖχοι. Τοῦτο δὲ ἐνισχύει ἡ πληροφορία τῶν ἐπιχωρίων ὅτι ἐσφύζοντο ἐρείπια ἐκκλησίας ἐν τῷ ἐκεῖ ἀμπελῶνι τοῦ Εὐαγγέλου Σταμούλη.

Τὰ ἀνευρεθέντα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, περὶ τὰ 70, ἀνήκουσιν εἰς ἓνα τοῦλάχιστον ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν ναὸν καὶ διάφορα ἄλλα οἰκοδομήματα, τῶν χρόνων ἀπὸ τοῦ 4^{ου} π. Χ. μέχρι τοῦ 2^{ου} μ. Χ. αἰῶνος, ὀφείλουσι δὲ τὰ ἄλλα αὐτῶν λείψανα νὰ ἀναζητηθῶσιν ἐν τῇ γειτονικῇ περιοχῇ.

Τὰ διάφορα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη περιγράφονται λεπτομερῶς ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἀνασκαφάντων, εἶναι δὲ πάντα πολύτιμοι ἐνδείξεις περὶ τῶν ἀναζητητέων ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ τῆς ἡλικίας αὐτῶν.

Δευτέρα ἔρευνα ἐγένετο ἐπὶ τοῦ λόφου Παλαιοκαστρὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ Αὐλωναρίου, ὅπου ὁ Ulrich εἶχεν εἰκάσει τὴν ἀρχαίαν Οἰχαλίαν. Καὶ τὸ μὲν τεῖχος τὸ σφρζόμενον ἐπὶ Ulrich καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον μετέπειτα μέχρι τοῦ 1902, δὲν διατηρεῖται πλέον σήμερον εἰς τὴν αὐτὴν καλὴν κατάστασιν, θυσιασθὲν εἰς τὰς οἰκοδομικὰς ἀνάγκας τῶν περιοίκων. Ἄλλ' ἢ ὅλη διαμόρφωσις τοῦ Παλαιοκαστριοῦ καθιστᾷ πιθανωτάτην τὴν ἐκεῖ τοποθέτησιν τῆς αἰπεινῆς καὶ ὑψηλοῦ Οἰχαλίας.

Κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ λόφου ἐγένοντο δύο ἐντομαὶ ἐντὸς τύμβου τεχνητοῦ, ὅπου ἄλλοτε εἶχον τυχαίως εὐρεθῆ περὶ τὰ 150 ἀγγεῖα συσσωρευμένα.

Κατὰ τὴν νέαν ἔρευναν ἀνευρέθη ἐπιπολῆς πάλιν σωρεῖα τεμαχίων ἀγγείων μετὰ μέλανος γανώματος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λαβαὶ καὶ βάσεις κυλίκων, ἀλλὰ καὶ τεμάχια ῥαβδωτῶν ἀγγείων ἀναγομένων πάντων πιθανώτατα εἰς τὴν Ἑλληνιστικὴν περιόδον

ἴσως δὲ καὶ εἰς τὸν 4^{ον} π. Χ. αἰῶνα. Ἐκ τῆς ἐνδείξεως ταύτης ἐκφράζεται ἡ εἰκασία περὶ ὑπάρξεως ἀκμάζοντος ἱεροῦ ἐκεῖ που ἀπὸ τοῦ 4^{ον} τοῦλάχιστον π. Χ. αἰῶνος.

Ἄλλ' αἱ δύο τάφροι, αἱ σκαφεῖσαι ἐντὸς τοῦ τύμβου εἰσχωρήσασαι εἰς βάθος 3 μέτρων ἐντὸς τοῦ τύμβου διεπίστωσαν τὴν ὑπαρξιν τεμαχίων ὄψιανου καὶ χειροποιήτων προϊστορικῶν ἀγγείων ἰδίᾳ ἐν τῷ ἀδιαταράκτῳ στρώματι βαθύτερον τοῦ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος μέτρου ἀπὸ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ τύμβου. Εὐρέθησαν ὡσαύτως καὶ τινα τεμάχια ἀγγείων μετὰ γανώματος ἐρυθροῦ ἀνήκοντα κατὰ τὴν ἀνασκάπτουσαν εἰς τὴν πρωτοελλαδικὴν περίοδον.

Πάντα ταῦτα εἶναι σημαντικὴ ἔνδειξις περὶ τοῦ τόπου καὶ καλὸς οἰωνὸς περὶ τῆς μελλούσης ἐκεῖ ἀνασκαφικῆς ἐρεῦνης, ἥτις εἶναι πιθανὸν νὰ διδάξῃ πολλὰ περὶ τῆς προϊστορικῆς Οἰχαλίας, καὶ νὰ κυρώσῃ τὴν εἰκασίαν τοῦ Ulrich.

Καθ' ὅλου δέ, ὡς καὶ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων τυχαίων εὐρημάτων ἐμφαίνεται, ὀλόκληρος ἡ περὶ τὸ Αὐλώνιον χωρὰ εἶναι ἐκδήλως ἀρχαιολογικὴ, μακροτάτης δὲ διαρκείας ἥτοι ἀπὸ τῶν πρώτων Ἑλλαδικῶν χρόνων μέχρι τοῦ 12^{ου} καὶ 13^{ου} μ. Χ. αἰῶνος, ἐπιβάλλεται ἄρα ἡ συστηματικὴ ἐξερεύνησις τοῦ τόπου.

3. Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐξηκολούθησαν αἱ ἐρευναι ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας διὰ τοῦ κ. Μαρίνου Καλλιγᾶ, ὅστις ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀφωσιώθη εἰς τὴν διευκρίνησιν πολλῶν ζητημάτων συνδεομένων μετὰ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἱστορίας τοῦ περιψύστου τούτου Βυζαντινοῦ μνημείου.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ ἔνεκα τοῦ γενομένου βομβαρδισμοῦ προελθοῦσα πτώσις τοῦ κονιάματος τῆς προόψεως τοῦ ναοῦ προεκάλεσε τὴν διάνοξιν κλεισθειῶν διὰ τοίχου ὑπὸ τῶν Τούρκων θυρῶν καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἄλλης νεωτέρας Τουρκικῆς τοιχοποιίας, οὕτω δὲ ἀπεκαλύφθησαν πλείονες ἐνδιαφέρουσαι Βυζαντιναὶ τοιχογραφίαι, ὑπολείπονται δὲ καὶ ἄλλαι πρὸς ἀποκάλυψιν.

Κατὰ τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ καὶ ἐν τῇ προεκτάσει τοῦ προπερύου ἀνευρεθέντος τοίχου ἀπεκαλύφθη ἡ συνέχεια τοῦ τοίχου

ἐκείνου παρὰ τὸ βόρειον ἄκρον τοῦ προαυλίου εἰς μῆκος 13 μ. Ὁ τοῖχος οὗτος εἶχε πύλην, τῆς ὁποίας διεσώθη τὸ μαρμαρίνον κατώφλιον καὶ κατὰ τὴν βορείαν πλευρὰν μικρὸν τμήμα ὀρθομαρμαρώσεως. Ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων τμημάτων μαρμαρίνου περιζώματος, βαίνοντος ἐπὶ ἀκοσμήτου ψηφιδωτοῦ δαπέδου ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, διαπιστοῦται τὸ ἐπίπεδον τοῦ ἀρχαίου προαυλίου, κείμενον 1^μ,50 χαμηλότερον τοῦ σημερινοῦ. Ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀπομακρυνθῆ ἢ νεωτέρα αὕτη ἐπίχωσις καὶ νὰ ἀποκατασταθῆ ἢ ἀρχικὴ μορφή τῆς στέγης τοῦ γυναικωνίου, τότε θὰ ἀνεδεικνύετο ῥαδινώτερος ὁ περίφημος οὗτος ναός. Ὑπολείπεται ἀκόμη νὰ ἀνασκαφῆ καὶ τὸ κεντρικὸν τμήμα τοῦ τοίχου, ὅπου θὰ εὑρεθῆ πιθανῶς καὶ ἡ κεντρικὴ πύλη. Κατὰ τὸ βόρειον ἄκρον εὑρέθη ἡ βάσις παραστάδος καὶ μέρος τοῦ πλακοστρώτου δαπέδου, ἐνδείξεις τῆς μεγάλης ἐπιμελείας, μεθ' ἧς εἶχε διαμορφωθῆ ὁ περὶ τὸν ναὸν χώρος.

Αἱ ἐκ τῆς πτώσεως τοῦ Τουρκικοῦ κονιάματος ἀποκαλυφθεῖσαι δύο πύλαι τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ, εἶχον ἀποφραχθῆ ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀφαιρεθείσης δὲ τῆς τοιχοποιίας ταύτης εὑρέθη τὸ κοῖλον αὐτῶν ἔχον καλῶς διατηρουμένας τοιχογραφίας. Τῆς Τουρκικῆς ἀποφράξεως διακρίνονται δύο περίοδοι, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη συμπίπτει, πιθανῶς, πρὸς τοὺς χρόνους τῆς παραδόσεως τοῦ ναοῦ εἰς τὴν μουσουλμανικὴν λατρείαν, ἡ δὲ δευτέρα ἀνήκει εἰς τὰς ἐπισκευὰς τοῦ 1907. Ἐπειδὴ δὲ αἱ τοιχογραφίαι φθάνουσι μέχρι τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς δυτ. πλευρᾶς καθίσταται πιθανὴ ἢ εἰκασία ὅτι ὁ ναὸς εἶχε κατὰ μῆκος τῆς δυτ. πλευρᾶς προστόνον, τὸ ὅποιον κατὰ τὰς Τουρκικὰς μεταρρυθμίσεις ἀντικατεστάθη διὰ νεωτέρου. Τὸ Βυζαντινὸν προστόνον ἦτο πάντως χαμηλότερον συμφώνως πρὸς τὸ κατώφλιον τῶν πυλῶν. Ἡ εἰκονογράφησις τοῦ κοίλου τῶν πυλῶν ἄρχεται ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ ἄνω τόξου καὶ κατέρχεται ἀντιθέτως πρὸς τὰ πλάγια τοῦ κοίλου. Κατὰ τὸ ἀνώτερον τμήμα αἱ εἰκόνες διατάσσονται κατὰ ζεύγη ὁσίων, παριστανομένων κατ' ἐνώπιον, κατὰ δὲ τὸ κατώτερον τμήμα ὑπάρχουσι δίσκοι ἢ μετάλλια καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἐπὶ κυανοῦ ἐδάφους προτομαὶ ἁγίων.

Καὶ τὴν μὲν δεξιὰν πύλην κοσμοῦσι ἀνδρικοὶ μορφαί, τὴν δὲ ἀριστερὰν γυναικεῖαι.

Ἡ μέχρι τοῦδε ἐξέτασις τάσσει τὰς εἰκόνας ταύτας εἰς δύο περιόδους. Ἡ πρώτη περίοδος περιλαμβάνει τὰς ἐντὸς τοῦ τόξου ὀρθογωνίους εἰκόνας καὶ ἀνήκει, πιθανῶς, εἰς τὸ τέλος τοῦ 12^{ου} αἰῶνος, ἡ δὲ δευτέρα περίοδος περιλαμβάνει τὰς κυκλοτερεῖς καὶ εἶναι κατὰ ἕνα, πιθανῶς, αἰῶνα νεωτέρα.

Ἄλλαι ἔρευναι ἐγένοντο ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ ναοῦ καὶ διεπιστώθη ὅτι ἡ στέγη τοῦ γυναικωνίτου ἦτο ἐπικλινῆς καὶ χαμηλότερα τῆς σημερινῆς, ὅτι δέ, διὰ τοῦτο, καὶ τὸ ἀνώτερον τμήμα τοῦ τοίχου, τὸ ἔχον δίλοβα καὶ τρίλοβα παράθυρα, εἶναι προσθήκη μεταγενεστέρων Βυζαντινῶν χρόνων. Καὶ δι' ἄλλων παρατηρήσεων συνάγονται πολύτιμα συμπεράσματα περὶ διαφορῶν οἰκοδομικῶν περιόδων καὶ προσθηκῶν τῶν Βυζαντινῶν χρόνων ὡς καὶ Τουρκικῶν μεταρρυθμίσεων, σαφῶς διακρινομένων καὶ ἐκ τοῦ οἰκοδομικοῦ τρόπου καὶ ἐκ τῆς διαφορᾶς ἀπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ σχεδίου. Ἡ συνέχεια τῶν ἐπιμόνων τούτων ἐρευνῶν καὶ παρατηρήσεων θὰ παράσχη ἀσφαλῶς πληρεστέραν εἰκόνα τοῦ πραγματικοῦ σχεδίου τῶν Βυζαντινῶν χρόνων.

Παρατηρήσεις γενόμεναι ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἄ. Ξυγγοπούλου ἐπὶ τοῦ ψηφιδωτοῦ τῆς κόγχης τῆς ἀψίδος ἀπεκάλυψαν ὅτι ὁ σημερινὸς Χριστός, ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς Παναγίας, ἔχει ἀντικαταστήσει παλαιότερον, τοῦ ὁποίου τὰ ἴχνη τῶν μηρῶν καὶ τῶν ποδῶν διακρίνονται καλῶς μεταξὺ τῶν γονάτων τῆς Παναγίας καὶ ἀποδεικνύουσιν αὐτὸν καθήμενον πλαγίως. Ἡ μεταρρυθμίσις αὕτη φαίνεται ὅτι ἐγένετο κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ψηφοθετήσεως τοῦ τρούλλου καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν τεχνιτῶν.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ὡσαύτως ἔτος ὁ κ. Καλλιγᾶς ἐπωφελούμενος ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῶν ἰκριωμάτων κάτωθεν τοῦ τρούλλου ἠδυνήθη νὰ λάβῃ λεπτομερεῖς φωτογραφίας τῶν ψηφιδωτῶν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ τρούλλου ἐκ τοῦ πλησίον καὶ νὰ καταμετρήσῃ τοῦτον ἀκριβῶς, νὰ μελετήσῃ δὲ ἐν ἀνέσει τὴν τεχνικὴν κατασκευὴν τοῦ ψηφιδωτοῦ.

Οὕτω διὰ τῆς πλήρους ὑπομονῆς βαθμιαίας ταύτης ἐρεύνης καὶ μελέτης τῶν λεπτομερειῶν τοῦ σημαντικωτάτου τούτου μνημείου τῆς Βυζαντινῆς τέχνης ἀπαρτίζεται κατὰ μικρὸν ἢ πλήρης εἰκὼν τῆς οἰκοδομικῆς τούτου ἱστορίας καὶ παρασκευάζεται ἀνταξία τοῦ κειμηλίου δημοσίευσις.

4. Ἐν Πάτραις ἐγένοντο διὰ τοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Ἴω. Μηλιάδου ἔρευναι ἐντὸς ἀρχαίων φρεάτων, ἐπιβεβλημένοι ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἐν ἔτει 1911 κατὰ τὴν θεμελίωσιν οἰκίας καὶ ἐντὸς τῶν χωμάτων ἀρχαίου φρέατος εἶχεν εὑρεθῆ τεμάχιον ἀσπίδος φερούσης ἀνάγλυφον παράστασιν ἀμαζονομαχίας καὶ ἐχούσης κατὰ τὸν ὀμφαλὸν αὐτῆς Γοργόνειον. Τὸ τεμάχιον τοῦτο κατατεθὲν εἰς τὸ Μουσεῖον Πατρῶν ὑπὸ τοῦ φυλάξαντος αὐτὸ ἀρχιτέκτονος κ. Δ. Ἀνδρεοπούλου τῷ 1937 προσηρομόσθη ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ κ. Μηλιάδου εἰς τὸ πρὸ πεντηκονταετίας περίπου εὑρεθὲν ἐν Πάτραις καὶ οὐχὶ μακρὰν τοῦ τόπου τῆς εὑρέσεως τῆς ἀσπίδος ἀγαλμάτιον Ἀθηνᾶς, ἀντίγραφον τῆς Ἀθηνᾶς Παρθένου τοῦ Φειδίου. Ἦτο ἄρα προφανὴς ἡ σημασία τοῦ τεμαχίου τῆς ἀσπίδος καὶ εὐλογος ὁ ἀρχαιολογικὸς πόθος πρὸς ἀναζήτησιν καὶ ἄλλων τεμαχίων ταύτης.

Καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Hans Schrader, εἰδικῶς περὶ τοῦ Φειδίου ἀσχολούμενος καὶ ποθῶν νὰ ἴδῃ μετὰ πάντων ἡμῶν συμπληρουμένην τὴν Φειδιακὴν ἀσπίδα προσεφέρθη νὰ ἐνισχύσῃ καὶ οἰκονομικῶς τὴν ἔρευναν, ἀλλ' ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἐνόμισε καθήκον αὐτῆς ὅπως ἀναλάβῃ αὐτὴ τὴν δαπάνην καὶ διευκολύνη τὴν μελέτην τοῦ τε Ἑλληνος Ἐφόρου καὶ παντὸς ἐρευνητοῦ τῶν Φειδιακῶν ἔργων, μάλιστα δὲ τοῦ κ. Schrader.

Παρὰ τὴν δυσχέρειαν, τὴν ὁποίαν ἔρευναι φρεάτων δι' εἰδικῶν τεχνιτῶν μάλιστα κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν παρουσιάζουσιν ἀπὸ ἀπόψεως δαπάνης καὶ ἐξευρέσεως καταλλήλων προσώπων, διεξήχθη μετ' ἐπιμονῆς καὶ πολλῆς προσοχῆς ἢ ἐξερεύνησις δύο ἀρχαίων φρεάτων, γειτνιαζόντων πρὸς τὸν τόπον τῆς εὑρέσεως τοῦ ἀγάλματος καὶ πρὸς τὸ φρέαρ τῆς εὑρέσεως τοῦ τεμαχίου τῆς ἀσπί-

δος, ἀναγομένων δὲ εἰς τοὺς Ῥωμαϊκοὺς αὐτοκρατορικοὺς χρόνους.

Ἄτυχως πλὴν τινων εὐτελῶν ἀγγείων πηλίνων τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ θραυσμάτων ἄλλων ὁμοίων ὡς καὶ τεμαχίων χαλκῶν ἀγγείων, δὲν ἀνευρέθη ἄλλο τεμάχιον τῆς ἀσπίδος.

Ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ θὰ συνεχισθῆ ἡ ἔρευνα ἐντὸς ἄλλων τινῶν φρεάτων ἀπώτερον κειμένων.

5. Ἐν Σικυῶνι ἐξηκολούθησαν αἱ ἐργασίαι τῆς Ἑταιρείας διὰ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ὁρλάνδου.

Λόγῳ τῶν ὑφισταμένων περιστάσεων τῆς χώρας ἡ ἔκτασις τῆς ἐρέυνης ἦτο περιορισμένη, περιέλαβε δὲ αὕτη τὴν μερικὴν ἀναστήλωσιν καὶ ἀκριβεστέραν ἐξέτασιν τοῦ ἀποκαλυφθέντος βουλευτηρίου ὡς καὶ τὴν ἀνακάλυψιν ψηφιδωτοῦ δαπέδου ἐν τῇ πεδιάδι.

Ἡ ἀναστήλωσις τῶν ὀρθοστατῶν τοῦ βουλευτηρίου καὶ ἡ μελέτη τῶν σφριζομένων μερῶν αὐτοῦ παρέσχε τὴν εὐκαιρίαν παρατηρήσεων περὶ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν αὐτοῦ λεπτομερειῶν, τὰς ὁποίας διεξοδικῶς περιγράφει ὁ ἀνασκάψας ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ. Τὸ οἰκοδόμημα εἶναι κατεσκευασμένον ἐκ τοῦ ἐγγωρίου ἐρυθροποῦ πώρου, σφίζονται δὲ αὐτοῦ ἡ εὐθυνηγρία, ἡ κρηπίς ἐκ δύο στρώσεων, ἡ σειρὰ τῶν ὀρθοστατῶν καὶ μέρος τῶν ἐπ' αὐτῶν πλίνθων. Παρατηρήθη ἡ χρῆσις πειμόρφων συνδέσμων καὶ χρῆσις ἐγγαράκτων συνδυασμῶν γραμμάτων πρὸς καθορισμὸν τῆς θέσεως ἐκάστου ὀρθοστάτου καὶ ἐκάστου λίθου τοῦ τοιχοβάτου.

Ὡσαύτως παρατηρήθη ὅτι τῶν Ἴωνικῶν κιόνων, τῶν βασταζόντων ποτὲ τὴν ὄροφὴν, ἡ βᾶσις ἀποτελεῖται ἐκ μιᾶς μόνον σπείρας καὶ μιᾶς ἀποθέσεως, πατεῖ δὲ ἐπὶ ἰδίου βατῆρος ἢ πλίνθου. Καὶ ἄλλας δὲ πολλὰς λεπτομερείας ἀρχιτεκτονικὰς ἀναγράφει ὁ κ. Ὁρλάνδος συμφωνούσας πρὸς τὴν χρονικὴν περίοδον, εἰς τὴν ὁποίαν τίθεται τὸ βουλευτήριον τῆς Σικυῶνος ἦτοι εἰς τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ 3^{ου} π. Χ. αἰῶνος.

Τὸ ψηφιδωτὸν δάπεδον, τετραγώνου σχήματος ἔχοντος πλευρὰν 2^μ,80, εὐρέθη παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς ἀκροπόλεως, διατηρεῖται δὲ ἄρτιον.

Ἐν τῷ κέντρῳ τὸ ψηφιδωτὸν ἔχει ῥόδακα, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκφύονται ἀκτινοειδῶς ὀκτὼ ἐλικοειδεῖς πλοχοὶ διακλαδούμενοι καὶ καταλήγοντες εἰς ἀνθέμια καὶ φύλλα, τῶν ὁποίων οἱ συνδυασμοὶ πληροῦσι τὸ ὅλον πεδίον. Τὰ κοσμήματα ἀποτελοῦνται ἐκ φαιοχρῶν ποταμίων ψηφίδων καὶ ἐλαχίστων ἐρυθρῶν, τὸ δὲ ἔδαφος πληροῦται διὰ λευκῶν ψηφίδων. Ἡ χάρις τῆς συνθέσεως καὶ ἡ ἀκριβεία τῆς ἐκτελέσεως ἀνακαλοῦσι τὴν διακόσμησιν Ἀττικῶν ἀγγείων μετὰ τοιούτων ἀνθεματῶν θεμάτων, παρέχουσι δὲ καὶ τὸ στῆριγμα τῆς χρονολογήσεως τοῦ ψηφιδωτοῦ εἰς τοὺς περὶ τὸ 400 π. Χ. χρόνους.

6. Διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Εὐστ. Στίκα ἐγένετο περιορισμένη ἔρευνα ἐν θέσει Τζαμὶ τῆς Σικυωνίας παρὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἀπὸ Σικυῶνος εἰς Στύμφαλον. Ἡ ἔρευνα αὕτη προεκλήθη ἐκ τῆς τυχαίας εὐρέσεως χαλκῆς ἐνεπιγράφου πλακῶς καὶ χαλκοῦ ἀναθηματικοῦ τράγου κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον πρότινων ἐτῶν.

Ἡ σκαφή περιορίσθη εἰς ἓν μόνον ἐκ πολλῶν διαφαινομένων κτισμάτων ἐπὶ τῆς ῥάχεως ἐπιμήκους λόφου ὑπερκειμένου τῆς δημοσίας ὁδοῦ παρὰ τὸ χάνι Κουτρομπῆ. Τὰ τε λείψανα τῶν οἰκοδομημάτων καὶ τὰ ἐγκατεσπαρμένα θραύσματα ἀγγείων μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἐκεῖ ὑπάρξεως ἀρχαίου συνοικισμοῦ.

Τὸ ἀνευρεθὲν οἰκοδόμημα εἶναι τετράγωνον, ἔχον πλευρὰν 9^μ,50. Διασφύζονται δὲ ἐκ τῶν τοίχων αὐτοῦ ἡ εὐθυντηρία καὶ μία στρῶσις μεγάλων τιτανολίθων τοῦ ἐγγωρίου μέλανος εἴδους, ἐπιμελοῦς ἐργασίας, ἀλλ' ἄνευ συνδέσμων. Ἡ χρονολογήσις τοῦ κτίσματος δύναται, κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα, νὰ στηριχθῆ εἰς τὰ ἀνευρεθέντα τεμάχια ἀγγείων ἐξ ὠχροῦ πηλοῦ καὶ ἄνευ γανώματος, τιθέμενα πιθανῶς εἰς τὸ τέλος τῆς Ἑλληνιστικῆς περιόδου ἢ τὰς ἀρχὰς τῆς Ῥωμαϊκῆς. Προορισμὸς τοῦ κτίσματος εἰκάζεται ὅτι ἦτο νὰ χρησιμεύῃ ὡς πύργος κατοπτέυσεως, διότι εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου καὶ δεσπόζει τῆς ὅλης περιοχῆς καὶ ἰδίᾳ τῆς ἀπὸ Σικυῶνος εἰς Στύμφαλον ὁδοῦ.

Ἐκτὸς τῶν εὐτελῶν ἀγγείων εὐρέθη ἐκεῖ καὶ λείψανον λιθίου ἰγδίου.

Ἄλλη τις σκαφή γενομένη νοτίως τοῦ χωρίου Μάτσανι ἀπέδωκε μικρὰν πηλίνην πλάκα, φέρουσαν ἀνάγλυφον παρὰστασιν Σατύρου καὶ ἔχουσαν ἄνω ὀπὰς ἀναρτήσεως πιθανῶς ἔν τινι ἱερῷ Διονύσου.

Ἐπὶ εὐνοϊκωτέρας συνθήκας ἢ ἔρευνα αὕτη ἐπαναλαμβανομένη εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἀποδώσῃ σημαντικώτερα εὐρήματα.

7. Παρὰ τὸ χωρίον Βούρβουρα τῆς Κυνοουρίας ὁ Καθηγητὴς κ. Κ. Α. Ρωμαῖος ἐξετέλεσε μικρὰν σκαφικὴν ἔρευναν εἰς ἠρειπωμένον ἐκκλησιδίου, παρὰ τὸ ὁποῖον ὑπόπτει καὶ τὴν ὑπαρξίν ἀρχαίων λίθων.

Ἡ ἀνασκαφὴ ἀπέδωκε μαρμάρινον βωμίσκον φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν « Ἀλέξανδρος καὶ Ἑλπίς εὐχὴν ». Αὐτὸ τὸ ἐκκλησιδίου εἶναι τρίκογχος βασιλική, πιθανῶς τρουλλωτή, μήκους 8^μ,08 καὶ πλάτους 7^μ,56, ἀνήκει δὲ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Ρωμαίου, εἰς τὸν 11^{ον} ἢ 12^{ον} αἰῶνα. Ὅπισθεν τῆς ἀγίας τραπέζης διατηρεῖται ἐπὶ τῆς κόγχης εἰς ἀναβαθμὸς, ἐπιβίωμα συνθρόνου. Τὰ τεμάχια γλυπτῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν εἶναι μετρίως ἐργασίας.

Ἐκτὸς τοῦ ἐκκλησιδίου τούτου ἐβεβαιώθησαν εἰς τὰ πέριξ περὶ τὰ 15 ἄλλα ἐκκλησιδία, διατηροῦντα λείψανα τοιχογραφιῶν, ἐν δὲ τῇ θέσει Ἀσκηταριὸ ἐντὸς σχισμῆς τοῦ βράχου ἀπεκαλύφθησαν καλαὶ τοιχογραφίαι, μετρίως διατηρούμεναι, ἔχουσαι τὰς ἐπιγραφὰς ἅγιος Νί(κ)ων, ἅγιος Ῥωμανὸς καὶ ἅγιος Δημήτριος τοῦ ὁποίου ἢ εἰκῶν ἀναμιμνήσκει, κατὰ τὸν κ. Ρωμαῖον, τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ ψηφιδωτόν.

Πᾶσαι αἱ ἐνδείξεις πείθουσιν ὅτι πρόκειται περὶ ἀξιολόγου μεσαιωνικοῦ χωρίου, ἐν ἧ θέσει κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἔκειτο ἡ Τεγεατικὴ Φυλάκη.

Τοιοῦτο ὑπῆρξε τὸ ἀνασκαφικὸν ἔργον τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ

διαρρεῦσαν ἐθνικῶς τεταραγμένον ἔτος. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι εὐρύτερον διὰ τὰ ποικίλα ἐμπόδια, ἀλλ' ὑπῆρξεν ἱκανὸν ὡς τεκμήριον ὅτι τὸ ἴδρυμα τοῦτο παρ' ὅλην τὴν ἐθνικὴν ἀνωμαλίαν παραμένει προσηλωμένον εἰς τὴν ἱστορικὴν αὐτοῦ ἀποστολήν.

Ἐκ τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας ἐξεδόθη ὁ τόμος τῶν Πρακτικῶν διὰ τὸ ἔτος 1940.

Ἡ βιβλιοθήκη ἐπλουτίσθη δι' 122 νέων τόμων προερχομένων ἐξ ἀγορᾶς, ἀνταλλαγῆς καὶ δωρεᾶς, εἶναι δὲ εὐνόητον ὅτι διὰ τὴν παγκόσμιον ταραχὴν καὶ ἡ ἐπαύξεις τῆς βιβλιοθήκης ἡμῶν ὑπέστη τὸν ἐκ ταύτης ἀντίκτυπον.

Ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ἡ Ἑταιρεία εὐρίσκεται μετ' ἄλλων ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων τῆς χώρας ἐν δυσχερεῖ ἀγῶνι, ὅπως ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς καὶ πρὸς τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀποστολήν καὶ πρὸς τοὺς ὀλίγους, ἀλλ' ἀφωσιωμένους αὐτῆς ὑπαλλήλους, λόγῳ τῆς εὐρυτέρας οἰκονομικῆς δυσχερείας τῆς χώρας.

Πρὸ τοιαύτης εὐρισκόμενον καταστάσεως τὸ Συμβούλιον καὶ ἵνα προλάβῃ μείζονας ἀπειλουμένους κινδύνους ἐνόμισεν ὅτι καθήκον εἶχε νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως δι' ἔκτενοῦς ὑπομνήματος εἰς τὰ ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἐθνικοῦ λαχείου ἀπορρέοντα δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας. Τὸ Συμβούλιον εἶναι εὐτυχὲς ἀνακοινοῦν σήμερον ὅτι, συνηγοροῦντος καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείων τιμῶν τὴν ὑπερεκατονταετῆ δρασίμῳ τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἀναγνωρίζον ὅτι τὸ ἐκ τῶν προσόδων τοῦ λαχείου ἀποδιδόμενον ἐτησίως εἰς τὴν Ἑταιρείαν ποσὸν τῶν πεντακοσίων χιλιάδων δραχμῶν ἦτο καὶ καθ' ἑαυτὸ κατὰ πολὺ κατώτερον τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἑταιρείας, ὑπὸ δὲ τὰς σήμερον κρατούσας γενικὰς συνθήκας τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ζωῆς ἀνεπαρκέστατον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἑταιρείας, προθυμότητά εἰσηγήθη εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ῥύθμισιν τοῦ

ζητήματος ἐπὶ δικαιότερων βάσεων, ἡ δὲ Κυβέρνησις ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀγομένη διαθέσεως ἀπεφάσισε νὰ ἐκδώσῃ τὸ ὑπ' ἀριθ. 516 Ν. Διάταγμα, δημοσιευθὲν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τεύχ. Α', ἀριθ. φύλλ. 319 τῆς 20ῆς Σεπτεμβρίου 1941.

Διὰ τοῦ Ν. Δ. τούτου ὁρίζεται ὅτι ἐφεξῆς θὰ ἀποδίδωνται ἑτησίως εἰς τὴν Ἐταιρείαν τὰ 10 ἑκατοστὰ ἐκ τῶν καθαρῶν εἰσπραξέων τῶν Κρατικῶν Λαχειῶν, ἐξαιρετικῶς δὲ κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1941 - 42 θέλει καταβληθῆ ποσὸν οὐχὶ κατώτερον τῶν δύο ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Ἀνακοινοῦντες τοῦτο σήμερον εἰς τὴν Συνέλευσιν καθήκον θεωροῦμεν, ὅπως καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἐκφράσωμεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὰς θερμοτάτας εὐχαριστίας τοῦ Συμβουλίου, διότι διὰ τῆς ὑποσχέσεως τῆς ἀξίσεως τῆς ἑτησίας ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἐταιρείαν θὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔθνικοῦ ἔργου αὐτῆς καὶ θὰ συγκρατήσῃ ἀπὸ σοβαρωτέρου κλονισμοῦ ἴδρυμα, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα καὶ τὸ κῦρος εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένον μετὰ τῆς ὅλης ἑθνικῆς ἀνθρωπιστικῆς ὑποθέσεως.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἀπὸ τῆς ιδρύσεως αὐτῆς ἀποτελεῖ ἄσβεστον ἑστίαν τῆς ἱστορικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἐρεῦνης τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἡ δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1938 ἐορτασθεῖσα ἑκατονταετηρὶς τῶν εὐγενῶν τῆς Ἐταιρείας πνευματικῶν ἀγώνων κατέδειξε τὴν διεθνή ἀναγνώρισιν τῆς εὐστόχου ταύτης καθαρῶς ἐπιστημονικῆς σταδιοδρομίας.

Κατὰ ταῦτα πᾶσα ἠθικὴ καὶ ὕλικὴ ἐνίσχυσις τοῦ ἑθνικοῦ τούτου κέντρου ἀποβαίνει καθήκον παντὸς Ἑλληνοῦ, ὅστις ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἐπιστήμης καθόλου, μάλιστα δὲ ἐν τῇ εὐδώσει τῆς κατ' ἐξοχὴν ἑθνικῆς ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς μελέτης διαβλέπει μετὰ πεποιθήσεως τὴν εὐδωσιν καὶ τὴν ἀνύψωσιν αὐτοῦ τοῦ μέλλοντος τῆς πατρίδος.

Ἡ Ἑλλάς, ἔχουσα τοιαύτην, οἴαν ἔχει, μοναδικὴν ἱστορίαν, εἶναι χώρα κατ' ἐξοχὴν ἱστορικὴ, ἡ δὲ ἔρευνα καὶ ἡ μελέτη μεγάλου παρελθόντος δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἑθνικὸν καθήκον, ἀλλ' ἀστείρευτον πηγὴν διδασκαλίας καὶ θεμέλιον ἀκλόνητον τοῦ νεωτέρου

οἰκοδομήματος. Τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα δι' ὅλης τῆς ἱστορικῆς διαδρομῆς αὐτοῦ εἶναι ἐνιαῖον καὶ ἀδιαίρετον ὑπὸ ποικίλας φάσεις καὶ μεταπτώσεις, ἀποτελοῦν ἀδιάσπαστον συνέχειαν παραδόσεως. Ἡ βαρεῖα αὕτη παράδοσις τῆς Ἑλληνικῆς κληρονομίας ἀπαιτεῖ σεβασμὸν καὶ πλουτισμὸν δι' ἀνταξίων ἔργων, δὲν εἶναι δὲ ἡ ἀπόσπασις ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς παραδόσεως δι' ἀνοήτων νεωτερισμῶν μέσον πρὸς ἐθνικὴν εὐδοξίαν καὶ δῆθεν χειράφετον αὐτοτέλειαν, ἀλλ' ἐπιβάλλεται ἢ εἰς τὸ αἰώνιον Ἑλληνικὸν δαιμόνιον καὶ τὰ μεγάλα αὐτοῦ διδάγματα προσήλωσις καὶ ὁ ἐκ πασῶν τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορικῶν περιόδων ἀρυσμὸς ὠφελείας καὶ πλούτου ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ, πρὸς δημιουργίαν ἀξίου νέου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ βίου ἐμπνέοντος σεβασμὸν.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1941

1. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1941 ἐνήργησα ἀνασκαφὴν παρὰ τὸ χωρίον Μοῦλκι τῆς Σαλαμίνας ἐπὶ τῶν δεξιᾶ τῆς πρὸς τὸ χωρίον Κατσηβίλα ὁδοῦ κειμένων ἐρειπίων ἐκκλησίας, κατὰ τὴν παράδοσιν τιμωμένης εἰς ὄνομα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Α΄. Περιγραφή τῶν ἀνασκαφέντων ἐρειπίων: Τὰ ἐν λόγῳ ἐρείπια ἀπετέλουν ὄγκον ἰκανῶς προέχοντα τοῦ ἐπιπέδου τῶν περὶ ἀγρῶν, τεθαμμένον δέ, ὑπὸ πυκνὴν βλάστησιν σκίνων, ὧν τὸ μέγεθος, ὡς παχυκόρμων δένδρων, προέδιδεν ἀπὸ μακρῶν χρόνων ἐρείπωσιν τοῦ μνημείου. Πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς διεκρίνοντο μέρος ἡμικυκλικῆς ἀψίδος, πρὸ αὐτῆς τὸ ἄνω μέρος ἐνὸς κατὰ χώραν ἱσταμένου μαρμαρίνου κίονος καὶ εἰς τὸ ΝΑ ἄκρον τῆς συστάδος τμήμα ὁμοίως ὀρθοῦ, ἀλλὰ παχύτερου λιθίνου κίονος.

Κατὰ πρῶτον ἠρεύνθη τὴν θέσιν τοῦ νοτιοανατολικῶς ἱσταμένου κίονος ἀπεδείχθη δὲ ὅτι οὗτος (ῦψ. ἐν ὄλῳ 1.40 καὶ διαμ. 0.45 μ.) ἱσταται ἀπλῶς ἐμπεπηγμένος ἐντὸς τοῦ ἐδάφους — ἄνευ βάσεως — καὶ ἐπομένως, ὅτι δὲν ἔχει ἄμεσον σχέσιν μετὰ τῶν ἐρειπίων. Μετὰ ταῦτα ἤρχισα συστηματικὴν ἔρευναν τῶν ἐρειπίων διὰ τομῆς ἀπὸ Δ πρὸς Α πρὸς γνῶσιν τῆς ἐκτάσεως τοῦ κτιρίου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐκεῖθεν ὁ χώρος ἦτο προσιτώτερος πρὸς ἀνασκαφὴν.

Μετὰ τὸν καθορισμὸν τῶν διαστάσεων τοῦ κτιρίου προέβην εἰς πλήρη ἀπελευθέρωσιν τούτου ἀπὸ τῶν χωμάτων. Οὕτως ἀπεκαλύφθη μικρὸν ναῦδριον εἰς σχῆμα ἐλευθέρου σταυροῦ, οὗτινος τὴν δεξιὰν κεραιάν καταλαμβάνει πλάγιον κλίτος, ἐκτεινόμενον καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ ναοῦ. Ἡ ἡμικυκλικὴ ἀψὶς τοῦ ναυδρίου ἐφάπτεται ἀμέσως ἐπὶ τῶν ἐγκαρσίων κεραιῶν τοῦ σταυροῦ, τὸ δὲ πλάγιον κλίτος συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ κυρίου διὰ διβήλου. Τὸ μῆκος τοῦ ναυδρίου εἶναι 6.20 μ., τὸ ὀλικὸν δὲ πλάτος του 7.35 μ. Ἡ εἴσοδος εἰς τὸ ναῦδριον ἐγένετο διὰ δύο θυρῶν, μιᾶς εἰς τὸ μέσον τοῦ δυτικοῦ

σκέλους καὶ ἐτέρας ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τοίχου τοῦ δεξιοῦ κλίτους ἀπέναντι τοῦ διβήλου.

Ἐσωτερικῶς τοῦ δεξιοῦ τοίχου τοῦ δυτικοῦ σκέλους τοῦ ναυδρίου, εἰς ἀπόστασιν 1.30 μ. ἀπὸ τῆς γωνίας, εἶναι ἐντετοιχισμένη λιθίνη παραστάς (πλ. 0.55, ἐξέχουσα κατὰ 0.35 μ.), ἣτις προφανῶς ἐχρησίμευε διὰ νὰ ὑποβαστάξῃ ἐνισχυτικὸν τόξον, ἂν καὶ εἰς τὴν ἀντίστοιχον πλευρὰν δὲν εὐρέθη τὸ πάρισον τῆς παραστάδος. Εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐνταῦθα ἀντὶ παραστάδος κτιστῆς εἶχε χρησιμεύσει κίων ἐφαπτόμενος τοῦ τοίχου, διότι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ χώρου ἀνευρέθησαν ἱκανὰ τεμάχια μαρμαρίνου κίονος, μὴ δυνάμενα νὰ ἐρμηνευθῶσιν ἄλλως.

Τὰ οὕτω περιγραφέντα ἐρεῖπια ἀνήκουν εἰς δύο περιόδους. Ἀρχικῶς τὸ ναῦδριον εἶχεν ἀπλοῦν σταυρικὸν σχῆμα, ἄνευ πλαγίου κλίτους. Κατεδαφισθείσης τῆς δεξιᾶς κεραίας τοῦ σταυροῦ, τὸ ναῦδριον ἀνφοδομήθη, προστεθέντος τοῦ δεξιοῦ κλίτους καὶ κατασκευασθέντος τοῦ διλόβου ἀνοιγματος. Τότε ὁ ἀνατολικὸς τοῖχος τῆς προσθήκης μετετοπίσθη κατὰ 0.60 μ. πρὸς τὰ ἔξω (πρὸς Α), οὕτω δὲ μεταξὺ τοῦ πλαγίου κλίτους καὶ τοῦ κεντρικοῦ παρενεβλήθη τοῖχος πλάθ. 0.80 μ., ἀπολήγων εἰς παραστάδα, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἄρχεται τὸ δίλοβον ἀνοιγμα. Τοῦτο ἔχει πλάτος 1.40 μ., διὰ τοῦ κατὰ χώραν δὲ ἰσταμένου διαχωριστικοῦ κίονος (διαμ. 0.30 μ.), ἐμπεπηγμένου ἐντὸς τοῦ ἐδάφους, ἄνευ διαμέσου βάσεως, χωρίζεται εἰς δύο λοβοὺς ἴσον πλάτους (0.55 μ.). οὕτω δὲ τὸ ἀνοιγμα πρὸς τὸ πλάγιον κλίτος κατεσκευάσθη στενώτερον τοῦ πλάτους τῆς ἀπέναντι κεραίας τοῦ σταυροῦ, ἐπιμηκυνθέντος διὰ τοῦτο τοῦ διαχωριστικοῦ τοίχου (τοῦ δυτικοῦ σκέλους) κατὰ 0.30 μ.

Τὸ δάπεδον τῆς ἐκκλησίας εὐρέθη κατεστραμμένον· εἰς τὸ ἱερὸν μόνον διετηρήθη τοῦτο καλλίτερον, ἐπεστρωμένον διὰ πλίνθων. Πρὸς στρῶσιν τοῦ δαπέδου ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ τρία ἀρχαῖα ἰωνικὰ κιονόκρανα: τὸ ἓν εἰς τὸ κέντρον τῆς ἀψίδος, τὸ ἕτερον εἰς τὴν θέσιν τῆς ὄρθρας πύλης καὶ τὸ τρίτον παρὰ τὴν παραστάδα τοῦ ἐνισχυτικοῦ τόξου. Ἐπίσης ἀρχαῖον μάρμαρον (ἐνεπίγραφος στήλη) εἶχε χρησιμοποιηθῆ ὡς οὐδὸς τῆς δυτικῆς θύρας.

Τὸ δάπεδον τῆς ἀψίδος τοῦ ἱεροῦ εἰς μεταγενεστέραν ἐποχὴν, ὡς τοῦτο φαίνεται ἐκ τῶν σφριζομένων εἰς τὴν ἀψίδα δύο στρωμάτων τοιχογραφιῶν, ἀνυψώθη κατὰ 0.14 μ., ὅσον δηλαδὴ εἶναι τὸ ὕψος ἐνὸς συνθέτου ἰωνικοῦ κιονοκράνου, τοποθετηθέντος — τετάρτου τούτου — ἐντὸς τοῦ ὑψωθέντος δαπέδου τῆς ἀψίδος, ἀκριβῶς ὑπεράνω τοῦ προαναφερθέντος ἀρχαίου κιονοκράνου. Κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς μεταγενεστέρας ἀνυψώσεως τοῦ δαπέδου, πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν κιονοκράνων, εὐρέθησαν ἐντὸς τοῦ πηλοῦ ἔξ τορνένσια, ἅτινα χρονολογοῦν τὴν τροποποίησιν τοῦ δαπέδου τοῦ ἱεροῦ καὶ τὴν δευτέραν τοιχογράφησιν εἰς τὰ τέλη τοῦ 13ου αἰ. Εἶναι λογικὸν νὰ δε-

χθῶμεν, ὅτι αἱ ἐργασίαι αὐταὶ εἶναι σύγχρονοι μὲ τὴν προσθήκην τοῦ πλαγίου κλίτους.

Β'. Τάφοι: Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀπεκαλύφθησαν πολλοὶ τάφοι. Ἐκ τούτων ὁ εἰς εὐρίσκεται εἰς τὴν προέκτασιν τοῦ δυτικοῦ σκέλους τῆς ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἀριστερὰν γωνίαν· ἔχει μῆκ. 1.85 καὶ πλ. 0.71-0.73 μ., εἶναι δὲ κατεσκευασμένος ἐκ μεγάλων πωρίνων πλακῶν, προσηρμοσμένων μεταξὺ των κατὰ ὠραῖον ἰσοδομικὸν σύστημα. Ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ του κεῖται ὑπὸ τὸ θεμέλιον τῆς ἐκκλησίας, τὸ δὲ διάπεδόν του εὐρέθη ἐστρωμένον διὰ τετραγωνικῶν πλίνθων. Ὁ τάφος δὲν ἔφερε κάλυμμα, ἦτο δὲ πλήρης ὀστέων, ἄλλων συσσωρευμένων κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν καὶ ἄλλων κειμένων ἐκτάδην.

Εἰς τὴν ἀντίστοιχον θέσιν εὐρέθη ἕτερος τάφος, καμαρωτός, ἐκτεινόμερος πρὸς Α ὑπὸ τὸν τοῖχον καὶ συγκοινωνῶν μετὰ τῆς ἐκκλησίας διὰ στενῆς εἰσόδου μετὰ μιᾶς βαθμίδος. Ἐχει μῆκος 2.20 μ. (μετὰ τῆς εἰσόδου 3 μ.), πλ. 0.90 καὶ ὕψ. 1.15 μ. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθησαν πολλὰ ὀστᾶ, δύο δακτύλιοι καὶ ἐν νόμισμα (τεσσαρακοντανούμιον). Ἀμφότεροι οἱ τάφοι εἶναι σύγχρονοι τῆς ἀρχικῆς οἰκοδομῆς, κτισθέντες ἵνα χρησιμεύσουν ὁ ἀριστερὰ πρὸς ταφὴν τῶν κητόρων καὶ ὁ δεξιὰ ὡς ὀστεοθήκη (χωνευτήριον).

Δύο ἕτεροι τάφοι ἀπεκαλύφθησαν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, πρὸ τοῦ ἱεροῦ, ὁ εἰς ἐκτεινόμενος κατὰ τὸ πλάτος τῆς πλαγίας κεραίας καὶ ὁ ἕτερος εἰς τὴν δεξιὰν ἀντίστοιχον θέσιν. Ἀμφότεροι (μῆκ. 2 μ., πλ. 0.40 - 0.50 μ.) εἶναι ἐκτισμένοι κάτω ἐκ κοινῆς ἀργολιθοδομῆς, ἄνω δ' ἐκ παρολίθων ἐκαλύπτοντο δ' ἐπιμελῶς ὁ ἀριστερὰ μὲν διὰ μεγάλων πώρων, ὁ δεξιὰ δὲ δι' ὁμοίων πώρων καὶ ψαμμιτικῶν πλακῶν.

Πέμπτος τάφος εὐρέθη εἰς τὸ μέσον τοῦ δυτικοῦ σκέλους τῆς ἐκκλησίας παρὰ τὴν εἴσοδον· οὗτος εἶναι μικροτέρων διαστάσεων καὶ εὐτελεστέρας κατασκευῆς ἢ οἱ δύο προηγούμενοι τάφοι. Πιθανῶς οἱ τρεῖς οὗτοι τάφοι χρονολογῶνται εἰς τὴν πρὸ τῆς προσθήκης τοῦ πλαγίου κλίτους ἐποχὴν.

Δύο ἕτεροι τάφοι, εὐρεθέντες εἰς τὴν ἀριστερὰν κεραίαν, ἦσαν ἀπλῶς ἐσοκαμμένοι ἐντὸς τοῦ ἐδάφους.

Ἀξιοπαρατήρητος εἶναι ὁ ὄγδος τάφος, εὐρεθεὶς εἰς τὴν ΝΑ γωνίαν τοῦ πλαγίου κλίτους. Οὗτος εἶναι μικρῶν διαστάσεων (μῆκ. 1.20), ἐκτισμένος δι' ἀργολιθοδομῆς, ἐκαλύπτετο δὲ δι' ἀκανονίστων ψαμμιτικῶν πλακῶν· προσέτι ὁ τάφος οὗτος ἐσκέπετο ὑπὸ καμάρας ὑψομένης ὑπὲρ τὸ δάπεδον τοῦ ναοῦ, ἐκτεινομένης δὲ πρὸς Δ μέχρι 2.55 μ. ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου, κατὰ μῆκος τοῦ ὁποῖου διήκει κτιστὸν βάθρον (πλ. 0.65 μ.), ὅπερ ὑπὸ τὴν καμάραν τοῦ τάφου εὐρύνεται εἰς 1.20 μ., τοῦ τάφου εἰσδύοντος ὑπὸ τοῦτο κατὰ 0.30 μ. Σφίζεται μόνον ὁ ἀριστερὸς ἐπικλινῆς τοῖχος τῆς καμάρας (εἰς ὕψ. 0.50, πᾶχ. 0.25 μ.). Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ τάφου τούτου ἠχρηστεύθη ἡ πλαγία θύρα, φραχθεῖσα· ὡς δὲ φαίνεται ἐκ τοῦ οὕτω προσδοθέντος εἰς τὸν τά-

φον ἐπισήμου χαρακτῆρος, οὗτος περιέκλειε τὸ λείψανον λίαν ἀγαπητοῦ μέλους — ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθη ὁ σκελετὸς παιδίου — τῆς οἰκογενείας τοῦ δευτέρου ἢ ἄλλου τινὸς κατὰ τι μεταγενεστέρου κτήτορος.

Οἱ ἀνωτέρω περιγραφέντες τάφοι οὐδὲν ἄλλο περιεῖχον πλὴν τῶν ὀστέων. Εἰς ἕνατον ὅμως τάφον, ἐσκαμμένον ἔξω εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ΒΔ τῆς ἐκκλησίας, εὐρέθη μικρὸς χαλκοῦς σταυρὸς ἐκ δύο τεμαχίων, κλειομένων διὰ θηλυκωτῆρος (θήκη πρὸς φύλαξιν περιάπτου) (εἰκ. 1).

Γ'. Γλυπτά: Εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔγινε χρῆσις μαρμάρων τινῶν, πρὸ πάντων ἀρχαίων καὶ παλαιοχριστιανικῶν. Ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς μαρμαρίνων μελῶν εὐρέθησαν μόνον τεμάχια τῶν πεσίσκων τοῦ τέμπλου, τεμάχια τινὰ πωρίνων ὑαλοστασίων, εἰς πώρινος σταυρὸς (πιθ. τοῦ τρούλλου) καὶ τεμάχιον πωρίνου κιλλίβαντος (πιθ. ἐκ κόγχης ὑπεράνω τοῦ διβήλου). Οἱ πεσίσκοι τοῦ τέμπλου ἀνήκουν εἰς δύο ἐποχὰς — πιθανῶς ὁ εἰς προέρχεται ἐκ τῆς πρώτης περιόδου καὶ ὁ ἕτερος ἐκ τῆς δευτέρας, τοῦ τέλους τοῦ 13ου αἰῶνος.

Εἰκ. 1. Χαλκοῦς κλειόμενος σταυρὸς.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων μαρμάρων εἰς κυβόσχημος βωμὸς καὶ ἐν θυμιατήριον εὐρέθησαν σχεδὸν κατὰ χώραν εἰς τὸ ἱερόν, χρησιμοποιηθέντες ὁ μὲν ὡς ἀγία τράπεζα, τὸ δὲ ὡς στήριγμα τῆς ἀκοιμήτου κανδήλας. Ἐν πώρινον κορινθιακὸν κιονόκρανον ρωμαϊκῶν χρόνων, ἀτυχῶς πολὺ ἐφθαρμένον, ἐχρησίμευσεν ὡς κιονόκρανον τοῦ διβήλου. Τέλος τρία ἰωνικὰ κιονόκρανα καὶ μία στήλη ἐχρησιμοποιήθησαν, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω, εἰς τὸ δάπεδον καὶ εἰς τὴν θύραν. Ἡ στήλη (ὑψ. 1.38, πλ. 0.47, πᾶχ. 0.11 μ.) ἀπολήγει εἰς ἀέτωμα, τῆς ἐνεπιγράφου δ' ἐπιφανείας προηγείται πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἀνάγλυφος παράστασις καὶ ἔπονται δύο στέφανοι ἐκ κλάδων ἑλαιάς· ἀλλ' ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς διακρίνονται μόνον ὀλίγα γράμματα ἐκ τῶν πρώτων στίχων.

Ἐκ τῶν παλαιοχριστιανικῶν γλυπτῶν εὐρέθησαν: 1ον) Τεμάχια θωρακίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν ἀνήκει εἰς τὸν τύπον τῶν κοσμουμένων ὑπὸ πλαισίου περικλείοντος ῥόμβιον ἐν μέσῳ τεσσάρων τριγώνων· ὁ ῥόμβος πληροῦται διὰ ῥόδακος τὰ δὲ τρίγωνα δι' ἀπιδίων· τὸ θωράκιον ἀνήκει εἰς κύκλον τέχνης συνεχίζοντα τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν. 2ον) Ἐν σύνθετον ἰωνικὸν κιονόκρανον μεθ' ἠνωμένου ἀπλοῦ ἐπιθήματος. Τὰ γλυπτὰ ταῦτα πιθανῶς ἀνήκουν εἰς τὸ αὐτὸ παλαιοχριστιανικὸν μνημεῖον, οὗτινος ἐκεῖ πλησίον εὐρέθη καὶ τεμάχιον

τῆς μαρμαρίνης ἀγίας τραπέζης. 3ον) Τέλος εὐρέθησαν δύο μικρὰ τεμάχια παλαιοχριστιανικῆς ἐπιταφίου ἐπιγραφῆς, κοσμουμένης μὲ σταυρὸν ἐν μέσῳ

Εἰκ. 2. Τεμάχια χριστιανικῆς ἐπιγραφῆς.

δύο ταῶν (σφύζεται μόνον ὁ εἰς φέρων ἄνω τῆς ράχεώς του σταυρὸν) (εἰκ. 2), δυναμένης δὲ ν' ἀναγνωσθῇ οὔτω :

[(ταῶς)] + (ταῶς)
 [Οἰκη] ΤΗ
 [ριον] Ε
 3. [πιφα] Ν Ι
 [ου (;) . . .]

Ἐκ τῶν λοιπῶν εὐρημάτων σημειῶνω τοὺς ἐντὸς τοῦ δευτέρου τάφου εὐρεθέντας χαλκοῦς δακτυλίους (ἐκ τούτων ὁ εἰς φέρει ἄτεχνον παράστασιν μορφῆς ἐν μέσῳ δύο δένδρων, ὁ δ' ἕτερος τετράγωνον κοσμούμενον μὲ γραμ-

μικὸν διηνηθισμένον κόσμημα), τὸν χαλκοῦν σταυρὸν καὶ τεμάχιά τινα βυζαντινῶν ἀγγείων.

Πάντα τὰνωτέρω γλυπτὰ καὶ εὐρήματα, ὡς καὶ ἄλλα τινὰ γλυπτὰ, ἅτινα συνέλεξα ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς νήσου, προσωρινῶς καὶ μέχρις ἐξευρέσεως καταλληλοτέρου χώρου κατέθεσα εἰς αἴθουσαν τοῦ ἰσογείου τοῦ Δημοκρατικοῦ Καταστήματος Σαλαμίνας, κατεχομένην νῦν ὑπὸ τῆς ἀντιτραχωματικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, ἀλλ' ἐντὸς τῆς ὁποίας καὶ ἄλλοτε ἐφυλάσσοντο γλυπτὰ τινα καὶ ἐπιγραφαί. Καὶ τὰ ἀρχαῖα ἑκεῖνα, ὅσα ἀκόμη ἐσφύζοντο ἐρριμμένα εἰς τὸν περίβολον τοῦ Δημοραχείου, ἐπανετοποθέτησα ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ἰδρύσας οὕτω μικρὰν συλλογὴν, τῆς ὁποίας συνέταξα καὶ περιγραφικὸν κατάλογον. Τὸν κατάλογον, μετὰ τῶν μικρῶν ἀντικειμένων τῆς συλλογῆς, παρέδωσα εἰς τὸν ἑκτακτον ἐπιμελητὴν ἀρχαιοτήτων Σαλαμίνας.

Δ'. Συμπέρασμα: Τὴν ἀνασκαφὴν ἐνήρησα εἰς περιοχὴν, ἔνθα προφανῶς ἔκειτο μεσαιωνικὸν πόλισμα, πιθανῶς ἢ βυζαντινὴ Σαλαμίνα. Κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους, ὡς μαρτυροῦν τὰνωτέρω σημειωθέντα γλυπτὰ (καὶ ἄλλα), εἰς τὴν περιοχὴν Μουλκίου - Κατσηβίλας ὑπῆρχον ἀξιόλογα χριστιανικὰ μνημεῖα, μαρτυροῦντα τὴν ἐνταῦθα ὑπαρξιν ἀστικῆς ζωῆς. Ἀργότερον, ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἢ Σαλαμὶς φέρεται ἀναδεδειγμένη εἰς ἐπισκοπήν, ἐπομένως διατελοῦσα ἐν τινι ἀκμῇ, ἣτις ὅμως μετὰ δύο αἰῶνας ἐξέλιπεν, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ βίου τοῦ Ὁσίου Νίκωνος τοῦ «Μετανοεῖτε», εὐρόντος τὴν νήσον «ἄοικον», ἐρημωθεῖσαν βεβαίως ὑπὸ τῶν πειρατῶν. Πρὸς προφύλαξιν μάλιστα ἀπὸ τούτων, ἀνατολικῶς τοῦ Μουλκίου, παρὰ τὸ μικρὸν χωρίον Κατσηβίλα, ἐκτίσθη βίγλα (πύργος), ἣς σφύζονται εἰσέτι τὰ εἶρηπια καὶ ἦτις, μετὰ τῆς προσηγορίας «κατσή» (κακή), ἔδωκε τὸ ὄνομα εἰς τὴν ἀνατολικῶς τοῦ Μουλκίου περιοχὴν (Κατσηβίλα - Κακηβίγλα). Ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν βυζαντινῶν ναῶν τῆς περιοχῆς Μουλκίου - Κατσηβίλας μαρτυρεῖ, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐρήμωσιν ἡ ζωὴ ἐνταῦθα ἐπανήρχισε, διαρκέσασα καθ' ὅλην τὴν βυζαντινὴν περιόδον. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὅμως τὸ πόλισμα μετέπεσεν εἰς τουρκικὸν «Μοῦλκι» (= ὑποστατικόν).

Τὸ ἀνασκαφὴν ναῦδριον ἐκτίσθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς δευτέρας χιλιετηρίδος, διαρρυθμισθὲν πρὸς τὸ τέλος τοῦ 13ου αἰῶνος. Εἶναι δ' ἐκτισμένον ἐπὶ ἐδάφους πλήρους χαλίκων, ὡς οἱ πέριξ ἀγροί, ἀνευ βαθείας θεμελιώσεως. Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν ὑλικῶν μέσων δὲν ἐπέτρεψε τὴν διάνοξιν βαθειῶν τομῶν, πρὸς διαπίστωσιν τοῦ ἀν τὸ ἀνασκαφὴν μνημεῖον εἶναι ἐκτισμένον ἐπὶ τῆς θέσεως προϋπάρχοντος παλαιοχριστιανικοῦ τοιούτου, ἐκ τοῦ ὁποίου τυχὸν θὰ προέρχωνται τὰ εὐρεθέντα παλαιοχριστιανικὰ γλυπτὰ πάντως τὸ κτίριον τοῦτο πρέπει ν' ἀναζητηθῇ εἰς προσεχῆ ἔρευναν ἐν τῇ ὑπ' ὄψει περιοχῇ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΛΛΑΣ

Εἰκ. 1. Ἐποψὶς τοῦ πεδίου τῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὴν θέσιν «Ἰτέα». Εἰς τὸ βάθος διακρίνεται τὸ χωριὸν Ἀυλωναρίου.

2. ΕΡΕΥΝΑΙ ΕΝ ΑΥΛΩΝΑΡΙΩ

Εἰς ἀπόστασιν 20' περίπου ΝΔ τοῦ χωρίου Ἀυλωναρίου καὶ παρὰ τὸ 65 χιλιόμετρον δεξιὰ τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ Ἄλιβερίου εἰς Κύμην κεῖται ἡ θέσις Ἰτέα, γνωστὴ ἤδη ἐκ τῶν αὐτόθι κατὰ καιροὺς εὐρεθεισῶν ἐπιγραφῶν (βλ. IG XII 9, ὑπ' ἀριθ. 94. 95. 95α καὶ 124) (εἰκ. 1).

Τὸν Σεπτέμβριον Ἱ941 εὐρισκομένη εἰς Ἀυλωνάριον ἐπληροφορήθη, ὅτι εἰς τὴν ἄνω θέσιν ἐξακολουθοῦν νὰ εὐρίσκουν ἀρχαῖα καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὑπάρχουν διάφοροι ἀρχαῖοι λίθοι.

Μεταβᾶσα ἐπὶ τόπου διεπίστωσα, κατόπιν προχείρου ἐρεύνης, ὅτι ἐπὶ τῶν τοιχαρίων, τοὺς ὁποίους οἱ χωρικοὶ εἶχον ἀνεγείρει πρὸς περίφραξιν τῶν κτημάτων των, ὑπῆρχον διάφορα ἀρχαῖα μαρμάρινα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη καὶ τεμάχια παρῶν κίωνων. Τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν εἶχον εὐρεθῆ ἐντὸς τοῦ κτήματος τοῦ Γεωργίου Φωκίτη. Οὗτος, ὡς ὁ ἴδιος μὲ ἐπληροφόρησε, σκάπτων πρὸ ὀκταετίας περίπου εἰς τὸν ἀγρόν του προσέκρουσεν ἐπὶ τοίχου μήκους δέκα περίπου μέτρων, ἐφ' οὗ ὑπῆρχεν ἐντετοιχισμένη σειρὰ ὀλόκληρος σπον-

δύλων πωρίων κίωνων. Ἐπιθυμῶν νὰ βελτιώσῃ τὴν ἀποδοτικότητα τοῦ κτήματός του ἤρχισε νὰ κατεδαφίξῃ τὸν τοῖχον. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἀμμοκονίαμα, τὸ ὁποῖον συνεῖχε τὸ οἰκοδομικὸν ὑλικόν, ἦτο ἰσχυρότατον ἠναγκάσθη νὰ κατατεμαχίσῃ τοὺς ἐντετοιχισμένους ἀρχαίους λίθους.

Ἡ ἐντεῦθεν προελθοῦσα καταστροφή εἶναι πρόδηλος, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐκ τυχαίου μόνον γεγονότος διεσώθησαν τὰ ἐναπομείναντα ἀρχαῖα λείψανα· θὰ εἶχον δηλαδὴ ταῦτα πρὸ πολλοῦ πωληθῆ ὡς οἰκοδομικὸν ὑλικόν, ἐὰν ὁ Φωκίτης εἶχεν εὔρει τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν. Ἐν ὅψει τοῦ προκειμένου κινδύνου καὶ γενικῶς τῆς καθ' οἰουδήποτε ἄλλου τρόπου καταστροφῆς τοῦ πολυτίμου διὰ περαιτέρω ἔρευναν ἀρχαίου ὑλικοῦ, ἠναγκάσθη, παρὰ τὰς σημερινὰς συνθήκας, νὰ ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἣν αὕτη προθύμως παρέσχε πρὸς ταχεῖαν ἔναρξιν δοκιμαστικῆς σκαφῆς.

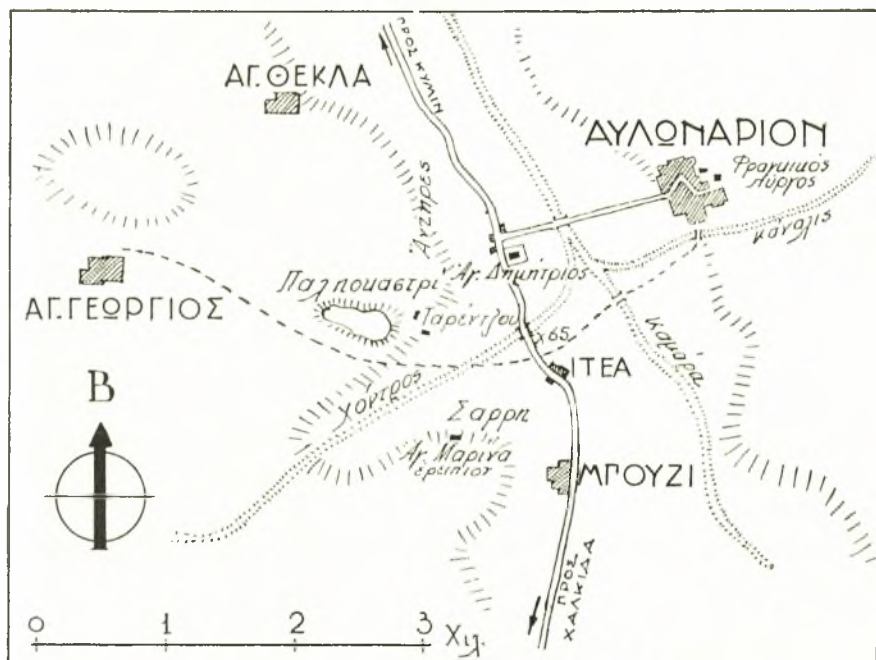
Τὴν περιοχὴν ταύτην ἠρχίσαμεν ἀνασκάπτοντες μετὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Ἰ. Τραυλοῦ τὴν 31^{ην} Ὀκτωβρίου 1941. Αἱ ἐργασίαι διήρκεσαν ἐπὶ δεκαήμερον, χρησιμοποιοιμένων 10 ἕως 12 ἐργατῶν ἡμερησίως.

Ἡ κυρίως ἀνασκαφικὴ ἔρευνα ἐγένετο εἰς τὴν θέσιν Ἰτέα, ἠναγκάσθημεν ὅμως, διὰ λόγους τοὺς ὁποίους θέλομεν ἐκθέσει κατωτέρω, νὰ ἀνοίξωμεν μερικὰς τάφρους παρὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ ἐπὶ τοῦ λόφου «Παληοκαστρί». Ἐπὶ πλέον κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν, ἀπεκαλύφθησαν τυχαίως ὑπὸ χωρικῶν καλλιεργούντων τοὺς ἀγρούς των δύο ἀρχαῖοι τάφοι. Ὁ εἰς εἰς τὴν θέσιν «Σαρρῆ» καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὴν θέσιν «Ἄντηρες» (βλ. τέλος ἐκθέσεως).

Διὰ τὴν σαφεστέραν ἐπισκόπησιν τῆς περιοχῆς παρέχουμεν τοπογραφικὸν διάγραμμα (εἰκ. 2)· αἰσθητοποιεῖ καλύτερον τὴν μικρὰν κοιλάδα πρὸς Α τῆς ὁποίας δεσπόζει τὸ γραφικὸν χωρίον Αὐλωνάριον, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου σφύζεται καλῶς διατηρούμενος βενετικὸς πύργος. Ποία θὰ ἦτο ἡ μορφή τῆς κοιλάδος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζωμεν. Βέβαιον εἶναι, ὡς διεπιστώσαμεν καὶ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν, ὅτι οἱ τρεῖς ὑπερχειλίζοντες χεῖμαρροι, Κάνалиς, Καμάρα καὶ Χόνδρος, ἔχουν ἐπιφέρει μεγάλην μεταβολήν.

1. Ἐρευναι ἐν «Ἰτέα». Αἱ πρῶται δοκιμαστικαὶ τάφροι, ὡς ἦτο φυσικόν, ἠνοίχθησαν ἐντὸς τοῦ κτήματος τοῦ Γεωργίου Φωκίτη κατὰ μῆκος καὶ καθέτως τοῦ ὑπ' αὐτοῦ εὐρεθέντος καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον κατεδαφισθέντος τοίχου. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ οὐδὲν ἀξιοσημεῖωτον εὗρημα εἴχομεν, πλὴν ὀλίγων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν ἐντετοιχισμένων εἰς διάφορα μεταγενέστερα—βυζαντινὰ προφανῶς—τοιχάρια. Σπουδαιότερα ἦτο ἡ κατὰ τὴν διάνοξιν τῶν τάφρων μελέτη τῶν διαφόρων ἐπιχώσεων. Ὑπὸ τὴν νεωτάτην ἐπιχώσιν καὶ μέχρι βάθους 0,90μ. εὐρέθησαν τεμάχια μαρμάρων καὶ κεράμων στέγης ὡς καὶ θραύσματα ἀγγείων ὑστέρων ρωμαϊκῶν καὶ βυζαντινῶν χρόνων. Ἐπειδὴ εἰς ὅλην

τήν επίχωσησιν εύρέθησαν άφθονα τεμάχια άσβέστου, δυνάμεθα νά εΐπωμεν μετά βεβαιότητος, ότι τά έδω εύρισκόμενα άρχαία άρχιτεκτονικά μέλη μετεφέρθησαν έξ άλλου μέρους και έχρησιμοποιήθησαν εις νέας οίκοδομάς ώς άπλοΰν οίκοδομικόν ύλικόν μετά παχυτάτου κονιάματος έξ άσβέστου. Ή μετά ταύτην επίχωσησιν, μέχρι βάθους 1,30μ., ήτο άμμώδης μετά μικρών χαλί-

Εικ. 2. Τοπογραφικόν διάγραμμα τής περιοχής του Αύλωναρίου.

κων, σχηματισθείσα προφανώς έκ τής προσχώσεως τών ύδάτων του χειμάρρου. Είς τήν βαθυτέραν επίχωσησιν, ή όποία κατέληγεν εις βάθος 1,90 περίπου και ή όποία ήτο όλιγώτερον τεταραγμένη, εύρέθησαν διεσπαρμένα όστρακά τινά άγγελίων γεωμετρικών και του 6^{ου} π. Χ. αιώνος. Είς τò βάθος τών 2,30μ. συνητήσαμεν τò φυσικόν βραχῶδες έδαφος.

Ή έρευνα έξηκολούθησε κατόπιν έντός του παρακειμένου κτήματος του Κωνσταντίνου Κουτσούκου. Ένταύθα άπεκαλύφθησαν τελείως αί τέσσαρες πλευραί μεγάλου όρθογωνίου διαμερίσματος, έξωτερικών διαστάσεων 10,20Χ 12,65μ. Οι τοίχοι, πάχους 0,65μ., είναι θεμελιωμένοι επί σκληράς επίχώσεως σχηματισθείσης έκ τών προσχώσεων εις βάθος 1,40μ. άπό τής σημερινής επιφανείας του έδάφους. Μέχρι του βάθους τούτου ή επίχωσησιν ήτο λίαν τεταραγμένη περιέχουσα τεμάχια άσβέστου και κεράμων στέγης. Τò σωζόμενον

ὕψος τῶν τοίχων τοῦ ὀρθογωνίου οἰκοδομήματος ποικίλλει μεταξύ 0,10 μ. καὶ 0,70 μ. εἶναι δὲ κτισμένοι οὗτοι ἐκ παντοίων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν ἐκ πώρου λίθου καὶ μαρμάρου καὶ συνδέονται μεταξύ των διὰ παχυτάτου κονιάματος ἐξ ἀσβέστου. Εἰς διάφορα σημεῖα πέριξ τοῦ ὀρθογωνίου οἰκοδομήματος τὰ χῶματα περιεῖχον μέχρι τοῦ στερεοῦ ἀναμιξ ἡγεωμετρικά, ἀρχαῖα καὶ βυζαντινὰ ὄστρακα. Οὐδαμοῦ ἀνευρέθησαν ἴχνη ἀρχαίων θεμελίων μολονότι ἡ ἔρευνα ἐγένετο εἰς ἀρκετὰ μεγάλην ἔκτασιν καὶ μέχρι τοῦ αὐτοφουῶς βράχου ὥστε εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι καὶ τὰ ἐδῶ εὗρισκόμενα ἀρχαῖα μετεφέρθησαν ἐξ ἄλλου μέρους.

Ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων ἐνταῦθα ἀρχαίων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, πολλὰ προσηρμώθησαν εἰς ἄλλα διεσκορπισμένα εἰς τοὺς παρακειμένους ἀγρούς. Καὶ τὰ τελευταῖα ταῦτα, κατὰ πληροφoρίας, εἶχον ἀποσπασθῆ προὐ ἐτῶν ὑπὸ τῶν χωρικῶν ἀπὸ τοίχους τοὺς ὁποίους κατηδάφισαν.

Ὡς πρὸς τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνευρεθέντος ὀρθογωνίου διαμερίσματος δὲν δύναται προφανῶς νὰ δοθῆ ἀσφαλῆς ἐρμηνεία. Ἐπληροφορήθημεν ὅμως ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν κτημάτων, ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν καὶ ἐντὸς τοῦ ἀμπελῶνος τῶν κληρονόμων τοῦ Εὐαγγέλου Σταμούλη ἐσφῶζοντο τὰ ἐρείπια ἐκκλησίας καὶ ὅτι ἐνταῦθα συχνὰ ἀνευρίσκονται τάφοι, τοὺς ὁποίους συμφῶνως πρὸς τὰς περιγραφὰς συμπεραίνομεν χριστιανικούς. Ὡστε λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν πιθανὴν χρονολόγησιν τῶν ὑφ' ἡμῶν ἀποκαλυφθέντων τοίχων (5 - 6 μ.Χ. αἰ.) δυνάμεθα νὰ υποθέσωμεν, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, πέμπτον ἢ ἕκτον δηλαδὴ μ.Χ. αἰῶνα, ἰδρῦθη ἐνταῦθα παλαιοχριστιανικὴ βασιλικὴ μετὰ διαφόρων προσκτισμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουν οἱ ἀνευρεθέντες τοῖχοι.

Ἡ ἐρεῖπωσις καὶ ἐγκατάλειψις τοῦ ἐν λόγῳ συγκροτήματος πρέπει νὰ συνετελέσθη πρὸ τοῦ δεκάτου τρίτου μ. Χ. αἰῶνος.

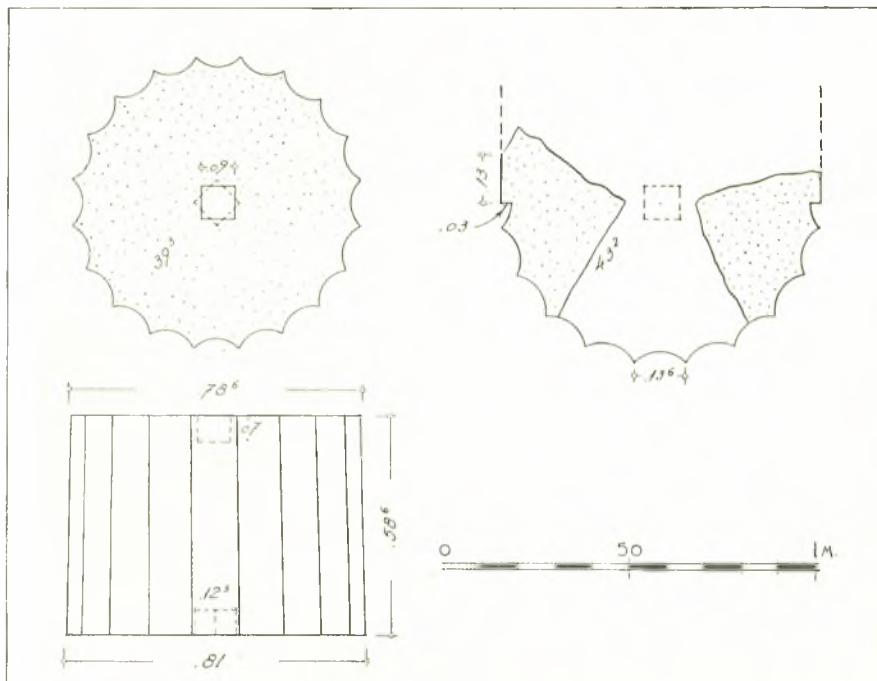
Τοῦτο συμπεραίνομεν ἐκ τοῦ ὅτι εἰς τὴν μικρὸν ἐντεῦθεν ἀπέχουσαν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγ. Δημητρίου (13ου αἰ.) (πρβ. Ἀρχεῖον Βυζ. Μνημ. τῆς Ἑλλάδος, Τόμ. Α, σελ. 42.) ὑπάρχουν ἐντετοιχισμένα πλεῖστα ἀρχαῖα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη ὅμοια πρὸς αὐτά, τὰ ὁποῖα εὗρέθησαν εἰς Ἰτέαν. Συγκεκριμένως ἀναφέρομεν φάτνωμα ἐντελῶς ὅμοιον πρὸς τὰ ἄλλα τέσσαρα ὑφ' ἡμῶν εὗρεθέντα· εἰς τὸν Ἀγ. Δημήτριον ἔχει χρησιμοποιοῦνθῆ ὡς στυλοβάτης τοῦ τριβήλου ἀνοίγματος μεταξύ νάρθηκος καὶ κυρίως ναοῦ.

Διὰ νὰ βεβαιωθῶμεν ὅτι τὸ εἰς τὸν Ἀγ. Δημήτριον ἐντετοιχισμένον ἀρχαῖον ὄλικόν μετεφέρθη πράγματι ἐκ τῆς θέσεως Ἰτέα καὶ ὅτι ἡ ἐκκλησία αὕτη δὲν ἔχει κτισθῆ ἐπὶ ἀρχαίων ἐρείπιων, ὡς πολλάκις συμβαίνει, προέβημεν εἰς μικρὰν σκαφικὴν ἔρευναν. Τέσσαρες δοκιμαστικαὶ τάφοι εἰς βάθος 1,30 μ. ἠνοίχθησαν πλησίον καὶ εἰς διάφορα μέρη πέριξ τῆς ἐκκλησίας. Πανταχοῦ εὗρέθη βαθυτάτη ἐπίχωσις ἄμμου (0,30 ἕως 0,50 μ.) σχη-

ματισθεῖσα προφανῶς ὑπὸ τοῦ συχνάκις ὑπερχειλίζοντος Χόνδρου. Οὐδὲν ἀπολύτως ἴχνος ἀρχαίου εὐρέθη.

Τὰ εἰς Ἰτέαν ἀνευρεθέντα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, πώρινα καὶ μαρμάρινα, ὑπερβαίνουν τὰ ἑκατόν. Ἐξ αὐτῶν τὰ σημαντικώτερα, περὶ τὰ ἑβδομήκοντα, ἐσχεδιάσθησαν καὶ περιεγράφησαν λεπτομερῶς· ἀνήκουν εἰς ἓνα τοῦλάχιστον

Εἰκ. 3. Ὁ ἀνευρεθεὶς ἀκέραιος δωρικός σφόνδυλος καὶ τεμάχια ἡμικίονος.

ναὸν καὶ διάφορα ἄλλα κτήρια, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ταφικά, χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ 4^{ου} π. Χ. αἰῶνος μέχρι καὶ τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων.

Τὰ ἀρχιτεκτονικά, τὰ ὁποῖα πιστεύομεν ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸν ναόν, εἶναι τὰ ἑξῆς.

1) Πώρινος σφόνδυλος δωρικοῦ κίονος μετὰ εἴκοσι ραβδώσεων, διατηρούμενος εἰς ἀρίστην κατάστασιν (**εἰκ. 3** καὶ **4**) (ῦψ. 0,586, ἄνω διάμ. 0,786 κάτω διάμ. 0,81μ.). Εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἑδρας του φέρει λαξευμένην τετράγωνων ὀπὴν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἐμπολίων.

Ἐπίσης εὐρέθησαν πολλὰ τεμάχια ὁμοίων σφονδύλων, τῶν ὁποίων κατέστη δυνατόν νὰ μετρηθῇ τοῦλάχιστον ἡ διάμετρος ἔχουσα ὡς ἑξῆς: 0,76, 0,786, 0,81, 0,864, 0,902, 0,92, 0,946μ.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑλικοῦ καὶ τῆς αὐτῆς ἐργασίας εὐρέθησαν καὶ πολλὰ τεμάχια δωρικῶν ἡμικιόνων διαμέτρου 0,864μ. (εικ. 3).

2) Πώρινον δωρικὸν γείσον πολὺ κατεστραμμένον ἀσφαλῶς μετρηθὲν πλάτος ὁδοῦ 0,125μ. καὶ πιθανὸν πλάτος προμόχθου, ὑπολογισθὲν ἐκ τῶν σωζόμενων ἴχνων, 0,50. Διατηροῦνται ἴχνη ἐρυθροῦ χρώματος.

3) Πολλοὶ πώρινοι δόμοι φέροντες συνδέσμους διπλοῦ Τ (σωζόμενον ὕψ. 0,32, πλ. 0,87μ.).

4) Τεμάχια μαρμαρίνων ἀκροκεράμων φέροντα ἔκτυπα ἀνθέμια (πλ. 0,20μ.). Τοῦ αὐτοῦ ἀκριβῶς πλάτους εὐρέθησαν καὶ πολλὰ τεμάχια μαρμαρίνων καλυπτῆρων ἐπίσης καὶ πολλὰ τεμάχια στρωτήρων.

5) Τέσσαρα τεμάχια μαρμαρίνων φατνωμάτων προερχόμενα ἐκ τοῦ αὐτοῦ κτηρίου. Ἄν καὶ αἱ διαστάσεις αὐτῶν εἶναι ἔντελως ὅμοιαι, ἐν τούτοις εἶναι φανερόν, ὅτι τὰ τέσσαρα τεμάχια ἀνήκουν εἰς τέσσαρα διάφορα φατνώματα, τῶν ὁποίων τὰς λεπτομερείας καὶ ἀκριβεῖς ἀρχικὰς διαστάσεις παρέχει τὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγ. Δημητρίου ἐντετοιχισμένον φάνωμα — (βλ. ἀνωτέρω καὶ εἰκ. 5 καὶ 6). Χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι ὁ σφραγίσκος (πλευρᾶς 0,14) κατεσκευάσθη ἰδιαίτερος, ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τὰ φατνώματα τοῦ Θησείου. Κατὰ τὰς μακρὰς πλευρὰς αὐτῶν φέρουν ἀναθυρώσεις, συνεδέοντο δὲ μεταξύ των διὰ συνδέσμων σχήματος Π καὶ ὀριζοντίων γόμφων.

Λόγῳ τοῦ μεγάλου μήκους τῶν πλακῶν τῶν φατνωμάτων, φαίνεται, ὅτι ταῦτα ἐστηρίζοντο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ οἰκοδομήματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκον, ἄνευ δηλαδὴ μεσολαβήσεως δοκῶν. Ὡς ἐκ τούτου δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἀνήκουν εἰς τὴν περίστασιν ναοῦ, τῆς ὁποίας τὸ πλάτος, ἀπὸ τοῦ τοίχου τοῦ σηκοῦ μέχρι τοῦ ἐπιστυλίου τῆς κιονοστοιχίας, ἦτο 1,84 μ. περίπου.

Εἰς τὸν αὐτὸν ναὸν πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν καὶ ὅλα τὰ ἀνωτέρω περιγραφέντα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, διότι αἱ μεταξύ των διαστάσεις συμφωνοῦν.

Ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ προβῶμεν μετὰ μεγίστης πιθανότητος εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ σχήματος καὶ ὄρισμένων διαστάσεων αὐτοῦ.

Ἐκ τοῦ γείσου μανθάνομεν, ὅτι τὸ πλάτος τῆς τριγλύφου ἦτο 0,50, τῆς δὲ μετόπης 0,75μ.: ἐπομένως τὸ μεταξόνιον, περιλαμβάνον δύο τριγλύφους καὶ δύο μετόπας, θὰ ἦτο 2,50μ. Ἐπίσης ἐκ τῆς τριγλύφου ἐξάγεται, ὅτι ἡ κάτω διάμετρος τῶν κίωνων θὰ ἦτο 0,97μ.: ὥστε ἡ μετρηθεῖσα διάμετρος 0,76μ. ἐπὶ ἀνευρεθέντος τεμαχίου σφονδύλου, θὰ ἦτο ἡ ἀνω διάμετρος τοῦ κίονος, τοῦ ὁποίου τὸ ὕψος μετὰ τοῦ κιονοκράνου θὰ ἦτο 5,80μ. περίπου. Ἐκ τῶν φατνωμάτων βεβαιοῦται, ὅτι ὁ ναὸς ἦτο περίπτερος.

Ἐὰν δὲ ὑποθέσωμεν, ὅτι εἰς τὴν στενὴν πλευρὰν αὐτοῦ εἶχεν ἕξ κίονας, ὅπερ πιθανώτατον, τὸ πλάτος κατὰ τὸν στυλοβάτην τῆς πλευρᾶς ταύτης πρέ-

πει νὰ ἦτο 13,10, τὸ δὲ πλάτος τοῦ σηκοῦ 7,38 μέτρα περίπου. Διὰ τὸ μήκος τοῦ ναοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῆ τίποτε μετὰ βεβαιότητος. Ἐπειδὴ ὅμως, ὡς συνάγεται ἐκ τῆς τεχνοτροπίας τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν καὶ τῆς

Εἰκ. 4. Ἄνευρεθέντα κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀρχιτεκτονικά μελί (ἀριστερὰ ὁ σφόνδυλος τῆς εἰκόνας 3).

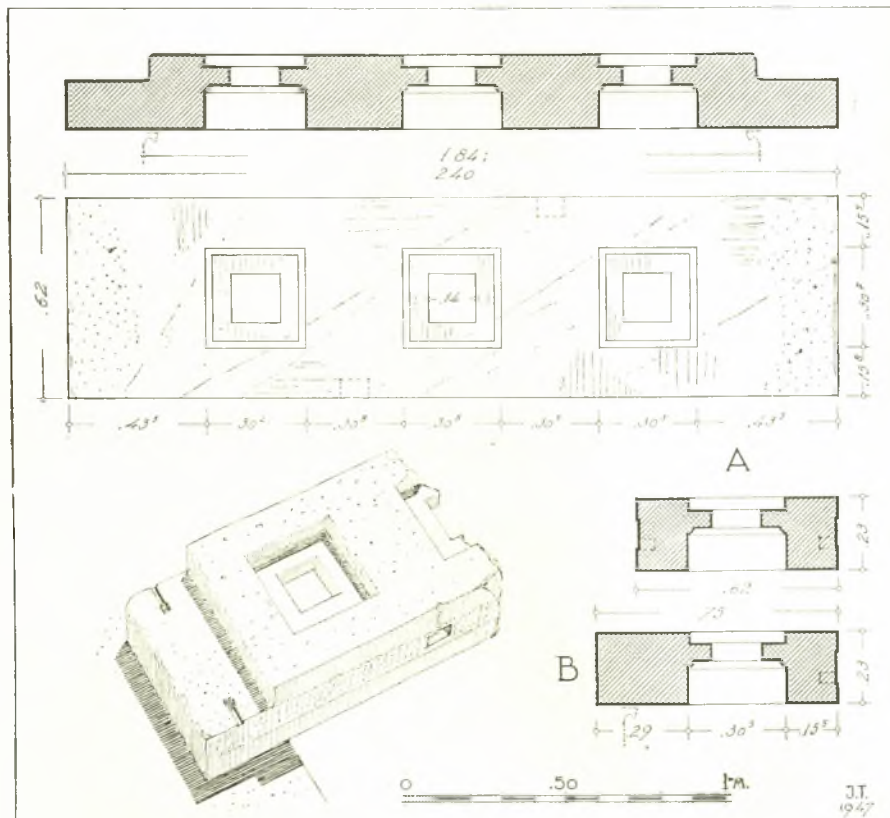
Εἰκ. 5. Δύο τμήματα ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων μαρμαρίνων φραγμάτων.

χρησιμοποιήσεως συνδέσμων σχήματος Π, χρονολογοῦμεν αὐτὸν εἰς τὸν δεύ-
τερον ἡμισυ τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι θὰ εἶχεν ἔνδεκα
κίονας κατὰ τὰς μακρὰς πλευρὰς καὶ ἐπομένως μῆκος κατὰ τὸν στυλοβάτην
25,60 μ. Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο καταλήγομεν λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ἄλλα

παραδείγματα ἑξατύλων περιπτέρων ναῶν τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (πρβ. Μητρῶον Ὀλυμπίας, ναὸν Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ναὸν τοῦ Διὸς ἐν Στράτῳ).

Ἐκ τῶν ἄλλων εὐρημάτων ἀναφέρομεν τὰ ἀξιολογώτερα.

1) Μαρμάρινα τεμάχια ἐτέρων φατνωμάτων κοιλότητος πλευρᾶς 0,42μ. Ὁ οὐρανίσκος κοσμεῖται διὰ μεγάλου στρογγύλου ρόδακος. Λόγῳ τῆς ἀρί-

Εἰκ. 6. Λεπτομέρειαι καὶ συμπληρώσεις τῶν φατνωμάτων τῆς εἰκόνης 3.

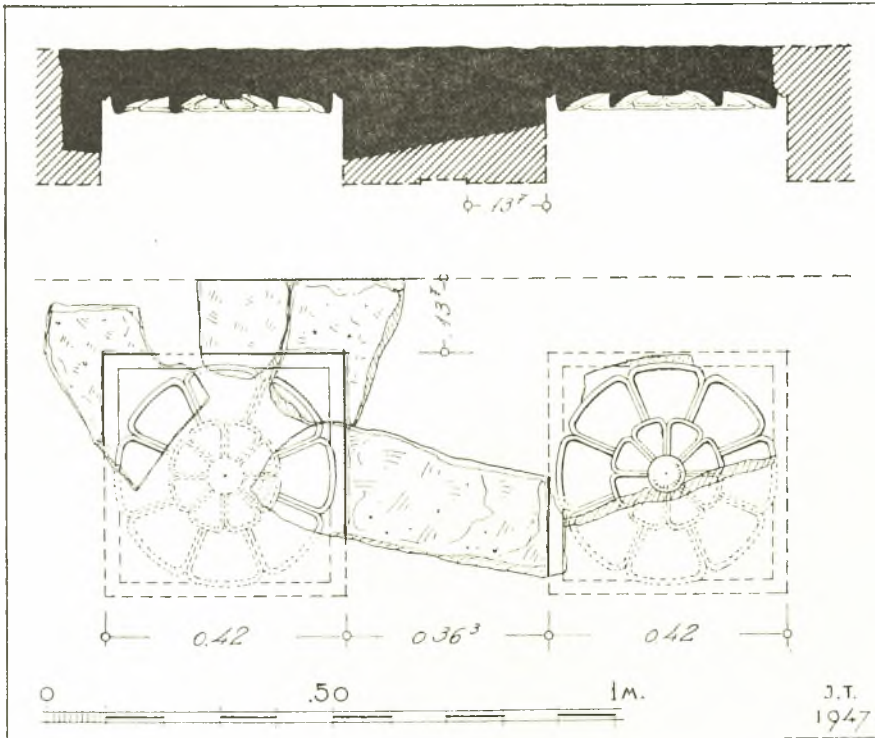
στης ἐργασίας των καὶ τῶν μεγάλων διαστάσεων των συμπεραίνομεν, ὅτι προέρχονται ἐκ σημαντικοῦ οἰκοδομήματος· ἀκόμη ὅμως εἶναι ἔνωρις νὰ ἀποδώσωμεν καὶ τὰ φατνώματα ταῦτα εἰς τὸν ἀνωτέρω ἀναφερόμενον ναὸν (εἰκ. 7).

2) Μαρμαρινὴ Ἴωνικὴ βάση παραστάδος καὶ ἕτερα κίονος μεγίστης διαμέτρου 0,74 καὶ ὕψ. 0,24μ. Ἔργασια ρωμαϊκῶν χρόνων.

3) Μικρὰ τεμάχια δωρικῶν κυματίων γείσων διατηροῦντα καὶ τὸν ἔγχρωμον διάκοσμον αὐτῶν.

4) Πολλαὶ βαθμιδῆδες μαρμάρινοι. Μία ἐξ αὐτῶν κατὰ τὸ ἓν ἄκρον τεθραυσμένη ἔχει μῆκος 2,32 μ. Ἄλλαι φέρουν ὑποτομῆν.

5) Θραύσματα πηλίνων κεράμων στέγης.

Εἰκ. 7. Ἄνευρεθέντα τμήματα φατνομάτων κοσμουμένων με ρόδακας.

6) Πολλὰ τεμάχια μαρμαρινῆς θύρας, ἐφ' ἧς ἔκτυποι αἱ κεφαλαὶ τῶν ἤλων (εἰκ. 8), (βλ. Jahrbuch 1911 σελ. 193 κ.έ.).

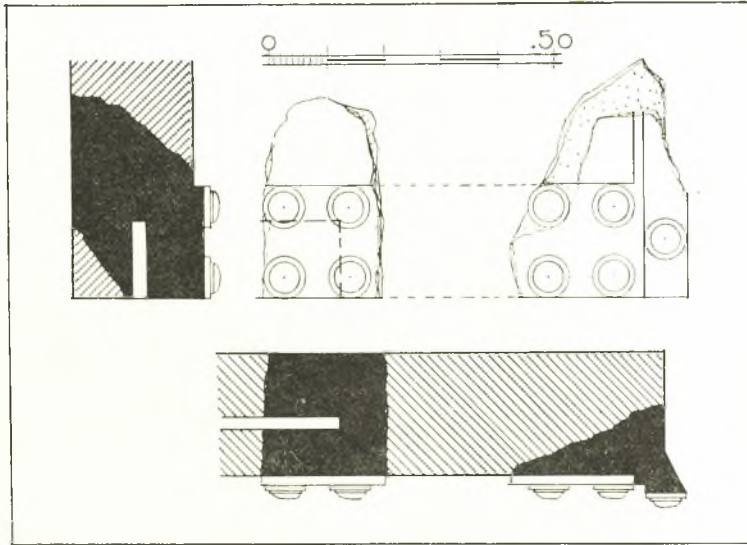
7) Μικρὸν γείσον (σφζ. μῆκ. 0,33) στεφόμενον ὑπὸ δωρικοῦ κυματίου. Ἄριστερὰ σφζονται τὰ γράμματα ΕΥΣ. Δεξιὰ, εἰς ἀπόστασιν 0,205μ. φαίνεται ὅτι ἤρχιζεν ἕτερά ἐπιγραφή. Προφανῶς ἐπιτύμβιον.

8) Τμήμα ἀρχαϊτικοῦ κυκλικοῦ βωμίσκου. Σφζ. ὕψ. 0,20μ. Φέρει ἀνάγλυφον παραστάσιν. Δεξιὰ, γυναικεία μορφή, βαδίζουσα πρὸς τὰ ἀριστερὰ, (σφζονται οἱ πόδες μέχρι τῶν μηρῶν) ἐνδεδυμένη ποδήρη χιτῶνα, ἔξαιρόμενον διὰ λεπτῶν κυματοειδῶν πτυχῶν, καὶ ἱμάτιον. Ἄριστερὰ σφζονται οἱ

πόδες γυμνῆς ἀνδρικήῃς μορφῆς. Παρίσταται πιθανῶς Ἑρμῆς καὶ Νύμφαι. Ἔργασία ἐπιμεμελημένη. Μάρμαρον Πάρου.

9) Χάλκινος πούς πτηνοῦ, νήσσης πιθανῶς, μήκ. 0,10 μ. (εὐρέθη εἰς τὴν Δ γωνίαν τοῦ ὀρθογωνίου οἰκοδομήματος εἰς βάθος 0,90μ. περίπου). Εἰς τὸ ἄνω μέρος ἐγγάρακτα κοσμήματα δηλοῦντα πτίλα' ἔκτου π. Χ. αἰῶνος (εἰκ. 9).

Τὰ ἀρχαῖα λείψανα εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ ἦσαν πολὺ περισσότερα. Ὁ Μάτσος («Ἀθηνᾶ» τόμ. 11, 1899 σελ. 297) ἀναφέρει, ὅτι «αὐτόθι εὐρέ-

Εἰκ. 8. Ἄνευρεθέντα τμήματα μαρμαρίνης θύρας.

θησαν καὶ μεγάλοι πώρινοι λίθοι ὀρθογωνίου σχήματος, σπόνδυλοι δωρικῶν κίωνων πώρινοι ἀλληλιμμένοι καὶ μαρμαρίνη κεφαλὴ κόρης». Φαίνεται λοιπὸν ὅτι διεσπάρησαν χρησιμοποιηθέντα ὡς οἰκοδομήσιμον ὕλικόν.

Ὅπως ἴσως καὶ τὰ ἡμέτερα μόνον εὐρήματα ἐπέβαλλον τὴν περαιτέρω ἐξερεύνησιν, διότι ἀποδεικνύουν, ὅτι τὰ ἀρχαῖα οἰκοδομήματα, εἰς ἃ ἀνήκουν, δέον ν' ἀναζητηθοῦν εἰς τὴν ἐγγυτάτην περιοχὴν. Δυστυχῶς ἠναγκάσθημεν διὰ τὰ ἀποφύγωμεν, λόγῳ τῆς καταστάσεως, εὐρυτέρας φύσεως ἐργασίαν νὰ διακόψωμεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τὴν ἔρευναν, ἀρκεσθέντες εἰς τὴν περισυλλογὴν τοῦ ὕλικου.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει εἰδικὴ Συλλογὴ εἰς Αὐλωνάριον, κανονικῶς θὰ ἔπρεπε τὰ εὐρήματα νὰ μεταφερθοῦν εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου' δυστυχῶς εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ στρατοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἠναγκάσθη-

μεν νὰ τὰ μεταφέρωμεν πρὸς μείζονα ἐξασφάλισιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Ὁ βωμικός (βλ. ἀνωτέρω ἀρ. 8) παρεδόθη ἐπὶ ἀποδείξει εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν διὰ νὰ μεταφερθῆ εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Χαλκίδος.

Τὸ ἐκ τῆς χορηγηθείσης πιστώσεως ὑπολειπόμενον μικρὸν ποσὸν διεθέσαμεν διὰ τὴν ἔρευναν σημείων τινῶν τῆς περιοχῆς πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ κυρίου θέματος τῆς ἀνασκαφῆς μας.

2. Ἔρευνα ἐπὶ τοῦ λόφου «Παληγοκαστρί».

Δυτικῶς τοῦ Αὐλωναρίου καὶ εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς περίπου τετάρτου ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Δημητρίου εὐρίσκεται ὁ λόφος Παληγοκαστρί (εἰκ. 2).

Εἰκ. 9. (α-β) Ἄγγεϊα ἐκ τοῦ τάφου εἰς τὴν θέσιν «Σαρρῆ», (γ) χάλκινος πούς πτηνοῦ.

Οἱ ἐντόπιοι τοποθετοῦν ἐδῶ τὴν ὑπὸ τοῦ Στράβωνος (X 448) καὶ Πausανίου (IV, 2, 3) ἀναφερομένην Οἰχαλίαν. Εἶναι ἄγνωστον, πῶς ἐδημιουργήθη ἢ παράδοσις αὕτη, ἀφοῦ καὶ τῶν ἀρχαίων ἀκόμη αἱ περὶ τῆς πόλεως ταύτης πληροφοραὶ δὲν συμφωνοῦν. Προφανῶς θὰ προῆλθεν ἐκ τῶν λογίων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὁπόθεν καὶ παρέλαβον οἱ ἐντόπιοι.

Ἐκ τῶν ἀσχοληθέντων μὲ τὴν τοπογραφίαν τῆς Εὐβοίας—παραδόξως ἐλάχιστοι — ὁ Ulrich (Reisen und Forschungen, τομ. II, σελ. 245) τοποθετεῖ τὴν Οἰχαλίαν μᾶλλον παρὰ τὸ Νεοχώριον, ὃ δὲ Παπαβασιλείου (ΠΑΕ 1912 σελ. 119 κ.έ.), παρὰ τὴν Κύμην. Ὁ Κ. Γουναρόπουλος (Ἱστορία τῆς νήσου Εὐβοίας, 1930 σελ. 122), ἀναφέρει ἀπλῶς τὰς διαφόρους ἐκδοχάς.

Τὴν πληροφορίαν τοῦ Στράβωνος «ἔστι δὲ καὶ Οἰχαλία κόμη τῆς Ἐρετρικῆς, λείψανον τῆς ἀνααιρεθείσης πόλεως ὑπὸ Ἑρακλέους» διὰ τὴν τοποθέτησιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου λόφου ἐνίσχυσαν προφανῶς δύο γεγονότα: ἡ ὑπαρξὶς ἀφ' ἑνὸς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ἀρχαίου τείχους καὶ τὰ πο-

λυάριθμα ἀφ' ἑτέρου, ἴσως δὲ καὶ πλούσια, ἐνταῦθα εὐρήματα. (Κατὰ πληροφориαν γέροντος χωρικοῦ εὐρέθη πρὸ ἐτῶν παρὰ τὴν ΒΑ κλιτὴν τοῦ λόφου τάφος περιέχων ἀφθονα χρυσὰ κτερίσματα. Ἐκ τῆς περιγραφῆς συμπεραίνομεν, ὅτι μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχε καὶ χρυσῆ προσωπίς· ἐπομένως ὁ τάφος ἦτο μυκηναϊκός).

Ὡς ἐβεβαιώθημεν ἐξ ἐπιτοπίου ἐξετάσεως, εἰς διάφορα σημεῖα περὶ τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου σφύζονται ἀρκετὰ λείψανα προϊστορικοῦ τεύχους. Ταῦτα πρὸ ὀλίγων ἀκόμη δεκαετηρίδων θὰ ἦσαν πολὺ περισσότερα, διότι ὁ Γεώργιος Φωκίτης γράφων κατὰ τὸ 1902 («Ἀθηνᾶ» τόμ. 14 σελ. 359) ἀναφέρει «κατὰ τὴν κορυφὴν τεύχος, ὅπερ ἐν τοῖς ἐπικινδύνοις μέρεσιν ἐνισχύετο διὰ πύργων, ὧν ἴχνη σφύζονται». Καὶ ταῦτα, κατὰ τὰς πληροφορίας, ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς οἰκοδομήσιμον ὕλικόν.

Τὰ εὐρήματα εἰς τὰς κλιτῆς τοῦ λόφου ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι πολυάριθμα.

Δοκιμαστικὴν ἔρευναν ἐπεχειρήσαμεν ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ λόφου, ὅπου ἀπὸ τοῦ μέσου περιπτου τοῦ ὕψους αὐτοῦ μέχρι τῆς κορυφῆς του ὑπάρχει τύμβος ἐκ φορητοῦ χώματος.

Κατὰ τὸ βόρειον μέρος τοῦ τύμβου ὁ Δημήτριος Γκιζελῆς, εἰς τὸν ὁποῖον, ἀνήκει ἡ περιοχὴ, μᾶς ἐδήλωσεν, ὅτι τὸ 1914 εὗρεν εἰς ἐλάχιστον βάθος ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν πενήκοντα ἀγγεῖα συσσωρευμένα ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως· διετηροῦντο εἰς ἀρίστην κατάστασιν, ἐλάχιστα δὲ μόνον ἐθραύσθησαν κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν καὶ ἐξ αὐτῶν προέρχονται τὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐθρισκόμενα ἀφθονα ὄστρακα.

Τὸ πλῆθος τῶν θραυσμάτων, τὰ ὁποῖα ἀνεύρομεν, βεβαίωσι τὴν πληροφορίαν τοῦ Γκιζελῆ, ὅτι τὰ ἀγγεῖα ἦσαν πολυάριθμα.

Τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν ἔχουν μαῦρον γάνωμα καὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βάσεις καὶ λαβαὶ κυλίκων. Ἄλλα εἶναι θραύσματα κοιλίας ἀγγείων μὲ ἀυλακώσεις. Ἡ χρονολόγησις των δὲν εἶναι εὐκόλος — τὸ μέγεθός των εἶναι μικρότατον — δυνάμεθα ὁμῶς νὰ εἴπωμεν, ὅτι εἶναι ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς ἴσως δὲ καὶ τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος.

Ἡ συσσώρευσις τόσων ἀγγείων ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως ἀποδεικνύει ἀσφαλῶς, ὅτι ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἢ τοῦ τύμβου ὑπῆρχεν ἱερὸν ἀκμάζον τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος.

Τὴν ὑπαρξιν προϊστορικοῦ συνοικισμοῦ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἐπεβεβαίωσαν τὰ ὀλίγα εὐρήματα τῶν δύο τάφων, αἱ ὁποῖαι ἠνοίχθησαν ἐπὶ τοῦ ἄνω τύμβου.

Ἡ σκαφὴ τῶν τάφων ἤρχισεν ἀπὸ τῆς περιφερείας πρὸς τὸ κέντρον τοῦ τύμβου εἰς μῆκος 5 - 6 μέτρων, πλάτος 2 μέτρων καὶ βάθος 3 περίπου μέτρων.

Τὰ χρώματα τῆς ἄνω ἐπιχώσεως, βάθους ἑνὸς καὶ ἡμίσεος περίπου μέτρου, ἦσαν τεταραγμένα καὶ περιεῖχον ἀναμίξ τεμάχια κοινῶν κεράμων καὶ μικρὰ ἀπολεπίσματα ὀψιανοῦ. Ἡ δευτέρα ἐπίχωσις περιεῖχε θραύσματα χειροποιήτων χονδροειδῶν κοινῆς χρήσεως προϊστορικῶν ἀγγείων. Μεταξὺ αὐτῶν εὐρέθησαν ἀρκετὰ τεμάχια ὀψιανοῦ καὶ ὀλίγα ὄστρακα μὲ ἐρυθρὸν γάνωμα ἄνευ ἄλλης διακοσμῆσεως. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶναι πρωτοελλαδικά. (Εἰς τὴν ἐγγὺς περιφέρειαν — παρὰ τὸ χωρίον Κατακαλοῦ — ἔχει εὐρεθῆ θολωτὸς μυκηναϊκὸς τάφος (βλ. Γ. Παπαβασιλείου « Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων » 1910, σελ. 39).

Ἐξαντληθεῖσης τῆς πιστώσεως διεκόψαμεν τὴν ἀνασκαφὴν μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι μελλοντικὴ ἔρευνα θὰ ἀποδώσῃ ὄχι μόνον περισσότερα εὐρήματα, ἀλλὰ καὶ θὰ συμβάλῃ κατὰ πολὺ εἰς τὴν κατανόησιν τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς ἐν Εὐβοίᾳ, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐλαχίστας μόνον ἐξηκριβωμένας πληροφορίας ἔχομεν.

3. Τάφοι εἰς τὰς θέσεις « Σαρρῆ » καὶ « Ἀντηρες » :

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν μας εἰς τὴν θέσιν Ἰτέα, εὐρέθησαν τυχαίως ὑπὸ τῶν καλλιεργούντων χωρικῶν τάφοι εἰς δύο ἄλλας θέσεις τῆς περιοχῆς τοῦ Αὐλώναριου. Εἶναι σημαντικοὶ καὶ ἐκθέτομεν εὐθὺς κατωτέρω, διότι συμβάλλουν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ οἰκίσεως.

Ὁ πρῶτος εὐρέθη εἰς τὴν θέσιν Σαρρῆ, κειμένην ἀπέναντι καὶ πρὸς Ν τοῦ λόφου Παληοκαστρί, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀπὸ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἐκκλησιδίου τῆς Ἁγίας Μαρίνης (εἰκ. 2). Ἄμα τῇ πληροφορίᾳ μετέβημεν ἀμέσως ἐπὶ τόπου· δυστυχῶς ὁ τάφος εἶχε καταστραφῆ ὡς εὐρισκόμενος πολὺ πλησίον τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους καὶ τὰ ἀγγεῖα εἶχον συντριβῆ ὑπὸ τοῦ ἀρότρου. Ἐκ τῶν θραυσμάτων, τὰ ὁποῖα κατέστη δυνατόν νὰ περισυλλέξωμεν, συνεκολλήθησαν δύο σχεδὸν ἀκέραια ἀγγεῖα (εἰκ. 9) γεωμετρικῆς ἐποχῆς, ὧς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τοῦ σχήματος. Τὸ ἐν εἶναι ποτήριον μὲ κάθετον, πλατεῖαν λαβὴν καὶ ἔφερε γραπτὸν διάκοσμον — ἴχνη ὀριζοντιῶν γραμμῶν καστανοῦ χρώματος σφύζονται ἐπὶ τῆς λαβῆς — ὁ ὁποῖος κατέστη προφανῶς ἐξίτηλος (πρόχειρον παράδειγμα ὁμοίου ἀγγείου βλ. ἐν ΠΑΕ 1934, σελ. 37 εἰκ. 11). Πηλὸς ἐρυθροκίτρινος μετὰ μαρμαρυγῶν ὕψ. 0,11 μ. Τὸ ἄλλο εἶναι μελαμβραφὲς καὶ ἔχει σχῆμα σκύφου· παρὰ τὸ χεῖλος φέρει μαστοειδῆ ἀπόφυσιν· ἐπιτόλαιον γάνωμα, ὕψ. 0,09 μ. διαμ. 0,11. Τὸ σύνολον τοῦ περιεχομένου εἰς τὸν τάφον ἀγγείων ἦτο μεγαλύτερον. Δυστυχῶς τὰ χρώματα εἶχον πολὺ μετακινηθῆ καὶ τὰ ἀγγεῖα καταθρυμματισθῆ, ὥστε ἡ περισυλλογὴ τῶν ἦτο ἀδύνατος. Τὸ νεκροταφεῖον φαίνεται ὅτι εἶναι ἀρκετὰ ἐκτεταμένον, διότι οἱ χωρικοὶ ἀνακαλύπτουν κατὰ καιροὺς τάφους εἰς σχετικῶς μεγάλῃν ἀκτῖνα ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου. Μελλοντικὴ ἔρευνα δύναται νὰ δώσῃ θετικώτερα ἀποτελέσματα.

Ὁ ἄλλος τάφος εὐρέθη εἰς τὴν θέσιν Ἐντηρες (*εἰκ. 2*), ὅπως καλεῖται τὸ ἕψωμα ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἔχει εὐρέθῃ πρὸ ἐτῶν μιὰ ἀγωνιστικὴ ἐπιγραφή καὶ ἡ ἐπιτυμβία στήλη μὲ τὴν ἐπιγραφὴν, Δημοστράτη (βλ. IG XII 9 ὑπ' ἀριθ. 93 καὶ 126). Ὁ τάφος εὐρέθη ἐντὸς τοῦ κτήματος τοῦ Δημ. Α. Γκιζελῆ καί, κατὰ τὰς πληροφορίας του, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ σημείου εἰς ὃ εὐρέθη ἡ ἄνω ἐπιτυμβία στήλη· ἐκαλύπτετο μὲ μεγάλας πηλίνας πλάκας, αἱ ὁποῖαι εἶχον τεθῆ μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας, οὐδὲν ὅμως ἀπολύτως κτέρισμα εὐρέθη ἐντὸς αὐτοῦ. Προφανῶς ἦτο βυζαντινῶν χρόνων.

Εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἐπίσης ἔχουν εὐρέθῃ μεγάλοι μαρμαρίνοι σαρκοφάγοι, τὰς ὁποίας οἱ εὐρόντες μετέφερον εἰς τὰς οἰκίας των καὶ χρησιμοποιοῦν δι' ἀποθήκευσιν ἐλαίου. Ἦδυνήθημεν νὰ ἴδωμεν δύο ἐξ αὐτῶν· εἶναι λίαν ἐπιμήκεις καὶ δὲν ἔχουν οὐδεμίαν διακόσμησιν (ἡ ἔξωτερικὴ των ἐπιφάνεια εἶναι ἀκατέργαστος).

Ταμύναι - Οἰχαλία.

Ἐπισκοποῦντες τὸ σύνολον τοῦ τόπου καὶ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰ εὐρήματα, δυνάμεθα νὰ προβῶμεν εἰς τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα.

Ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς εὐρέσεως εἰς τὴν θέσιν Ἰτέα πολλῶν ἀγωνιστικῶν ἐπιγραφῶν (βλ. ἀνωτέρω σελ. 1) εἰκάζομεν, ὅτι ὁ ναὸς τοῦ ὁποίου τὰ λείψανα ἀνεύρομεν ἀνήκει εἰς τὸν **Ἀπόλλωνα**, ἐφ' ὅσον βεβαίως δεχόμεθα, ὅτι καὶ οἱ οἰκοδομήσαντες τὸ παλαιοχριστιανικὸν συγκρότημα παρέλαβον τὸ ὕλικόν των ἐκ τοῦ αὐτοῦ σημείου.

Εἶναι γνωστὸν (Στράβων 447), ὅτι ἡ παρὰ τὴν Ἐρέτριαν πόλιν Ταμύναι ἦτο ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος· ὡς δὲ συνάγεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς IG XII 9, 91, ἀναφερούσης «ἐγκώμιον Ἀπόλλωνος», πρὸς τιμὴν του ἐτελοῦντο αἱ ἑορταὶ τὰ καλούμενα Ταμύνεια (πρβ. Nilsson Griech. Feste 176 καὶ σημ. 3).

Ποῦ ἔκειντο αἱ Ταμύναι; Τὰ εὐρήματα μᾶς πείθουν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπέχουν πολὺ ἀπὸ τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἀνεσκάψαμεν.

Μεταξὺ Ἀλιβερίου καὶ Αὐλωναρίου τοποθετεῖ τὰς Ταμύνας ὁ W. Wallace εἰς τὴν ἐσχάτως δημοσιευθεῖσαν μελέτην του (Hesperia vol. XVI N° 2 1942 σελ. 143). Ἄγνοῶν εἰσέτι τὰ ἀκριβῆ ἀποτελέσματα τῆς ἀνασκαφῆς καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτὸ κατόπιν μελέτης τῆς ἐπιγραφῆς IG XII 9, 241, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας προβαίνει εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν δῆμων τῆς Ἐρετρίας.

Συμπληροῦντες τὴν γνώμην ταύτην προσθέτομεν, ὅτι μετὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡμετέρας ἀνασκαφῆς, αἱ **Ταμύναι** θὰ πρέπη ἴσως νὰ τοποθετηθοῦν ἔτι πλησιέστερον τοῦ Αὐλωναρίου.

Ἐάν μελλοντικὴ ἔρευνα ἀποδείξῃ βάσιμον τὴν εἰκασίαν μας περὶ τῆς

θέσεως τῶν Ταμυνῶν, τότε καὶ ἡ θέσις τῆς Οἰχαλίας ἐπὶ τοῦ λόφου Παληο-
καστρὶ εἶναι περισσότερον πιθανή.

Κατὰ τὸν Ὅμηρον ὁ Εὐρυτος — βασιλεὺς τῆς αἰπεινῆς καὶ ὑψιπύργου
Οἰχαλίας — ἀπέθανε βληθεὶς ἀπὸ τὰ βέλη τοῦ Ἄπολλωνος, διότι ἐτόλμησε
νὰ τὸν προκαλέσῃ εἰς τὸ τόξον· « χολωσάμενος γὰρ Ἄπολλων ἔκτανεν, οὐνεκα
μιν προκαλιζέτο τοξάζεσθαι » (Ὀδυσ. 8,226 κ.έ.). Ὡστε δὲν εἶναι ἀπίθανον,
ὅτι τὰ Ταμύνεια, ὅπως καὶ τὰ ἐν Δελφοῖς τελούμενα Σεπτήρια, ἦσαν ἀγῶνες
πρὸς ἀνάμνησιν τῆς νίκης ταύτης τοῦ θεοῦ. Ἐτελοῦντο δὲ εἰς τὰς Ταμύναι,
τὴν ἀκμάζουσαν πόλιν κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, ἀφοῦ τῆς γείτονος
Οἰχαλίας ἐσφίζοντο πλέον μόνον λείψανα, ὡς ἀναφέρει ὁ Στράβων (ἔ.ἀ.).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων πορισμάτων γίνεται φανερόν, ὅτι ἐπιβάλλ-
εται ἡ συστηματικὴ πλέον ἐξερεύνησις τοῦ τόπου, τοῦ ὁποίου ἤδη ἀρκετὰ
σημεῖα προσδιωρίσαμεν. Ἐλπίζομεν δέ, ὅτι ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία θὰ
παράσῃ ἡμῖν καὶ πάλιν τὰ μέσα πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἐρεύνης, ἡ ὁποία
θὰ συμβάλῃ νὰ γνωρίσωμεν ἐν τμῆμα τῆς Εὐβοίας, διὰ τὴν ὁποίαν γενικῶς
αἱ μέχρι τοῦδε γνώσεις μας εἶναι πολὺ πενιχραί.

ΙΩΑΝΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ — ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΥΛΟΣ

3. ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αἱ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1941 γενόμεναι ἐργασίαι εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν τῆς Θεσσαλονίκης δὲν περιορίσθησαν μόνον εἰς ἐκκατασκευαστικὰ ἔργα, ἀλλ' ἀπέβλεψαν καὶ εἰς μελέτην οἰκοδομικῶν προβλημάτων τοῦ ναοῦ. Ἐπὶ πλέον λόγῳ τῆς καταστροφῆς, ἣτις ἐπῆλθεν εἰς τὸ κονίαμα τῆς προσόψεως ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ βομβαρδισμοῦ τῆς 10 Φεβρουαρίου τοῦ 1941 (εἰκ. 1),

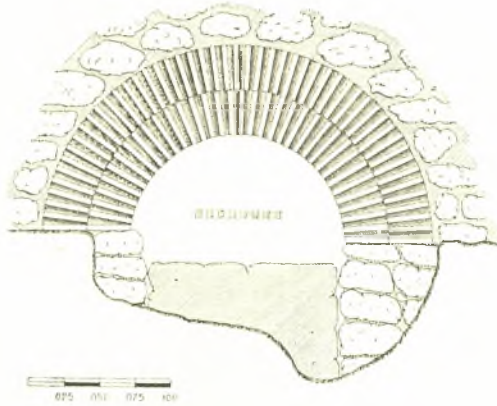

Εἰκ. 1. Ἀποψὶς τῆς καταστροφῆς τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ τῶν Ἰταλῶν τῆς 10 Φεβρουαρίου 1941.

κατέστη εὐχερεστέρα ἢ διάνοιξις ἐντοιχισμένων θυρῶν καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις τμημάτων τοίχων ἄνωθεν τῶν μεταγενεστέρων τουρκικῶν παραθύρων τοιουτοτρόπως ἀπεκαλύφθησαν λίαν ἐνδιαφέρουσαι Βυζαντιναὶ τοιχογραφίαι, τινὲς τῶν ὁποίων ἐφωτογραφήθησαν, ἐνῶ ἄλλων, μόνον ὅταν τὰ παράθυρα ἐπανέλθουν εἰς τὴν ἀρχικὴν των θέσιν, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθοῦν ἱκανοποιητικαὶ φωτογραφίαι.

Εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρουσίας ἐκθέσεως αἰσθάνομαι ὑποχρέωσιν νὰ ἐκφράσω τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας πρὸς τὸν προϊστάμενον τῆς Ὑπηρεσίας Ἀναστηλώσεων καθηγητὴν κ. Ἄ. Ὀρλάνδον διὰ τὴν παρασχεθεῖσάν μοι

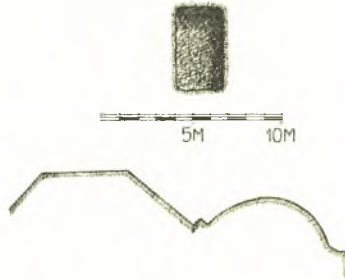
βοήθειαν κατὰ τὰς ἐργασίας, ἰδίως δὲ διότι μοὶ ἐπέτρεψε τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἱκριωμάτων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ, οὕτω δὲ ἠδυνήθην νὰ φωτογραφήσω τὸ μωσαϊκὸν τοῦ τρούλλου καὶ νὰ παρατηρήσω ἕκ τοῦ πλησίον

Εἰκ. 2. Καμάρα εἰς τὸ νότιον τμήμα τοῦ προαυλίου.

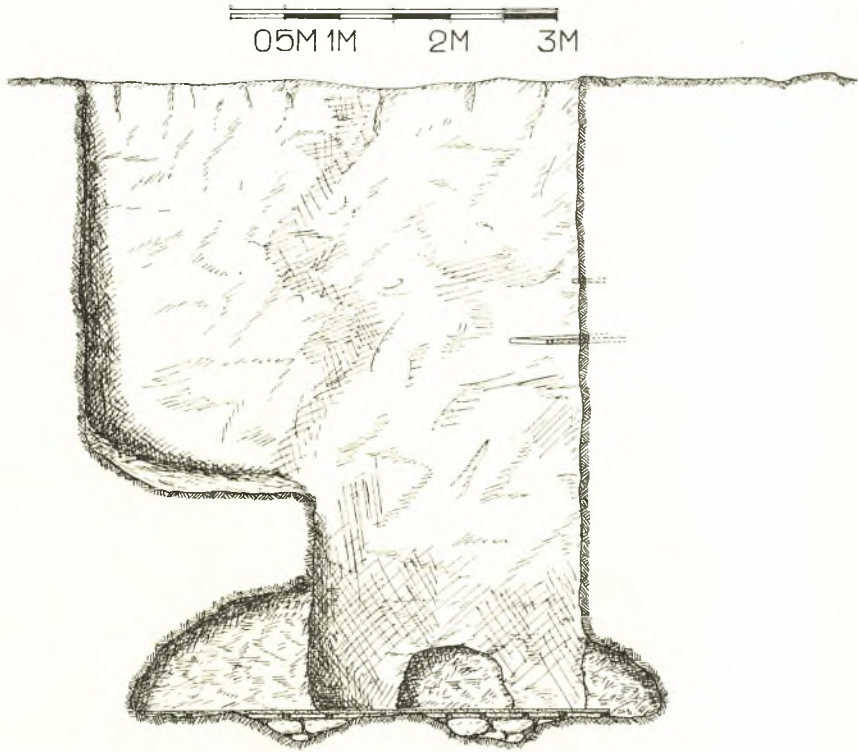
ἐνδιαφερούσας λεπτομερείας τοῦ ἔργου. Πρὸς τὸν ἀρχιτεχνίτην Ψαρρὸν ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου.

Λόγω τῆς ἔνεκα τοῦ πολέμου συντομίας τῆς ἐκθέσεως τοῦ 1940 παραθέτω σήμερον συμπληρωματικῶς μίαν ὄψιν τῆς καμάρας (εἰκ. 2), ἣτις

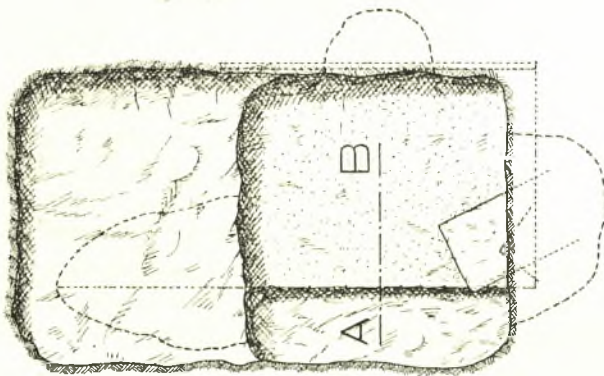

Εἰκ. 3 α. Θέσις τῆς ἀνασκαφῆς ἐν σχέσει πρὸς τὸν ναόν.

παρέχει εἰκόνα τοῦ ἰδιαίτερου καὶ χαρακτηριστικοῦ τρόπου οἰκοδομήσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης (βλ. ΠΑΕ 1940, 24). Ἐπίσης ἀτόψιν (εἰκ. 3 α) καὶ (βλ. εἰκ. 3 β καὶ εἰκ. 3 γ) ὡσαύτως τομὴν τῆς εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ ναοῦ ἐκτελεσθείσης ἀνασκαφῆς (ΠΑΕ 1940, 27). Τέλος σχέδιον κενταύρου ἐπὶ θραύσματος βυζαντινοῦ ἀγγείου (εἰκ. 4) κατὰ σχέδιον τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἄνδρ. Ξυγγοπούλου (βλ. ΠΑΕ ὡς ἄνω).

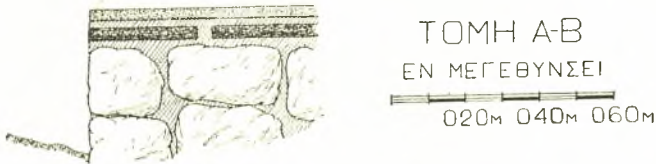
ΤΟΜΗ

ΚΑΤΟΨΙΣ

Εἰκ. 3 β. Τομή καὶ κάτοψις ἀνασκαφῆς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ναοῦ.

Εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ καὶ εἰς κατ' εὐθειᾶν ἐπέκτασιν τοῦ πέρυσιν ἀνευρεθέντος τοίχου, ὅστις εὐρίσκεται εἰς 17.50μ. περίπου ἀπόστασιν (βλ. ΠΑΕ 1940, 24) ἀπὸ δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ, ἀνέσκαψα καὶ ἀνεῦρον τὴν συνέχειαν τοῦ τοίχου τούτου κατὰ τὴν βορείαν ἄκραν τοῦ προαυλίου, ἐνῶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος εἶχον ἀνεῦρει τὸ νότιον τμήμα αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν

Εἰκ. 3 γ. Τμήμα ῥωμαϊκοῦ κτίσματος.

τοῦ τοίχου κατὰ μῆκος ἀπεκαλύφθη τμήμα 13 μ. Πρὸς βορρᾶν δένδρον εὐρισκόμενον εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ἠμπόδισε τὴν περαιτέρω ἀνασκαφὴν, πρὸ παντὸς ὅμως ἠμπόδισε αὐτὴν ὁ ἀναλημματικός τοῖχος (βλ. εἰκ. 5 ἀριστερά), ὅστις θὰ ἠνάγκαζε νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἀνασκαφὴ εἰς μέγα βάθος. Ὁ ἀνευρεθεὶς τοῖχος διακόπτεται ὑπὸ πύλης, τῆς ὁποίας διεσώθη ὁ μαρμαρίνος οὐδὸς (εἰκ. 5

Εἰκ. 4. Θραῦσμα ἀγγείου μετὰ παραστάσεως πάλης Κενταύρου (Σχέδιον καθηγ. κ. Ἄνδρ. Ξυγγοπούλου).

εἰς τὸ κέντρον κάτω καὶ εἰς τὸ σχέδιον εἰκ. 6), διετηρήθη μάλιστα μικρὸν τμήμα ὀρθομαρμαρώσεως εἰς τὴν βορείαν πλευρᾶν. Εἰς τὴν ἐξωτερικὴν, τὴν δυτικὴν πλευρᾶν τοῦ τοίχου, διεσώθησαν τμήματα μαρμαρίνου περιζώματος, τὰ ὁποῖα εἶναι τοποθετημένα ἐπὶ μωσαϊκοῦ δαπέδου ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ἄνευ διακοσμήσεως· οὕτω διαπιστοῦται τὸ ἀρχικὸν ὕψος τοῦ προαυλίου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀνασκαφῆς κατὰ 1.50 μ. περίπου χαμηλότερον τοῦ σημερινοῦ ἐπιπέδου. Ἡ μερικὴ τοῦλάχιστον ἀπομάκρυνσις

τοῦ διὰ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων ἐπ' ἀρκετοὺς ἴσως αἰῶνας συσσωρευθέντος χώματος θὰ συνέβαλε πολὺ εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ ναοῦ καὶ θὰ συνετέλει ὥστε νὰ φανῇ οὗτος ραδιώτερος, ἀφοῦ ἐννοεῖται ἀποκαθίστατο καὶ εἰς τὸν γυναικωνίτην ἢ ἀρχικὴ μορφή τῆς στέγης. Εἰς 4. 50 μ. πρὸς νότον τῆς προαναφερθείσης πύλης ὑπάρχει ἄλλη πύλη, ἣς δὲν συνεπληρώθη ἡ ἀνασκαφή· ἐπιφυλάσσομαι κατὰ τὴν προσεχῆ ἀνασκαφὴν ν' ἀνασκάψω τὸ ὑπολειπόμενον κεντρικὸν τμήμα τοῦ τοίχου τούτου, τοῦ ὁποίου ἤδη ἔχουν ἐκσκαφῆ τὰ δύο πρὸς τὰ ἔξω τμήματα καὶ ὅπου πιθανῶς θὰ εὐρεθῇ ἡ κεντρικὴ πύλη.

Εἰς τὴν βορειᾶν ἄκραν, πρὸς ἀνατολάς, ἔναντι τοῦ ναοῦ εὐρέθη βᾶσις ὀρθογωνίου παραστάδος Α (εἰκ. 6 καὶ λεπτομερῶς εἰς εἰκόνα 7) προσηρμο-

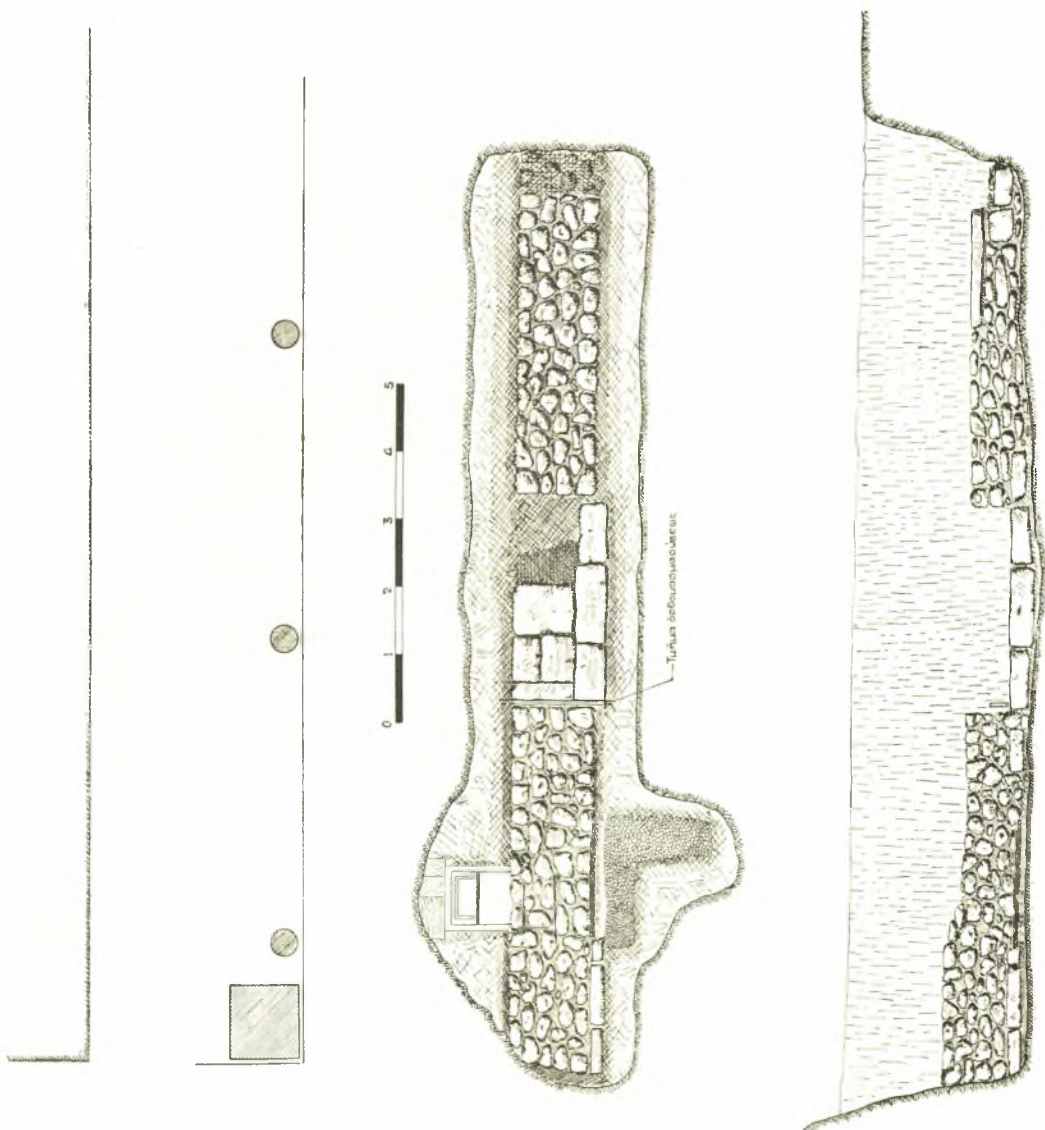

Εἰκ. 5. Ἡ ἐκσκαφὴ εἰς τὸ βόρ. τμήμα τοῦ τοίχου εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ.

σμένη πρὸς τὸν τοῖχον· εἰς τὸ κέντρον τῆς βάσεως διετηρεῖτο τετράγωνος σιδηροῦς γόμφος, στερεούμενος διὰ χυτοῦ μολύβδου. Ὁ γόμφος οὗτος δηλοῖ ὅτι ἀρχικῶς ὑπῆρχεν ἐκεῖ καὶ τὸ μαρμαρίνον σῶμα τῆς παραστάδος, ὅπερ νῦν ἀπωλέσθη. Πρὸ τῆς παραστάδος πρὸς ἀνατολάς εὐρέθησαν τμήματα μαρμαρίνων πλακῶν δαπέδου. Τὰ ἐλάχιστα αὐτὰ ὑπολείμματα πείθουν ὅτι μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας διερρουθμίσθη ὁ ὅλος περὶ τὸν ναὸν χώρος.

Εἰς τὴν εἰκόνα 5 διακρίνονται αἱ μόνις διανοιγόμεναι εἰς τὰ δύο ἄκρα τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ πύλαι (ἢ μία δεξιὰ τῶν δύο ὀρθογωνίων (τουρκικῶν) παραθύρων, ἢ ἄλλη εἰς τὴν ἀριστερὰν ἄκραν τῆς εἰκόνας ὅπου ὁ ἐργάτης ἐπὶ τῆς κλίμακος). Αἱ πύλαι αὐταὶ εἶχον ἐμφραχθῆ προφανῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων, εὐτυχῶς ὅμως αἱ τοιχογραφίαι, αἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὸ κοίλον τῶν πυλῶν αὐτῶν, σῶζονται ἀρκεύοντως καλά. Εἰς τὸ τμήμα ὅμως τὸ εὐρισκόμενον πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ ἔχει ἀπομακρυνθῆ τὸ παλαιὸν κονίαμα, ὅπερ ἔφερε τὰς τοιχογραφίας, καὶ ἔχει ἀντικατασταθῆ διὰ νεωτέρου τουρκικοῦ.

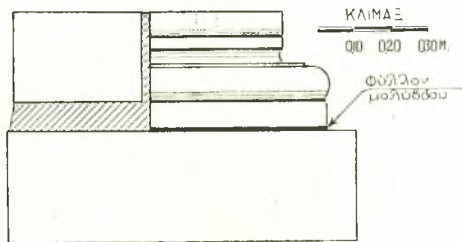

Εἰκ. 6. Κάτοψις καὶ ὄψις ἀνασκαφῆς εἰς τὸ βόρειον τμήμα τῆς αὐλῆς.

Αἱ πύλαι ἐκτίσθησαν διὰ δύο τοίχων διαφόρου ἐποχῆς· ἕκαστος τοῖχος ἔχει περίπου πλάτος ὅσον τὸ ἥμισυ τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ, ὁ παλαιότερος εἶναι ὁ πρὸς τὰ ἔξω, ὅστις πιθανὸν νὰ ἐκτίσθῃ, ὅταν παρεδόθῃ ὁ ναὸς εἰς τὴν

μωαμεθανικὴν λατρείαν, ὃ δὲ πρὸς τὰ μέσα, ὃ νεώτερος, πιθανὸν νὰ ἐκτίσθῃ κατὰ τὰς ἐπισκευὰς τοῦ 1907. Πρὸς τὸ παρὸν ἀπεμακρύνθη μόνον ὁ ἐξωτερικὸς τοῖχος, ὅστις μόνος καλύπτει τὰς τοιχογραφίας. Τῆς νοτίας πύλης τὸ νότιον τμήμα ἦτο κατεστραμμένον πιθανῶς ἤδη κατὰ τὴν ἐποχὴν, ὅτε ἐκτίσθῃ ὁ τοῖχος, ὡς δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τῆς θέσεως τῶν λίθων. Αἱ τοιχογραφίαι φθάνουν μέχρι τοῦ ἀκροτέρου σημείου πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν τοῖχον· ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου συνάγεται ὅτι ὑπῆρχε καὶ εἰς τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους προστόνον, τὸ ὁποῖον προφανῶς ἀντικατεστάθη μεταγενεστέρως διὰ τουρκικοῦ. Ἴσως τὸ ἀρχικὸν νὰ ἦτο ξυλόσκεπον καὶ πιθανὸν νὰ μὴ διέφερε

Εἰκ. 7. Πλαγία ὄψις τῆς βάσεως τῆς ὀρθογωνίου παραστάδος.

οὐσιωδῶς τοῦ σημερινοῦ· προφανῶς θὰ ἦτο καὶ εἰς χαμηλότερον ἐπίπεδον, ὡστε νὰ μὴ ἀποφράσσωνται αἱ εἴσοδοι, ὡς συμβαίνει σήμερον.

Ἐκατέρωθεν τῆς κορυφῆς τοῦ τόξου εἰκονίζονται ζεύγη ὀσίων κατενώπιον εἰς δὲ τὸ κατώτερον τμήμα ὑπάρχουν δίσκοι (médaillons) μετὰ προτομῶν ἁγίων ἐπὶ κυανοῦ βάθους. Καὶ εἰς μὲν τὴν δεξιὰν πύλην (πρὸς νότον) ὑπάρχουν ἀνδρικαὶ μορφαί, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν (πρὸς βορρᾶν), γυναικεῖαι, (εἰκ. 8 καὶ 9).

Ἐπιφυλασσόμενος νὰ πραγματευθῶ λεπτομερῶς περὶ αὐτῶν ἀργότερον, ὅταν δηλ. καταστῆ δυνατόν νὰ ἀποκαλυφθοῦν καὶ φωτογραφηθοῦν πλήρως αἱ σφζόμεναι τοιχογραφίαι, περιορίζομαι πρὸς τὸ παρὸν ν' ἀναφέρω τὸ πόρισμα προχείρου μόνον μελέτης, ἐξ ἧς φαίνεται ὅτι αἱ τοιχογραφίαι εἶναι δύο ἐποχῶν. Αἱ παλαιότεραι εἶναι αἱ εὗρισκόμεναι ὑψηλότερον ἐντὸς τοῦ τόξου, ἔργα πιθανῶς τοῦ τέλους τοῦ 12ου αἰῶνος, ἐνῶ αἱ τοιχογραφίαι εἰς τοὺς δίσκους εἶναι μεταγενέστεραι κατὰ ἓνα περίπου αἰῶνα (εἰκ. 8 καὶ 9). Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι καὶ ὁ νάρθηξ καὶ ἄλλα τμήματα τοῦ ναοῦ ἔφερον παρεμφερῆ διακόσμησιν διὰ τοιχογραφιῶν (βλ. προχείρως O. M. Dalton, Byzantine Art and Archaeology, Oxford 1911, 286, 376). Εἰς τινὰ τμήματα τῶν τοιχογραφιῶν, ἰδίως δὲ εἰς τὰ εὗρισκόμενα ἄνωθεν τῶν τουρκικῶν παραθύρων φαίνονται καταφανῆ ἀκόμη τὰ σημεῖα τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ 1890.

Ἐργασίαι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ.

Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἀπεμακρύνθη εἰς διάφορα σημεῖα τοῦ ναοῦ τὸ κονίαμα καὶ ἀνεσηκώθησαν πλάκες τοῦ δαπέδου τοῦ γυναικωνίτου. Ἐκ τῆς ἐρεῦνης ταύτης διεπιστώθη ἡ ἀρχικὴ στέγη τῶν πλαγίων πλευρῶν τοῦ γυναικωνίτου· οὕτω ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἐπικλινῆς στέγη, ὡς φαίνεται σαφῶς εἰς τὸ σχέδιον (εἰκ. 10), χαμηλοτέρα τῆς σημερινῆς· ὅθεν καὶ ὀλόκληρον τὸ ἄνω ἐξωτερικὸν τμῆμα τοῦ τοίχου, τὸ διὰ διλόβων καὶ τριλόβων παραθύρων κοσμούμενον, εἶναι

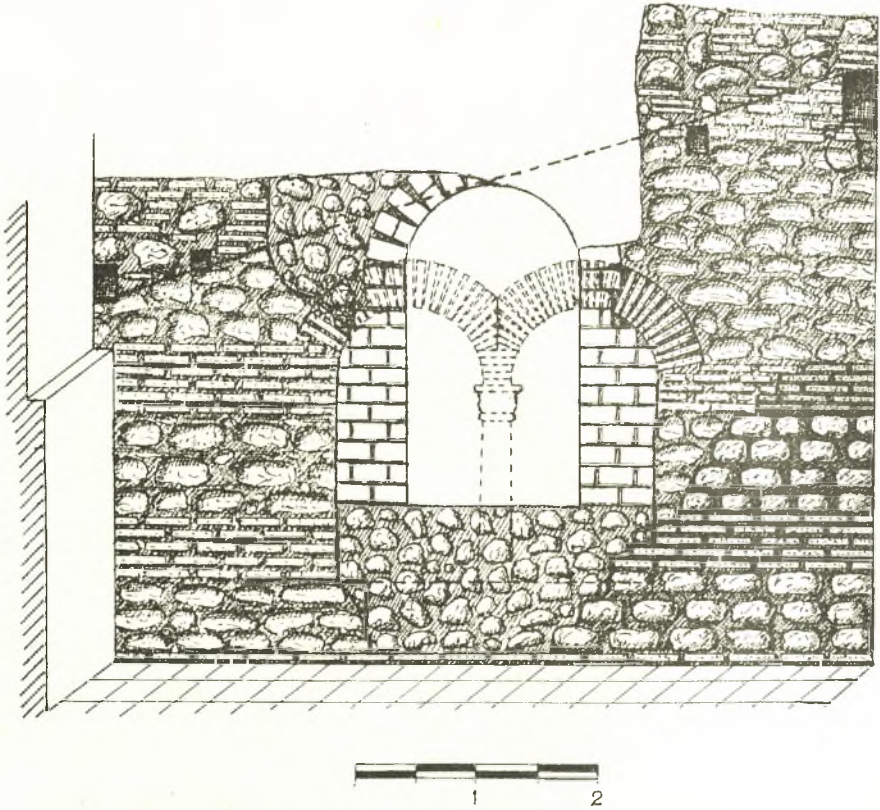
Εἰκ. 8. Κεφαλὴ Ὁσίας ἐντὸς τοῦ τόξου τῆς βορ. θύρας ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς.

Εἰκ. 9. Κεφαλὴ Ὁσίας ἐντὸς τοῦ τόξου τῆς βορ. θύρας ἐπὶ τῆς δυτ. πλευρᾶς.

προσθήκη μεταγενεστέρων βυζαντινῶν χρόνων. Ἐπίσης ἐπιστοποιήθη ὅτι ὁ τοῖχος τοῦ ἀνατολικοῦ ἄξρου τῶν πλευρῶν τοῦ γυναικωνίτου εἶχε δίλοβον παράθυρον, τοῦ ὁποίου σφῶνται αἱ ἀρχαὶ τῶν τόξων. Ἐκ τῆς λεπτομεροῦς ἐξετάσεως τοῦ τοίχου διαφαίνονται σαφῶς διάφοροι οἰκοδομικαὶ περίοδοι. Ἡ παλαιότερα (εἰκ. 10 δεξιὰ κάτω) συνέχεται ἀπολύτως πρὸς τὸ κύριον σῶμα τοῦ ναοῦ καὶ ἀποτελεῖ μετ' αὐτοῦ ἓν ἀδιάρηκτον σύνολον· ὀλίγον διάφορον τρόπον οἰκοδομῆς, ἀλλ' ἀσφαλῶς σύγχρονος πρὸς τὸν

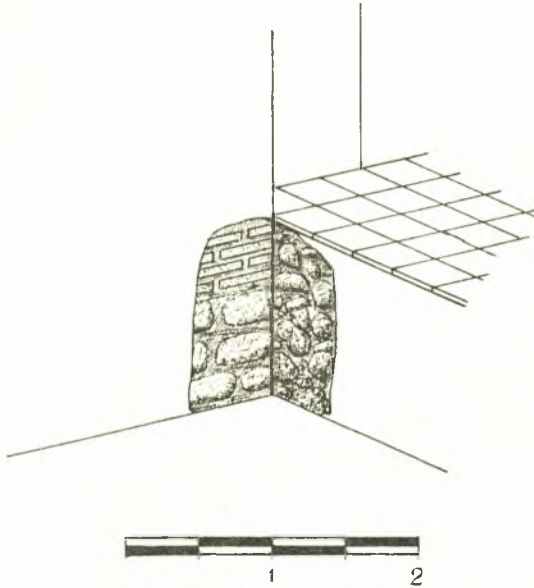
προηγούμενον, συναντῶμεν εἰς τὸ τμήμα τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τὸ δίλοβον παράθυρον. Ὡς εἰς ἐμεσολάβησεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ μικρὰ διακοπή κατὰ τὴν οἰκοδομήν, παρατηρεῖται δὲ ἔνεκα τούτου ἐλαφρὰ διαφορὰ εἰς τὸν χειρισμὸν τοῦ μυστηρίου καὶ χρησιμοποίησις λίθων λαξευμένων μετ' ὀλιγοτέρας ἐπιμελείας.

Εἰκ. 10. Ἡ πρὸς ἀνατολὰς ὄψις τοῦ βορείου γυναικωνίτου.

Τὸ τμήμα τοῦτο καταλήγει εἰς σαφῶς ἐπικλινῆ μορφήν διὰ νὰ δεχθῆ τὴν στέγην. Ὁ τοῖχος ὁ εὑρισκόμενος ἄνωθεν τοῦ τμήματος τούτου προσετέθη ὅτε ᾤκοδομήθη καὶ τὸ ἄνωτερον τμήμα τοῦ προαναφερθέντος πλαγίου τοίχου. Τέλος κατὰ μεταρρυθμίσεις γενομένας ὑπὸ τῶν Τούρκων, τὸ δίλοβον παράθυρον μετετράπη καὶ ἔλαβε τὴν μορφήν, ἣν ἔχει σήμερον. Τὰς αὐτὰς περιῶποι οἰκοδομικὰς μεταρροπὰς διεπίστωσα εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἄκρα τῶν ἀνατολικῶν πλευρῶν τοῦ γυναικωνίτου.

Ὁλόκληρον τὸ μέσον καὶ τὸ πρὸς βορρᾶν τμήμα τοῦ γυναικωνίτου εἶναι ὑπερυψωμένον ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὑπόλοιπον τμήμα αὐτοῦ κατὰ 1.15 μ. (εἰκ. 11). Ἐκ τῆς γενομένης ἐρεύνης διαπιστοῦται ὅτι ἡ ὑψωσις εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὀφείλεται εἰς μετατροπὴν τουρκικῶν χρόνων, ὅτε ἐγένετο καὶ ριζικὴ μεταρρύθμισις τῆς δυτικῆς προσόψεως τοῦ ναοῦ, ἰδίως μάλιστα τοῦ τμήματος ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν γυναικωνίτην. Ὅτι εἶναι τουρκικῶν

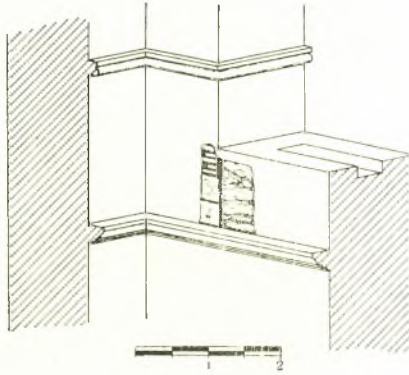

Εἰκ. 11. Βορ. - δυτικὴ γωνία τοῦ γυναικωνίτου, τὸ ὑψωμένον δεξιὰ τμήμα τῆς τουρκικῆς κατασκευῆς.

χρόνων προσθήκη φαίνεται ἐκ τοῦ χαρακτηριστικοῦ τρόπου οἰκοδομῆς (εἰκ. 11) καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀπεφράχθη βυζαντινὸν παράθυρον πρὸς βορρᾶν. Κατὰ τὴν ὑψωσιν τοῦ δαπέδου ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ νὰ συμπληρωθοῦν τὰ σχετικῶς μεγάλα κενά, τὰ σχηματιζόμενα ἐκ χθαμαλῶν θόλων τοῦ ἰσογείου, στάμνοι, θραύσματα αὐτῶν καὶ χῶμα καθιστῶντα τὸ δάπεδον ἐλαφρότερον. Ἐπιστοποιήθη συγχρόνως ὅτι οἱ τρεῖς κίονες τοῦ κέντρου τοῦ γυναικωνίτου θὰ ἦσαν ἀρχικῶς μεγαλύτεροι, διότι ὁ ὑποβαστάζων αὐτοὺς τοῖχος εἶναι τουρκικὸς (εἰκ. 12). Ἡ ἀρχικὴ θέσις τοῦ δαπέδου εἰς τὸν γυναικωνίτην καθ' ὅλην τὴν δυτικὴν πλευρὰν θὰ ἦτο προφανῶς κατὰ 0.70 μ. χαμηλότερα τῆς σημερινῆς· θὰ περιελάμβανε δὲ καὶ τὸ νότιον τμήμα τοῦ γυναικωνίτου τὸ ὅποῖον εἶναι καὶ σήμερον χαμηλότερον·

τοῦτο φαίνεται σαφῶς ἐκ τῆς τοιχοδομίας εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Κατὰ τὰς τουρκικὰς ἐπισκευὰς τὰ τόξα τῶν παραθύρων ἐσμικρύνθησαν κατὰ τι (περὶ τὰ 0,20 μ.) Ἀπεμάκρυνα ἐπίσης μεγάλα τμήματα κονιάματος ἐκ τῆς δυτικῆς προσόψεως τοῦ ναοῦ. Ἐκ τῆς ἀπομακρύνσεως ταύτης δύναται τις ν' ἀποκτήσῃ μίαν σαφεστέραν ἰδέαν τῆς διαρθρώσεως τῆς προσόψεως, ἀλλ' ὅμως ἄνευ πλήρους ἀπομακρύνσεως τοῦ κονιάματος ἐπὶ ὁλοκλήρου τῆς ἐπιφανείας δὲν εἶναι δυνατόν εἰσέτι νὰ συμπληρωθῇ ἡ εἰκὼν καὶ νὰ ἐξαχθοῦν ὀριστικὰ συμπεράσματα.

Εἰς τὸ μωσαϊκὸν τῆς κόγχης, κατὰ παρατηρήσεις γενομένας παρὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Ευγγουπούλου, διεπιστώθη ὅτι ὁ σημερινὸς Χριστὸς ὁ καθή-

Εἰκ. 12. Νοτ. - δυτικὴ γωνία τοῦ γυναικωνίτου.

μενος ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς Παναγίας, ἀντικατέστησε παλαιότερον, τοῦ ὁποίου ἴχνη τῶν μηρῶν καὶ τῶν ποδῶν διακρίνονται σαφῶς μεταξὺ τῶν γονάτων τῆς Παναγίας κάτωθεν τῆς δεξιᾶς Τῆς χειρὸς καὶ τοῦ ἄκρου τοῦ μαφορίου Αὐτῆς. Ὁ ἀρχικὸς Χριστὸς ἐκάθητο πλαγίως. Διὰ τίνα λόγον ἀντικατεστάθη ὁ Χριστὸς παραμένει ἄγνωστον. Ὁ μεταγενέστερος, ὁ σημερινός, φαίνεται ἔργον τῶν μωσαϊστῶν τοῦ τρούλλου. Ἐκτενέστερον καὶ περὶ ἄλλων τινῶν παρατηρήσεων ἐπὶ τοῦ μωσαϊκοῦ τούτου ἐλπίζω νὰ ἐπανέλθω ἄλλοτε.

Χάρις εἰς τὰ ἱκρίωματα ἠδυνήθην νὰ φωτογραφίσω λεπτομερῶς ἐκ τοῦ πλησίον τὸ μωσαϊκὸν τῆς Ἀναλήψεως εἰς τὸν τρούλλον συγχρόνως δὲ κατεμέτρησα ἐπακριβῶς τοῦτον. Ἠδυνήθην οὕτω νὰ παρατηρήσω ἐκ τοῦ πλησίον τὴν τεχνικὴν τοῦ μωσαϊκοῦ καὶ νὰ πιστοποιήσω ὅτι καὶ ἐνταῦθα, μολονότι πρόκειται περὶ μεγάλης καμπύλης, τὸ μωσαϊκὸν κατεσκευάζετο τμηματικῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους (π.χ. εἰς Ἀπόστολος, εἰς κορμὸς δένδρου, κ.λ.π.) καὶ μετὰ ταῦτα προσηρμόζετο ἐπὶ τοῦ τρούλλου, μετέπειτα δὲ συνεπληροῦντο τὰ κενὰ διὰ χρυσοῦν ψηφίδων.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΑΛΛΙΓΑΣ

4. ΕΡΕΥΝΑ ΦΡΕΑΤΩΝ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

Πρὸ πεντηκονταετίας σχεδὸν εἶχεν εὗρεθῆ ἐν Πάτραις κατὰ τὸ ἀνατολικομεσημβρινὸν μέρος τῆς πλατείας τῶν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων, ἔμπροσθεν τοῦ σημερινοῦ κινηματογράφου Ζενίθ, ἐνδιαφέρον, ἂν καὶ ἀκέφαλον, ἀντίγραφον τῆς χρυσελεφαντίνης Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου, δημοσιευθὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ Cecil Smith ἐν B.S.A. III 1896 - 7, σελ. 121 κ.έ.

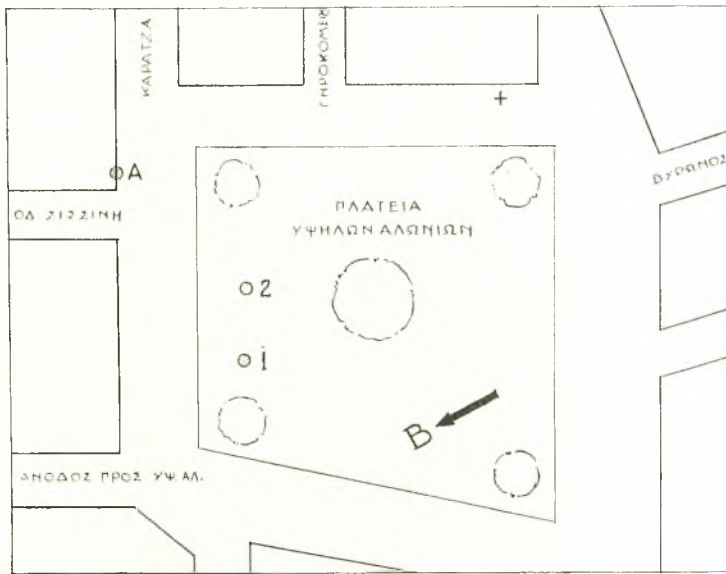
Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο, ἂν καί, ὡς διεσώθη, δὲν παρουσιάζει τὴν πληρότητα τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Βαρβακείου, προεκάλεσε τὴν προσοχὴν ἔκτοτε, κατὰ τοῦτο: ὅτι εἰς τὸ ἐλάχιστον σωζόμενον κάτω μέρος τῆς ἀσπίδος τῆς θεᾶς ἐφαίνετο ἡ ἀνάγλυφος μορφή μιᾶς κτυπημένης καὶ κατακειμένης Ἀμαζόνος, ἐλάχιστον ἀπομεινάριον τῆς ἀμαζονομαχίας τῆς ἀσπίδος τοῦ πρωτοτύπου, ἦτις, ὡς γνωστόν, λείπει ἐντελῶς ἀπὸ τὸ ἀντίγραφον τοῦ Βαρβακείου.

Ἔτη ἀργότερον, κατὰ τὸ 1911, ἀνεγειρομένης τῆς ἐπὶ τῆς οδοῦ Σισσίης καὶ πλατείας Ὑψηλῶν Ἀλωνίων ἀρ. 8 γωνιαίας οἰκίας Συναδινοῦ, ἡ θεμελίωσις τοῦ τοίχου τῆς προσόψεως ἔταμεν ἀρχαῖον φρέαρ, εἰς τὰ χώματα τοῦ ὁποίου ὁ ἀρχιτέκτων τῆς οἰκίας κ. Δ. Ἀνδρεόπουλος ἀνεῦρεν εὐμέγεθες μάρμαρον, τμήμα μεγαλητέρου, μὲ ἀνάγλυφον ἀμαζονομαχίαν καὶ γοργόνειον κατὰ τὸ κέντρον. Ἡ θεΐς τοῦ φρέατος τούτου — κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἰδίου ἀρχιτέκτονος — εἶνε ἀκριβῶς ὑπὸ τὸ παράθυρον, τὸ δεξιὰ τῆς κυρίας ἐξωτερικῆς εἰσόδου τῆς οἰκίας. Τὸ ἀνάγλυφον διεφύλαξε μετὰ πάσης στοργῆς ὁ κ. Ἀνδρεόπουλος ἐπὶ μακρὰ ἔτη καὶ τοῦ εἴμεθα λίαν εὐγνώμονες διὰ τοῦτο. Παρέμενεν ὅμως ἄγνωστον μέχρι τοῦ 1937, ὅτε ἰδρυθέντος ὑπ' ἐμοῦ τοῦ Μουσείου Πατρῶν, ἀνεγνωρίσθη ὡς τμήμα τῆς ἀσπίδος τοῦ πατραϊκοῦ ἀντιγράφου τῆς Ἀθηνᾶς καὶ μεταφερθὲν προσηρμόσθη τελείως εἰς τὸ προϋπάρχον λείψανον.

Οὕτω τὸ ἀντίγραφον τῶν Πατρῶν προσλαμβάνει ἰδιάζουσαν σημασίαν, χάρις εἰς τὴν ἀνάγλυφον ἀμαζονομαχίαν τῆς ἀσπίδος του. Δυστυχῶς ὅμως, καὶ πάλιν ἡ ἀσπίς δὲν εἶνε πλήρης, λείπει δὲ ἰδίως τὸ πρὸς τ' ἀριστερὰ τοῦ θεατοῦ μέρος, τὸ ὁποῖον λείπει κατὰ κακὴν σύμπτωσιν καὶ ἀπὸ τὴν ἀσπίδα Strangford τοῦ Λονδίνου. Ἡ ἐλπίς ν' ἀνεύρωμεν καὶ τὸ ὑπόλοιπον, ἦτο δειλεαστική. Τὸ διασωθὲν τεμάχιον εὗρέθη εἰς ἀπόστασιν 60 - 70 μέτρων ἀπὸ τοῦ σημείου εὐρέσεως τοῦ ἀγάλματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει καὶ ἐντὸς ἀρχαίου φρέατος. Ἦτο γνωστόν ὅτι εἰς τὴν πλατεῖαν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἀρχαῖα φρέατα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἐρευνηθοῦν. Τὰ δὲ σήμερον ἐρευνηθέντα δύο, ἀπέχουν περὶ τὰ 50 μέτρα, ἀπὸ τοῦ ἀποδόσαντος τὴν ἀσπίδα καὶ πρὸς κατεύθυνσιν διάφορον ἐκείνης τοῦ μέρους τῆς εὐρέσεως τοῦ ἀγάλματος. Πλέον μεμάκρυσμένα ὑπάρχουν ἀκόμη δύο ἢ τρία, ἀλλὰ ὑπὸ τὰς

σημερινὰς συνθήκας ἢ ἔρευνά των ἀπαιτεῖ πολλὰς χιλιάδας δραχμῶν καὶ ἴσως θὰ εἶνε ἐξ ἴσου ἀκαρπὸς πρὸς τὴν σημερινήν, διότι τὰ φρέατα ταῦτα, ἀνοικτὰ ἄλλοτε, φαίνεται ὅτι πολλάκις ἠρευνήθησαν ὑπὸ περιέργων καὶ τέλος κατεχώσθησαν τελείως.

Τὰ ὑπ' ἐμοῦ ἐρευνηθέντα δύο φρέατα εὐρίσκονται εἰς τὴν ΒΑ πλευρὰν τῆς πλατείας τῶν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων, ἀπέχοντα μεταξύ των 17 μέτρα. Τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν ἀπέχει 7,60μ. ἀπὸ τοῦ στηθαίου τοῦ κατὰ τὴν γωνίαν ταύ-

Διάγραμμα τῆς πλατείας Ὑψηλῶν Ἀλωνίων καὶ τῶν πρὸς αὐτὴν φερούσων ὁδῶν.
+ Τὸ μέρος ὅπου εὐρέθη τὸ ἀντίγραφον τῆς Ἀθηνᾶς (1895)— Α τὸ μέρος ὅπου εὐρέθη τὸ τμῆμα τῆς ἀσπίδος (1911) ἐντὸς φρέατος. 1-2 τὰ ἐρευνηθέντα φρέατα (1941).

τὴν κηφαρίου τῆς πλατείας. Ἀμφότερα μετροῦν εἰς βάθος περὶ τὰ 14μ., ὅπου παρουσιάσθη ὕδωρ δυνάμενον ν' ἀντληθῆ. Προϋπάρχουσα ἀόριστος ὑπόνοια ὅτι πιθανὸν νὰ μὴ πρόκειται περὶ πραγματικῶν ποτιστικῶν φρεάτων, ἀλλὰ περὶ ἀεραγωγῶν καὶ φωταγωγῶν ὑπογείου σύριγγος, ἀπεδείχθη ἀβάσιμος. Εἰς τὴν ἄνω πόλιν τῶν Πατρῶν καὶ δὴ μεταξὺ τοῦ ἀρχαίου Ὁδείου καὶ τοῦ νέου Νοσοκομείου, ὑπάρχει πράγματι ὑπόγειος σῦριγγς ρωμαϊκῶν χρόνων, μὴ ἐρευνηθεῖσα, δυστυχῶς, ἐπιμελέστερον, ἀλλ' αὕτη προφανῶς δὲν ἐφέρετο πρὸς πρὸς τὴν πλατεῖαν τῶν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων, ἀλλὰ μάλλον πιθανῶς πρὸς τὴν πλατεῖαν Ὁμονοίας.

Ἀμφότερα τὰ ἐρευνηθέντα φρέατα ἔχουν ἀνοίγμα στομίου περὶ τὰ 0,50μ· καὶ τὸ μὲν πρῶτον καλύπτεται ὑπὸ πλακῶς 1,20×1,45μ. εἰς τὸ κέντρον τῆς ὁποίας ἡ ὀπή τοῦ στομίου καλυπτομένη ὑπ' ἄλλης πλακῶς 0,85×0,50μ., τὸ δὲ δευτερον καλύπτεται ὑπὸ ἄλλης πλακῶς 0,80×0,70μ., χωρὶς νὰ ἔχη ἰδιαιτέρον λίθινον στόμιον. Ἀμφότερα εἶνε ἀδελφὰ καὶ σύγχρονα, ἀναγόμενα εἰς τοὺς αὐτοκρατορικοὺς ρωμαϊκοὺς χρόνους, ἡ δὲ στενότης τοῦ ἀνοίγματος αὐτῶν ὀφείλεται εἰς τὴν θαναμασίαν ἐπένδυσιν διὰ πηλίνων σωληνοειδῶν κυλίνδρων τὴν ὁποίαν ἔφερον, διήκουσαν ἀπὸ τοῦ στομίου μέχρι τοῦ πυθμένος καὶ σφριζομένην ἐν πολλοῖς ἀκόμη σήμερον, ἰδίως εἰς τὸ δευτερον φρέαρ.

Οἱ πῆλινοι αὐτοὶ κύλινδροι, μήκους 0,50, τοποθετοῦνται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, προσαρμοζόμενοι εἰς τὸ τοίχωμα τοῦ φρέατος καὶ δίδουν τὴν ἐντύπωσιν ἑνὸς ἐνιαίου συνόλου. Ἐκαστος δακτύλιος φέρει ἐντομὴν διὰ νὰ τοποθετῆ τὸν πόδα τοῦ ἐκείνου ὅστις δι' οἰονδήποτε λόγον πρόκειται νὰ κατέλθῃ ἐντὸς τοῦ φρέατος. Εἰς τὸ ἄνω ὅμως μέρος ὑπάρχει πρὸς τὰ μέσα παχυτέρα προεξοχή, ἣτις, ἐν σχέσει μὲ τὸ ἐπικαθήμενον λεπτότερον κάτω μέρος τοῦ ἐπικειμένου δακτυλίου, ἀφίνει ἓνα γείσωμα — μίαν «πατούρα», ὅπως λέγεται εἰς τὴν τεχνικὴν γλῶσσαν — τὸ ὁποῖον δίδει ὄψιν κλιμακωτὴν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ φρέατος. Ἡ «πατούρα» δὲ αὕτη ὑπάρχει ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν ἀναφερθεῖσαν ἐντομὴν, διὰ νὰ ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῆς διὰ τῶν χειρῶν ὁ κατερχόμενος. Ὅπως δὲ ἦτο ἐπικαθήμενος ἡ πηλίνη αὕτη ἐπένδυσιν τῶν φρεάτων — ἐπιχωριάζουσα, καθὼς γνωρίζω, εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς Πελοποννήσου — εἶνε τεχνικὸν ἔργον θέας ἄξιον. Φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ κατασκευασθοῦν τοιοῦτοι σωλῆνες ἰκανῶς μεγαλυτέρας διαμέτρου. Εἰς τὴν γειτονικὴν τῶν Πατρῶν κομόπολιν τῆς Κάτω Ἀχαΐας, τὴν ἀρχαίαν Δύμην, εἶδον ἄλλοτε τοιαύτης ἐπένδυσιν φρέαρ μεγαλυτέρου ἀνοίγματος, ἀλλ' ἐκεῖ οἱ πῆλινοι δακτύλιοι δὲν ἦσαν μονοκόμματοι, ἀλλ' ἀπετελοῦντο ἀπὸ δύο τελείως προσαρμοζόμενα ἡμικυλινδρικά πέταλα.

Τὰ καθαρισθέντα δύο φρέατα δὲν εἶχον — δυστυχῶς — νὰ μᾶς προσφέρουν τίποτε ἐνδιαφέρον. Ἐξήχθησαν τέσσαρα σχεδὸν ἀκέραια οἰκιακῆς χρήσεως ἀσήμαντα ρωμαϊκὰ ἀγγεῖα, θραύσματα τριακοντάδος ἄλλης ὁμοίων, τμήματα δύο χαλκῶν ἀρκετὰ μεγάλων ἀγγείων, θραύσματα ρωμαϊκῶν λύχνων, ἀλλὰ τὸ ποθητὸν μάρμαρον δὲν ὑπῆρχε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΗΛΙΑΔΗΣ

5. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΣΙΚΥΩΝΟΣ 1941

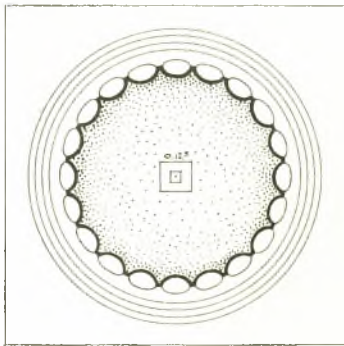
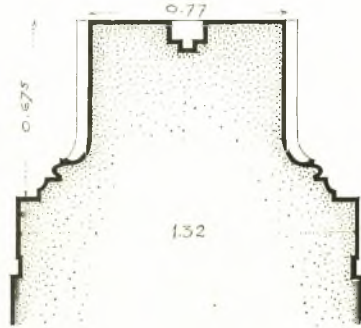
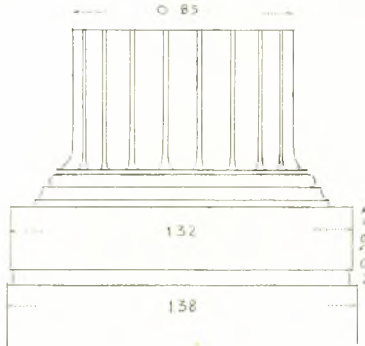
Λόγω τῶν ἔξαιρετικῶν συνθηκῶν τῆς χώρας αἱ ἔφειται ἐν Σικυῶνι ἐργασίαι περιορίσθησαν τὸ μὲν εἰς τὴν λεπτομερῆ ἔξέτασιν τοῦ ἐν μέρει ἀποκαλυφθέντος Βουλευτηρίου, τὸ δὲ εἰς τὴν ἀποκάλυψιν νέου ψηφιδωτοῦ διαπέδου ἐν τῇ πεδιάδι.

Ἡ γενομένη ἀναστήλωσις τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ Βουλευτηρίου ἐπὶ μῆκος 15 καὶ πλέον μέτρων διὰ τῆς ἄρσεως τῶν κατερριμμένων ὀρθοστατῶν αὐτοῦ, ἐπέτρεψε τὴν ἀριωτέραν του μελέτην.

Ὁ τοίχος κατεσκευασμένος ἐκ τοῦ ἔγχωριου ἔρυθρωποῦ πώρου συνίστατο α) ἐκ κρηπίδος ἀποτελουμένης ἐξ εὐθύνηγας καὶ δύο ὑπὲρ αὐτὴν στρώσεων β) ἐξ ὀρθοστατῶν καὶ γ) ἐκ κανονικῶν λιθοπλίνθων. Καὶ ἡ μὲν εὐθύνηγία ἀποτελεῖται ἐκ κανονικῶν διποδιαίων τὸ μῆκος λίθων (0.652) ὕψους 0.35, ἐχόντων ἀπλῶς λελεασμένην τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν, αἱ δὲ δύο ὑπεράνω αὐτῆς στρώσεις ἐκ λίθων τετραποδιαίων τὸ μῆκος (1.31) ἐχόντων τὴν ἔξω ἐπιφάνειαν κεκοσμημένην διὰ βεβαθυμένου (0.01) πλαισίου πλάτους 0.025. Τὸ ὕψος τῶν δύο τούτων στρώσεων εἶναι, τῆς μὲν κάτω 0.445, τῆς δὲ ἄνω ἦτοι τοῦ τοιχοβάτου 0.43. Ἐξέχει δ' ἡ κάτω στρώσις κατὰ 0.13.

Οἱ ἐπὶ τοῦ τοιχοβάτου βαίνοντες ὀρθοστάται, τετραποδιαῖοι καὶ αὐτοὶ τὸ μῆκος (1.312) καὶ διποδιαῖοι τὸ πᾶχος (0.654) ἔχουσιν ὕψος 0.945, συνδεόμενοι ἄνω διὰ πειομόρφων συνδέσμων μῆκος 0.31. Ὡς δὲ τῶν λίθων τῆς κρηπίδος οὕτω καὶ τῶν ὀρθοστατῶν ἡ ἔξωτερικὴ ἐπιφάνεια ἐκάστου λίθου ἔφερεν ὅμοιον βεβαθυμένον πλαίσιον πλάτους 0.025, τῶν δὲ οὕτω σχηματιζομένων πινάκων ἡ ἐπιφάνεια ἐλαξέυθη οὕτως, ὥστε νὰ δημιουργῶνται ἑπτὰ καθ' ὕψος ἐλαφρότατα τονιζόμενα ὀριζόντια ταινία. Κατὰ τοὺς προσιόντας ἄρμους φέρουσιν οἱ ὀρθοστάται ἀναθύρωσιν, πλάτους 0.08, τὴν δ' ἐσωτερικὴν των παρεῖαν ἔχουσι τελείως λελεασμένην, ἅτε ὄρατὴν καὶ ταύτην, ἐνῶ τῶν λίθων τῆς κρηπίδος ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια εἶναι ἀνώμαλος, καθ' ὃ κεκαλυμμένη. Ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τῶν ὀρθοστατῶν διασφῆζει πλὴν τῶν συνδέσμων καὶ τὰ ἐκ τῆς μετακινήσεως τῶν ἄνωθεν πλίνθων προεληθόντα μοχλοβόθρια (Stemmlöcher), δι' ὧν ἔξακριβοῦται α) ὅτι καὶ αἱ πλίνθοι εἶχον μῆκος τεσσάρων ποδῶν καὶ β) ὅτι οἱ ἀνιόντες ἄρμοι των ἐδιχοτόμουν τὸ μῆκος τῶν λίθων τοῦ τοιχοβάτου. Ὡσαύτως ἐκ σφῆζομένων ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας χαραγῶν συνάγεται, ὅτι τὸ πᾶχος τῶν πλίνθων ἦτο κατὰ 0.02 μικρότερον τοῦ τῶν ὀρθοστατῶν ἦτοι 0.63. Γνωστὰ κατὰ ταῦτα εἶναι αἱ δύο διαστάσεις τῶν πλίνθων, ἀγνώστου παραμένοντος τοῦ ὕψους. Ἰδιαιτέρου λόγου ἀξία εἶναι καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ἐκάστου ὀρθοστατοῦ καὶ εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς ἔξω ἀκμῆς ἀπόστασιν καὶ δὴ κατὰ τὸ μέσον περιήτου τοῦ μῆκος των ὑπαρξίς

γραμμάτων χαραχθέντων πρὸς καθοδήγησιν τῶν τεκτόνων καὶ ὀριζόντων τὴν τάξιν ἐκάστου ὀρθοστάτου. Βλέπουσι δὲ τὰ γράμματα πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ λίθου καὶ χωροῦσιν ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, τοῦθ' ὅπερ μαρτυρεῖ καὶ τὴν φορὰν τῆς τοποθετήσεώς των. Εἶναι δὲ τὰ γράμματα ταῦτα κατὰ

ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΣΙΚΥΩΝΟΣ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ ΤΩΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΙΟΝΩΝ

Εἰκ. 1. Ὅψις, τομὴ καὶ κάτοψις τῶν κατωτάτων σφονδύλων τῶν ἐσωτερικῶν κίωνων τοῦ Βουλευτηρίου.

σειρὰν τὰ ἐξῆς ΤΚ, ΥΚ, ΦΚ, ΧΚ, ΨΚ, ΩΚ, ΑΙΚ, ΒΙΚ, ΓΙΚ. Ἡριθμημένοι ἐπίσης ἦσαν καὶ οἱ λίθοι τοῦ τοιχοβάτου (ἐφ' ἑνὸς τῶν ὁποίων σφίζονται τὰ γράμματα ΒΚΙ) οὐχὶ ὅμως καὶ οἱ τῶν κατωτέρων στρώσεων.

Ἡ ἐξέτασις τῶν δύο καὶ μόνων σφισσομένων σφονδύλων τῶν *ἐσωτερικῶν στηριγμάτων* τοῦ κτηρίου ἀπέδειξεν, ὅτι οἱ ἐξ ἀσβεστολίθου κίονες τοῦ Βουλευτηρίου (*εἰκ. 1*) εἶχον τὸν κατώτατον αὐτῶν σφόνδυλον συμφυᾶ πρὸς τὴν βάσιν καὶ ὅτι ἔβαινον ἐπὶ μεγάλων τετραγῶνων πλίνθων (βατῆρων) πλευρᾶς 1.32 γομφούμενοι ἐπ' αὐτῶν διὰ κυβικοῦ κατὰ τὸ κέντρον γόμφου. Τὸ ὀλικὸν ὕψος τοῦ βατῆρος εἶναι 0.30, ἐπειδὴ ὅμως οὗτοι φέρουσι εἰς τὸ κάτω μέρος ἐκά-

στης κατακορύφου πλευρᾶς ὑποτομὴν ὕψους 0.06, ἣτις προφανῶς ἐχρησίμευεν ἵνα σφηνοῦνται ἐν αὐτοῖς αἱ πλάκες τῆς στρώσεως, τὸ ὄρατόν ὕψος τοῦ βατηῆρος ἦτο μόνον 0.24. Γενομένης δὲ χωροσταθμῆσεως εὐρέθη ὅτι ἡ οὕτω καθορισθεῖσα ἐπιφάνεια τῆς στρώσεως συμπίπτει πρὸς τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν τοῦ τοιχοβάτου. Οἱ διασωθέντες δύο κατώτατοι σφόνδυλοι τῶν κίωνων (εἰκ. 2) ἔχουσι τὰς βάσεις Ἰωνικὰς ἀποτελουμένας ὁμῶς ἐκ δύο μόνων στοιχείων ἤτοι μιᾶς σπείρας ἄνω καὶ μιᾶς ἀποθέσεως κάτω. Ὁ ἀπλουστευμένος οὗτος τύπος Ἀττικῆς

Εἰκ. 2. Εἰς τῶν διασωθέντων κατωτάτων σφονδύλων τῶν ἐσωτερικῶν κίωνων τοῦ Βουλευτηρίου.

Ἰωνικῆς βάσεως δὲν πρέπει νὰ ξενίσῃ ἡμᾶς ἀποβλέποντας εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐκτίσθη τὸ Βουλευτήριον ἤτοι εἰς τὸ α'. ἡμισυ τοῦ 3^{ου} π. Χ. αἰῶνος. Ὁ κορμὸς συνενούμενος δι' ἐλαφρᾶς καμπύλης (ἀποθέσεως) πρὸς τὴν βάσιν φέρει παραδόξως 20 μόνον ραβδώσεις, χωριζομένας ἀπ' ἀλλήλων διὰ 0.019 πλατειῶν ταινιῶν. Ἐν τομῇ ὀριζοντίᾳ παρουσιάζουσιν αἱ ραβδώσεις καμπύλην χαρασσομένην διὰ τριῶν κέντρων (τοῦ λεγομένου σχήματος λαβῆς κανίστρου). Κάτω αἱ ραβδώσεις δὲν περατοῦνται, ὡς εἰς τὰ κλασικὰ μνημεῖα, ὀλίγον ὑπὲρ τὴν σπείραν ἀλλ' εἰσδύουσιν εἰς τὸ σῶμα τῆς βάσεως δημιουργουμένων ἐκεῖ ἀρυταινοειδῶν κοιλοτήτων (εἰκ. 1) συγχωρουμένων εἰς ἐσωτερικούς μόνον κίονας, διότι εἰς ἐξωτερικούς θὰ ἐπληροῦντο ὑετίων ὕδατων, ἅτινα θὰ παρέ-

μενον ἐν αὐταῖς στάσιμα. Ὁ ἀμέσως ὑπὲρ τὸν κατώτατον σφόνδυλος ἐγομφοῦτο ἐπὶ τοῦ πρώτου δι' εἰδικοῦ γόμφου φέροντος προσηρημένον καὶ μικρὸν τι ἔμβολον (εἰκ. 1). Ἡ ἀπὸ ἀκμῆς εἰς ἀκμὴν διάμετρος τοῦ κάτω σφονδύλου εἶναι 0.85. Τὸ ὄλικόν ἄρα ὕψος τῶν κίωνων θὰ ἐκυμαίνεται περὶ τὰ 8 μέτρα.

Τὸ δὲ ἐν τῇ πεδιάδι ἀποκαλυφθὲν *ψηφιδωτὸν δάπεδον* (εἰκ. 3) εὐρίσκειται κατὰ τοὺς πρόποδας σχεδὸν τῆς ἀκροπόλεως παρὰ τὴν πρώτην καμπὴν τῆς ἀπὸ Σικυῶνος εἰς Κιάτον ἀμαξιτοῦ, ἐντὸς τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Χ. Καραμπέτσου. Ἔχει διαστάσεις 2.80 × 2.80 καὶ διατηρεῖται σχεδὸν ἄρτιον. Φέρει σύνθετον φυτικὴν διακόσμησιν ἀποτελουμένην ἐκ κεντρικοῦ ρόδακος ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκφύονται 8 διαγωνίως βαίνοντες ἑλικοειδεῖς πλοχοὶ πολλαπλῶς δια-

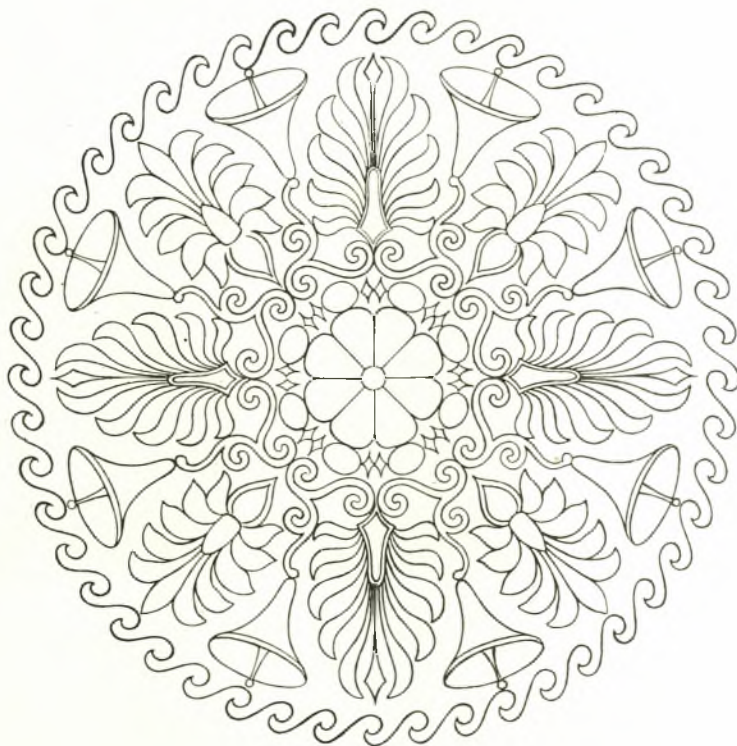

Εἰκ. 3. Ψηφιδωτὸν δάπεδον ἐν τῷ κτήματι Καραμπέτσου.

κλαδούμενοι καὶ καταλήγοντες κατὰ τὰς γωνίας καὶ τὸ μέσον ἑκάστης πλευρᾶς εἰς ἀνθέμια καὶ φύλλα περιτέχνως συνδεδυασμένα καὶ πληροῦντα τὸ ὅλον πεδίον οὕτως, ὥστε εἰλάχιστον νὰ καταλείπεται κενὸν βᾶθος. Καὶ τὰ μὲν κοσμήματα ἀποτελοῦνται ἐκ λευκῶν ποταμίων ψηφίδων καὶ ἐλάχιστων ἐρυθρῶν, τὸ δὲ βᾶθος ἐξ ὁμοίων κυανομελαίνων. Ἡ σοφία καὶ ἡ χάρις τῆς συνθέσεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως ἢ ἀκριβεία ἐνθουμίζουσι μεγάλως τὰ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ Ἀττικῶν ἰδίᾳ ἀγγείων παρεμφερῆ φυτικὰ συμπλέγματα καὶ τάσσουσιν τὸ νέον ψηφιδωτὸν δάπεδον εἰς τοὺς περὶ τὸ 400 π. Χ. χρόνους.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ παραθέτω ἐνταῦθα ἀποκατάστασιν τοῦ σχεδίου ἐτέρου ψηφιδωτοῦ ἐκ θαλασσίων λευκῶν καὶ ὑπομελαίνων ψηφίδων δαπέδου, εὐρεθέντος πάλαι ἐν τῇ πεδιάδι, τεμαχισθέντος δ' ὑπὸ τῶν κατοίκων Βασιλικοῦ, ἵνα τὸ μεταφέρωσιν εἰς τὰς οἰκίας των, ἐνθα τὸ ἐχρησιμοποιοῦν ἵνα συντρίβωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὸν πρὸς ψεκασμὸν τῶν ἀμπέλων χρησιμοποιοῦμενον

κρυσταλλικὸν θεϊκὸν χαλκόν! (ἀλογόπετρα). Περισυλλέξας ἐκ διαφόρων οἰκιῶν τὰ τεμάχια τοῦ εἰρημένου ψηφιδωτοῦ εἰς τὸ μουσεῖον Σικυῶνος, κατώρθωσα ν' ἀποκαταστήσω ἀσφαλῶς τὸ σχέδιον τοῦ ἐν τῷ μέσῳ κυκλοτεροῦς ἐμβλήματος (εἰκ. 4), ὅπερ ἀπετελεῖτο ἐξ ἐνὸς κεντρικοῦ ὀκταφύλλου ρόδακος περιβαλλομένου ὑπὸ ἀστραγάλου καὶ ὀκτὼ πέριξ αὐτοῦ ἐναλλάξ διατεταγ-

Εἰκ. 4. Ἀποκατάστασις ἐτέρου πρὸ ἐτῶν ἐν τῇ συστάδι τῆς Σικυῶνος ἀνευρεθέντος ψηφιδωτοῦ δαπέδου.

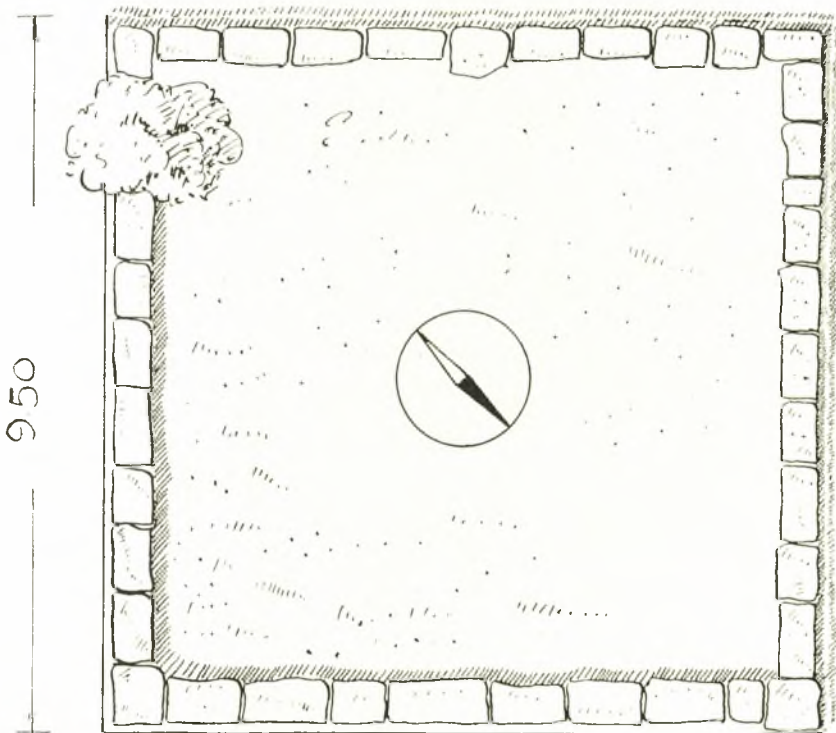
μένων κλειστῶν καὶ ἀνοικτῶν ἀνθεμίων, τὰ μεταξὺ τῶν ὁποίων κενὰ ἐπλήρουν ἄνθη κωδωνόσχημα ἐκφυόμενα ἀπὸ τῶν συστρεφομένων ἐλίκαν, ἐφ' ὧν ἐπεκάθηντο καὶ τὰ ἀνθέμια. Ἡ ὅλη σύνθεσις περιεβάλλετο ὑπὸ σπειρομαιάνδρου. Τὸ σχέδιον τῶν ἀνθεμίων καὶ τῶν κωδωνοσχημῶν φύλλων καὶ ἡ ἐν γένει τεχνοτροπία τοῦ ἐμβλήματος τοποθετοῦσι τὸ ὑπ' ὄψει ψηφιδωτὸν εἰς τὸ πρῶτον ἡμῖσι τοῦ 4^{ου} αἰῶνος.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

6. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΘΕΣΕΙ "ΤΖΑΜΙ", ΤΗΣ ΣΙΚΥΩΝΙΑΣ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

Παρορηθῆεις ἐκ τῆς πρὸ τριετίας εὐρέσεως χαλκῆς ἐνεπιγράφου πλακῶς καὶ χαλκοῦ ἀναθηματικοῦ τράγου (παρ. Ἄ. Ὁρλάνδον Ἑλληνικά τ. 10 σ. 5 ξ.)

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΣΙΚΥΩΝΙΑΣ

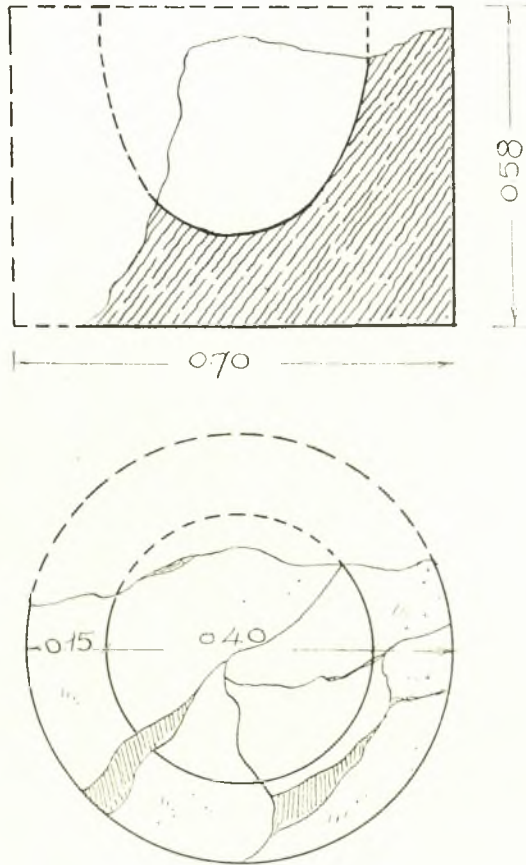

Εἰκ. 1. Θεμέλια πύργου ἐν θέσει «Τζαμί» τῆς Σικυωνίας.

ἐν τοποθεσίᾳ τῆς Σικυωνίας ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν ἐντοπίων «Τζαμί» κειμένη δὲ ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης ἀπὸ Σικυῶνος εἰς Στύμφαλον, ἐπεχείρησα ἐφέτος, εὐμενεῖ ἐγκρίσει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, τὴν διὰ σκαφικῆς ἐρεῦνης ἀναζήτησιν τοῦ ἱεροῦ, ἔξ οὗ πιθανώτατα προέρχονται τὰ

ἄνωτέρω μνημονευθέντα χαλκᾶ εὐρήματα. Δυστυχῶς λόγῳ τοῦ προκεχωρηκότος τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς γενικῆς καταστάσεως τῆς χώρας, ἡ ἔρευνα ὑπῆρξε λίαν περιορισμένη καὶ οὐχὶ τόσο ἀποδοτικὴ, ὅσον ἀνεμένετο.

Κατὰ τὸ λέγειν τῶν χωρικῶν ἡ χαλκῆ ἐπιγραφή εὐρέθη ἐπὶ τοῦ στενοῦ καὶ ἐπιμήκου λόφου, ὅστις ὑπέγκειται τῆς παρακειμένης ὁδοῦ, παρὰ τὸ χάνι

Εἰζ. 2. Λίθινον ἰγδίον.

Κουτρομπῆ. Ἐπὶ τῆς ράχεως τοῦ λόφου τούτου ἀνεῦρον λείψανα ἱκανῶν κτηρίων ὡς καὶ θραύσματα ἀγγείων, ὧν τινὰ μετ' ἐπιμελοῦς γανώματος, ἄτινα μαρτυροῦσι τὴν ἐπὶ τοῦ λόφου ὑπαρξίν ἀρχαίου συνοικισμοῦ.

Δυστυχῶς ἡ ἐπίχωσις, ἣτις καλύπτει τὰ κτήρια, εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε ζδέησε νὰ περιορισθῶ εἰς τὴν ἀνασκαφὴν ἑνὸς μόνου μικροῦ κτηρίου.

Τοῦτο ἔχει σχῆμα τετράγωνον πλευρᾶς (9,50μ.) (Εἰκ. 1) διασφύζονται δὲ ἐκ τῶν 0,97μ. παχέων τοίχων του ἢ κατὰ 0,10μ. ἐξέχουσα εὐθυνηρία καὶ ἢ ἀμέσως ὑπεράνω αὐτῆς στρώσις (ὑψους 0,52μ.) ἀποτελούμενη ἐκ μεγάλων πετρῶν τοῦ ἐγγωρίου μέλανος τιτανολίθου, ἐπιμελοῦς ὀπωσδήποτε ἐργασίας ἀλλ' ἄνευ συνδέσμων, τοῦθ' ὅπερ καθιστᾷ δυσχερῆ τὴν χρονολόγησιν τοῦ

Εἰκ. 3. Πήλινον πλακίδιον μετὰ παραστάσεως σατύρου.

μνημείου, ἥτις ἐν τούτοις δύναται νὰ ὑποβοηθηθῆ ἐκ τῶν εὐρεθέντων κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀφθόνων θραυσμάτων ἀγγείων (ἰδίᾳ λοπάδων) ὧν τὰ πλεῖστα εἶναι ἐξ ὠχροῦ πηλοῦ ἄνευ γανώματος καὶ ἀνάγονται πιθανώτατα εἰς τὰ τέλη τῆς Ἑλληνιστικῆς ἢ τὰς ἀρχὰς τῆς ρωμαϊκῆς ἐποχῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνακαλυφθέντος κτηρίου ὅπερ σημειωτέον, προφανῶς λόγῳ τοῦ

τετραγώνου του σχήματος, ἔχαρακτηρίσθη ἀνέκαθεν ὑπὸ τῶν χωρικῶν ὡς τζαμί, παρατηρῶ τὰ ἑξῆς:

Ναὸς δὲν δύναται νὰ εἶναι λόγῳ τοῦ τετραγώνου του σχήματος, ἔνεκα τοῦ ὁποίου θὰ πρέπη μᾶλλον νὰ χαρακτηρισθῆ *ὡς πύργος κατοπτεύσεως*.

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐνισχύεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ κτήριον εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ἦτοι εἰς καίριον στρατηγικὸν σημεῖον καὶ θὰ ἐδέσποζε τῶν πέριξ ἐκτάσεων καὶ ἰδίᾳ τῆς ἀπὸ Σικυῶνος εἰς Στύμφαλον ὁδοῦ. Ἄλλὰ καὶ τὰ γενόμενα εὐρήματα εὐτελῶν ἀγγείων κάλλιστα δύνανται νὰ προέρχωνται ἐκ τῆς ἐν τῷ πύργῳ ἐδρευούσης ποτὲ φρουρᾶς. Πρὸς ὁμοίαν δὲ χρῆσιν θὰ προωρίζετο καὶ μέγα λίθινον ἰγδίον μετ' ἑλλειψοειδοῦς κοιλότητος (*εἰκ. 2*), οὗτινος σφύζονται σήμερον τέσσαρα τεμάχια.

Ἄλλη μικρὰ σκαφή ἐνεργηθεῖσα καθ' ὑπόδειξιν τοῦ χωρικοῦ Π. Νίκα πρὸς νότον τοῦ χωρίου Μάιτσανι ἀπέφερεν ὡς εὕρημα μικρὸν πήλινον εἰδώλιον γηραιῶ σατύρου εἰκονιζομένου ἐν ἀναγλύφῳ ἐπὶ πλακὸς διαστάσεων 0,065 × 0,125 μ., τεθραυσμένης κατὰ τὴν κάτω δεξιὰν γωνίαν.

Ἡ μορφή (*εἰκ. 3*) βλέπει σχεδὸν κατ' ἐνώπιον εἶναι δὲ γυμνὴ τὸ κάτω ἦμισυ τοῦ σώματος, προγαστρῶ καὶ ἰθυφαλλική, τὸ δὲ ἄνω μέρος μετὰ τῆς κεφαλῆς κεκαλυμμένη δι' ἱματίου.

Δύο μικραὶ ὀπαὶ διατρυπῶσαι τὸ ἄνω μέρος τῆς πλακὸς μαρτυροῦσιν ὅτι τὸ προφανῶς ἀναθηματικὸν τοῦτο εἰδῶλιον, ἦτο ἀνηρητὸν ἐν τινὶ ἱερῷ, πιθανώτατα τοῦ Διονύσου.

Τὸ εἰδῶλιον μεταφερθὲν εἰς Ἀθήνας πρὸς καθαρισμόν, κατατεθήσεται προσεχῶς εἰς τὸ Μουσεῖον Σικυῶνος.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΣΤΙΚΑΣ

7. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΚΥΝΟΥΡΙΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1941

Θὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐρεύνης ἐν Κυνουρία τὴν ὁποίαν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία μου ἀνέθεσε νὰ ἐνεργήσω κατὰ τὸ ἔτος 1940.

Λόγῳ τῶν περιστάσεων ἀτυχῶς δὲν ἔγινε δυνατὸν νὰ ἀνασκάψω εἰς τοὺς τόπους, ὅπως ἐπρότεινα κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος πρὸς τὴν Ἐταιρείαν, νὰ συμπληρώσω δηλ. τὴν ἔρευαν εἰς τοὺς ὑπὲρ τὸν Ἅγ. Πέτρον Φονεμένους (Ἀθηνᾶ, τομ. Κ σ. 383 - 402) καὶ τὸν παρὰ τὴν Βέρβεραν ἀρχαῖον ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος Κνακεάτιδος. Ἐργάται δὲν εὐρίσκοντο μὲ ὁσονδήποτε ἡμερομίσθιον παρὰ μὲ τὸν ὄρον καὶ νὰ τροφοδοτηθῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐργασίας. Διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη νὰ περιορίσω τὴν ἀνασκαφικὴν ἐργασίαν εἰς τοὺς πλησίον τοῦ γενεθλίου χωρίου Βούρβουρα τόπους, ὅπου ἐπέτυχα νὰ εὔρω μερικοὺς ἐργάτας καὶ εἶχα τὴν συναντίληψιν τοῦ ἐκεῖ ἀποσταλέντος ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας πρὸς συλλογὴν γλωσσικοῦ ὕλικου ἑξαδέλφου μου Κ. Α. Π. Ρωμαίου.

Ἡμίσειαν ὄραν δυτικῶς τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος χωρίου καὶ κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ χειμάρρου, ὅστις κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐλέγετο Ἀλφειὸς καὶ σήμερον Σαρανταπόταμος πρὸ 40 ἐτῶν ἀπεκαλύφθη τοῖχος ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου καλλιεργητοῦ καὶ 3 ἐπιτάφιοι ἐνεπίγραφοι στήλαι, τὰς ὁποίας ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Ἀθηνᾶ τ. ΙΔ, σ. 3 - 36. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ μικρὰ ἐργασία τοῦ καλλιεργητοῦ ἀπέδωκε διὰ μιᾶς τρεῖς ἀρχαίους λίθους ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ εὐρεθῇ καὶ ἄλλο ἀρχαῖον ὕλικὸν ἐντειχισμένον εἰς τὴν παλαιὰν ἐκκλησίαν. Πρὸς τοῦτο ἐνήργησα τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀποκάλυψιν τοῦ φυσικὰ ἐρειπωμένου ἐκκλησιδίου. Ἀλλὰ τὰ προσδοκηθέντα εὐρήματα δὲν ἦσαν πλούσια. Εἰς μαρμάρινος βωμίσκος μὲ τὴν ἐπιγραφὴν $\Lambda\Lambda\Xi\Lambda$ καὶ ὄραια εἰργασμένον ἐπίκρανον παρασιτάδος ἦσαν τὸ $\text{N}\Delta\text{P}\Sigma\text{C}$ ὄλον. Πολὺ σημαντικώτερον εὕρημα ἦτο τὸ ἀποκαλυφθὲν $\text{K}\Lambda\text{I}\ \text{E}\Lambda\Gamma\text{I}$ φθὲν ἐκκλησιδίου. Εἶναι τρίκογχος μικρὰ βασιλική, πῖθα $\text{I}\Sigma\ \text{E}\Upsilon\text{X}$ νῶς τρουλωτή, μήκους 8,08 καὶ πλάτους 7,56 μ. τοῦ HN 11ου ἢ 12ου αἰῶνος, ὅπως πιστεύω. Ὅπισθεν τῆς Ἀγίας τραπέζης διατηρεῖται ἐπὶ τῆς κόγχης μονόβαθμον ἐπιβίωμα συνθρόνου. Εἶναι ἡ ἐκκλησία τοῦ γνωστοῦ ἑλλαδικοῦ τύπου μὲ δύο κίονας καὶ παρέσχε συντρίμματα γλυπτὰ ἐκ τῶν διαζωμάτων καὶ θωρακίων μετρίας ἐργασίας. Πρὸς τούτοις ἐβεβαιώθησαν εἰς τὰ περίξ περὶ τὰ 15 διάφορα ἐκκλησιδία διατηροῦντα λείψανα τοιχογραφιῶν. Πρόκειται περὶ σημαντικοῦ χωρίου μεσαιωνικοῦ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν εἰς ἣν κατὰ τὴν Ἀρχαιότητα ὑπῆρχεν ἡ Τεγεατικὴ Φυλάκη. Καὶ τὸ σπουδαιότερον εἶναι ὅτι κατὰ τὸ πλησίον Ἀσκηταεῖο ἐντὸς σχισμῆς τοῦ βράχου ἀπεκαλύφθησαν καλαὶ τοιχογραφίαι, μετρίως διατηρούμεναι, μὲ τὰς σημαντικὰς ἐπιγραφάς: ἅγιος *Ni(κ)ων*, ἅγιος *Ῥωμανός*, ἅγιος Δημήτριος μὲ εἰκόνα ἐνθυμιζουσαν τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ μωσαϊκόν.

Βούρβουρα 27 Δεκεμβρίου 1941

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΡΩΜΑΙΟΣ

ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1941

Τῆ 22α Ἰουνίου 1941 ἡμέρα Κυριακῆ καὶ ὥρα 10 1/2 π. μ. συνῆλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 32 τοῦ ὄργανισμοῦ ἐκλέξωσι τὸ Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1941 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1940 ὡς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1940.

Παρήσαν ἑταῖροι τεσσαράκοντα. Γενομένης φανεραῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Στάμος Παπαφράγκος, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἀριστ. Κούζης, Α' Γραμματεὺς ὁ κ. Κωνστ. Δ. Παπακωνσταντίνου καὶ Β' Γραμματεὺς ἡ Δίς Εὐανθία Δουκάκη.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Κ. Δ. Παπακωνσταντίνου ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1940 ἢ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας οἱ κ. Β. Αἰγινήτης, Ε. Κρητικός, Γ. Παπαϊωάννου, Μιλτ. Πουρῆς καὶ Ἄγγελος Σταυρόπουλος.

Διακοπεῖσις μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθεῖσις τὴν 11^{ην} π.μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας κ. Γεώργ. Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1940.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1941

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀποτελοῦντες τὴν Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἐταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1941, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5 τῆς 6^{ης} Φεβρουαρίου 1942 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἐταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1941, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

Α' Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις:

1) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31 Ἰανουαρίου 1941	Δρχ.	52.364.10
2) Ἐισπράξεις ἀπὸ Ἔσοδα γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1941	»	1.176.258.45
3) Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶν λογαριασμῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ	»	483.362.05
4) Ἐπιστροφαὶ χρημάτων	»	31.813.—
Σύνολον	Δρχ.	<u>1.743.797.60</u>

β) Πίστωσις:

1) Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1941	Δρχ.	661.235.25
2) Ἐπιστροφαὶ χρημάτων	»	31.813.—
3) Καταθέσεις εἰς τὸν ἐπ' ἀνοικτῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ λογαριασμὸν τῆς Ἐταιρείας	»	936.856.35
4) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31/1/42	»	113.893.—
Σύνολον	Δρχ.	<u>1.743.797.60</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων.*α) Ἐσοδα.*

1) Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους	Δρχ.	604.628.55
2) » μισθώματα αἰθουσῶν τοῦ μεγάρου	»	—
3) » ἀντίτιμον πωλουμένων δημοσιευμάτων	»	151.242.50
4) » ἑτησίας εἰσφορᾶς ἑταίρων	»	2.565.—
5) » ποσοστὸν δυνάμει τοῦ AN 339/36 περὶ κρατικῶν λαχείων	»	250.000.—
6) » ἔκκαθάρσιον λ/σμοῦ πωλήσεως φωτογρ. δελτ. κλπ. »	»	37.919.—
7) » προκῦψαν καθαρὸν προϊόν πωλήσεως φωτογρ. δελτ. χρήσεως 1940 (N. 4823)	»	1.047.60
8) » πώλησιν ἀχρήστου ὑλικοῦ καὶ ἐξ ἄλλων ἀπροβλέπτων ἔσόδων	»	121.628.—
9) » ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	7.227.80
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>1.176.258.45</u>

β) Ἐξοδα.

1) Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	Δρχ.	276.274.—
2) » ἔξοδα γραφείων	»	84.695.50
3) » » βιβλιοθήκης	»	44.326.60
4) » » ἐπισκευῶν καὶ ἐπιπλώσεων τοῦ μεγάρου . »	»	40.529.—
5) » » ἀνασκαφῶν καὶ μελετῶν	»	54.587.—
6) » δημοσιεύματα	»	16.062.50
7) » συνδρομὰς εἰς περιοδικὰ καὶ βιβλία ἀρχαιολ. »	»	8.250.—
8) » σύστασιν καὶ πλουτισμὸν βιβλιοθηκῶν Μουσείων »	»	8.100.—
9) » ἀπόδοσιν καθαρ. προϊόντος πωλήσ. φωτ. δελταρίων χρήσεως 1940	»	1.047.60
10) » διάφορα καὶ ἀπρόβλεπτα ἔξοδα	»	94.672.05
11) » ἀναλογοῦν ἀσφάλιστρον τῇ Ἑταιρείᾳ κοιν. ἀσφαλ. »	»	10.705.—
12) » ὑπόλοιπον ἐκτάκτ. χορηγ. Δημοσίου δι' ἔορτασμὸν 100ρίδος	»	1.986.—
13) » διάφορα ἔξοδα παρελθουσῶν χρήσεων	»	20.000.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>661.235.25</u>
Περίσσ. ἔσόδων καὶ ἔξόδων Πρ/σμοῦ χρῆσ. 1941 »	»	<u>515.023.20</u>
	Σύνολον . . . »	<u>1.176.258.45</u>

Γ' Γενικός Ἰσολογισμός.*Α' Ἐνεργητικόν.*

Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1942 ἀνήρχετο εἰς
Δρχ. 7.176.184.05 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1)	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	113.893.—
2)	» τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3)	» ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4)	» 80 μετ. Ἐθν. Τραπ., ἐξ ὧν 10 ἐκ δωρεᾶς Ρώμα. »		740.057.25
5)	» 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4% Πάγιον	»	88.154.25
6)	» 75 » » 1890, 5% Σιδ. Λαρίσης	»	20.193.75
7)	» 121 » » 1907, 5%	»	8.315.20
8)	» 235 » » 1914, 5% τῶν 500 ἑκατ.	»	546.601.65
9)	» 1 » » 1893, 5% Κεφαλαιώσεως καὶ 1 ἀποδ. φράγκ. 140	»	640.—
10)	» 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ	»	25.—
11)	» 25 » » Προσφυγικοῦ, 7% 1924	»	183.047.50
12)	» 4083 » » Α' Ἀναγκαστ. 1922, 6% 1/2, Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου	»	328.268.20
13)	» Καταθέσ. ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμφ̄ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »		1.083.069.75
14)	» Προκαταβολὰς	»	1.932.—
15)	» 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπ. τῆς Ἑλλάδος	»	180.000.—
16)	» 210 » Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος	»	1.299.609.20
17)	» 150 ὄμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταναστ. 1923 »		52.733.60
18)	» 155 » » Κτηματικῆς 1930 Λ.	»	1.355.874.—
19)	» 95 » » » 1927 Λ.	»	832.558.40
20)	» 1000 » » Ἀπαλλοτρ. 1919, 1929, 1931	»	63.500.—
	Σύνολον . . . . Δρχ.		<u><u>7.176.184.05</u></u>

Β' Παθητικόν.

Τὸ Παθητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1942 ἀνήρχετο εἰς
δραχμὰς 7.176.184.05, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1)	ἐκ τοῦ Κεφαλαίου τῆς Ἐταιρείας	Δρχ.	5.450.008.25
2)	ἐκ τῆς μερίδος ὑπὲρ τῶν Μουσειῶν	»	108.313.80
3)	ἐκ τῆς κεφαλοποιήσεως ἀντιτίμου πωλ. ἀκινήτων	»	1.290.153.20
4)	ἐκ τῶν προσόδων κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου »		327.708.80
	Σύνολον . . . . Δρχ.		<u><u>7.176.184.05</u></u>

Α' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1942 ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 7.176.184.05, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς:

1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	113.893.—
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3) » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4) » 80 μετ. τῆς Ἐθν. Τραπ., ἐξ ὧν 10 ἐκ δωρ. Ρώμα. »		740.057.25
5) » 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4%, Πάγιον, . . . »		88.154.25
6) » 75 » » 1890, 5%, Σιδ. Λαρίσης . . . »		20.193.75
7) » 121 » » 1907, 5%, Ἀμύνης . . . »		8.315.20
8) » 235 » » 1914, 5%, τῶν 500 ἑκατ. . . »		546.601.65
9) » 1 » » 1893, 5%, Κεφαλαιώσεως καὶ 1 ἀποδ. φράγκ. 140	»	640.—
10) » 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ	»	25.—
11) » 25 » » Προσφυγικοῦ, 7%, 1924 . . . »		183.047.50
12) » 4083 » » Ἀ' Ἀναγκαστ. 1922, 6. 1/2%, » Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου	»	328.268.20
13) » Καταθέσ. ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »		1.083.069.75
14) » Προκαταβολὰς	»	1.932.—
15) » 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπ. τῆς Ἑλλάδος . . . »		180.000.—
16) » 210 » Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος	»	1.299.609.20
17) » 150 ὄμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταναστ., 1923 »		52.733.60
18) » 155 » » Κτηματικῆς, 1930 λιρῶν . . . »		1.355.874.—
19) » 95 » » » 1927 » . . . »		832.558.40
20) » 1000 » » Ἀπαλλοτρ. 1919, 1929, 1931 . . . »		63.500.—
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>7.176.184.05</u>

Περαίνουσα τὴν ἐκθεσιν ταύτην ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνῃ τὴν προκειμένην διαχείρισιν, ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ ἐπικύρωσιν τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1941.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Φεβρουαρίου 1942.

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ
ΑΓΓΕΛ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1941

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εσόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Είσορα- χθέντα	Διαφορὰ					
Κεφάλ.	Αριθ.				Ἐπί πλέον	Ἐπί ἔλαττον				
A'	1-1-15	Μερίσματα καὶ τόκοι . . .	665662	604628	55	—	61033	45		
»	2-1	Μισθώματα	5000	—	—	—	5000	—		
»	3-1-2	Ἀντίτιμον Δημοσιευμάτων .	24000	151242	50	127242	50	—		
B'	1-1	Εισφοραὶ ἐταίρων	2700	2565	—	—	135	—		
»	2-1	Δικαιώματα ἐκ τῶν κρατ. Λαχ. δυνάμει τοῦ Α Ν. 339/1936	500000	250000	—	—	250000	—		
Γ'	1-1	Ἐξ ἔκκαθαρίσεως λ/σμοῦ πω- λήσεως φωτογραφιῶν κλπ.	5000	37919	—	32919	—	—		
»	1-2	Ἐκ πωλήσ. φωτ. δελτ. καθαρ. κέρδος (Νόμ. 4823) χρ. 1940	1047	60	1047	60	—	—		
»	2-1	Ἐκ πωλήσ. ἀχρήστ. ὑλικοῦ καὶ ἄλλων ἀπροβλέπτ. ἐσόδων	75000	121628	—	46628	—	—		
»	2-2	Ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	7000	7227	80	227	80	—		
			1285409	60	1176258	45	207017	30	316168	45

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἀρθρου 3.

Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων.

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς	Δρχ.	128750.—
2) Πρακτικά τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας	»	2800.—
3) Εὐθ. Καστόρη. Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας κλπ. 1879	»	70.—
4) H. G. Lolling. Κατάλ. τοῦ ἐν Ἀθῆναις Ἐπιγρ. Μουσ. 1899	»	180.—
5) Π. Καββαδία. Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογ. Ἐταιρείας. 1900	»	70.—
6) Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901	»	150.—
7) Βαλ. Στάη. Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγ. τῶν Ἀντικυθήρ. 1902	»	185.—
8) Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος. 1906	»	600.—
9) Π. Καββαδία καὶ Γ. Καβεράου. Ἀνασκ. τῆς Ἀκροπόλ. 1908	»	900.—
10) Χρ. Τσουντα. Αἱ Προϊστ. Ἀκροπ. Διμηνίου - Σέσκλου 1908	»	6000.—
11) Γ. Παπαβασιλείου. Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχ. τάφων 1910	»	1425.—
12) Κ. Κουρουνιώτου. Κατάλογ. τοῦ Μουσ. Λυκοσούρας. 1911	»	90.—
13) Γ. Π. Οἰκονόμου. Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915	»	120.—
14) Γ. Κ. Γαργάκια. Μελετήματα ἀρχαιολογικά. 1915	»	28.—
15) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Τοπογραφία τῶν Δελφῶν. 1912-17	»	125.—
16) Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920	»	375.—
17) Γ. Π. Οἰκονόμου. De profusionum receptaculis. 1921	»	90.—
18) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ Ἀποτυμpanισμός. 1923	»	320.—
19) Γ. Ε. Μυλωνά. Ἡ Νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	»	4039.50
20) Ἰω. Γ. Γενναδίου. Ὁ λόρδος Ἑλγιν. 1930	»	875.—
21) Γ. Σωτηρίου. Αἱ Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931	»	2500.—
22) Ἰωσ. Χατζηδάκι. Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου. 1931	»	540.—
23) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	»	662.—
24) Κ. Κουρουνιώτου. Ἐλευσίς. Ὁδηγὸς τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τοῦ Μουσείου (ἀγγλιστί). 1936	»	348.—
Σύνολον . . . Δρχ.		151.242.50

Ἐν Ἀθῆναις τῆ 31 Ἰανουαρίου 1942.

Ο ΑΝΑΤΑΞΗΡΩΝ ΤΟΝ ΤΑΜΙΑΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΒΕΛΤΣΟΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1941

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ		Είδος εξόδων	Προϋπολογισθέντα	Μεταφερθέντα προς αναπλήρωσιν πιστώσεων	Δαπανηθέντα	Διαφορά επί ἔλαττον
Κεφάλ.	Αριθ.					
A'	1-1-7	Μισθοὶ καὶ ἐπιδόματα	240240	+36100	276274	66
»	2-1	Ἔξοδα Γραφείων	99000	—	84695 50	14304 50
»	3-1	Ἔξοδα Βιβλιοθήκης	120000	-40000	44326 60	35673 40
»	4-1	Ἐπισκευαὶ καὶ ἐπιπλώσεις τοῦ μεγάρου	15000	+26000	40529	471
B'	1-1	Ἀνασκαφαὶ καὶ μελέται	110000	—	54587	55413
»	1-2	Ἀνασκαφαὶ Ἴω. Μαρκοπούλου	19000	—	—	19000
»	2-1	Δημοσιεύματα	100000	—	16062 50	83937 50
»	2-2	» Ἀρχαιολογικοὶ τόποι καὶ καὶ Μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος	5000	—	—	5000
»	2-3	Ποσοστὰ συγγραφῶν «Ἀρχαιολ. τόποι καὶ Μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος	5000	—	—	5000
»	3-1	Συνδρομαὶ εἰς περιοδ. καὶ βιβλία ἀρχαιολ.	10000	—	8250	1750
»	4-1	Διδασκαλία	2000	—	—	2000
Γ'	1-1	Πρὸς σύστασιν καὶ πλουτισμὸν Βιβλιοθηκῶν Μουσείων κλπ. Νόμ. 4823	116413 80	—	8100	108313 80
»	1-2	Πρὸς ἀποδ. καθ. προϊόντ. ἐκ φ.δ. χρ. 1940	1047 60	—	1047 60	—
»	2-1	Διάφορα ἔκτακτα καὶ ἀπρόβλ. ἔξοδα	70729 45	+30000	94672 05	6057 40
»	2-2	Ἀναλογοῦν τῇ Ἐτ. ἀσφάλ. κοιν. ἀσφαλ.	15000	—	10705	4295
»	3-1	Ἵπόλ. ἐκτ. χορ. Δημ. πρὸς ἑορτ. 100δov	261978 75	—	1986	259992 75
»	4-1	Διάφορα ἔξοδα παρελθουσῶν χρήσεων	20000	—	20000	—
Δ'	5-	Τακτικὸν ἀποθεματικὸν	75000	+40000	—	22900
			1285409 60	92100	661235 25	624174 35

Ἀνάλυσις τοῦ κεφ. Β' ἄρθρου 1.

Ἀνασκαφαί.

	Πιστώσεις	
	Λατεθεῖσαι	Ἀδιάρητοι
1) Ἱερῆς Ὀδοῦ	—	10000
2) Ἐλευσίνοσ	—	6000
3) Νέας Ἀγχιάλου	—	12000
4) Θεσσαλονίκης	17400	—
5) Δυτικῆς Μακεδονίας	—	12000
6) Βυζαντ. Νικοπόλεωσ	—	10000
7) Ρωμαϊκῆσ Νικοπόλεωσ	—	10000
8) Ἀρχαίας Ἀχαΐασ	—	10000
9) Χάνι Κουτρομπῆ	1805	2195
10) Σικυῶνοσ	2382	17618
11) Σπετσῶν	—	3000
12) Αἰλωναρίου Καρυστ.	15000	—
13) Μούλι Σαλαμίνοσ	5000	—
14) Φρέατοσ Πατρῶν	5000	—
15) Κορωνίας Θηβῶν	—	10000
16) Ἰκαρίας	—	5000
17) Κυνουρίας	8000	—
	54587	107813

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων ἐσόδων καὶ ἐξόδων

A' Ἔσοδα	Δοχ. 1.176258.45
B' Ἔξοδα	» 661235.25
Περίσσευμα	Δοχ. 515023.20

ΧΡΗΣΙΣ 1941

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α' ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς 1938 . . . . . εἰς σώματα 500

Β' ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς					2) Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας						
Σειρά τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμή τόμου	Εἰσπραχθέν ποσόν		Σειρά τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμή τόμου	Εἰσπραχθέν ποσόν			
1885	1	750	—	750	—	1939	14	200	—	2800	—
1886	1	750	—	750	—						
1888	1	750	—	750	—						
1890	1	750	—	750	—						
1891	1	750	—	750	—						
1892	1	750	—	750	—						
1894	1	750	—	750	—						
1897	1	750	—	750	—						
1915	1	750	—	750	—						
1930	1	750	—	750	—						
1934 - 1935	1	750	—	750	—						
1936	1	750	—	750	—						
1937 Α'	2	1500	—	3.000	—						
1937 Β'	1	1000	—	1.000	—						
1937 Β'	52	1500	—	78.000	—						
1938	2	250	—	500	—						
1938	1	500	—	500	—						
1938	5	750	—	3.750	—						
1938	22	1500	—	33.000	—						
	97	—	—	128.750	—		14	—	—	2800	—

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας						
Αἰτίων ἀριθ.	Ἐπιγραφή συγγράμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Ἐισπραχθέν ποσόν		
1	Εὐθ. Καστόρχη. Ἱστορ. ἐκθ. τῶν πράξ. τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχ. Ἐτ. κλπ. 1879	1	70	—	70	—
2	H. G. Lolling. Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου. 1899	1	180	—	180	—
3	Π. Καββαδία. Ἱστορ. τῆς Ἀρχ. Ἐτ. 1900	1	70	—	70	—
4	Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901	1	150	—	150	—
5	Βαλ. Στάη. Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικυθέρων. 1902	1	75	—	75	—
		1	110	—	110	—
6	Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος. 1906	1	600	—	600	—
7	Π. Καββαδία καὶ Γ. Καβεράου. Ἀνασκ. τῆς Ἀκροπόλεως. 1906/7	1	900	—	900	—
8	Χρ. Τσουντά. Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου 1908	7	600	—	4200	—
		2	900	—	1800	—
9	Γ. Παπαβασιλείου. Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων 1910	5	150	—	750	—
		3	225	—	675	—
10	Κ. Κουρουνιώτου. Κατάλογος Μουσείου Λυκοσούρας 1911	1	90	—	90	—
11	Γ. Οἰκονόμου. Ἐπιγραφ. Μακεδονίας 1915	2	60	—	120	—
12	Κ. Γ. Γαρδίκια. Ἀρχ. μελετήματα 1915	1	28	—	28	—
13	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Τοπογραφία Δελφῶν 1912-17	1	50	—	50	—
		1	75	—	75	—
		2	50	—	100	—
14	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920	1	75	—	75	—
		2	100	—	200	—
15	Γ. Π. Οἰκονόμου. De profusionum receptaculis 1921	1	90	—	90	—
		1	80	—	80	—
16	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ Ἀποτυμπ. 1923	2	120	—	240	—
		6	225	—	1350	—
17	Γ. Ε. Μυλωνᾶ. Ἡ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι 1928	5	337	50	1689	50
		2	500	—	1000	—
18	Ἴω. Γ. Γενναδίου. Ὁ Λόρδος Ἐλγιν 1923	2	250	—	500	—
		1	375	—	375	—
		1	250	—	250	—
19	Γ. Σωτηρίου. Αἱ Χριστιαν. Θῆβαι 1931	1	750	—	750	—
		1	1500	—	1500	—
20	Ἴωσ. Χατζηδάκι. Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου 1931	5	60	—	300	—
		1	90	—	90	—
		1	150	—	150	—
	Ἄθροισμα	66			18682	50
21	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν 1935	11	52	—	572	—
		1	90	—	90	—
22	Κ. Κουρουνιώτου. Ὁδηγὸς τῆς Ἐλευσίνος 1931 (ἀγγλιστί)	6	50	—	300	—
		1	48	—	48	—
	Ἄθροισμα	85			19692	50
Ἀνακεφαλαιώσεις.						
1	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς			Δρχ.	128750	—
2	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας				2800	—
3	Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας			>	19692.50	
	Σύνολον			Δρχ.	<u>161242.50</u>	

Γ ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1937 α'	4
1937 β'	6
1938	62

Σύνολον 72

2) Πρακτικά Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1848 IB' συνεδρ.	1
1949 ΙΓ'	1
1859	1
1860	1
1861 1ον	1
1862 1ον	1
1863 1ον	1
1864 1ον	1
1865 1ον	1
1866 1ον	1
1867 1ον	1
1868 1ον	1
1869 1ον	1
1870 1ον	1
1934	1
1937	1
1938	2
1939	4

Σύνολον 22

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας

Ἀριθ. ἀριθμ.	Ἐπιγραφή Συγγράμματος	Ἐξαχθ. τόμοι
1	Βαλ. Στάη. Τὰ εὐρήματα τοῦ Ναυαγίου τῶν Ἀντικυθήρων. 1902	2
2	Π. Καββαδία καὶ Γ. Καβεράου. Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως. 1906/7	2
3	Χρ. Τσουντα. Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηγίου καὶ Σέσκλου. 1908	1
4	Γ. Παπαβασιλείου. Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910	1
5	Κ. Κουρουνιώτου. Κατάλογος τοῦ Μουσείου Λυκοσούρας. 1911	1
6	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920	1
7	Γ. Ε. Μυλωνᾶ. Ἡ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	1
8	Γ. Γενναδίου. Ὁ Λόφος Ἐλγιν 1930.	1
9	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	2
10	Κ. Κουρουνιώτου. Ὁδηγὸς τῆς Ἐλευσίνας. 1936	2
	Σύνολον	14

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
1942

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1942 - 1944

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

Σ Υ Μ Β Ο Υ Λ Ο Ι

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1942 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΝ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗ 21^η ΜΑΡΤΙΟΥ 1943

Κύριοι Ἐταῖροι,

Κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν ἐν τῷ καθιδρύματι τούτῳ ὁ πρῶτος λόγος τῆς ἐτήσιας λογοδοσίας εἶναι ὁ περὶ τῶν καταφθιμένων, τῶν ὁποίων ὁ θάνατος ἠραίωσε τὰς τάξεις τῶν συναγωνιστῶν ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῶν μεγάλων σκοπῶν τοῦ ἐνδόξου τούτου ἐργαστηρίου τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας.

Ὁ Otto Kern, ὑπῆρξεν ὁ βαθὺς ἐρευνητὴς τῶν ἀρχαίων μυστηρίων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας, ὁ σοφὸς ἐκδότης τῶν Θεσσαλικῶν ἐπιγραφῶν καὶ τοῦ πολυτίμου τόμου τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἱεροφάντου τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐμπνευσμένου κήρυκος τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος Karl Ottfried Müller, τοῦ ὁποίου τὰ λείψανα κρύπτει φιλοστόργως ἡ Ἑλληνικὴ γῆ ἐπὶ τοῦ μεγαλωνύμου Κολωνοῦ ὡς σύμβολον τῆς Ἑλληνικῆς εὐγνώμονος ἀναμνήσεως πρὸς πάντα ὀλοψύχως ἀφοσιωθέντα εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ θαύματος, εἰλικρινῶς δὲ ἀγαπήσαντα τὸν ἐνδοξὸν τοῦτον τόπον καὶ τὰς νεωτέρας αὐτοῦ τύχας.

Μετὰ τῆς αὐτῆς στοργῆς ἐστράφη ὁ Kern πρὸς τὴν μελέτην τῆς

ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς συμπαθείας ἀπέβλεπε καὶ πρὸς τὴν νεωτέραν, διὰ τοῦτο ἡ μνήμη αὐτοῦ δὲν θὰ γηράσῃ παρ' ἡμῖν.

2. Ὁ Ἐρνέστος Fabricius ἀνήκει εἰς τὴν αὐτὴν παράδοσιν τῶν καλῶν φιλελληνικῶν χρόνων, οὐδέποτε δὲ ὑπῆρξεν ἐν τούτῳ ἐπιφυλακτικός, ἀλλ' ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας ἐνεπνέετο ἐκ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τοῦ τόπου, ἔνθα αὕτη διεδραματίσθη, καὶ ἐκ τοῦ νεωτέρου ἀντικτύπου τοῦ ἀρχαίου πνεύματος. Ἀπὸ τῶν ὑπομνημάτων τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Λεβαδείας, διὰ τῶν ὁποίων ἐνεκαίνισε τὴν χρησιμωτάτην μελέτην τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἀρχιτεκτονικῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἀπὸ τῆς ἀνευρέσεως καὶ ἀναγνώσεως τῆς περιφήμου νομικῆς ἐπιγραφῆς τῆς Γόρτυνος, τὴν ὁποίαν ἠρμήνευσε μετὰ πολλῆς εὐστοχίας, διεξήγαγε τὰς ἱστορικὰς του ἐρεῦνας μετὰ τῆς αὐτῆς ἐμβριθείας εἴτε περὶ καθαρῶς ἱστορικῶν εἴτε περὶ τοπογραφικῶν ζητήματα ἀσχολούμενος.

Τὸ ζήτημα τῆς τοπογραφίας τῶν Θηβῶν ὀφείλει σημαντικὴν προαγωγὴν εἰς τὸν Fabricius, ἡ ἱστορικὴ ἐρμηνεία τῶν εὐρημάτων τοῦ παρὰ τὴν Ἀχρίδα Τρεβένιστε ὀφείλει εἰς αὐτὸν τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν ἐσυνέχισε μετὰ ταῦτα ὁ ἡμέτερος συνάδελφος κ. Κεραμόπουλλος. Αἱ περὶ τὸν Ῥωμαϊκὸν ἐν Γερμανίᾳ Limes ἔρευναι ὀφείλουσιν εἰς τὸν Fabricius πολύτιμον ἐποπτεῖαν καὶ παρόρμησιν.

Ἐὰν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐμβριθείαν προσθέσωμεν καὶ τὸ ὄντως ἀγαστὸν ἦθος τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν εὐγενεστάτην φιλανθρωπίαν, οὐχὶ δὲ ὀλιγώτερον καὶ τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην πρὸς πᾶν τὸ Ἑλληνικὸν ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἡμῶν πατρίδι ἔχομεν ἀρτίαν εἰκόνα τοῦ ἐκλιπόντος ἀνδρὸς ὡς ἐπιστήμονος, ἀνθρώπου καὶ φίλου, ζηλευτὸν ὑπόδειγμα ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἐπιστήμης.

3. Πλήρης ἡμερῶν ἀπῆλθεν ἀφ' ἡμῶν ὁ μέγχις ἐσχάτων σφριγηλὸς πρεσβύτες Γεώργιος Σωτηριάδης, ὁμότιμος Καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας, ἐπὶ μακρὸν χρονιάσας Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων, σημαντικῶς δὲ δράσας καὶ ἐν τῇ

ἡμετέρα Ἑταιρεία καὶ ὡς σύμβουλος καὶ ὡς ἀντιπρόεδρος καὶ ὡς ἀνασκαφεύς. Ἐκ Σιδηροκάστρου ὁρμώμενος ὁ Γεώργιος Σωτηριάδης διετέλεσε δι' ὅλου τοῦ βίου αὐτοῦ ἀφωσιωμένος εἰς τὴν Μακεδονικὴν πατρίδα, ὑπηρέτησε δὲ ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸ νεαρὸν Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ ὁποίου ἐγένετο καὶ πρῦτανις πλεῖστον συντελέσας εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς ἐθνικῆς ἐκείνης ἀκροπόλεως τῆς Μακεδονίας κατὰ τὰ πρῶτα αὐτῆς ἔτη.

Τὸ ἀρχαιολογικὸν ἔργον τοῦ Γεωργίου Σωτηριάδου περιλαμβάνει ἀνασκαφὰς ἐν Θέρμῳ, ἐν Χαιρωνείᾳ, ἐν Δωδώνῃ, ἐν Μαραθῶνι καὶ ἀλλαχοῦ, διὰ τῶν εὐρημάτων δὲ αὐτοῦ διεφωτίσθη σημαντικῶς ὁ τε προϊστορικὸς καὶ ἱστορικὸς πολιτισμὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὡς καὶ πολλὰ τοπογραφικὰ ζητήματα συναφῆ πρὸς τὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ ἐν Αἰτωλίᾳ, ἐν Ἀττικῇ, ἐν Σελλασίᾳ κ. ἄ. Τελευταῖον ἐπὶ πλείονας θερινὰς περιόδους ἠρεύνησεν ἀνασκαφικῶς τὸ Μαραθῶνιον πεδίον καὶ μετ' ἐπιμονῆς ἠσχολήθη περὶ τὴν τοπογραφίαν τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῆς Μαραθωνίας τετραπόλεως, περὶ τῆς ὁποίας ἐδημοσίευσεν μελέτας καὶ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἑταιρείας.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ Γεώργιος Σωτηριάδης ἠγάπησεν ἐξαιρέτως τὴν Ἑλληνικὴν χώραν, ὠπλισμένως δὲ διὰ σιδηρᾶς ὑγείας καὶ ὀδοιπορικῶν καὶ ὀρειβατικῶν μένους ἐγνώρισεν ὅσον ὀλίγοι τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐνέπνευσεν εἰς πολλοὺς τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Φύσιν, ἣ ὁποία ἀπώλεσεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου ἑνα τῶν μάλιστα ἐνθουσιωδῶν θανυμαστῶν.

4. Ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας Ἀπόστολος Ἀρβανιτόπουλος ἔκλεισε τὴν ζωὴν αὐτοῦ μετ' ὀδυνηρὰν νόσον, κινουσαν τὴν συμπαθειαν ἡμῶν.

Διατελέσας ἐπὶ μακρὸν Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων συνέδεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ μετὰ σημαντικῶν εὐρημάτων ἐν Θεσσαλίᾳ, τὸ δὲ μουσεῖον τοῦ Βόλου συνεκροτήθη σχεδὸν ἀποκλειστικῶς διὰ τῆς σκαπάνης αὐτοῦ. Ἡ ἀνασκαφικὴ αὐτοῦ ὀριμὴ ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε

ἐκ τῶν διαρκῶν συσσωρευομένων εὐρημάτων μόνον ὀλίγα σχετικῶς ἠδυνήθη νὰ πραγματευθῆ διεξοδικώτερον καὶ νὰ προσαγάγῃ ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν μελέτην, καταλιπὼν τὰ ὑπόλοιπα εἰς ἄλλων τὴν ἔρευναν καὶ συστηματικὴν ἐκμετάλλευσιν.

Ἄφθονος ὑπῆρξεν ἡ ἐπιγραφικὴ συγκομιδὴ ἐξ ἄλλων τε τόπων τῆς Θεσσαλίας καὶ ἰδίᾳ ἐκ Γόννων, τῶν ὁποίων αἱ ἐπιγραφαὶ κατέλαβον πολὺ μέρος διαφόρων τόμων τῆς Ἀρχ. Ἐφημερίδος καὶ τῆς *Revue de Philologie*.

Σπουδαία ὑπῆρξεν ὡσαύτως ἡ ἀθόρα ἀνακάλυψις γραπτῶν ἐπιτυμβίων στηλῶν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Δημητριάδος, διὰ τῶν ὁποίων προσετέθη πλούσιον ὕλικόν πρὸς γνῶσιν τῆς βιοτεχνικῆς ζωγραφικῆς διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ τοπικοῦ νεκροταφείου. Ἡ ὁμαδικὴ αὕτη εὗρεσις ζωγραφικῶν μνημείων προσέκαλεσε κατ' ἀρχὰς τοιαύτην ἐκπληξιν, ὥστε ὑπερετιμήθη ἡ ἱστορικὴ τούτων ἀξία ὑπὸ τοῦ εὐτυχοῦς εὑρετοῦ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν κατ' ἀξίαν ψύχραιμον ἐκτίμησιν τὸ εὖρημα τῆς Δημητριάδος δὲν παύει νὰ ἔχη σπουδαίαν σημασίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ζωγραφικῆς τῶν Ἑλλήνων, ὅσην περίπου σημασίαν ἔχουσι διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πλαστικῆς καὶ τὰ ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα ἐν σχέσει πρὸς τὴν μεγάλην τέχνην. Ἐκτὸς τοῦ περιγραφικοῦ καταλόγου τοῦ μουσείου Βόλου τοῦ ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀρβανιτοπούλου, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἐξέδωκεν ἐν ἰδίᾳ τόμῳ δέκα ἐγχρώμους πίνακας μετ' ἔκτενοῦς περιγραφῆς τοῦ αὐτοῦ συγγραφῆως.

Τὸ ὅλον ἀνασκαφικὸν ἔργον τοῦ ἐκλιπόντος εὗρηται ἐγκατεσπαρμένον εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα καὶ τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἑταιρείας, ἐφ' ὅσον κατέστη δυνατόν ἔστω καὶ προχείρως νὰ γίνῃ τοῦτο προσιτόν.

Ὁ Ἀρβανιτόπουλος ὑπερέμεινε ἐπεκταθεὶς εἰς τὴν ἀνασκαφικὴν ἐξερεύνησιν τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐν τῷ ὑπερβολικῷ αὐτοῦ ζήλῳ ὑπερετιμήσας τὴν ἀντοχὴν τῆς ἐπιστημονικῆς ζωῆς, ἐτιμώρησεν ἑαυτὸν καὶ ὑπέκλυψεν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁρμὴν, στερησας οὕτω καὶ ἑαυτὸν ἡρεμωτέρας ἐπιστημονικῆς ἀπολαύσεως καὶ τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον ἀφθονωτέρων προσωπικῶν παρατηρήσεων.

Παρά πάντα ταῦτα τὸ ὄνομα τοῦ Ἀποστόλου Ἀρβανιτοπούλου θὰ παραμείνῃ ἀρρηκτῶς συνδεδεμένον μετὰ γονιμοτάτης ἀνασκαφικῆς περιόδου τῆς Θεσσαλίας, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐνεκαίτισεν.

5. Ὁ Νικόλαος Μπαλᾶνος, ὁ μέχρι πρό τινων διευθυντῆς τῆς ἀναστηλώσεως τῶν μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπέθανε κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1942 ὑπερογδοηκοντούτης (1860-21.9. 1942), ἀφιερῶσας πᾶσαν τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος, ἐπὶ μακρὸν δὲ ἐνεργῶς μετασχὼν καὶ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐταιρείας ὡς μέλος τοῦ συμβουλίου αὐτῆς.

Τὸ ἔργον τοῦ Νικολάου Μπαλάνου ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὴν συντήρησιν καὶ ἀναστήλωσιν τῶν ἐνδόξων μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως, εἶναι δὲ προφανὲς ὅτι ἡ ἐξαίρετος θέσις τῶν μνημείων τούτων ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ τοῦ πολιτισμοῦ ἐπέσυρε τὴν διεθνή ἐπιστημονικὴν προσοχὴν καὶ ἐπὶ τὸ ἔργον τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός. Πῶς διεξήγαγε τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ταύτην ὁ Μπαλᾶνος ἐξέθηκεν ὁ ἴδιος ἐν ἐκτενεῖ συγγράμματι, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύη τὸ πρῶτον γαλλιστί, ἔπειτα δὲ καὶ ἑλληνιστί, διὰ χρηματικῆς ἐνισχύσεως τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως. Τίνος δὲ γενικωτέρας ἀναγνωρίσεως ἠξιώθησαν οἱ κόποι τοῦ ἀνδρός δεικνύει ὁ ἔπαινος ὁ ἀπευθυνθεὶς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις πρό τινων ἐτῶν συνελθόντος διεθνοῦς συνεδρίου τῶν περὶ τὴν συντήρησιν τῶν ἱστορικῶν μνημείων ἀσχολουμένων ἀρχιτεκτόνων καὶ τὸ δίπλωμα τοῦ ἐπιτίμου διδάκτορος τὸ ἀπονεμηθὲν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Würzburg κατὰ τὰς ἐορτὰς τῆς τετρακοσιετηρίδος αὐτοῦ ὅτε τὸ αὐτὸ δίπλωμα ἀπενεμήθη διὰ δευτέραν φορὰν καὶ εἰς τὸν πολὺν Γουλιέλμον Dörpfeld.

Κατὰ προτροπὴν τοῦ ἀειμνήστου Καββαδία ἀσχοληθεὶς ὁ Μπαλᾶνος περὶ τὴν ἀναστήλωσιν τῶν ἀρχαίων μνημείων συνετέλεσεν ἔργον, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ Ἑλλὰς ἀπέβη πρωτοπόρος ἐν τῇ ἀντιλήψει ταύτῃ καὶ συνετέλεσεν, ὅπως ἐγκαινισθῇ νέα περίοδος ἀναστηλώσεως τῶν ἀρχαίων μνημείων καὶ κατενεχθῇ θανάσιμον πλῆγμα κατὰ τῆς πρότερον κρατούσης ὀλεθρίας συνηθείας τῆς

ἀνακαινίσεως τῶν ἱστορικῶν μνημείων, μάλιστα δὲ τῶν μεσαιωνικῶν, τὰ ὁποῖα παρεμορφοῦντο διὰ τῶν αὐθαιρέτων νεωτέρων παρεμβάσεων καὶ συμπληρώσεων.

Ἄμεσον ἐπακολούθημα τοῦ Ἑλληνικοῦ παραδείγματος ὑπῆρξεν ὅτι καὶ ἄλλη μεγάλη ἀρχαιολογικὴ χώρα, ἡ Ἰταλία, ἔχουσα νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰ αὐτὰ προβλήματα ἀπέναντι τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀρχαιολογικῆς κληρονομίας, ἤρχισε τὴν αὐτὴν σημαντικὴν ἐργασίαν ἀναστηλώσεως τῶν ἀρχαίων αὐτῆς μνημείων κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς ὑπ' αὐτῆς τεθείσας γενικὰς ἀρχὰς τῆς εὐλαβείας πρὸς τὰ περιοσθέντα λείψανα καὶ τῆς αὐστηρᾶς ἀποχῆς ἀπὸ ὑπερμέτρων συμπληρώσεων καὶ παραμορφωτικῶν προσθηκῶν. Οὕτω δὲ διὰ τῶν ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Ἐπιδαύρου ἀναστηλωτικῶν ἀρχιτεκτονικῶν ἔργων τοῦ Καρβαδία καὶ τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀναστηλώσεων τοῦ Μπαλάνου ἐδόθη ὥθησις πρὸς παρόμοια ἔργα καὶ ἐν μουσεῖοις καὶ ἐν ὑπαίθρῳ ὑπὸ πάντων σχεδὸν τῶν περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ἀσχολουμένων μεγάλων ἐπιστημονικῶν ἐθνῶν καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐν Δελφοῖς καὶ ἐν Κυρῆνῃ καὶ ἀλλαχοῦ, ἀπέβη δὲ κοινὸν κτῆμα τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης ὅτι σκοπὸς τελικὸς πάσης ἀρχαιολογικῆς ἀνασκαφῆς ἀρχιτεκτονικῶν μνημείων εἶναι, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, ἡ ἀναστήλωσις τούτων καὶ ἡ διὰ ταύτης ἀνάκτησις τῆς ἀρχαίας ἐντυπώσεως.

Εἰς τὸ τοιαύτης εὐρυτάτης σημασίας ἀποτέλεσμα τοῦτο συντέλεσαν καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ Νικολάου Μπαλάνου, ἐὰν δὲ ἐγεννήθησαν ἀντιρρήσεις ὡς πρὸς τινὰς λεπτομερείας τῆς ἐκτελέσεως, αὗται δύνανται καὶ ὀφείλουσι νὰ βελτιώσωσι τὴν μέθοδον, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ἄρῳσι τὸ κῦρος τῆς τεθείσης ἀρχῆς, ἀρχῆς ἣτις ὀφείλεται εἰς τὴν τιμητικωτάτην Ἑλληνικὴν πρωτοβουλίαν.

6. Ὁ Κωνσταντῖνος Γερογιάννης δὲν ἀνῆκεν εἰς τὴν ὑπαλληλικὴν ἀρχαιολογικὴν ἱεραρχίαν, ἀλλ' ὑπῆρξεν ἄξιος λόγου ἀρχαιολογικὸς καὶ ἰδίᾳ μυθολογικὸς ἐρευνητὴς τοῦ ὁποίου αἱ περὶ τὰς παραστάσεις τῆς Γοργοῦς καὶ τῆς Μεδούσης μελέται ἐκίνησαν εὐρυτέραν προσοχὴν καὶ ἐπιδοκιμασίαν.

Γενόμενος μαθητὴς τοῦ Otto Benndorf ὁ Γερογιάννης καὶ ὑπηρετήσας ἐπὶ τινα χρόνον ὑπ' αὐτόν, μετέβη ἔπειτα εἰς Νέαν Ὑόρκην καὶ ὑπηρετήσεν ὡς ἀρχαιολογικὸς ὑπάλληλος ἐν τῷ μεγάλῳ τῆς πόλεως ἐκείνης Metropolitan Museum. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα παρέμεινεν ἐνταῦθα ἰδιωτικῶς ἐργαζόμενος, ἅτε μὴ δυναθεὶς νὰ καταλάβῃ ἀρχαιολογικὴν θέσιν διὰ τὴν ἔλλειψιν τυπικῶν προσόντων. Τῆς εὐρύτερας μορφώσεως τοῦ Γερογιάννη καρπὸς εἶναι ἡ φιλοσοφικὴ αἰσθητικὴ μελέτη περὶ ποιήσεως. Εἶχε δὲ ἀνακοινώσει ἄλλοτε καὶ ἐσκόπει νὰ δημοσιεύσῃ ἐκτενέστερον μελέτην περὶ τῆς ζωολογίας ἐν Ἑλλάδι. — Χρηματίσας ἐπὶ τινα χρόνον ἀνώτερος διοικητικὸς ὑπάλληλος ἐν Ἡπίρῳ, ἔζησε τὸν ὑπόλοιπον χρόνον ἰδιωτεύων, ὑπέκυψε δὲ τελευταῖον εἰς τὴν πίεσιν τῶν στερήσεων καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἐφιάλτου.

7. Ἀλλὰ καὶ ἄλλους παρὰ τοὺς ἀρχαιολόγους διακεκριμένους ἐπιστήμονας καὶ ἄλλως ἐν τῇ πολιτείᾳ δράσαντας ἄνδρας ἀπώλεσεν ἡ Ἐταιρεία ἐκ τῆς χορείας τῶν Ἐταίρων αὐτῆς.

Τὸν ἄλλοτε ἐν Παρισίοις πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ καθηγητὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Παρισίων Νικόλαον Πολίτην τὸν σεβαστὸν Θεολόγον καὶ ἀφωσιωμένον φίλον τῆς Ἐταιρείας Ἰωάννην Μεσολωρᾶν, τὸν διαπρεπῆ καθηγητὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου καὶ πολλάκις πρόεδρον τῶν γενικῶν ἡμῶν συνελεύσεων Κωνσταντῖνον Ράλλην, τὸν ἐπιφανῆ πρόεδρον τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ νομικὸν Στάμον Παπαφράγκον, πολλάκις καὶ αὐτὸν προεδρεύσαντα τῶν γενικῶν συνελεύσεων ἡμῶν, τὸν διακεκριμένον νομικὸν Γεώργιον Δυοβουνιώτην, τὸν παλαιὸν ἡμῶν ἑταῖρον καὶ Σύμβουλον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου Γεράσιμον Μακρῆν, τὸν ἀφωσιωμένον εἰς τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐταιρείας Στρατηγὸν Ἰωάννην Δρόσον, τὸν διακεκριμένον πολιτευτὴν καὶ ἄλλοτε Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας, ἐξαιρετὸν ἐπιδείξαντα ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν ἀρχαιολογικῶν πραγμάτων καὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἐταιρείας Ἰωάννην Μανέταν, τὸν ἀνώτατον Δικαστικὸν σύμβουλον καὶ ἀδιαλείπτως παρακολουθῆ-

σαντα τὰ τῆς Ἑταιρείας Γκίκαν Χρυσούλην, τὸν γνωστὸν νομικὸν Λυκοῦργον Σαρσέντην, τὸν ἀνώτερον ὑπάλληλον Γεώργιον Βουγιούκαν καὶ τὸν εἰς πολλοὺς Ἀθηναίους γνωστὸν καὶ ἀγαπητὸν πρόεδρον τῶν συμβολαιογράφων Ἡρακλέα Καρκοῦλιαν.

Συχνὰ ὑπῆρξαν τὰ πλήγματα τοῦ θανάτου, πολλοὶ δὲ ἀπῆλθον προώρως, ἀλλὰ πάντες ἀπεχωρίσθησαν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἐθνικῆς πικρίας.

Ἀνασκαφικὸν ἔργον δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἐφέτος ἡ Ἑταιρεία, διότι τὸ 1942 ὑπῆρξεν ἔτος νεκρὸν καὶ δι' αὐτήν. Παρὰ τὴν ἠύξημένην ἀπόδοσιν ἐκ τῶν προσόδων τοῦ λαχείου καὶ τὴν οὕτω ἐπελθούσαν ἐνίσχυσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, αἱ δαπάναι τῶν μετακινήσεων καὶ τῶν ἡμερομισθίων ἦσαν τόσον ὑπέρογκοι καὶ αἱ παρεμβαλλόμεναι δυσκολίαι τόσον δυσνίκητοι, ὥστε καὶ ἐὰν ἀνελαμβάνοντο ἐργασίαι τινὲς τὸ κατόρθωμα θὰ ἦτο μηδαμινὸν καὶ δυσανάλογον πρὸς τὰς δαπάνας καὶ τοὺς κόπους, ἱκανὸν δὲ μόνον, ὅπως αὐξήσῃ τὴν ἐθνικὴν ἀνίαν.

Ἄλλὰ παρὰ πᾶσαν ἔλλειψιν ἀνασκαφικῶν καὶ ἄλλων συνήθων εἰς ὁμαλὰς περιστάσεις δαπανῶν ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς Ἑταιρείας κατηναλώθη ὀλόκληρος εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων, τῆς Ἑταιρείας προσαρμοσθείσης πρὸς πᾶσαν ἐκ τῶν ἐκάστοτε αὐξήσεων προερχομένην μισθολογικὴν ὑποχρέωσιν, ἵνα δυνηθῶσιν οὗτοι νὰ διεξαγάγῃσι νικηφόρως τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα, ὅπως οὗτος ἀπειλητικώτατα ἐπεβλήθη κατὰ τὸ δεινὸν ὄντως ἔτος 1942 εἰς μέγιστον μέρος τοῦ ἔθνους. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ αἱ κανονικῶς ἠύξημένοι ἀποδοχαὶ δὲν ἐπῆρκουν εἰς τὴν συντήρησιν τῶν ὑπαλλήλων, τὸ Δ. Συμβούλιον ὁμοφώνως ἀπεφάσισεν, ὅπως καὶ περαιτέρω ἔλθῃ εἰς οἰκονομικὴν αὐτῶν ἐνίσχυσιν ἐκ τῶν διαθεσίμων κεφαλαίων τοῦ ἰδρύματος, πεποιθὸς ὅτι ἐκτελεῖ ἐπιβαλλόμενον στοιχειῶδες καθήκον σωτηρίας ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἐκινδύνευσεν αὐτὴ ἡ ζωὴ ἐν μέσῳ τῆς ἐνσκηψάσης ἐπισιτιστικῆς θεομηνίας καὶ τῆς ἀνευ προηγουμένου κερδοσκοποῦ μανίας, καθ' ὃν

χρόνον ἄφθονα διενέμοντο τρόφιμα ὑπὸ τῶν μεγάλων πιστωτικῶν ἰδρυμάτων εἰς τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῶν.

Δὲν ἔχομεν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν, Κύριοι Ἐταῖροι, ὅτι πρᾶττον ὡς ἔπραξε τὸ Συμβούλιον ἀνταπεκρίθη πλήρως καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν διάθεσιν, ἀπότοκον τῆς συναισθήσεως ὑπερτάτου καθήκοντος φιλανθρωπίας καὶ κοινωνικῆς ἀρετῆς καὶ ἀλληλεγγύης.

Τὸ διαρρεῦσαν ἔτος μετὰ τοῦ προπαρελθόντος χειμῶνος ὑπῆρξε χρονικὸν διάστημα στυγνῶν κινδύνων ζωῆς διὰ τὴν πνευματικὴν κυρίως τάξιν, τὴν ἀντιμετωπίζουσαν τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς διὰ τοῦ μισθοῦ αὐτῆς. Τὸ λυπηρὸν εἶναι ὅτι ἡ τάξις αὕτη δὲν ἠτύχησε νὰ ἔχη τὴν ἐπικουρίαν, τῆς ὁποίας ἦτο ἀξία, ἀλλ' ἠγωνίσθη διὰ μέσου τῶν συμπληγᾶδων τῆς οικονομικῆς στενοχωρίας καὶ τῆς ἀγοραίας ἐκμεταλλεύσεως, ἵνα σωθῆ ἐκ τῆς λαίλαπος σχεδὸν μόνη καὶ ἀβοήθητος. Καὶ ὅτε δὲ ἐθεωρήθη εὐκαιρον, ὅπως ληφθῆ πρόνοια περὶ τῶν διανοουμένων, κατὰ τὴν κρατήσασαν ἔκφρασιν, ἐδηλώθη ὅτι τοιοῦτοι νοοῦνται οἱ λογοτέχναι!, ἀλλ' ὅτι κατ' ἐξαιρέσιν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπεκταθῆ ἡ ἔννοια καὶ εἰς ἄλλους ἐργάτας τοῦ πνεύματος καὶ δὴ καὶ ἐπιστήμονας.

Ἡ θεία πρόνοια ἃς προφυλάξῃ τὴν Ἑλλάδα, τοῦλάχιστον ἐν τῷ μέλλοντι, ἀπὸ τοιούτων ἀνακαλύψεων.

Καὶ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἐταιρείας ὁ πλουτισμὸς κατὰ τὸ ἔτος 1942 δὲν ὑπῆρξε σοβαρὸς διὰ τὰ γνωστὰ εἰς πάντας τοὺς ἐπιστήμονας κωλύματα. Ὑπῆρξαν βεβαίως εὐρύτεραι εὐκαιρία βιβλιοπωρίας κατ' ἀρχάς, ἀλλὰ τὰ προσφερόμενα βιβλία, περιορισμένων εἰδικότητων, ἀπηυθύνοντο μᾶλλον πρὸς τὸ εὐρύτερον κοινόν, παρὰ πρὸς ἐπιστημονικὰς βιβλιοθήκας, γενόμεναι δὲ εἰδικαὶ παραγγελίαι δὲν εἶχον συνέχειαν ἕνεκα ἀναστολῆς πωλήσεων εἰς τὰς πηγὰς τοῦ βιβλιοπωρίου.

Σὺν τῷ χρόνῳ ἀντελήφθη καὶ ἡ Ἐταιρεία ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς προστασίαν τῆς εἰς δημοσιεύματα σημαντικῆς αὐτῆς περιοσίας, οὕτω δὲ ἀνέστειλε τὴν ἀθρόαν πώλησιν τῶν

δημοσιευμάτων της καὶ προέλαβε τὴν θυσίαν τῶν συμφερόντων αὐτῆς εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς τοποθετήσεως ξένων, ἀθρόως καὶ ἀκόπως κτηθέντων, κεφαλαίων. Τὴν αὐτὴν δέ, ὡς γινώσκομεν, ὀρθὴν σκέψιν ἐφήρμοσαν καὶ ἄλλα ἰδρύματα, προλαβόντα ἐν καιρῷ τὴν ἐξάτμισιν τῆς περιουσίας των. — Κατὰ ταῦτα ἡ κίνησις τῆς βιβλιοθήκης ὑπῆρξε περιορισμένη, εἰσηλθὼν δὲ εἰς αὐτὴν ἐξ ἀγορῶν, ἀνταλλαγῶν ἢ δωρεῶν τόμοι ἐν ὄλῳ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα δύο.

Ἄλλὰ καὶ τὸ δημοσιευτικὸν ἔργον ἡμῶν ἀνεστάλη κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος, ἐξεδόθησαν δὲ μόνον τὰ Πρακτικά τοῦ ἔτους 1940, ἐν ᾧ παραμένουσιν ἀδημοσίευτα τὰ Πρακτικά τοῦ 1941, ἀναμένοντα, ὅπως δημοσιευθῶσι μετὰ τῶν ἐπομένων κατὰ τὴν ποθητὴν εὐκαιρίαν.

Ὡσαύτως ἐξεδόθη ὁ ἤδη ἐστοιχειοθετημένος πανηγυρικὸς λόγος τοῦ Γραμματέως «Τὰ ἑκατὸν ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας» ὁ ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὰς ἐν ἔτει 1938 ἑορτὰς τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐν τῷ Παρθενῶνι τῇ 23ῃ Ὀκτωβρίου 1938. Ἡ ἀλματικὴ ὑψωσις καὶ τῶν τυπογραφικῶν δαπανῶν ἐπέβαλεν εἰς ἡμᾶς, ὅπως ἀποστῶμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τῆς δημοσιεύσεως τοῦ λεπτομεροῦς ἀπολογισμοῦ τῆς ὥραίας ἐκείνης πανηγύρεως, ἡ ὁποία ἐπέσπεψε τὸ ἑκατονταετὲς ἔργον τῆς Ἐταιρείας δι' ἀσυνήθους διεθνοῦς ἀναγνωρίσεως. Ἄλλ' ὅταν ἀποκατασταθῇ ἡ ἐθνικὴ τάξις καὶ ἐπανέλθῃ ἡ ἀκώλυτος ἀσκησις πασῶν τῶν δυνάμεων τῆς πατρίδος, ἡ δὲ Ἐταιρεία ἀναλάβῃ τὴν πορείαν αὐτῆς, πρῶτον μέλημα αὐτῆς πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ δημοσίευσίς τῶν ἐορτῶν, ἵνα τὸ χρονικὸν τοῦτο παραμένῃ ὡς στέφανος διὰ τὸ παρελθὸν καὶ ὡς κέντρον διὰ τὸ μέλλον. Τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα χρήματα εἶναι ἐν μέρει παρακατατεθειμένα, ἡ δὲ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία ἔχει ἀρχίσει, ἐὰν δὲ χρειασθῇ πρόσθετος δαπάνη θὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ χορηγήσῃ ταύτην ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἰδρύματος.

Ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἐταιρείαν συμβάντων τοῦ παρελθόντος ἔτους τὸ Συμβούλιον ἐπιθυμεῖ νὰ ἀνακοινώσῃ πρὸς τὴν Συνέλευσιν τὸ ἐκ μέρους τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου γεννηθὲν ζήτημα περὶ

τῆς φύσεως τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἑταιρείας. Μετὰ μίαν σχεδὸν τριακονταετίαν ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ ἐλέγχου τῆς διαχειρίσεως τοῦ ἰδρύματος ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὁμαλωτάτην διεξαγωγὴν τοῦ ἐλεγκτικοῦ τούτου ἔργου, αἴφνης ἡ ὑπηρεσία τοῦ ἐλέγχου τῶν ἐνταλμάτων ἀνεκοίνωσε πρὸς τὴν Ἑταιρείαν, ὅτι ἡ Ἑταιρεία εἶναι κατὰ τὴν νέαν ἀντίληψιν τῆς ὑπηρεσίας νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου καὶ οὐχὶ νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου, ὡς ἐξακριβωρῶμεθα μέχρι τοῦδε ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ ὡς χαρακτηρίζεται καὶ σήμερον ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου, στηριζομένου εἰς τὴν φύσιν τοῦ ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ἀσκουμένου ἔργου, καὶ εἰς τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸ Κράτος. Τὸ Συμβούλιον ἔχον πεποιθήσιν εἰς τὴν ὀρθότητα τῆς ἀντιλήψεως αὐτοῦ προέβη εἰς προσφυγὴν πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ διατήρησιν τοῦ ἰδιωτικοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἑταιρείας, διὰ τοῦ ὁποίου αὕτη τελοῦσα ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Κράτους, ἀλλ' ἀπηλλαγμένη ἄλλων δεσμευτικῶν περιορισμῶν τοῦ δημοσίου λογιστικοῦ, ἠδύνατο πάντοτε νὰ ἐκτελεῖ τὰ ἔργα αὐτῆς μετ' ὠφελείας καὶ σχετικῆς ταχύτητος, ὥστε νὰ φθάσῃ μέχρι σήμερον εἰς οἷα ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἔργα ἀντανακλῶντα ἐφ' ὀλόκληρον τὸ ἔθνος.

Ἐὰν ἡ Ἑταιρεία ὑπέκειτο μέχρι σήμερον εἰς τὰς ὑποχρεώσεις δυσκινήτου λογιστικοῦ ὀργανισμοῦ, εὐλόγου εἰς μεγάλας χρηματικὰς διαχειρίσεις καὶ μεγάλας προμηθείας, θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ κατορθώσῃ ὅσα κατόρθωσε καὶ εἰς ποσὸν καὶ εἰς ποιόν. Ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ συστήματος τῆς δημοπρασίας π.χ. εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας θὰ ἐπέφερον αὐτόχρομα καταστροφὴν εἰς ἔργα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι καύχημα διὰ τὴν ὅλην χώραν. Καθ' ὃν δὲ χρόνον αὐτὸ τὸ Κράτος προκειμένου περὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀρχαιολογικῶν δημοσιευμάτων ἐξήρσε ταῦτα νομοθετικῶς τῶν λογιστικῶν δεσμεύσεων τῆς μειοδοσίας, ἵνα περισώσῃ αὐτὰ ἀπὸ τῆς ποιοτικῆς φθορᾶς, θὰ ἦτο ἀκατανόητον νὰ ὑποβληθῇ ἡ Ἑταιρεία εἰς τοιαύτην ποιοτικὴν καταστροφὴν, ἵνα περισωθῇ τὸ

κῦρος τοῦ λογιστικοῦ νόμου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀποστολή ἔχει πολλῶ εὐρύτεραν σημασίαν.

Ἄλλὰ καὶ ἡ βελτίωσις τῶν ἀποδοχῶν τῶν ὑπαλλήλων, ἡ ὁποία ἐνδέχεται νὰ ἐπέδρασεν εἰς τὴν σκέψιν τοῦ ἐλεγκτικοῦ ὑπαλλήλου, δὲν εἶναι ἰκανὴ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐρμηνείαν ταύτην, διότι ἡ Ἑταιρεία, ἂν καὶ δὲν ἀποτελεῖ ἐπικερδῆ ἐπιχείρησιν, ἀλλ' ἀπλοῦν ἐπιστημονικὸν ἴδρυμα, προελθὼν ἐκ τῆς ἐλευθέρως βουλήσεως τῶν ἰδιωτῶν, οἵτινες συνέστησαν αὐτό, μετὰ πάσης στοργῆς ἀπέβλεψε πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῆς καὶ εἰς ἔκτακτον, σημαντικὴν διὰ τὴν παρουσίαν αὐτῆς δαπάνην, προέβη πρὸς ἀνακούφισιν αὐτῶν, ὅπως προηγουμένως ἀνεπτύξαμεν. Τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου παρεχόμενα κατ' ἔτος χρήματα δὲν εἶναι βοήθημα τοῦ Κράτους, ἀλλ' ἀπόδοσις δικαιωμάτων οἰκονομικῶν τῆς Ἑταιρείας, ὀφειλομένων εἰς αὐτὴν ἐκ τῆς συγχωνεύσεως τοῦ ἰδίου αὐτῆς λαχείου μετὰ τῶν κρατικῶν λαχείων. Τοιαύτην δὲ σύμφωνον πρὸς τὰ πράγματα διατύπωσιν μεταχειρίζονται καὶ οἱ καθορίζοντες τὰ τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἑταιρείας εἰς τὰ ἐκ τοῦ κρατικοῦ λαχείου κέρδη νόμοι, ῥητῶς ὁμιλοῦντες περὶ ἀποδόσεως. Ἄλλ' ἡ ἀπόδοσις δὲν εἶναι χορηγία.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ἐνδεχομένην οἰκονομίαν, ἡ ὁποία θὰ προέλθῃ διὰ τῆς μειοδοτικῆς προμηθείας δύο χιλιάδων ὀκτάδων κανσοξύλων ἢ δύο τόννων ἀνθρακίτου ἐτησίως ἢ δύο δωδεκάδων μολυβδοκονδύλων καὶ ἄλλων παρομοίων εἰδῶν, θὰ ἦτο πολὺ ἀτυχῆς ὁ λογιστικὸς νόμος ἐὰν ἦτο ἠναγκασμένος νὰ εἶναι τόσον μετριόφρων. Ἄλλως τε ἡ διαχείρισις τῶν χρημάτων τῆς Ἑταιρείας ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ὑπῆρξε κατὰ κανόνα τόσον φειδωλή, ὥστε νὰ προκαλῆ ἐνίοτε παράπονα τῶν φρονούντων ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς πρέπει νὰ ἐξαντλῆται ἐκάστοτε καὶ νὰ μὴ καταλείπῃ περισσεύματα πρὸς κεφαλαιοποίησιν. Γνώμων δὲ τῆς τοιαύτης οἰκονομικῆς σωφροσύνης εἶναι ἡ διαχείρισις τῆς χρηματικῆς ἐνισχύσεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἔορτασμον τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἑταιρείας, ἡ ὁποία οὐχὶ μόνον λαμπρότατα διεξήχθη ἐν μέσῳ διεθνoῦς συμμετοχῆς, ἀλλ' ἀφῆκε καὶ οἰκονομικὸν περιθώριον πρὸς συμπλήρωσιν δημοσιευμάτων τινῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ἑορτήν. Ἀρκεῖ δὲ

ἡ τρίτος ἐκδοσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος πρὸς πίστωσιν τοῦ πράγματος.

Τὰ ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα, τὰ ἀφιερωμένα εἰς τὴν ἔρευναν καὶ τὴν θεραπείαν τῆς ἐπιστήμης, ἔχουσιν ἴδιον χαρακτῆρα καὶ ὑψηλὴν ἀποστολὴν, ἣ ὁποία ἐπιβάλλει εὐρύτητα ἀντιλήψεως, ἄνευ τῆς ὁποίας ταῦτα ἀσφαλῶς θὰ ἔβαινον πρὸς ἀστοχίαν τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἔδρασε καὶ ἐπέτυχε ὅσα ἐπέτυχε κατὰ τὴν σταδιοδρομίαν αὐτῆς τὴν ὑπερεκατονταετῆ ὡς ἰδιωτικὸν σῶμα, ὡς τοιοῦτο δὲ ἐπέσυρε τὸν σεβασμὸν οὐχὶ μόνον τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστημονικῆς καὶ εὐρυτέρας κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ διεθνοῦς ἐπιστημονικοῦ κόσμου — καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρείᾳ εὔρε πάντοτε ἐστίαν ἐθνικῆς δράσεως καὶ ἐθνικῆς ὠφελείας ὑπερτάτης σημασίας.

Ἐὰν δὲ ἡ ἰδέα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἐρεύνης τῆς ἀληθείας εἶναι πάντοτε πολύτιμος διὰ τὰ ἔθνη καὶ ὀφείλεται εἰς αὐτὴν ἀνεπιφύλακτος ἐνίσχυσις ὑπὸ πάντων, ἡ σπουδαιότης τῶν ἐπιδιώξεων τούτων εἶναι χιλιάκις πολυτιμότερα κατὰ τὰς περιόδους τῶν ἐθνικῶν κρίσεων, ὅτε ὁ δαυλὸς τῆς γνησίας ἐπιστήμης φωτίζει τὸ σκοτεινὸν δρόμον τῆς ἀβεβαιότητος καὶ ὁδηγεῖ τὸ ἔθνος πρὸς τὴν εὐστάθειαν καὶ τὸν ἀξιοπρεπῆ ἐθνικὸν βίον, τὸν φέροντα μετὰ καρτερίας τὸν βαρὺν χειμῶνα τῆς πατρίδος καὶ προσηλωμένον μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὴν κατὰ φυσικὴν ἀκουλουθίαν ἐπερχομένην ἄνοιξιν.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1942

Α΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15^η Φεβρουαρίου τοῦ 1942 ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Κυριακῇ καὶ ὥρα 10 1/2 π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐκλέξωσι τότε Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1942 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1941 ὡς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ 1941.

Παρήσαν ἑταῖροι τεσσαράκοντα καὶ εἰς. Γενομένης φανεραῖς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἀντώνιος Σταθάτος, Α΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Κωνστ. Δ. Παπακωνσταντίνου καὶ Β΄, Γραμματεὺς ὁ κ. Ἐμμ. Χατζηδάκης. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Κ. Δ. Παπακωνσταντίνου ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1941, ἣ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Ἐἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας καὶ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1942 οἱ κ. κ. Β. Αἰγινήτης, Ε. Κρητικός, Κ. Δ. Παπακωνσταντίνου, Μιλτ. Πουρῆς καὶ Ἄγγελος Σταυρόπουλος.

Διακοπείσης μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 11.30 π. μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας κ. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1941.

Β΄ ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Τῇ 22^η Φεβρουαρίου 1942 ἡμέρα Κυριακῇ καὶ ὥρα 10^η π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς δευτέραν τακτικὴν συνέλευσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς Συνελεύσεως κ. Πουλίτσα καὶ προέβησαν κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ εἰς μυστικὴν διὰ ψηφοδελτίων ἐκλογὴν τοῦ νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας διὰ τὴν τριετίαν 1942 - 1944. Ἐψηφίσαν ἑταῖροι ἐβδο-

μήκοντα δύο ἐξελέγησαν δὲ μέλη τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν τριετίαν 1942-1944 οἱ κ. κ. Ἀντώνης Ἐμμ. Μπενάκης διὰ ψήφων 72 Γεώργιος Π. Οἰκονόμος διὰ ψήφων 72 Φιλώτας Παπαγεωργίου διὰ ψήφων 72, Γεώργιος Ν. Βέλτσος διὰ ψήφων 71, Σωκράτης Κουγέας διὰ ψήφων 71. Ἀναστάσιος Ὁρλάνδος διὰ ψήφων 70, Θεόφιλος Βορέας διὰ 69, Γεώργιος Ζαρίφης διὰ ψήφων 69 καὶ Νικὸλ. Μπαλάνος διὰ ψήφων 69 Ἀντώνιος Κεραμόπουλλος διὰ ψήφων 68, Μιχαὴλ Βολονάκης διὰ ψήφων 67, Γεώργιος Σωτηρίου διὰ ψήφων 65 καὶ Ἀντ. Α. Χατζῆς διὰ ψήφων 63.

Συμπλήρωσις καὶ καταρτισμὸς τοῦ νέου Διοικ. Συμβουλίου.

Τὸ οὕτως ἐκλεχθὲν ὑπὸ τῶν ἐταίρων νέον Συμβούλιον συνελθὼν τῇ 27 Φεβρουαρίου 1942 εἰς συνεδρίαν πρὸς πλήρη καταρτισμὸν αὐτοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐξέλεξε μέλη τοῦ Συμβουλίου τοὺς κ. κ. Κωνσταντῖνον Κουρουνιώτην, Κωνσταντῖνον Ρωμαῖον καὶ Σπυρίδωνα Μαρινᾶτον Ἀντιπρόεδρον δὲ τὸν κ. Ἀντώνιον Ἐμμ. Μπενάκην καὶ Γραμματέα τὸν κ. Γεώργιον Π. Οἰκονόμον.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1942

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οί υπογεγραμμένοι αποτελοῦντες τὴν Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἐταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1942, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6 τῆς 6 Φεβρουαρίου 1943 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἐταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1942, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα :

Μ Ε Ρ Ο Σ Α'

Α' Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις :

1) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31 Ἰανουαρίου 1942	Δρχ.	113.893.—
2) Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἔσοδα γεν. Προῦπ/σμοῦ χρήσεως 1942	»	4.382.958.95
3) Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	4.197.446.95
4) Ἐπιστροφαὶ χρημάτων ἐνταλμάτων προπληρωμῆς	»	1.195.—
5) Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί, εἰσπραχθεῖσαι δόσεις	»	509.841.—
6) Δωρεαί, κληρονομίαι καὶ κληροδοτήματα	»	18.461.70
Σύνολον	Δρχ.	<u>9.223.796.60</u>

β) Πίστωσις :

1) Πληρωμαὶ εἰς Ἔσοδα γεν. Προῦπ/σμοῦ χρήσεως 1942	Δρχ.	408.631.65
2) Καταθέσεις εἰς τὸν ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶν λογαριασμὸν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	4.020.093.95
3) Ἐπιστροφαὶ χρημάτων, τὰ μεταφερθέντα	»	1.195.—
4) Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί, τὰ δαπανηθέντα δι' ἀγορὰν εἰδῶν τροφίμων	»	2.002.575.—
5) Ὑποχρεωτικαὶ δαπάναι, καταβληθεῖσαι ὑποχρεώσεις	»	2.656.577.—
6) Δωρεαί, κληρονομίαι καὶ κληροδοτήματα	»	18.461.70
7) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31/1/43	»	116.262.30
Σύνολον	Δρχ.	<u>9.223.796.60</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων.

α) Ἐσοδα :

1) Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους	Δρχ.	427.967.95
2) » μισθώματα αἰθουσῶν τοῦ μεγάρου	»	50.500.—
3) » ἀντίτιμον δημοσιευμάτων	»	164.770.—
4) » » » ἀρχαιολ. τόποι καὶ μουσεῖα »	»	15.060.—
5) » ἐτησίαις εἰσφορὰς τῶν ἐταίρων	»	20.220.—
6) » ποσοστὸν ἐκ τῶν κρατικῶν λαχειῶν. Ν. Δ. 516/1941 »	»	3.342.637.—
7) » διάφορα καὶ ἔκτακτα ἔξοδα	»	107.770.—
8) » ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	254.034.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>4.382.958.95</u>

β) Ἐξοδα :

1) Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	Δρχ.	269.379.—
2) » ἔξοδα γραφείων	»	76.076.70
3) » » βιβλιοθήκης	»	2.000.—
4) » ἐπισκευὰς μεγάρου καὶ ἐπιπλώσεις	»	8.965.—
5) » ἀνασκαφὰς καὶ μελέτας	»	—
6) » δημοσιεύματα	»	—
7) » ποσοστὰ συγγραφέων	»	—
8) » συνδρομὰς εἰς περιοδικὰ	»	—
9) » ἀνακοινώσεις καὶ διαλέξεις	»	—
10) » ὑπόλοιπον ἔκκαθαρίσεως μερίδος ὑπὲρ τῶν βιβλιοθηκῶν Μουσείων	»	—
11) » διάφορα ἔξοδα	»	39.893.95
12) » ἀναλογοῦν τῇ Ἑταιρείᾳ ἀσφάλιστρον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων	»	11.887.—
13) » ἔξοδα ἑορτασμοῦ 100ετηρίδος τῆς Ἑταιρείας »	»	—
14) » » παρελθουσῶν χρήσεων	»	430.—
15) » ἔκτακτον καὶ τακτικὸν ἀποθεματικὸν	»	—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>408.631.65</u>
Περίσ. ἐσόδων καὶ ἔξόδων Πρ/σμοῦ χρήσ. 1942 »	»	<u>3.974.327.30</u>
	Σύνολον . . . »	<u>4.382.958.95</u>

Γ' Γενικὸς Ἰσολογισμὸς.

α) Ἐνεργητικόν :

Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ 10.499.534.35 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς στοιχείων :

1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	116.262.30
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3) » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4) » 80 μετ. Ἐθν. Τραπ., ἕξ ὧν 10 ἐκ δωρεᾶς Ρώμα »	»	740.057.25
5) » 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4 % Πάγιον . . . »	»	88.154.25
6) » 75 » » 1890, 5 % Σιδ. Λαρίσεως. »	»	20.193.75
7) » 121 » « » 1907, 5 % Ἀμύνης . . . »	»	8.315.20
8) » 235 » » » 1914, 5 % τῶν 500 ἑκατ. »	»	546.601.65
9) » 1 » » » 1893, 5 % Κεφαλαιώσεως καὶ ἀπόδ. φράγκ. 140	»	640.—
10) » 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ	»	25.—
11) » 25 » » » Προσφυγικοῦ, 7 % 1924 . »	»	183.047.50
12) » Προκαταβολὰς	»	1.932.—
13) » 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος »	»	180.000.—
14) » 210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	1.299.609.20
15) » 150 ὄμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταναστ., 1923 »	»	52.733.60
16) » 155 » » Κτηματικῆς 1930 Λ.	»	1.355.874.—
17) » 95 » » » 1927 Λ.	»	832.558.40
18) » 1000 » » Ἀπαλλοτρ. 1931, 1929, 1919 . »	»	63.500.—
19) » Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῆ Ἐθν. Τρ. »	»	578.007.95
20) » Ἐγγυοδοσίας	»	5.000.—
21) » Ὑποχρεωτικὰς δαπάνας	»	2.656.577.—
22) » Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοῦς	»	1.492.734.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>10.499.534.35</u>

β) Παθητικόν.

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 10.499.534.35, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς :

1) Ἐκ τοῦ Κεφαλαίου	Δρχ.	9.096.067.35
2) » τῆς Μερίδος ὑπὲρ τῶν Μουσείων Ν. 4823 . . . »	»	108.313.80
3) » » κεφαλαιοποιήσεως ἀντιτίμου πωλ. ἀκινήτων . »	»	1.290.153.20
4) Ἐξ ἐγγυοδοτῶν	»	5.000.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>10.499.534.35</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήχεται εἰς δραχμὰς 10.499.534.35, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς :

1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	116.262.30
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3) » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4) » 80 μετ. τῆς Ἐθν. Τραπ., ἕξ ὧν 10 ἐκ δωρ. Ρώμα »		740.057.25
5) » 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4%, Πάγιον	»	88.154.25
6) » 75 » » 1890, 5%, Σιδ. Λαρίσης	»	20.193.75
7) » 121 » » 1907, 5%, Ἀμύνης	»	8.315.20
8) » 235 » » 1914, 5%, τῶν 500 ἑκατομ. »		546.601.65
9) » 1 » » 1893, 5%, Κεφαλαιώσεως καὶ 1 ἀπόδ. φρ. 140	»	640.—
10) » 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ	»	25.—
11) » 25 » » Προσφυγικοῦ, 1924, 7%	»	183.047.50
12) » Προκαταβολὰς	»	1.932.—
13) » 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος »		180.000.—
14) » 150 ὄμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταναστ., 1923 »		52.733.60
15) » 155 » » Ἐθν. Κτηματικῆς, 1930 Λ.	»	1.355.874.—
16) » 95 » » » 1927 Λ.	»	832.558.40
17) » 210 μετοχὰς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	1.299.609.20
18) » 1000 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Ἀπαλ. 1931, 1929, 1919	»	63.500.—
19) » Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμφ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »		578.007.95
20) » Ἐγγυοδοσίας	»	5.000.—
21) » Ὑποχρεωτικὰς δαπάνας	»	2.656.577.—
22) » Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοῦς	»	1.492.734.—
Σύνολον	Δρχ.	<u>10.499.534.35</u>

Περαίνουσα τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη τὴν προκειμένην διαχείρισιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1942.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Μαρτίῳ 1943

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ
ΑΓΓΕΛ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

ΔΩΡΕΩΝ, ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ, ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ

Α' Ἰω. Μαρκοπούλου κληροδότημα

α) Χρέωσις Ταμείου :

1) Εἰσπράξεις ἀπὸ ἔσοδα προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1942 Δρχ.	17.614.20
2) Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »	847.50
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>18.461.70</u>

β) Πίστωσις Ταμείου :

1) Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1942 Δρχ.	847.50
2) Καταθέσεις εἰς τὸν ἐν ὄψει λ/σμὸν παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »	17.614.20
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>18.461.70</u>

Β' Ἀνάλυσις ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

α) Ἔσοδα :

1) Τοκομερίδια καὶ τόκοι . . . . . Δρχ.	17.476.10
2) Τόκοι παρελθόντων οἰκονομικῶν ἐτῶν . . . . . »	138.10
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>17.614.20</u>

β) Ἔξοδα :

1) Φύλακτρα Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κλπ. . . . . Δρχ.	834.—
2) Ἔξοδα παρελθόντων ἐτῶν . . . . . »	13.50
Περίσσευμα ἐσόδων καὶ ἐξόδων προϋπ/σμοῦ χρ. 1942 »	16.766.70
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>17.614.20</u>

Γ' Γενικὸς ἰσολογισμὸς.

Τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ κληροδοτήματος τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήρ-
χето εἰς Δρχ. 672.743.70, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς στοιχείων :

1) Ἀπὸ καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ Δρχ.	341.209.50
2) » » κεφαλαίου » » » » »	3.266.—
3) » 4083 ὁμολογίας δανείου Α' Ἀναγκ. 1922, 6 1/2 % »	328.268.20
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>672.743.70</u>

Τὸ δὲ παθητικὸν τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήρχето εἰς Δρχ. 672.743.70,
ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ Κεφαλαίου δωρεῶν, κληρονομικῶν, κληροδοτημάτων.

Δ' Περιουσία τοῦ κληροδοτήματος Ἰ. Μαρκοπούλου.

Ἡ περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 672.743.70, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς :

1) Ἀπὸ καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπέζῃ	Δρχ.	341.209.50
2) » » κεφαλαίου » » » » »		3.266.—
3) » 4083 ὀμολ. Ἐθν. Δαν. Α' Ἀναγκ. 1922, 6 1/2 % »		328.268.20
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>672.743.70</u>

Ἐπίσης ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη καὶ τὴν προκειμένην διαχείρισιν τῶν Δωρεῶν, Κληρονομιῶν, Κληροδοτημάτων ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1942.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Μαρτίου 1943

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εσόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Εισπρα- χθέντα	Διαφορὰ			
Κεφαλ.	Αριθμ.				Ἐπί πλέον	Ἐπί ἔλαττον		
A'	1-1-14	Μερίσματα και τόκοι	541342	427967	95	—	113374	05
»	2-1	Μισθώματα	1000	50500	—	49500	—	—
»	3-1-2	Ἀντίτιμον Δημοσιευμάτων . .	151000	179830	—	28830	—	—
B'	1-1	Εἰσφοραὶ ἐταίρων	2500	20220	—	17720	—	—
»	2-1	Δικαιώματα ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχειῶν Ν. Δ. 516/1941	2000000	3342637	—	1342637	—	—
Γ'	1-1	Ἐκ πωλῆσ. ἀχρήστ. ὑλικοῦ και ἄλλων ἀπροβλέπτ. ἐσόδων	40000	107770	—	67770	—	—
»	1-2	Ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	5001	55	254034	—	249032	45
			2740843	55	4382958	95	1755489	45
							113374	05

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἄρθρου 3.
Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων.

- 1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς . . . . . Δρχ. 116000.—
- 2) Πρακτικά τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας . . . . . » 19500.—
- 3) Εὐθ. Καστόρη. Ἱστορική ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν
Ἀθῆναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας κλπ. 1879 . . . . . » 150.—
- 4) H. G. Lolling. Κατάλ. τοῦ ἐν Ἀθῆναις Ἐπιγρ. Μουσ. 1899 . . . . . » 270.—
- 5) Π. Καββαδία. Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογ. Ἐταιρείας. 1900 . . . . . » 300.—
- 6) Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901 . . . . . » 1000.—
- 7) Βαλ. Στάη. Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγ. τῶν Ἀντικυθῆρ. 1902 . . . . . » 400.—
- 8) Comptes rendus du congrès internat. d'argéologie, 1905 . . . . . » 600.—
- 9) Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος. 1906 . . . . . » 1500.—
- 10) Π. Καββαδία και Γ. Καβεράου. Ἀνασκ. τῆς Ἀκροπ. 1906/7 . . . . . » 2000.—
- 11) Χρ. Τσουντα. Αἱ Προϊστ. Ἀκροπ. Διμηνίου - Σέσκλου 1908 . . . . . » 3000.—
- 12) Γ. Παπαβασιλείου. Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχ. τάφων 1910 . . . . . » 500.—
- 13) Κ. Κουρουνιώτου. Κατάλογ. τοῦ Μουσ. Λυκοσοῦρας. 1911 . . . . . » 200.—
- 14) Γ. Π. Οἰκονόμου. Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915 . . . . . » 200.—
- 15) Γ. Κ. Γαρδίκια. Μελετήματα ἀρχαιολογικά. 1915 . . . . . » 100.—
- 16) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Τοπογραφία τῶν Δελφῶν. 1912/17 . . . . . » 300.—
- 17) Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920 . . . . . » 200.—
- 18) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ Ἀποτυμπανισμός. 1923 . . . . . » 600.—
- 19) Ἀπ. Ἀρβανιτοπούλ. Γραπτ. Στήλ. Δημητριάδ.- Παιγασ. 1928 . . . . . » 5000.—
- 20) Γ. Ε. Μυλωνά. Ἡ Νεολιθική ἐποχή ἐν Ἑλλάδι. 1928 . . . . . » 500.—
- 21) Ἴω. Γ. Γενναδίου. Ὁ λόφος Ἐλγιν. κλπ. 1930 . . . . . » 2500.—
- 22) Γ. Σωτηρίου. Αἱ Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931 . . . . . » 9000.—
- 23) Ἴωσ. Χατζηδάκι. Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου. 1931 . . . . . » 750.—
- 24) Γ. Π. Οἰκονόμου. Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀρχαιολο-
γικῆς Ἐταιρείας κλπ. 1938 . . . . . » 200.—
- 25) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935 . . . . . » 14040.—
- 26) Κ. Κουρουνιώτου. Ἐλευσίς. Ὁδηγὸς τῶν ἀνασκαφῶν και
τοῦ Μουσείου (ἀγγλιστί). 1936 . . . . . » 1020.—

Σύνολον . . . Δρχ. 179.830.—

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 31 Ἰανουαρίου 1942.

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1942

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εξόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Αναπληρω- ματικά πιστώσεις	Σύνολον μετά την αναλήφθη- σιν πιστώσεων	Δαπανηθέντα	Πραγματο- ποιηθέντα		
Κεφάλ.	Αριθ.								
Α'	1-1-7	Μισθοί και επίδοματα	634176	702747	1339920	1339920	269379		
»	2-1	Έξοδα Γραφείων	250000	205769	455769	455768	76076		
»	3-1	Έξοδα Βιβλιοθήκης	250000	—	250000	152943	2000		
»	4-1	Έπισκ. και έπιπλ. του μεγάρ.	50000	—	50000	8965	8965		
Β'	1-1	Ανασκαφαι και μελέται . . .	300000	—	300000	—	—		
»	2-1	Δημοσιεύματα	300000	—	300000	24893	—		
»	2-2	» Αρχαιολ. τόποι και Μουσεία της Ελλάδος	5000	—	5000	—	—		
»	2-3	Ποσ. συγγρ. Αρχαιολ. τόποι και Μουσεία της Ελλάδος	5000	—	5000	—	—		
»	3-1	Συνδρ. εις περ. και βιβλ. άρχ.	30000	—	30000	—	—		
»	4-1	Διδασκαλία	10000	—	10000	—	—		
Γ'	1-1	Πρός σύστ. και πλουτ. Βιβλ. Μουσείων κλπ. Νόμ. 4823	108313	80	108313	80	—		
»	2-1	Διάφ. έκτακτα και άπροβλ. έξ.	100000	961000	1061000	1002994	39893		
»	2-2	Άναλ. τη Έτ. άσφ. κοιν. άσφ.	20000	32000	52000	51887	11887		
»	3-1	Υπ. έκτ. χορ. Δημ. έορτ. 100δov	259992	75	259992	27407	—		
»	4-1	Διάφορα έξοδα παρελθ. χρήσ.	20000	—	20000	430	430		
Δ'	1-1	Έκτακτ. άποθεμ. μετεφέρθησ.	195361	—	—	—	—		
»	1-2	Τακτικόν » εις Κεφ. Α' 1-1	200000	—	—	—	—		
			2740843	55	1901513	—	4246995	55	
						3065208	65	408631	65

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων εσόδων και εξόδων

Α' Έσοδα	Δρχ. 4.382.958.95
Β' Έξοδα	» 408.631.65
Περίσσευμα	Δρχ. 3.974.327.30

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων εσόδων
και δαπανηθέντων εξόδων

ΧΡΗΣΙΣ 1942

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α' ΕΚΔΟΣΕΝΤΑ

- 1) Πρακτικά 'Αρχαιολογικής 'Εταιρείας 1940 . . . . . εις σώματα 800
 2) Τὰ 100 ἔτη τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αρχαιολ. 'Εταιρείας Πανηγ. Λόγος
 τοῦ κ. Γ. Π. Οἰκονόμου . . . . . » » 1015

Β' ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) 'Αρχαιολογική 'Εφημερίς				2) Πρακτικά 'Αρχαιολογικής 'Εταιρείας			
Σειρά τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμή τόμου	Εισπραχθέν ποσόν	Σειρά τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμή τόμου	Εισπραχθέν ποσόν
1883	1	2000	2000	1908	1	500	500
1884	1	»	2000	1909	1	»	500
1885	1	»	2000	1910	1	»	500
1886	1	»	2000	1911	1	»	500
1887	1	»	2000	1912	1	»	500
1888	1	»	2000	1913	1	»	500
1889	1	»	2000	1914	1	»	500
1890	1	»	2000	1915	1	»	500
1891	1	»	2000	1916-1919	1	»	500
1892	1	»	2000	1920	1	»	500
1893	1	»	2000	1921	1	»	500
1894	1	»	2000	1922-1924	1	»	500
1895	1	»	2000	1925-1926	1	»	500
1896	1	»	2000	1927	1	»	500
1897	1	»	2000	1928	1	»	500
1898	1	»	2000	1929	2	»	1000
1999	1	»	2000	1930	2	»	1000
1900	1	»	2000	1931	3	»	1500
1901	1	»	2000	1932	2	»	1000
1902	1	»	2000	1933	1	»	500
1903	1	»	2000	1934	2	»	1000
1904	1	»	2000	1935	3	»	1500
1905	1	»	2000	1936	2	»	1000
1906	1	»	2000	1937	2	»	1000
1907	1	»	2000	1938	3	»	1500
1908	1	»	2000	1939	1	»	500
1909	1	»	2000	1940	1	»	500
1910	1	»	2000				
1911	1	»	2000		39		19.500
1912	1	»	2000				
1913	1	»	2000				
1914	1	»	2000				
1915	1	»	2000				
1916	1	»	2000				
1917	1	»	2000				
1918	1	»	2000				
1919	1	»	2000				
1920	1	»	2000				
1921	1	»	2000				
1922	1	»	2000				
1923	1	»	2000				
1924	1	»	2000				
1925-1926	1	»	2000				
1927-1928	1	»	2000				
1929	1	»	2000				
1930	1	»	2000				
1931	1	»	2000				
1932	1	»	2000				
1933	1	»	2000				
1934-1935	1	»	2000				
1936	1	»	2000				
1937 A'	2	3000	6000				
1937 B'	2	3000	6000				
1938	1	2000	2000				
	56		116.000				

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας						
Ἀξίον ἀριθ.	Ἐπιγραφή συγγράμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Εἰσπραχθέν ποσόν		
1	Εὐθ. Καστόρη. Ἱστορ. ἐκθ. τῶν πράξ. τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχ. Ἐτ. κλπ 1879	1	150	—	150	—
2	H. G. Lolling. Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου. 1899	1	270	—	270	—
3	Π. Καββαδία. Ἱστορ. τῆς Ἀρχ. Ἐτ. 1900	2	150	—	300	—
4	Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901 . .	1	1000	—	1000	—
5	Βαλ. Στάη. Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικυθήρων. 1902	2	200	—	400	—
6	Comptes rendus du congrès international d'archeologie, 1905	1	600	—	600	—
7	Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος 1906.	1	1500	—	1500	—
8	Π. Καββαδία καὶ Γ. Καβεράου. Ἀνασκ. τῆς Ἀκροπόλεως. 1906/7	1	2000	—	2000	—
9	Χρ. Τσουντά. Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου 1908 . .	1	3000	—	3000	—
10	Γ. Παπαβασιλείου. Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων 1910.	1	500	—	500	—
11	Κ. Κουρουνιώτου. Κατάλογος Μουσείου Λυκοσούρας 1911.	1	200	—	200	—
12	Γ. Οἰκονόμου. Ἐπιγραφ. Μακεδονίας 1915	1	200	—	200	—
13	Γ. Κ. Γαρδίκια. Ἀρχ. μελετήματα 1915 .	1	100	—	100	—
14	Ἀντ. Κεραμοπούλου. Τοπογραφία Δελφῶν 1912/17.	2	150	—	300	—
15	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920. . .	2	100	—	200	—
16	Ἀντ. Κεραμοπούλου. Ὁ Ἀποτυμπ. 1923	2	300	—	600	—
17	Ἀπ. Ἀρβανιτοπούλου. Γραπταὶ Στήλαι Δημητριάδος - Παγασῶν 1928	1	5000	—	5000	—
18	Γ. Ε. Μυλωνά. Ἡ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι 1928.	1	500	—	500	—
19	Ἰω. Γ. Γενναδίου. Ὁ Λόρδος Ἐλγιν 1930	5	500	—	2500	—
20	Γ. Σωτηρίου. Αἱ Χριστιαν. Θῆβαι 1931.	2	2000	—	9000	—
21	Ἰωσ. Χατζηδάκι. Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου 1931.	1	5000	—	—	—
22	Γ. Π. Οἰκονόμου. Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρ. κλπ. 1938	5	150	—	750	—
	Ἐπιγραφή συγγράμματος	1	200	—	200	—
	Ἄθροισμα	37			29270	—
23	Ἀντ. Κεραμοπούλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν 1935.	10	50	—	500	—
		10	52	—	520	—
		3	240	—	720	—
		41	300	—	12300	—
24	Κ. Κουρουνιώτου. Ὁδηγὸς τῆς Ἐλευσίνος 1936 (ἀγγλιστί).	5	48	—	240	—
		2	240	—	480	—
		1	300	—	300	—
	Ἄθροισμα	109			44330	—
Ἀνακεφαλαίωσις.						
1	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς			Δρχ.	116000.	—
2	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας			»	19500.	—
3	Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρείας			»	44330.	—
				Σύνολον. . . . Δρχ.	179830.	—

Γ ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς

Σειρά ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1898	1
1899	1
1937 β'	1
1938	2
Σύνολον	<u>5</u>

2) Πρακτικά Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας

Σειρά ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1934	1
1935	1
1936	1
1937	1
1938	1
1939	1
1940	56
Σύνολον	<u>62</u>

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας

Ἀριθ. ἀριθμ.	Ἐπιγραφή Συγγράμματος	Ἐξαχθ. τόμοι
1	Χρ. Τσουντα. Αἱ προϊστορικοὶ Ἀκροπόλεις Διμηγίου καὶ Σέσκλου. 1908	2
2	Γ. Παπαβασιλείου. Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910	1
3	Γ. Ε. Μυλωνᾶ. Ἡ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	1
4	Γ. Γενναδίου. Ὁ Λόγδος Ἐλγιν κλπ. 1930.	1
5	Γ. Π. Οἰκονόμου. Τὰ 100 ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας (Πανηγ. λόγος). 1942	23
	Σύνολον . . .	<u>28</u>

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
1943

UNIVERSITY OF THESSALY

DEPARTMENT OF MATHEMATICS

PH.D. THESIS

2014

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1943

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

Σ Υ Μ Β Ο Υ Λ Ο Ι

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1943 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΕΝΙΚΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗ: 20^η ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1944

Κύριοι Ἐταῖροι,

Κατ' ἔθος παλαιὸν προτάσσοντες τὸ εὐλαβὲς μνημόσυνον, τὸ εἰς τοὺς ἀποθανόντας ἑταίρους ἀναφερόμενον, διπλὴν αἰσθανόμεθα θλίψιν καὶ διότι ἡμεῖς ἔστερήθημεν πιστῶν συναγωνιστῶν καὶ διότι ἐκείνοι ἀπῆλθον πλήρης τῆς ἐθνικῆς πικρίας, τῆς συνεχούσης πᾶσαν Ἑλληνικὴν ψυχὴν, δὲν ἐπεῖδον δὲ τὴν πραγμάτων τῶν μυχίων ἐλπίδων τῆς πατρίδος.

Ἐκ τῶν ἐπιτίμων ἑταίρων ἀπώλεσεν ἡ Ἐταιρεία τὸν Καθηγητὴν τῆς ἀρχαίας ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Φρειβούργου Walther Kolbe, ὁ ὁποῖος εἶχε τελευταῖον στενώτερον συνδεθῆ μετὰ τῶν ἀρχαιολογικῶν ζητημάτων τῆς Ἀκροπόλεως διὰ τῆς προσωπικῆς του ἐρεύνης περὶ τὴν οἰκοδομικὴν ἱστορίαν τοῦ Παρθενῶνος. Ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιγραφικῆς ἀφορμηθεὶς ἤδη κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Σχολῇ τῶν Ἀθηνῶν διαμονὴν του ὁ Kolbe προήγαγε διὰ προσωπικῶν του μελετῶν τὴν χρονολογίαν τῶν ἀρχόντων τῶν Ἀθηνῶν, ἐδημοσίευσεν ἔπειτα τὸν τόμον τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Μεσσηνίας ἐν τῇ μεγάλῃ συναγωγῇ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου, δι' ἄλληπαλλήλων μελετῶν

συνέβαλεν εἰς τὴν κατανόησιν τῶν σημαντικωτάτων ψηφισμάτων τοῦ Καλλίου καὶ τῆς μετ' αὐτῶν συνδεομένης οικονομικῆς μεταρρυθμίσεως τῶν Ἀθηνῶν ὡς καὶ τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως μνημείων, καὶ ἐδημοσίευσεν ἴδιον σύγγραμμα περὶ τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Θουκυδίδου ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐπιγραφικῶν μνημείων. Ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐπανειλημμένη διαμονὴ τοῦ Kolbe συνέδεσε τὸν ἄνδρα καὶ πρὸς τοὺς νεωτέρους τοῦ τόπου κατοίκους, διατηρεῖται δὲ πάντοτε ἀγαθωτάτη περὶ τοῦ ἥθους αὐτοῦ ἀνάμνησις.

Τοῦ Walther Judeich τὸ ὄνομα οὐδεὶς ἀσχολούμενος περὶ τὴν Τοπογραφίαν τῶν Ἀθηνῶν δύναται νὰ ἀγνοῇ οὔτε σήμερον οὔτε ποτὲ ἐν τῷ μέλλοντι διὰ τὸ πολυτιμώτατον αὐτοῦ σχετικὸν σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς ζωῆς του εἶχεν ἀποβῆ σχεδὸν ἀποκλειστικὸς σκοπὸς τῆς ἐπιστημονικῆς του ὑπάρξεως.

Ὁ Judeich ἔδρασεν ὡς καθηγητῆς τῆς ἀρχαίας ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἰένης, ὠφέλησε δὲ τὴν ἐπιστήμην καὶ δι' ἄλλου σημαντικοῦ συγγράμματος, τῶν Μικρασιατικῶν αὐτοῦ μελετῶν. Ἀνῆκε καὶ οὗτος εἰς τοὺς φίλους τοῦ ἡμετέρου τόπου, ὅσους εἶχε σχηματίσει ἡ εἰρηνικὴ περίοδος πρὸ τῆς ταραχῆς τῶν ψυχῶν καὶ τῶν πνευμάτων, τῆς ἐπελθούσης διὰ τῆς παγκοσμίου λαίλαπος.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀπέθανεν ὑποκύψας προῶρως εἰς ὑπουλον νόσον ὁ ἐν τῷ Συμβουλίῳ ἀγαπητὸς ἡμῶν συνεργάτης Γεώργιος Ζαρίφης († 6-7-1943), γόνος ἐθνικῆς οἰκογενείας, μεγάλως συντελεσάσης εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως παρὰ τῷ ὑποδούλῳ Ἑλληνισμῷ καὶ εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν ἀναμενόντων τὴν ἀπελευθέρωσίν των ἀπὸ βαρέος ζυγοῦ ἀδελφῶν ἡμῶν. Ὁ Γεώργιος Ζαρίφης ἔφερεν ἀξίως τὸ βῆρος τῆς κληρονομίας καὶ παρηκολούθει μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος πᾶν ἐθνικὸν ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα, ἔδειξε δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ Συμβουλίῳ συνεργασίαν πᾶσαν προθυμίαν καὶ κατανόησιν διὰ τὰ ζητήματα τοῦ ἰδρύματος ἡμῶν.

Ὁ ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλοτε

σύμβουλος τῆς Ἑταιρείας Κωνσταντῖνος Δυοβουνιώτης, ἐπιφανῆς ἐπιστήμων καὶ ὑπερόχου ἤθους ἄνθρωπος, ἀπέθανε καταλείπων ὄντως κενὸν καὶ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ καὶ ἐν παντὶ ἐπιστημονικῷ ἰδρύματι, ὅπου ἡ συνεργασία αὐτοῦ ὑπῆρξε πάντοτε ἁρμονικὴ διὰ τὴν ἡρεμίαν τῶν τρόπων καὶ γόνιμος διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς κρίσεως.

Ὁ Κωστῆς Παλαμάς, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔργον κατηύγασε τὸν νεοελληνικὸν Παρνασσόν, ἐξέλιπε μετὰ μακρὰν νόσον, ἡ ὁποία κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του ἐκράτησεν αὐτὸν μακρὰν πάσης ἐθνικῆς ἐπικοινωνίας. Συνδυάζων ὁ ποιητῆς λογοτεχνικὴν εὐρυμάθειαν μετὰ θαυμαστῆς φαντασίας ἔφερε τὸν ἀετὸν αὐτοῦ ὑψηλὰ καὶ ἐκεῖθεν συνήρπασε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς του τὸν Ἑλληνικὸν καὶ τὸν ἀνθρώπινον καθόλου κόσμον, καὶ ἐξωγράφησε δι' ἀνεξιτήλων χρωμάτων τὴν ζωὴν. Γνώρισμα τῆς ὑπάρξεώς του ὑπῆρξεν ἡ μετριοφροσύνη καὶ ὁ ἄρτιος αὐτοῦ ἀνθρωπισμός, γνήσια χαρακτηριστικὰ τῆς εὐγενείας τῆς διανοίας του.

Τὸ ψυχραῖμον μέλλον θὰ κρίνῃ ἐμβριθέστερον τὸ εὐρὺ αὐτοῦ ποιητικὸν καὶ καθόλου λογοτεχνικὸν ἔργον καὶ μακρὰν πάσης ὑπερβολικῆς προσωπολατρικῆς διαθέσεως ἢ ἀντιθέσεως θὰ ἀπονεύμῃ εἰς τὸν ἐπιφανῆ ποιητὴν καὶ ἄνθρωπον τὴν προσήκουσαν θέσιν.

Ὁ Γεώργιος Χαριτάκης, Καθηγητῆς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἐν τῇ Ἀνωτάτῃ Σχολῇ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν ἐπιστημῶν, ἀπέθανε προώρως ὑποκύψας εἰς ὄξειαν νόσον, ἐστερήθη δὲ ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ καὶ ἀρτίου ἐπιστήμονος καὶ ὀφελίμου διδασκάλου. Ἴδιαν ἔχων ἀνέκαθεν κλίσιν πρὸς τὰ ζητήματα τῶν βιβλιοθηκῶν εἶχε καὶ ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρείᾳ συνεργασθῆ μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου Πολίτου διὰ τὴν τακτοποιήσιν τῆς μοναδικῆς ἡμῶν ἀρχαιολογικῆς βιβλιοθήκης, βραδύτερον δὲ κατώρθωσε νὰ ὠφελήσῃ γενικώτερον τὰς βιβλιοθήκας τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου τῶν βιβλιοθηκῶν, τοῦ ὁποίου ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ διετέλεσε πρόεδρος. Καὶ τὰ δημοσιεύματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὰ βιβλιοθηκονο-

μικὰ ζητήματα, τὰ δημοσιευθέντα ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἡ ἐποπτεία ἢ ἀσκηθεῖσα ἰδίᾳ εἰς τὰς μακρὰν τοῦ κέντρου βιβλιοθήκας, ἀποτελοῦσιν ἀναμφισβήτητον πρόοδον διὰ τὰ παρ' ἡμῖν πράγματα καὶ τίτλον τιμῆς διὰ τὴν μνήμην τοῦ ἐκλιπόντος συνεργάτου καὶ φίλου.

Λύπην πολλὴν ἐπροξένησεν εἰς τὴν Ἑταιρείαν καὶ ὁ θάνατος τοῦ γνωστοῦ βιομηχάνου Ἰωάννου Φίξ, ὁ ὅποιος παρὰ τὴν σύγχρονον ζωὴν ἐνδιεφέρετο καὶ διὰ τὸν ἀρχαῖον βίον, ἀπὸ πολλῶν δὲ ἐτῶν μετεῖχε τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Τὸν Διευθυντὴν τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου Κωνσταντῖνον Κωνσταντόπουλον δὲν ἀπώλεσε μόνη ἡ Ἑλληνική, ἀλλὰ καὶ ἡ διεθνὴς ἐπιστήμη τῆς νομισματολογίας καὶ ἰδίᾳ τῆς βυζαντινῆς σιγίλλιογραφίας. Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας ἀφιερῶθεις εἰς τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον ὁ Κωνσταντόπουλος προσέφερεν εἰς αὐτὸ μακρὰς καὶ πολυτίμους ὑπηρεσίας ἰδίᾳ ἐν τῇ συντάξει τῶν περιγραφικῶν καταλόγων τοῦ Μουσείου παρὰ τὴν ἄλλην συστηματικὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ ἐργασίαν. Ἀφοσιωθεὶς δὲ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν μελέτην καὶ ἔρευαν τῆς Βυζαντινῆς νομισματικῆς ἑξαιρέτως διεκρίθη εἰς τὴν ἀναγνώρισιν καὶ ἐρμηνείαν τῶν μολυβδοβούλλων καὶ ἔδειξε διὰ πλείονων μελετῶν τίνα σημασίαν ἔχουσι διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Βυζαντινοῦ βίου, τοῦ τε πολιτικοῦ καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ, τὰ μολύβδινα ταῦτα σφραγίσματα, τῶν ὁποίων μετ' ἀσφαλείας καὶ ἀλαθῆτου εὐστοχίας ἀνεγίνωσκε τὰς συντετημένους καὶ δυσαναγνώστους ἐπιγραφάς. Ὁ τόμος, τὸν ὅποιον ἐδημοσίευσεν περὶ τῶν Βυζαντιακῶν μολυβδοβούλλων τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου, εἶναι ἀψευδῆς μάρτυς τῶν ἐπιστημονικῶν τούτων ἀρετῶν τοῦ Κωνσταντοπούλου ὡς καὶ τῆς εὐρείας αὐτοῦ γνώσεως ὁλοκλήρου τοῦ βίου τῶν Βυζαντινῶν. Ἐτοιμάζων δὲ καὶ γενικὴν συναγωγὴν πάντων τῶν ἐκασταχοῦ εὐρισκομένων μολυβδοβούλλων εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπανορθώσῃ πλείστας ἐσφαλμένας ἀναγνώσεις καὶ ἐρμηνείας ξένων ἐκδοτῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ πολλοῦ Schlumberger, εἶναι δὲ ὕντως δυστύχημα ὅτι δὲν ἐπρόφθασεν νὰ περατώσῃ

τὸ ἔργον αὐτοῦ τοῦτο, τὸ ὁποῖον θὰ ἀπέβαινε καὶ αὐτοῦ καὶ τῆς πατρίδος τίτλος. Ἀπὸ τῆς αὐτῆς πείρας καὶ περιουσίας ὀρμώμενος ἐξέδωκε πρὸ τινων ἐτῶν καὶ τὴν πλουσιωτέραν Συλλογὴν μολυβδοβούλλων, τὴν ὁποίαν εἶχε δωρήσει εἰς τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον ὁ ἀείμνηστος Ἀναστάσιος Κ. Π. Σταμούλης, ὁ ἐκ Σηλυμβρίας φιλογενέστατος Ἕλλην.

Ἄλλὰ καὶ τῆς Βυζαντινῆς τέχνης ἦτο ἐμβριθῆς γνώστης ὁ ἀείμνηστος συνάδελφος, ἀνήκει δὲ εἰς τοὺς πρώτους, οἱ ὁποῖοι μετ' ἐπιστήμης ἠσχολήθησαν, ἔστω καὶ ἐν παρόδῳ, περὶ τὴν Βυζαντινὴν τέχνην, ἐξέδωκε δὲ καὶ μικρόν, ἀλλ' ὠφελιμώτατον διὰ τοὺς τότε χρόνους ἐγγχειρίδιον, κινήσαν τὴν προσοχὴν εὐρυτέρου κύκλου εἰς σημαντικὴν περιόδον τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν πολιτισμοῦ. Σημαντικὴ δὲ ὑπῆρξε καὶ ἡ περὶ τῆς παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς τοῦ Ἰλισσοῦ πραγματεία τοῦ Κωνσταντοπούλου, ἡ ὁποία καθώρισε ταύτην ὡς τὸ Μαρτύριον τοῦ Λεωνίδα καὶ προωδοποίησε τὴν μετέπειτα εὐρεῖαν ἀνασκαφικὴν ἔρευναν καὶ ἐπιστημονικὴν δημοσίευσιν τοῦ συναδέλφου κ. Σωτηρίου.

Τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας, τὸ ὁποῖον ἔπληξε τὰ ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα κυρίως, ἔπληξε καὶ τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον διὰ τῆς βιαίας, λόγῳ τοῦ ἐπιβληθέντος ὀρίου, ἀπομακρύνσεως τοῦ μακαρίτου Κωνσταντοπούλου. Ἐκτοτε ὁ προῶρος ἀποσπασθεὶς ἐκ τῆς θέσεώς του ἐπιστήμων πλήρης πικρίας ἀπεμακρύνθη καὶ ἀπὸ πάσης ἀναστροφῆς καὶ διῆγαγε τὸν βίον του παλαίων κατὰ τῶν νέων συνθηκῶν τῆς ζωῆς, διὰ τὰς ὁποίας δὲν ἦτο οἰκονομικῶς παρεσκευασμένος, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀνήκοντες εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον. Εἰς τὸν νέον τοῦτον τραχὺν ἀγῶνα, εὐρεθεὶς ἄοπλος, ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ καὶ ἐσβέσθη ἡρέμα ἀνὴρ ἐντιμότητος καὶ ἐπιστήμων ἀξιολογώτατος.

Ἄλλὰ καὶ τῆς Ἑταιρείας ἡ ὑπαρξίς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς ὑπῆρξε καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1943 νεκροφανῆς διὰ τὰς γνωστὰς εἰς πάντας ἐθνικὰς συνθήκας, τῶν ὁποίων ἀδημονοῦντες ἀναμένομεν τὴν μεταβολήν, ἵνα

καὶ ἡ Ἐταιρεία δυνηθῆ ἔν ποθητῇ εἰρήνῃ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἔνδοξον αὐτῆς ζωὴν μετ' εὐτυχούσης τῆς πατρίδος.

Πάσχουσα καὶ ἡ Ἐταιρεία οικονομικῶς, ὅπως καὶ πᾶν ἴδρυμα πνευματικὸν καὶ ἰδανικόν, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι κερδοσκοπικόν, δὲν ἠδυνήθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1943 μῆτε ἀνασκαφὰς νὰ ἐκτελέσῃ, μῆτε τὰ ἐπιστημονικὰ αὐτῆς δημοσιεύματα νὰ συνεχίσῃ, μῆτε τὴν βιβλιοθήκην αὐτῆς ἀξιολόγως νὰ πλουτίσῃ¹, ἀλλὰ περιορίσθη εἰς τὴν συντήρησιν τῶν ὑπαρχόντων καὶ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεών της.

Οἱ πόροι τῆς Ἐταιρείας ὑπῆρξαν ἠλαττωμένοι κατὰ τὰ ἐκ τῆς εἰς χρεόγραφα περιουσίας αὐτῆς εἰσοδήματα, τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὰς ὑφισταμένας συνθήκας εἶναι μηδαμινά, διὰ τοῦτο δὲ καὶ δὲν εἰσπράττονται συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου.

Ἐν τῷ πνεύματι τῆς διασώσεως τῆς εἰς δημοσιεύματα περιουσίας τῆς Ἐταιρείας τὸ Συμβούλιον ἀνέστειλε τὴν πώλησιν τῶν συγγραμμάτων τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐκδεδομένων, διότι ἐκρίθη σκόπιμον νὰ συντηρηθῆ ἢ εἰς εἶδος περιουσία αὕτη ὑπὲρ τῆς Ἐταιρείας, ἀντὶ νὰ συσσωρευθῆ εἰς ξένας ἀποθήκας πρὸς ἐπένδυσιν τοῦ διαρκῶς ἐξαμιζομένου χαρτίου νομίσματος. Τὰ ἐκ τῶν δημοσιευμάτων αὐτῆς ἄλλως τε ἀποκομιζόμενα ἐκάστοτε κέρδη τῆς Ἐταιρείας οὐδέποτε ἐκάλυψαν τὰς δαπάνας αὐτῆς, οὐδ' ἀπέβλεψεν αὕτη ποτὲ μέχρι τοῦδε εἰς κέρδη, ἀλλ' εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς ἐπιστήμης, ὑπὲρ τῆς ὁποίας καὶ μόνον δαπανᾷ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ διαθέσῃ, πιστὴ εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν παντὸς ἐπιστημονικοῦ καθιδρύματος.

Κατὰ ταῦτα ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἀντεπεξέρχεται σήμερον κατὰ τῶν δυσχερειῶν τῆς περιστάσεως ἔχουσα ὡς οικονομικὸν ἔρεισμα τὰ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἀποδιδόμενα εἰς αὐτὴν ἐκ τῶν καθαρῶν εἰσπράξεων τῶν Κρατικῶν Λαχείων χρηματικὰ ποσά, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι δικαιώματα τῆς Ἐταιρείας λόγῳ τῆς συγχωνεύσεως

¹ Εἰς τὴν βιβλιοθήκην εἰσῆχθησαν α) ἐξ ἀγορᾶς τόμοι 45 β) ἐξ ἀνταλλαγῆς τόμοι 6 καὶ γ) ἐκ δωρεᾶς τόμ. 13 ἥτοι ἐν ὅλῳ τόμοι 64.

τοῦ ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων λαχείου αὐτῆς μετὰ τοῦ κρατικοῦ λαχείου ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ στόλου.

Εἶναι πρὸς τούτους προφανὲς ὅτι ἀφοῦ οἱ ἄλλοι σκοποὶ τῆς Ἑταιρείας ὡς ἐπιστημονικοῦ ἰδρύματος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτελῶνται ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὀλόκληρος ὁ προϋπολογισμὸς αὐτῆς ἀφιερῶνται κυρίως καὶ κατὰ τὸ μέγιστον μέρος εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ μικροῦ προσωπικοῦ τῆς Ἑταιρείας. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν θὰ κατορθοῦτο, ἐὰν δὲν ἐπῆρχετο αὔξησις τῆς παρὰ τοῦ Δημοσίου ἀποδόσεως, περὶ τῆς ὁποίας θὰ γίνῃ εὐθὺς ἀμέσως λόγος.

Ἐνθυμῶνται ἴσως οἱ κύριοι Ἑταῖροι ἐκ τῆς περυσινήσ λογοδοσίας τοῦ Συμβουλίου ὅτι, μετὰ τὴν δρᾶσιν τῆς Ἑταιρείας ὡς ἰδιωτικοῦ σωματείου ἐπὶ μίαν καὶ πλέον ἑκατονταετίαν, ὅπως παραδόξως ἀνεπτύχθη ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, χωρὶς οὐδὲν νὰ μεσολαβήσῃ γεγενὸς μεταβάλλον τὰ πράγματα, ὅτι ἡ Ἑταιρεία εἶναι νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου καὶ ὅτι συμφώνως πρὸς τὴν νομικὴν ταύτην αὐτῆς ὑπόστασιν ὄφειλε νὰ ρυθμίσῃ τὴν οικονομικὴν αὐτῆς ζωὴν.

Τὸ Συμβούλιον ἔχον καθῆκον νὰ προασπίσῃ τὸν ἀναμφισβήτητον καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἱστορίας τοῦ ἰδρύματος ἀπορρέοντα νομικὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, προσέφυγεν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Ἡ δημοσία διαδικασία τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας βασιζομένη εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν καὶ ἀναγνωσθεῖσαν μακρὰν καὶ ἀπολύτως εὐνοϊκὴν πρὸς τὴν ἄποψιν τῆς Ἑταιρείας εἰσήγησιν, ἀπέδειξεν ὅτι παρὰ τῷ ἀνωτάτῳ δικαστηρίῳ δὲν ἐγεννήθησαν ἀμφιβολίαι περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς νομικῆς προσωπικότητος τοῦ ἡμετέρου ἰδρύματος. Ἐν τούτοις τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἐπειδὴ διὰ προγενεστέρας αὐτοῦ ἀποφάσεως εἶχε χαρακτηρίσει τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὡς δικαστικὰς, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀκυρώσῃ τὴν ἀπόφασιν τούτου, ἀλλ' ἔκρινε τύποις ἀπαράδεκτον τὴν προσφυγὴν τῆς Ἑταιρείας. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τὸ Συμβούλιον ὀφείλει νὰ ἐξάσῃ τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπικουρίαν τοῦ κ. Στεφάνου Στρέϊτ καὶ τοῦ κ. Δασκαλάκη καὶ νὰ ἐκφράσῃ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ διὰ τὴν πολύτιμον καὶ πεφω-

τισμένην ἀμφοτέρων υπεράσπισιν τῆς ἱστορικῆς ταύτης διὰ τὴν Ἑταιρείαν ὑποθέσεως.

Πρὸ τοιαύτης ἐκβάσεως εὐρεθεῖσα ἡ Ἑταιρεία καὶ κρίνουσα ὅτι ἐπιδιώξις δικαστικῆς λύσεως θὰ ἐπεβράδυνε τὸν τερατισμὸν τῆς δημιουργηθείσης ἐκκρεμότητος, παρ' ὅλην δὲ τὴν προφανῶς εὐνοϊκὴν ἀναμενομένην ἔκβασιν, θὰ ἐπεβάρυνε τὸ ἴδρυμα καὶ δι' οἰκονομικῶν θυσιῶν — προετίμησε νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν διὰ τῆς νομοθετικῆς ὁδοῦ διευθέτησιν τοῦ ἀπροσδοκῆτως γεννηθέντος ζητήματος.

Ὅντως δὲ ἡ πρόθυμος ἀρωγὴ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης συνετέλεσεν, ὥστε νὰ γίνουν δεκταὶ αἱ ἀπόψεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς Κυβερνήσεως νὰ δημοσιευθῇ ὁ ὑπ' ἀριθ. 476 ἀναγκαστικὸς νόμος τῆς 10ης Αὐγούστου 1943, περιληφθεὶς εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 260 φύλλον τοῦ Α' τεύχους τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 13ης Αὐγούστου 1943 καὶ φέρων τὸν τίτλον «περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας». Ὁ νόμος οὗτος ἔχει ἐξαιρετικὸν σημασίαν διὰ τὸ ἡμέτερον ἴδρυμα οὐχὶ μόνον ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς νομικῆς αὐτοῦ προσωπικότητος, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς ἄλλα τινὰ σημεῖα, ζωτικώτατα διὰ τὴν ὑπόστασιν καὶ τὴν περαιτέρω δρᾶσιν αὐτοῦ.

Σημειωτέον ὅτι καὶ ἄλλοτε ἐρρυθμίσθησαν τὰ τῆς Ἑταιρείας διὰ τοῦ Νόμου 2448 τῆς 24 Ἰουνίου 1920, δημοσιευθέντος εἰς τὸ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29 Ἰουνίου 1920 φύλλον τοῦ Α' τεύχους τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν τῷ νόμῳ ἐκείνῳ ἀνεγνωρίζετο ἡ Ἑταιρεία ὡς ἐπιστημονικὸν ἴδρυμα, ἀλλ' οὐδεὶς ἐγένετο χαρακτηρισμὸς τῆς νομικῆς αὐτοῦ προσωπικότητος, διότι ἀσφαλῶς δὲν ἐφαντάζετο ὁ νομοθέτης ὅτι ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ γεννηθῇ ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ ζητήματος τούτου προκειμένου περὶ ἰδιωτικοῦ ἰδρύματος ἀπὸ τοῦ 1837 λειτουργοῦντος ὡς τοιούτου, ἔχοντος ἰδίαν περιουσίαν καὶ διοικουμένου ὑπὸ τῶν ἐταίρων αὐτοῦ διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῶν ἐκλεγομένου διοικητικοῦ συμβουλίου.

Ἦδη ὁ νεαρὸς νόμος 476 τοῦ 1943 ῥητῶς ὁρίζει ἐν ἀρθρῷ 1ῳ ὅτι «ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἀναγνωρίζεται

ὡς ἐπιστημονικὸν ἴδρυμα καὶ εἶναι ὡς ἀφ' ἧς ἰδρυθῆ, νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου». Ὡσαύτως ἐν τέλει τοῦ 2ου ἄρθρου, τὸ ὁποῖον διαγράφει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς καὶ συμφώνως πρὸς τὸν Ὁργανισμὸν αὐτῆς τὸν σκοπὸν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἀναγράφεται ὡς ἐδάφιον 4 ὅτι «ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία οὐδεμίαν ἀσκει κρατικὴν διοίκησιν».

Τοῦ ἄρθρου 3 τὸ δεύτερον ἐδάφιον καθορίζει σαφῶς τὰ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἐταιρείας, ἣτις «διεξάγεται συμφώνως πρὸς τὸν Ὁργανισμὸν ταύτης, ἀποκλειομένης πάσης ἄλλης ἐλεγκτικῆς διατυπώσεως», ὁρίζεται δὲ πρὸς τούτοις ὅτι «ὁ ἐτήσιος ἀπολογισμὸς ὑποβάλλεται πρὸς τὴν Γεν. συνέλευσιν τῶν ἐταίρων, ἣτις εἶναι μόνη ἀρμοδία, ὅπως ἐγκρίνη αὐτόν, ἅτε τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἀποτελοῦσης ἀρχῆθεν νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου»

Σημαντικὸν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐταιρείας εἶναι τὸ ἄρθρον 4, διότι σαφῶς καὶ ἀναντιλέκτως καθορίζεται ἐν αὐτῷ ἡ φύσις τῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἀποδιδομένων εἰς τὴν Ἐταιρείαν ποσοστῶν ἐκ τῶν κερδῶν τῶν Κρατικῶν λαχείων. Εἶναι δηλ. ἡ Ἐταιρεία δικαιούχος ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τῶν κρατικῶν λαχείων καὶ ὁ νέος νόμος ἀναγνωρίζει τοῦτο ὡς ἑξῆς: «ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἔνεκα τῆς συγχωνεύσεως τοῦ λαχείου αὐτῆς μετὰ τοῦ λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν ἐκ τούτου μετέπειτα προελθόντων Κρατικῶν λαχείων ἔχει δικαιώματα ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων τῶν λαχείων τοῦ Κράτους κατὰ τὸ ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν οἰκείων νόμων ὀριζόμενον ποσοστὸν, ὅπερ ὅμως δὲν δύναται ὀψοδῆποτε νὰ εἶναι κατώτερον τῶν εἴκοσιν ἑκατοστῶν τῶν καθαρῶν προσόδων τῶν Κρατικῶν Λαχείων».

Τὸ Δημόσιον ἐστηρίζετο πάντοτε εἰς τὴν ἐν ἔτει 1903 γενομένην συγχώνευσιν τοῦ ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων λαχείου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας μετὰ τοῦ τότε ὑφισταμένου λαχείου τοῦ ἐθνι-

κοῦ στόλου καὶ ἐχορήγει εἰς τὴν Ἑταιρείαν ὠρισμένον κατ' ἔτος χρηματικὸν ποσὸν ἀντιπροσωπεῦον τὰ ὑπολογισθέντα εἰσοδήματα αὐτῆς ἐκ τοῦ συγχωνευθέντος ἀρχαιολογικοῦ λαχείου. Ἦτο δὲ τὸ ποσὸν ἐκεῖνο σημαντικόν, ἀποτελούμενον ἐξ ὕγιους νομίσματος. Ἀλλὰ τὸ δημόσιον ἀθετήσαν τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ τὴν ἐκ τριακοσίων χιλιάδων δραχ. ἐτησίαν χορηγίαν πρὸς τὴν Ἑταιρείαν ἠλάττωσε τῷ 1909 διὰ νόμου εἰς τριάκοντα μόνον χιλιάδας δραχμῶν, τὸ δὲ ὑπόλοιπον, ὅπως αὐθαιρέτως, διεβίβασεν εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους, ἣ ὅποια οὐδὲν εἶχε πρὸς τοῦτο δικαίωμα. Ἐν τῷ μεταξὺ κατωρθώθη, ὅπως ἡ χορηγία αὕτη, ὅπως ἐσφαλμένως ἐξηκολούθει νὰ λέγεται, ἀναβιβασθῆ εἰς πενήκοντα χιλιάδας δραχμῶν ἐτησίως. Μόλις δὲ τῷ 1934 ἐπὶ Κυβερνήσεως τοῦ ἀειμνήστου Π. Τσαλδάρη κατόπιν ἐκτενοῦς ὑπομνήματος τοῦ Συμβουλίου ἐκθέσαντος τὰ δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας καὶ τὴν ἄδικον ἀπέναντι αὐτῆς στάσιν τοῦ Κράτους, ἐδέχθη ἡ Κυβέρνησις Ὑπουργοῦντος τῆς τε Προνοίας καὶ τῆς Παιδείας τοῦ κ. Ἰωάννου Μακροπούλου νὰ αὐξήσῃ τὸ χορηγούμενον εἰς τὴν Ἑταιρείαν ποσὸν ὅπερ, μετὰ τινὰς μικρὰς διακυμάνσεις, ἀνῆλθεν εἰς τὸ πάγιον ποσὸν τῶν πεντακοσίων χιλιάδων δραχμῶν ἐτησίως. Πρώτην δὲ φορὰν ἐν τῷ ῥυθμιστικῷ τοῦ λαχείου κοινωνικῆς προνοίας νόμῳ ἐγένετο τότε λόγος περὶ ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἑταιρείαν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐν τῷ ὑπομνήματι τοῦ Συμβουλίου φερομένην λεκτικὴν διατύπωσιν, ἣτις σαφῶς δηλοῖ ὅτι πρόκειται περὶ ὀφειλομένων, διότι οὐδεὶς ἀποδίδει ὅ,τι δὲν ὀφείλει.

Ἐκτοτε πάντες οἱ ῥυθμιστικοὶ τῶν λαχείων οἰκονομικοὶ νόμοι ὁμιλοῦσι περὶ ἀποδιδομένων εἰς τὸ ἡμέτερον καθίδρυμα ποσοστῶν ἐκ τῶν προσόδων τῶν Κρατικῶν λαχείων καὶ ὑπονοοῦσι τὸ δικαίωμα τῆς Ἑταιρείας. Πρῶτος ὁ νεαρὸς νόμος 476 ὁμιλεῖ ἀπροκαλύπτως περὶ δικαιωμάτων τῆς Ἑταιρείας, τὰ ὅποια εἶχον δημιουργηθῆ πρὸ τεσσαράκοντα ὄλων ἐτῶν, ἀλλὰ τοσαύτας ὑπέστησαν ὀδυνηρὰς διὰ τὸ ἴδρυμα περιπετείας, παρασυρθέντα εἰς τὴν

δίνην προσωπικῶν ἀντιθέσεων καὶ αὐθαιρέτου κρατικῆς ἀντιλήψεως.

Παρὰ ταῦτα ὁ νεαρὸς νόμος καθώρισεν ὡς ἐλάχιστον ὄριον τῆς ἀποδόσεως τὰ εἴκοσιν ἑκατοστὰ τῶν καθαρῶν προσόδων τῶν Κρατικῶν λαχείων ἀντὶ τῶν μέχρι τοῦδε χορηγουμένων δέκα ἑκατοστῶν, οὕτω δὲ ἐνισχύθη οἰκονομικῶς ἡ Ἐταιρεία κατὰ τὴν δυσχερεστάτην περίστασιν, καθ' ἣν οὐδένα ἄλλον πόρον ἔχει.

Ἐν τέλει ὁ εἰρημένος νόμος κατήργησε τὸν μνημονευθέντα παλαιότερον περὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας νόμον 2448 τοῦ 1920 ὡς καὶ τὰς ἀσυμβιβάστους πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς νομικῆς προσωπικότητος τοῦ ἰδρύματος νομικὰς διατάξεις περὶ προληπτικοῦ ἐλέγχου, αἵτινες καὶ προεκάλεσαν τὸ ὅλον ζήτημα, ἀλλὰ καὶ συνετέλεσαν, ἀκουσίως, εἰς τὴν ῥύθμισιν αὐτοῦ.

Τὸ Συμβούλιον λογίζει ἑαυτὸ εὐτυχές, διότι διηυθετήθη θεμελιῶδες ζήτημα ἀσφαλίζον τὴν αὐτοτέλειαν τῆς Ἐταιρείας καὶ τὰ ἐπὶ τῶν προσόδων τῶν Κρατικῶν λαχείων δικαιώματα αὐτῆς, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμήν εἶναι τὰ μόνα στηρίγματα τῆς οἰκονομικῆς ὑποστάσεως τοῦ ἰδρύματος. Ἐλπίζομεν ὅτι τὸ εἰσόδημα τοῦτο θὰ ἀρκέσῃ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν μισθολογικῶν ὑποχρεώσεων κυρίως, ἔπειτα δὲ καὶ πρὸς κάλυψιν στοιχειωδῶν τινῶν ἄλλων ἀναγκῶν. Ἡ διεύθυνσις τῶν Κρατικῶν λαχείων προβλέπει αὔξησιν τῶν εἰσπράξεων, ἐπομένως δὲ καὶ τῆς εἰς τὴν Ἐταιρείαν ἀποδόσεως, ὀφείλομεν δὲ νὰ εὐχαριστήσωμεν καὶ τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν κ. Ἀριστ. Πέππαν καὶ τὸν Γεν. Διευθυντὴν τοῦ Δημοσίου Λογιστικοῦ κ. Καρακατσάνην διὰ τὴν πρὸς τὴν Ἐταιρείαν προθυμίαν, ἣτις δεικνύει πόσον κατανοεῖται ἡ σημασία τοῦ ἰδρύματος.

Σημειωτέον ὅτι πρὸ τινος χρόνου ἡ Ἐταιρεία ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἐκμετάλλευσις ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας, κινδυνεύομεν δέ, ἐὰν τοῦτο διαδοθῆ, νὰ θεωρηθῶμεν ὑπὸ τοῦ εὐρύτερου κοινοῦ ὅτι πωλοῦμεν τὰ ἀνασκαπτόμενα ἀρχαῖα, ἐνῶ ἡμεῖς διαβιβάζομεν

ταῦτα εἰς τὰ Μουσεῖα τοῦ Κράτους ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμοιβῆς ἀπομῆς καὶ πλέον ἑκατονταετίας.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὡς εὐχηθῶμεν, ὅπως παρέλθῃ ταχέως ἡ ἐθνικὴ περίστασις καὶ τὰ ἐκ ταύτης προερχόμενα δεινά, ἵνα ἐπανέλθῃ εἰς τὴν χώραν καὶ ἡ ἡρεμία καὶ ἡ ψυχραιμος σκέψις ἐν παντὶ ζητήματι.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἀνήκει ἐκ τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς δράσεως εἰς τὰ ἐθνικὰ ἰδανικὰ καθιδρύματα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τίτλους διὰ τὴν πατρίδα μονίμους καὶ ἀνεξιτήλους, ἐὰν δὲ ὁ οἰκονομικὸς τυφὼν, ὁ συνταράσσων τὰ πάντα, ἀπειλῇ καὶ τοὺς πνευματικούς τούτους φάρους, πᾶς τις ἐθνικῶς σκεπτόμενος καὶ κατ' ἐξοχὴν πᾶσα ἀληθῶς Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔχουσι τὸ καθήκον νὰ συντρέξωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τούτων, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι τὰ ἔθνη συντηροῦνται βεβαίως διὰ τῆς ὕλης, ἀλλὰ ζῶσι κυρίως διὰ τοῦ πνεύματος.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Τεύχος Α' 14 Ἀυγούστου 1943 ἀρ. φύλλ. 260

ΝΟΜΟΣ ὑπ' ἀριθ. 476

Περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀπὸ 7 Ἀπριλίου 1943 Διάγγελμα τοῦ προέδρου τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν :

Ἄρθρον 1.

Ἡ ὑπὸ Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ παρεπιδημούντων ἀλλοδαπῶν φιλαρχαίων ἰδρυθεῖσα τὸ 1837 ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία, ἧς ἡ σύστασις ἐνεκρίθη διὰ τοῦ ἀπὸ 15ης Ὀκτωβρίου 1837 Β. Διατάγματος, ἀναγνωρίζεται ὡς ἐπιστημονικὸν ἴδρυμα καὶ εἶναι ὡς ἀφ' ἧς ἰδρύθη νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου, ὑπαγόμενον εἰς τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας.

Ἄρθρον 2.

1. Σκοπὸς τῆς Ἑταιρείας εἶναι ὁ ὀριζόμενος διὰ τοῦ Ὁργανισμοῦ αὐτῆς τοῦ ἐψηφισμένου ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν Ἑταίρων καὶ ἐγκριμένου διὰ Διατάγματος, ἡ δὲ ἐκτέλεσις αὐτοῦ ἀπολαύει τῆς προστασίας τῶν κειμένων νόμων.

2. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου αὐτῆς καὶ μετ' ἐγκρισίν τοῦ ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ, ὅπου ἀπαιτεῖται ὑπὸ τῶν κειμένων περὶ ἀρχαιοτήτων νόμων, προβαίνει εἰς πᾶσαν ἀρχαιολογικὴν ἐργασίαν σχετικὴν πρὸς τὴν ἀνεύρεσιν, συντήρησιν, μελέτην καὶ δημοσίευσιν ἀρχαίων μνημείων κατὰ τὴν χρονικὴν ἔννοιαν ἣν ὀρίζει ἐκάστοτε περὶ τούτων ὁ Ὁργανισμὸς αὐτῆς.

3. Ὡσαύτως ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἐπιδιώκει τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ὑπὲρ τοῦ ἀρχαίου Ἐθνικοῦ Πολιτισμοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς περὶ αὐτοῦ σπουδῆς διὰ παντὸς μέσου, ὅπερ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Συμβουλίου αὐτῆς ἦθελε θεωρηθῆ συντελεστικὸν πρὸς τοῦτο.

4. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία οὐδεμίαν ἀσκει κρατικὴν διοίκησιν.

ἄρθρον 3.

1. Τὰ τῆς διοικήσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ρυθμίζει ὁ ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν Ἑταίρων αὐτῆς συντεταγμένος, τροποποιούμενος ἢ συμπληρούμενος ἐκάστοτε ὑπ' αὐτῆς καὶ δι' ἀρμοδίου διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας ἐκδιδόμενος, ἐγκρινόμενος ὄργανισμός αὐτῆς.

2. Ἡ οἰκονομικὴ διαχείρισις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας διεξάγεται συμφώνως πρὸς τὸν Ὄργανισμὸν αὐτῆς, ἀποκλειομένης πάσης ἄλλης ἐλεγκτικῆς διατυπώσεως, ὃ δὲ ἐτήσιος αὐτῆς ἀπολογισμὸς ὑποβάλλεται πρὸς τὴν Γεν. Συνέλευσιν τῶν Ἑταίρων ἣτις εἶναι μόνη ἀρμοδία, ὅπως ἐγκρίνη αὐτόν, ἅτε τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀποτελούσης ἀρχῆθεν νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου.

ἄρθρον 4.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἕνεκα τῆς συγχωνεύσεως τοῦ λαχείου αὐτῆς μετὰ τοῦ λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν ἐκ τούτου μετέπειτα προελθόντων Κρατικῶν Λαχείων, ἔχει δικαιώματα ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων τῶν Λαχείων τοῦ Κράτους κατὰ τὸ ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν οἰκείων νόμων ὀριζόμενον ποσοστὸν, ὅπερ ὅμως δὲν δύναται ὀπωσδήποτε νὰ εἶναι κατώτερον τῶν εἴκοσιν ἑκατοστῶν τῶν καθαρῶν προσόδων τῶν Κρατικῶν Λαχείων.

ἄρθρον 5.

Ὁ Νόμος 2448 τῆς 24 Ἰουνίου 1920 «περὶ Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας» ὧς καὶ τὰ ἄρθρα 23 καὶ 26 τοῦ Νόμου Γ'ΤΟΔ' τῆς 10)22 Νοεμβρίου τοῦ 1919 καταργοῦνται καθ' ἃ ἀφορῶσι τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Αὐγούστου 1943

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ
30 Μαΐου 1946

Τεῦχος
Πρῶτον

Ἀριθ. φύλλου
186

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Πρᾶξις ὑπ' ἀριθ. 321

Συνεδρία τῆς 30 Μαΐου 1946

Περὶ κυρώσεως Νομοθετημάτων κατοχῆς ἀρμοδιότητος Διευθύνσεως Ἀρχαιοτήτων καὶ Ἱστορικῶν μνημείων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ἐχον ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 2 καὶ 3 τῆς Σ. Π. 58/27-6-1945 «περὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν Νομοθετημάτων τῆς ξενικῆς κατοχῆς, τὸ ἄρθρον 4 τῆς ὑπ' ἀριθ. 78/1945 Σ. Π. περὶ παρατάσεως προθεσμιῶν τινων κλπ. τῶν ὑπ' ἀριθ. 24/1945, 58/1945, καὶ 59/1945 Σ. Π.» καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 2/1945 πρακτικὸν γνωμοδοτήσεως τῆς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 59736/1945 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, συσταθείσης Ἐπιτροπῆς κατὰ τὸ ἄρθρ. 8 τῆς ὑπ' ἀριθ. 58)45 Σ. Π. καὶ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας ἀποφασίζει:

Α') Κυροῦνται ἐξ ὑπαρχῆς χαρακτηριζόμεναι ὡς ἐκδοθεῖσαι πρὸς συντήρησιν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας καὶ ἐπ' ὠφελεία ταύτης καθ' ὅσον ἢ ἐκδοσις αὐτῶν ὑπῆρξεν ἀναγκαία διὰ τὴν ἀποκατάστασιν, συντήρησιν καὶ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ τοῦ δημοσίου βίου τῆς χώρας, αἱ διατάξεις τῶν κάτωθι νομοθετικῶν διαταγμάτων καὶ νόμων:

1) . . . . .

14) Ν 476 (Φ. Ε. Κ. 260) 1943) Περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

. . . . .

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ἀθῆναι αὐθημερὸν

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου

ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1943

Τῇ 21ῃ Μαρτίου 1943 ἡμέρα Κυριακῇ καὶ ὥρα 10 1/2 π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 32 τοῦ ὄργανισμοῦ ἐκλέξωσι τὸ Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1943, ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1942 ὥς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1942.

Παρήσαν ἑταῖροι τεσσαράκοντα τρεῖς. Γενομένης φανεροῦς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἄριστ. Κούζης, Α' Γραμματεὺς ὁ κ. Γ. Μπακαλάκης καὶ Β' Γραμματεὺς ὁ κ. Χρῆστος Πέτρου Μεσογειῆς.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Γ. Μπακαλάκης ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1942, ἣ δὲ συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Ἐἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας οἱ κ. κ. Β. Αἰγινήτης, Ε. Κρητικός, Γ. Παπαϊωάννου, Μιλτ. Πουρῆς καὶ Ἄγγελος Σταυρόπουλος.

Διακοπείσης μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 11^{ην} π.μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας κ. Γεώργ. Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1942.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1943

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οί υπογεγραμμένοι αποτελούντες την Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1943, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7 τῆς 6 Φεβρουαρίου 1944 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1943, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα:

Μ Ε Ρ Ο Σ Α'

Α' Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις :

1) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943	Δρχ.	2.772.839.30
2) Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἔσοδα γεν. Προῦπ/σμοῦ χρήσεως 1943 »		21.441.057.95
3) Κρατήσεις Φόρου Καθαρᾶς Προσόδου . . . . . »		5.616.—
4) Προσωρινὸν ἄτοκον Δάνειον . . . . . »		3.500.000.—
5) Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶν παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπέζῃ . . . . . »		1.807.659.50
6) Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί, εἰσπραχθεῖσαι δόσεις . . . . »		1.607.409.—
7) Ἔξοδα ἰδίας περιουσίας, ἀκυρωθέντα ἐντάλματα . . . »		229.350.—
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>31.363.931.75</u>

β) Πίστωσις :

1) Πληρωμαὶ εἰς Ἔξοδα γεν. Προῦπ/σμοῦ χρήσεως 1943 Δρχ.		28.841.094.50
2) » φόρου Καθαρᾶς Προσόδου . . . . . »		5.616.—
3) Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῆ Ἐθν. Τραπέζῃ »		1.233.419.95
4) Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί, καταβληθεῖσαι δόσεις . . . »		114.675.—
5) Ἔξοδα ἰδίας περιουσίας, ἐπιστραφέντα . . . . . »		229.350.—
Δρχ.		<u>30.424.155.45</u>

Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31

Δεκεμβρίου 1943 . . . . . »		939.776.30
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>31.363.931.75</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων.*α) Ἔσοδα :*

1) Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους	Δρχ.	42.209.95
2) » μισθώματα αἰθουσῶν τοῦ μεγάρου	»	203.000.—
3) » ἔτησίαις εἰσφορὰς ἑταίρων	»	46.995.—
4) » δικαίωμα ἐκ κρατικῶν λαχείων, Ν.Δ. 516/941	»	20.759.953.—
5) » διάφορα ἔσοδα	»	388.900.—
	Δρχ.	21.441.057.95
Ἐλλειμμα Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1943	»	7.400.036.55
Σύνολον	Δρχ.	<u>28.841.094.50</u>

β) Ἐξοδα :

1) Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	Δρχ.	19.338.534.—
2) » ἔξοδα γραφείων	»	5.695.147.—
3) » » βιβλιοθήκης	»	193.360.—
4) » συνδρομὰς εἰς ἐκδοθησόμενα περιοδικὰ κλπ.	»	30.000.—
5) » δικαστικά, ἀσφάλιστρα, φύλακτρα Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κλπ.	»	299.146.50
6) » ἀναλογοῦν τῇ Ἐταιρείᾳ ἀσφάλιστρον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων	»	586.788.—
7) » ἔξοδα ἑορτασμοῦ 100ετηρίδος τῆς Ἐταιρείας	»	27.407.—
8) » ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	2.670.712.—
Σύνολον	Δρχ.	<u>28.841.094.50</u>

Γ' Γενικὸς Ἰσολογισμὸς.*α) Ἐνεργητικόν :*

Τὸ Ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 13.999.534.35 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς :

1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	939.776.30
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3) » 80 μετ. Ἐθν. Τραπεζῆς, (ἐξ ὧν 10 δωρεῖς Ρώμα)	»	740.057.25
4) » 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4 % (Παγίου)	»	88.154.25
5) » 75 » » » 1890, 5 % Σιδ. Λαρίσης	»	20.193.75
6) » 121 » » » 1907, 5 % Ἀμύνης	»	8.315.20
7) » 235 » » » 1914, 5 % 500 ἑκατομ.	»	546.601.65
Εἰς μεταφορὰν Δρχ.		2.602.962.20

	Ἐκ μεταφορᾶς Δρχ.	2.602.962.20
8)	Ἀπὸ 1 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1893, 5 % Κεφαλαιώσεως καὶ ἀπόδειξιν φρ. 140 . . . . . »	640.—
9)	» 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ . . . . . »	25.—
10)	» 25 » » 1924, 7 % Προσφυγικοῦ »	183.047.50
11)	» προκαταβολὰς . . . . . »	1.932.—
12)	» 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος »	180.000.—
13)	» 210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος . . . . . »	1.299.609.20
14)	» 150 ὄμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταν. 1923, 6 % »	52.733.60
15)	» 155 » » Κτηματικῆς 1930, Λιρῶν . . . »	1.355.874.—
16)	» 95 » » 1927, Λιρῶν . . . »	832.558.40
17)	» 1000 » » Ἀπαλλοτριώσ. 1931, 1929, 1919 »	63.500.—
18)	» ἀκίνητα κτήματα . . . . . »	17.847.50
19)	» ἔγγυδοσίας . . . . . »	5.000.—
20)	» καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῆ Ἐθν. Τρ. »	3.768.40
21)	» περιουσία χρημ. διαχειρίσεως . . . . . »	7.400.036.55
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>13.999.534.35</u>

β) Παθητικόν :

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 13.999.534.35, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1)	Ἐκ τοῦ Κεφαλαίου . . . . . Δρχ.	9.096.067.35
2)	» τῆς μερίδος ὑπὲρ τῶν Μουσείων Ν. 4823 . . . »	108.313.80
3)	» τῆς κεφαλαιοποιήσεως ἀντιτίμου πωλ. ἀκινήτων . »	1.290.153.20
4)	Ἐξ ἔγγυδοτῶν . . . . . »	5.000.—
5)	Ἐκ προσωρινοῦ ἀτόκου δανείου . . . . . »	3.500.000.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>13.999.534.35</u>
	Ἐκπίπτεται τὸ ποσὸν τοῦ ἀτόκου δανείου . . . . . »	3.500.000
	Ἐπίλοιπον . . Δρχ.	<u>10.499.534.65</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 13.999.534.35, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς:

1)	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ . . . . . Δρχ.	939.776.30
2)	» τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας . . . . . »	259.863.80
3)	» 80 μετ. Ἐθν. Τραπεζῆς, (ἔξ ὧν 10 δωρεᾶς Ρώμα) »	740.057.25
4)	» 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4 % (Πάγιον) . . . »	88.154.25
	Εἰς μεταφορὰν Δρχ.	<u>2.027.851.60</u>

		Ἐκ μεταφορᾶς Δρχ.	2.027.851.60
5)	Ἀπὸ 75 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1890, 5 %	Λαοίσης . . . »	20.193.75
6)	» 121 » » 1907, 5 %	Ἀμύνης . . . »	8.315.20
7)	» 235 » » 1914, 5 %	500 ἑκατομ. . . »	546.601.65
8)	» 1 » » 1893, 5 %	Κεφαλαιώσεως καὶ ἀπόδειξιν φρ. 140 . . . . . »	640.—
9)	» 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ . . . . . »		25.—
10)	» 25 » » 1924, 7 %	Προσφυγικοῦ . . . »	183.047.50
11)	» προκαταβολὰς . . . . . »		1.932.—
12)	» 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος »		180.000.—
13)	» 210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος . . . . . »		1.299.609.20
14)	» 150 ὄμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταν. 1923, 6 % »		52.733.60
15)	» 155 » » Κτηματικῆς 1930, λιρῶν . . . »		1.355.874.—
16)	» 95 » » 1927, » . . . »		832.558.40
17)	» 1000 » » Ἀπαλλοτριώσ. 1931, 1929, 1919 »		63.500.—
18)	» ἀκίνητα . . . . . »		17.847.50
19)	» ἐγγυοδοσίας . . . . . »		5.000.—
20)	» καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »		3.768.40
21)	» περιουσία χρημ. διαχειρίσεως . . . . . »		7.400.036.55
		Σύνολον . . . Δρχ.	<u>13.999.534.35</u>
	Ἐκπιπτόμενον τοῦ ἀτόκου δανείου . . . . . »		<u>3.500.000.—</u>
		Ἐπόλοιπον . . Δρχ.	<u>10.499.534.35</u>

Περαίνουσα τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη τὴν προκειμένην διαχείρισιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1943.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Φεβρουαρίου 1944

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ

ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ

ΑΓΓΕΛ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μ Ε Ρ Ο Σ Β'

ΔΩΡΕΩΝ, ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ, ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ

Κληροδότημα Ἰω. Μαρκοπούλου

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κληροδοτήματος τούτου δὲν παρουσίασε κατὰ τὴν χρῆσιν 1943 καμμίαν κίνησιν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας ἔπαυσεν ἡ εἰσπραξις τῶν τοκομεριδίων, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι δὲν ἐγένοντο ἀνασκαφαί, οὔτε ἄλλη τις δαπάνη.

Ἐπίσης οὔτε ἄλλη μερὶς τῆς περιουσίας ἐκινήθη.

Οὕτως ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ Κληροδοτήματος παραμένει ὁ καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν 1942 τοιοῦτος, ἦτοι:

Γενικὸς Ἴσολογισμὸς.

Τὸ Ἐνεργητικὸν τοῦ κληροδοτήματος τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 672.743.70, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1) Ἀπὸ καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθν. Τραπεζῆ . . Δρχ.	341.209.50
2) » » κεφαλαίου » » » » . . »	3.266.—
3) » 4083 ὁμολ. Δαν. Α' Ἀναγκ. 1922, 6 1/2 % . . »	328.268.20
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>672.743.70</u>

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 672.743.70, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ κεφαλαίου τοῦ Κληροδοτήματος.

Περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου.

Ἡ περιουσία τοῦ κληροδοτήματος τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 672.743.70, ἀποτελουμένη ἀπὸ τὰ ἑξῆς:

1) Ἀπὸ καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθν. Τραπεζῆ . . Δρχ.	341.209.50
2) » » κεφαλαίου » » » » . . »	3.266.—
3) » 4083 ὁμολ. Ἐθν. Δαν. Α' Ἀναγκ. 1922, 6 1/2 % »	328.268.20
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>672.743.70</u>

Ἐπίσης ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη καὶ τὴν προκειμένην διαχείρισιν τῶν Δωρεῶν, Κληρονομιῶν καὶ Κληροδοτημάτων, ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἴσολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἔτους 1943.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Φεβρουαρίου 1944

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ
ΑΓΓΕΛ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εσόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Εισπρα- χθέντα	Διαφορά	
Κεφαί.	Αριθμ.				Επι πλεόν	Επι έλαττον
Α΄	1-1-14	Μερίσματα και τόκοι	541342	42209,95	—	499132,05
»	2-1	Μισθώματα	10000	203000	193000	—
»	3-1-2	Αντίτιμον Δημοσιευμάτων .	151000	—	—	151000
Β΄	1-1	Εισφοραι έταιρων	20000	46995	26995	—
»	2-1	Δικαιώματα εκ των Κρατικών Λαχείων Ν. Δ. 516/1941 .	9500000	20759953	11259953	—
Γ΄	1-1	Εκ πωλήσ. άχρηστ. ύλικου και άλλων άπροβλέπτ. έσόδων	3100000	388900	—	2711100
»	1-2	Έσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	241212,55	—	—	241212,55
			13563554,55	21441057,95	11479948	3602444,60

ΜΕΡΟΣ Β΄

Δωρεών Κληρονομιών και Κληροδοτημάτων
Απολογισμός Κληροδοτήματος Έ.ω. Μαρκοπούλου

Τò κληροδότημα δέν παρουσιάζει καμμίαν κίνηση κατά τήν χροίσην 1943, ούτε
εις τὰ Έσοδα ούτε εις τὰ Έξοδα.

Έν Αθήναις τῆ 31 Ιανουαρίου 1944.

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1943

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εξόδων	Προϋπολο- γηθέντα	Ἀναπληρω- ματικά πιστώσεις	Σύνολον πιστώσεων	Δαπανηθέντα	Πραγματο- ποιηθέντα					
Κεφάλ.	Ἀριθ.											
A'	1-1-7	Μισθοὶ καὶ ἐπιδόματα . . .	5634822	—	13796344	50	19660516	50	19567884	—	19338534	—
»	2-1	Ἔξοδα Γραφείων	2160426	—	3534721	—	5695147	—	5695147	—	5695147	—
»	3-1	Ἔξοδα Βιβλιοθήκης	500000	—	—	—	500000	—	193360	—	193360	—
»	4-1	Ἐπισκ. καὶ ἐπιπλ. τοῦ μεγάρ.	50000	—	—	—	50000	—	—	—	—	—
B'	1-1	Ἀνασκαφαὶ καὶ μελέται . . .	100000	—	—	—	100000	—	—	—	—	—
»	2-1	Δημοσιεύματα	50000	—	—	—	50000	—	—	—	—	—
»	2-2	» Ἀρχαιολ. τόποι καὶ Μουσεία τῆς Ἑλλάδος	1000	—	—	—	1000	—	—	—	—	—
»	2-3	Ποσ. συγγρ. Ἀρχαιολ. τόποι καὶ Μουσεία τῆς Ἑλλάδος	1000	—	—	—	1000	—	—	—	—	—
»	3-1	Συνδρ. εἰς περ. καὶ βιβλ. ἀρχ.	30000	—	—	—	30000	—	30000	—	30000	—
»	4-1	Διδασκαλία	1000	—	—	—	1000	—	—	—	—	—
Γ'	1-1	Πρὸς σύστ. καὶ πλουτ. Βιβλ. Μουσείων κλπ. Νόμ. 4823	108313	80	—	—	108313	80	—	—	—	—
»	2-1	Διάφ. ἔκτακτα καὶ ἀπόβλ. ἔξ.	250000	—	49146	50	299146	50	299146	50	299146	50
»	2-2	Ἀναλ. τῆ Ἐτ. ἀσφ. κοιν. ἀσφ.	300000	—	286788	—	586788	—	586788	—	586788	—
»	3-1	Ἐκτ. χορ. Δημ. ἑορτ. 100δος	259992	75	—	—	259992	75	27407	—	27407	—
»	4-1	Διάφορα ἔξοδα παρελθ. χρόν.	2800000	—	—	—	2800000	—	2670712	—	2670712	—
Δ'	1-2	Ἐκτ. καὶ τακτ. ἀποθεμ. μετεφ. εἰς ἀναπλήρ. πιστώσεων .	1317000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
			13563554	55	17667000	—	30142904	55	29070444	50	28841094	50

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων ἐσόδων καὶ ἐξόδων

A' Ἔσοδα	Δρχ. 21.441.057.95
B' Ἔξοδα	» 28.841.094.50
Ἐλλειμμα	Δρχ. <u>7.400.036.55</u>

Χ Ρ Η Σ Ι Σ 1943

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

οὔδέν.

ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

»

»

ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς.

Σειρὰ ἐτῶν Ἀριθ. τόμων
1937 β'. 1

Σύνολον 1

2) Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας.

Σειρὰ ἐτῶν Ἀριθ. τόμων
1913 1
1914 1
1915 1
1916/19 1
1920 1
1921 1
1922/24 1
1925/26 1
1939 1

Σύνολον 9

ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Αἰξῶν ἀριθ.	Ἐπιγραφὴ Συγγράμματος	ἔξοχ. θέτες
1	Χρ. Τσουντα. Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσχαλου. 1908	1
2	Γ. Παπαβασιλείου. Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910 . . .	1
3	Γ. Π. Οἰκονόμου. Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915	1
4	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον, 1920	1
5	Γ. Π. Οἰκονόμου. Derprofusionum receptaculis. 1921	3
6	Γ. Μυλωνά. Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	2
7	Γ. Σωτηρίου. Αἱ Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931	1
8	Ἄντ. Κεραμοπούλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	2
9	Κων. Κουρουνιώτου. Ὁδηγὸς Ἐλευσίνος. 1936 (ἀγγλιστί)	1
10	Γ. Π. Οἰκονόμου. Τὰ 100 ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας. 1942 (Πανηγ. λόγος)	1
	Σύνολον . . .	<u>14</u>

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
1944

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1944

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΞΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

- Ἡ Α.Β.Υ. ὁ πρίγκιψ Διάδοχος τῆς Σουηδίας Γουσταῦος Ἀδόλφος.**
Edward Capps.— University Princeton N. J., U.S.A.
Waldemar Deonna.— Chemin des Fourches, par Chêne, Genève, Suisse.
Charles Dugas.— 13 Quai Saint - Clair, Lyon I, France.
Sam Eitrem.— Gimle Terrasse 3, Oslo, Norvège.
Fr. Freiherr Hiller von Gärtringen.— Ebereschentallee 11, Berlin-Westend, Deutschland.
Georg Karo.— Oberlin College, Oberlin U.S.A.
Sir Frederic Kenyon.— Kirkstead, Goldstone, Surrey, England.
William Miller.— Ὀδὸς Βησσαρίωνος 10, Ἀθήναι.
Gabriel Millet.— 6, Av. Paul Appell, Paris XIVe, France.
Biagio Pace.— Università, Roma, Italia.
Roberto Paribeni.— Via dei Prefetti 22, Roma, Italia.
Axel Persson.— Sturegatan 13, Uppsala, Suède.
Charles Picard.— 16 Av. de l'Observatoire, Paris VIe, France.
Frederik Poulsen.— Hambroes Allé 12, Hellerup, Dänemark.
Camillo Praschniker.— Universität, Wien I, Österreich.
Gerhart Rodenwaldt.— Holbeinstr. 53, Berlin. Lichterfelde - West, Deutschland.
Gaetano De Sanctis.— Via Santa Chiara 61, Roma, Italia.
Otto Walter.— Universität, Wien, Österreich.
Adolph Wilhelm.— Wasagasse 8, Wien IX. Österreich.
Ulrich Wilcken.— Nussbaumallee 24, Berlin - Charlottenburg 9, Deutschland.

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

- Carlo Anti.**— R. Università, Padova, Italia.
John Davidson Beazley.— Holywell 100, Oxford, England.
Helmuth Berve.— Universität, München, Deutschland.
Robert de Billy— France.
Friedrich Wilhelm von Bissing.— Oberaudorf a. Inn (Bayern), Deutschland.
Carl William Blegen.— University Cincinnati, Ohio, U.S.A.— Πλουτάρχου 9, Ἀθήναι.
Eberhard Bruck.— Niedenau 49 II, Frankfurt a. M. Deutschland.
Heinrich Bulle.— Konradstr. I, Würzburg, Deutschland.
Ernst Buschor.— Archäol. Seminar d. Universität, München, Deutschland.
Veselin Čaikanović.— Gledstonova 22, Belgrade, Yougoslavie.
Rhys Carpenter.— Bryn Mawr College, Bryn Mawr, Penna, U.S.A.
Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσάνθος.
H. Lamar Crosby.— University of Pennsylvania, Philadelphia, U.S.A.
Ludwig Curtius.— Via Flaminia 318, Roma 25, Italia.
R. M. Dawkins— Plas Dulas, Llandulas N. Wales.
Robert Demangel.— École française d'Archéologie, Λιδότου 6, Ἀθήναι.
Léopold Dor.— 39 rue Scheffer, Paris XVIe, France.
Βίκτωρ Δούσμανης.— ὁδὸς Μενάνδρου 35, Ἀθήναι.
Engelbert Drerup.— St. Annastraat 149, Nijmegen, Holland.
George W. Elderkin.— II Haslet Ave. Princeton N. J., U.S.A.
Giannino Ferrari.— R. Università, Padova, Italia.
Ernst Fiechter.— Freiestr. 20 II, Zürich VII, Schweiz.
Sir Edgar John Forsdyke.— British Museum, London, W.C.1. England.
Stanislaw J. de Gajiorowski.— Ul. Jozefa Pilsudskiego 6, Cracovie, Pologne.
Ὁ Παναγ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος.
Jeanne Goekoop de Jongh.— Willeminapark 15, Breda, Holland.
Henri Grégoire.— 45 rue des Bollandistes, Bruxelles, Belgique.

- Le R. P. Guillaume de Jerphanion.**— 7 Piazza S. Maria Maggiore, Roma, Italia.
- Edouard Herriot.**—Paris, Chambre des députés.
- Bert Hodge Hill.**—ὁδὸς Πλουτάρχου 9, Ἀθήναι.
- André Joubin.**—3 rue Michelet, Paris VIe, France.
- Hâmit Zübeyr Koşay.**—T. C. Kültür Bakanlığı, Ankara, Turquie.
- Paul Koschaker.**—Winklerstr. 13, Berlin - Grunewald, Deutschland.
- Hubert Knackfuss.**—Franz Josef-Str. 28 III I, München, Deutschland.
- Pierre de La Coste Messelière.**—2 rue Lamennais, Paris VIIIe, France.
- Scarlat Lambrino.**—36e Strada Londra, Bucarest, Roumanie.
- Philippe Ernest Legrand.**—Bourges (Cher), 15 r. de la Chappe, Lyon, France.
- Louis E. Lord.**—Oberlin College - Oberlin Ohio U. S. A.
- Benjamin Dean Meritt.**—Institute for Advanced Study, Princeton, New Jersey, U. S. A.
- Ernst Meyer.**—Universität, Zürich, Schweiz.
- Kazimierz Michalowski.**—Brzozowa 12, Varsovie, Pologne.
- Mrs William Moore.**—4 East 54th St., New York City, U. S. A.
- Kurt Müller.**—Dahlmannstr. 10 I, Göttingen, Deutschland.
- Sir John Myres.**—13 Canterbury Road, Oxford, England.
- Martin Paul Nilsson.**—Bredgatan 25, Lund, Suède.
- Alfred Philippson.**—Königstrasse 1, Bonn, Deutschland.
- Giulio Rizzo.**—Via Palestro 75, Roma 6, Italia.
- David Moore Robinson.**—Club Road 300, Baltimore Md., U.S.A.
- John Rockefeller Jr.**—Rockefeller Center, New York City N.Y. U.S.A.
- Otto Rubensohn.**—Dufourstrasse 42. Dufourhaus Basel, Schweiz.
- Martin Schede.**—Alte Schildowerstr. 77-78, Glienicke - Nordbahn, über Berlin - Hermsdorf, Deutschland.
- Hans Schrader.**—Taanusplatz 18 I, Frankfurt a. M. Deutschland.
- Henri - Arnold Seyrig.**—Grand Sérail, Beyrouth (Syrie).
- Theod. Leslie Shear.**—2 Battle Road, Princeton, New Jersey U.S.A.
- Antonio Sogliano.**—Via Carlo Altobelli 25, Napoli, Italia.
- Vittorio Spinazzola.**—Museo San Martino, Napoli, Italia.
- Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σπυρίδων.**
- Gorham Phillips Stevens.**—Ἀμερικανικὴ Σχολή, Σπενσίπουν 52, Ἀθήναι.
- Josef Strzygowski.**—Würzburggasse 29, Wien. XIII/10, Deutschland.
- Hidenaka Tanaka.**—Imperial University, Kyoto, Japan.
- Percy Nevill Ure.**—University, Reading, England.
- René Vallois.**—43 rue Ausone, Bordeaux (Gironde), France.

Lincoln Mac Veagh.—Ἀμερικανικὴ Πρεσβεία, Ἀθῆναι.

Alan John Bayard Wace.— University of Alexandria, Egypt.

Carl Watzinger.— Staufenstr. 7, Tübingen, Deutschland.

Carl Weickert.— Staatliche Museen, Am Lustgarten. Berlin C 2, Deutschland.

Arthur Maurice Woodward.— 395 Fulwood Road, Sheffield, England.

Walther Wrede.— Deutsches Archäologisches Institut, Φειδίου 1, Ἀθῆναι.

Gerard Mackworth Young.— Burleigh Court, Stroud, Glos., England.

ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΕΣ ΕΤΑΙΡΟΙ

Richard David Barnett.— 41, Ossington Street, London W. 2,
England.

Oscar Broneer.— American School of Classical Studies,
Σπενσίπλου 52, Ἀθήναι.

Henri Ducoux.— Paris.

Thomas J. Dunbabin.— 44 Chalfont Road, Oxford, England.

Karl Kübler.— Γερμανία.

Paul Lemerle.— École des Hautes Études. Paris.

Ibraim Noshy.— Egyptian University of Cairo, Egypt.

Iwan Velkoff.— Musée National, Sofia, Bulgarie.

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Σημ. — Οἱ δι' ἄστερίσμου σημειούμενοι ἑταῖροι εἶναι ἰσόβιοι.

1. * Ἀγγελόπουλος Θεόδωρος. 2. * Ἀθανασάκης Ἰωάννης. 3. * Αἰγινήτης Βασίλειος. 4. Ἀλεξάκης Χαρίλαος. 5. Ἀλεξόπουλος Θεοφάνης. 6. Ἀλεξόπουλος Νικόλαος. 7. * Ἀλιβιζᾶτος Ἀμίλλας. 8. Ἀναγνωστόπουλος Ἰωάννης. 9. Ἀναγνωστόπουλος Νικήτας Κ. 10. Ἀναστασιάδης Ἀναστάσιος. 11. Ἀντωνιάδης Ἰωάννης 12. * Ἀξελὸς Ἰωάννης. 13. * Ἀποστολάκη Ἄννα. 14. Ἀποστολάκης Δημήτριος. 15. Ἀποστολίδης Χρῆστος. 16. Βαλάσης Θωμᾶς. 17. Βάλληνδας Πέτρος Γ. 18. Βασσενχόβεν Λουδ. Α. 19. Βαρούχα Χριστοδουλοπούλου Εἰρ. 20. * Βέλτσος Γεώργιος Νικολ. 21. Βελουδίου Μαρίκα 22. Βερδελῆς Νικ. 23. * Βερναρδάκης Κωνσταντῖνος. 24. * Βιζουκίδης Περικλῆς. 25. Βογιατζῆς Νέστωρ 26. * Βολονάκης Μιχαήλ. 27. * Βορέας Θεόφιλος. 28. Βουγιούκας Γεώργιος. 29. Γαλανὸς Σπυριδών.	30. Γαρδίκας Δ. Α. 31. Γεωργόπουλος Μελέτιος. 32. Γιαννόπουλος Δημήτριος. 33. Γιαννακόπουλος Γ. Π. 34. Γιαννουλάτου Ἀρτεμισία. 35. Δέγλερης Ἀλέξανδρος. 36. * Δηλιγιάννης Ἐπαμεινώνδας. 37. * Δημητριάδης Χρῆστος. 38. Διαμαντοπούλου Ἄγνη. 39. * Διαμαντόπουλος Ἀνδρέας. 40. * Διαμαντόπουλος Διονύσιος. 41. Διαμαντόπουλος Ἡρακλῆς. 42. * Δόσιος Κωνσταντῖνος. 43. Δουκάκη Εὐανθία. 44. Δραβίλλας Β. Γ. 45. Δραγάτης Ἀθανάσιος Ἰακ. 46. Δραγούμης Φίλιππος Στεφ. 47. * Ἐμπεδοκλῆς Γρηγόριος. 48. * Ἐμπειρῖκος Μιχαήλ. 49. * Ἐξαρχόπουλος Νικόλαος. 50. Ἐξαρχος Νικόλαος. 51. * Εὐαγγελίδης Δημήτριος. 52. * Ζέγγελης Κωνσταντῖνος. 53. * Ζηλήμων Ἀντώνιος. 54. * Ζωγράφος Γεώργιος. 55. * Ζωγράφος Κωνσταντῖνος. 56. Ἡλιόπουλος Παναγιώτης (†1944). 57. * Θεοδωράκης Γεώργιος. 58. † Θεόκλητος Καλαβρ. - Αἰγιαλείας.

59. Θεοφανείδης Βασίλειος. 98. * Κρητικός Εὐάγγελος.
60. Θρεψιάδης Ἰωάννης. 99. Κριεζῆς Ἀλέξανδρος.
61. Ἰγγλέσης Σωτήριος. 100. * Κριεζῆς Ἀνδρέας.
62. Ἰωαννίδης Ἰωάννης Γ. 101. * Κριεζῆς Ἐμμανουήλ.
63. * Καβαλλιεράτος Ἄννινος Μιλτ. 102. * Κριμπᾶς Ἀθανάσιος.
64. Καλιτσουνάκης Δημήτριος. 103. * Κριμπᾶς Βασίλειος.
65. Καλιτσουνάκης Ἰωάννης. 104. Κριμπᾶς Ἡλίας.
66. Καλκάνης Μιχαήλ Ι. 105. * Κυπαρίσσης Νικόλαος († 1944).
67. Καλλιγᾶς Μαρίνος. 106. Κυριαζῆς Ἀθανάσιος.
68. Καλογερόπουλος Διονύσιος. 107. * Κυριαζῆς Σπυρίδων.
69. Κανελλόπουλος Παναγιώτης. 108. Κυριακός Ἰωάννης Π.
70. Καντᾶς Ἡλίας. 109. Κωνσταντίνου Ἰωάννα.
71. * Καντιάνης Νικόλαος. 110. Κώττα Βενετία.
72. * Καπερώνης Νικόλαος. 111. Κωττάκης Λεωνίδας.
73. Καπρουλάς Γεώργιος. 112. Λαμπίκης Βασίλειος.
74. Καραβίας Ἰπποκράτης. 113. Λάμπας Γεώργιος.
75. Καραγιαννόπουλος Γεώργιος. 114. Λεβεντέρης Νικ.
76. Καραθανάσης Δημήτριος. 115. * Λιβιεράτος Σπυρίδων.
77. * Καραθεοδωρῆ Κωνσταντῖνος. 116. * Λιμπερόπουλος Παναγιώτης.
78. * Καρανδρέας Ἀπόστολος. 117. * Λογοθέτης Κωνσταντῖνος.
79. * Καραχάλιος Θεμιστοκλῆς. 118. * Μαγιασῆς Σωτήριος.
80. Καρούζου Σέμνη Παπασπυρίδου. 119. Μακαρόνας Χαράλαμπος.
81. Καρούζος Χρῖστος. 120. * Μακκά Ξανθίπη Π.
82. * Καστόρης Δημήτριος. 121. * Μακρόπουλος Ἰωάννης.
83. * Κάτσανος Νικόλαος. 122. * Μαλτέζος Κωνσταντῖνος.
84. Καψάλης Ἰωάννης. 123. * Μαντζούφας Ἀνδρέας († 1944)
85. * Κεραμόπουλος Ἀντώνιος. 124. Μαντζούφας Γεώργιος.
86. Κολλινιατής Ἡλίας. 125. Μαντούδης Μιχαήλ.
87. Κολλινιατής Σπυρίδων. 126. Μαριδάκης Γεώργιος.
88. Κοντῆς Ἰωάννης Δ. 127. * Μαρινᾶτος Σπυρίδων.
89. Κοντολέων Γεώργιος. 128. Μαρκεζίνης Σπυρίδων.
90. Κοντολέων Νικόλαος. 129. * Μαρκόπουλος Βασίλειος.
91. Κοσμόπουλλος Δημήτριος. 130. Μαυρομάτης Κ. Γ.
92. * Κοτζιᾶς Νικόλαος. 131. * Μαυρούλιας Ἰωάννης.
93. * Κουγέας Σωκράτης. 132. Μέγας Γεώργιος.
94. Κούζης Ἀριστοτέλης. 133. Μεσολωρᾶς Παναγιώτης.
95. Κουκουλῆς Φαίδων. 134. Μηλιάδης Ἰωάννης.
96. * Κουρουνιώτης Κωνσταντῖνος. 135. * Μητσόπουλος Χρῖστος.
97. Κρανιώτης Ἰωάννης. 136. Μιράσγετζης Δημοσθένης.

137. * Μιχαηλίδης Μιχαήλ.
 138. * Μπαβαβέας Ἀδαμάντιος.
 139. Μπακαλάκης Γεώργ.
 140. * Μπαχαρίας Στυλιανός.
 141. * Μπενάκης Ἀντώνιος.
 142. * Μπένσης Βλαδίμηρος.
 143. * Μπέρτος Νικόλαος.
 144. * Μπουρνιάς Ἀντώνιος.
 145. Μυλωνᾶς Γεώργιος.
 146. Μυλωνᾶς Παῦλος.
 147. * Νεγροπόντης Μιλτιάδης.
 148. * Νικολαΐδης Λουδοβίκος.
 149. Νομικός Δημήτριος († 1944).
 150. * Νομικός Μᾶρκος.
 151. * Ξυγγόπουλος Ἀνδρέας.
 152. Οἰκονόμος Ἀλέξανδρος.
 153. * Οἰκονόμος Γεώργιος Π.
 154. Οἰκονόμου Ἄγγελος.
 155. Οἰκονόμου Ἰωάννης.
 156. * Ὀρλάνδος Ἀναστάσιος Κ.
 157. Πάλλας Δημήτριος.
 158. Παμπούκας Ἀπόστολος.
 159. Παναγιωτόπουλος Μιχαήλ.
 160. Πανοῦτσος Γ.
 161. Πανταζῆς Παναγιώτης.
 162. Πανταζόπουλος Ν. Γ.
 163. * Παντελίδης Ἐμμανουήλ.
 164. Παπαγεωργίου Φιλώτας.
 165. * Παπαδάκης Κωνσταντῖνος.
 166. * Παπαδάκης Νικόλαος († 1944).
 167. Παπαδημητρίου Ἰωάννης.
 168. * Παπαδόπουλος Θωμᾶς.
 169. Παπαηλιού Χαράλαμπος.
 170. * Παπαθανασίου Πάνος.
 171. * Παπαϊωάννου Γεώργιος.
 172. * Παπαϊωάννου Ἰωάννης.
 173. Παπαϊωάννου Κωνσταντῖνος.
 174. Παπαϊωάννου Πάνος.
 175. Παπακωνσταντίνου Κωνστ. Δ.
 176. * Παπαμιχαήλ Γρηγόριος.
 177. * Παπανδρέου Πάνος.
 178. * Παπαντωνίου Ἀπόστολος.
 179. * Παπαντωνόπουλος Νικόλαος.
 180. * Παπαστράτος Ἐπαμεινώνδας.
 181. * Παπαστράτος Εὐάγγελος.
 182. * Παπαστράτος Ἰωάννης.
 183. * Παπαφλέσσας Γρηγόριος.
 184. * Παπαφλέσσας Ἰωάννης.
 185. * Παπαφλέσσας Κωνσταντῖνος.
 186. * Πεζόπουλος Ἐμμανουήλ.
 187. Πελεκανίδης Ἰωακείμ.
 188. * Πελεκίδης Εὐστράτιος.
 189. * Πεσματζόγλου Γεώργιος.
 190. Πετρακόπουλος Θεόδωρος.
 191. Πετρόπουλος Ἄγγελος.
 192. Πετρόπουλος Γεώργιος.
 193. Πέτρου Χρήστος († 1944).
 194. Πίστης Νικόλαος.
 195. * Πλυτᾶς Ἀμβρόσιος.
 196. Πολίτης Λίνος Ν.
 197. Πολυγένης Ἰωάννης Κ.
 198. Πολυχρονιάδης Κωνσταντῖνος.
 199. Πορτοκάλης Ἀλέξανδρος.
 200. * Πουλίτσας Παναγιώτης.
 201. * Πουλόπουλος Ἀπόστολος.
 202. * Πουρῆς Μιλτιάδης.
 203. Πουρναρᾶς Κωνσταντῖνος.
 204. * Πρινάρης Κίμων.
 205. * Πώπ Γεώργιος.
 206. * Ράλλης Γεώργιος Δ.
 207. Ράλλης Γεώργιος Μιλτ.
 208. * Ρινόπουλος Μιχαήλ.
 209. * Ροζάκης Σταμάτιος.
 210. Ρουμπάνης Γεώργιος.
 211. * Ρούνιος Κωνσταντῖνος.
 212. * Ροῦφος Κανακάρης Λουκᾶς.
 213. * Ρωμαΐδης Ἰωάννης.
 214. * Ρωμαῖος Κωνσταντῖνος.

215. Σαδούκας Χρῆστος.	238. Στίκας Εὐστάθιος.
216. Σακελλαρίου Γεώργιος.	239. * Στρέιτ Γεώργιος.
217. Σάρρου Αἰμιλία.	240. * Σφήκας Δημήτριος.
218. * Σεργόπουλος Ἰωάννης.	241. Σωτηρίου Γεώργιος Α.
219. Σεφεριάδης Στυλιανός.	242. Τεγοπούλου Ἰηλιοῦ Ἀλεξάνδρα.
220. * Σκάσσης Ἐρρῆκος.	243. Τεγόπουλος Στυλιανός.
221. * Σκάσσης Θωμᾶς.	244. Τραυλὸς Ἰωάννης.
222. * Σκλαβούνης Γεώργιος.	245. * Τριανταφυλλίδης Περικλῆς.
223. * Σκοτίδας Εὐάγγελος.	246. Τρικούπης Σπυρίδων Κ. (†1944)
224. Σούλης Γεώργιος.	247. Τσακαλώτος Ἀθανάσιος.
225. Σοφιανόπουλος Ἀθανάσιος.	248. * Τσακαλώτος Πολύβιος.
226. * Σοφούλης Θεμιστοκλῆς.	249. * Τσιπούρας Δημήτριος.
227. * Σπυρόπουλος Παναγιώτης.	250. * Φιλαδελφεὺς Ἀλέξανδρος.
228. * Σταθακόπουλος Παναγιώτης.	251. Φίλων Ἀλέξανδρος.
229. * Σταθᾶτος Ἀντώνιος.	252. * Φουντούλης Δημήτριος.
230. * Σταμελλᾶτος Γεώργιος.	253. * Χαβιαρᾶς Νικήτας.
231. * Στάμος Ἰωάννης.	254. * Χαρίτος Ἰωάννης.
232. * Σταμούλης Μιλτιάδης.	255. * Χατζῆς Ἀντώνιος Χ.
233. * Σταυρόπουλος Ἄγγελος.	256. Χατζηδάκης Ἐμμανουήλ.
234. Σταυρόπουλος Κωνσταντῖνος	257. Χόνδρος Δημήτριος.
235. Σταυρόπουλος Σπυρίδων (†1944)	258. Χουδαβερδόγλου Σοφοκλῆς.
236. Σταυρόπουλλος Φοῖβος.	259. * Χριστίδης Δημήτριος.
237. * Στεργιόπουλος Δημήτριος.	260. * Χριστόπουλος Μιχαήλ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1944 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠ' ΑΥΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗ 8^η ΙΟΥΛΙΟΥ 1945

Κύριε Ὑπουργέ,

Κύριοι Ἐταῖροι,

Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ λογοδοσία τῆς Ἐταιρείας ἀπευθύνεται ἀποκλειστικῶς πρὸς τοὺς Ἐταίρους αὐτῆς μὴ δυναμένη ἀκόμη νὰ προσλάβῃ τὸν εὐρύτερον ἐκείνον χαρακτήρα, τὸν ὅποιον εἶχε κατὰ τοὺς πρὸ τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου χρόνους, ὅτε τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ιδρύματος ἀκωλύτως συντελούμενον καὶ προάγον τὴν διεθνή ἀρχαιολογικὴν ἐπιστήμην εἰναι καὶ τὸ Ἑλληνικὸν καὶ τὸ παγκόσμιον ἀρχαιολογικὸν ἐνδιαφέρον.

Τὸ ἔτος 1944 ἀποτελεῖ σταθμὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἕθνους, διότι κατ' αὐτὸ ἐξέπνευσεν ἡ σκληρὰ δι' ἡμᾶς καὶ ἐπονείδιστος διὰ τοὺς κατόχους δουλεία τῆς χώρας, ἐπῆλθε δὲ ἡ ἐπὶ τρία καὶ ἡμίσει περίπου ἔτη μετὰ καρτερικότητος καὶ ἀκμαίου ἐθνικοῦ φρονήματος ἀναμενομένη καὶ παρασκευαζομένη ἐθνικὴ ἀπελευθέρωσις κατὰ τὴν 18^{ην} Ὀκτωβρίου τοῦ 1944.

Εἰς τὴν Γεν. Συνέλευσιν παρέστη ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐργασμάτων καὶ τῆς Ἐθν. Παιδείας κ. Δημ. Σ. Μπαλάνος.

Κατὰ τὴν εὐλογημένην ἐκείνην ἡμέραν ἐπῆλθε καὶ ἡ κάθαρσις τοῦ ἄγους τῆς Ἀκροπόλεως διὰ τοῦ ἐξαφανισμοῦ τῶν βαρβαρικῶν σημαϊῶν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν χρόνον τῆς δουλείας ἐμόλυναν τὸν ἱερὸν βράχον καὶ ἀπετέλεσαν αἰώνιον στίγμα διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀποτολμησάντων τὴν ἀνήκουστον ταύτην ἱεροσυλίαν λαῶν, λαῶν, οἱ ὁποῖοι, καίπερ ἐναβρυνόμενοι διὰ τὴν βαθεῖαν μελέτην τῆς κλασσικῆς παιδείας, ἔνοπλοι γενόμενοι ἀπέδειξαν δι' αὐτῆς τε καὶ ἄλλων πράξεων ὅτι ὁ κλασσικὸς ἀνθρωπισμὸς οὐδὲν ὠφέλησε τὰς ψυχὰς των.

Ἄριστοτέλης (Πολιτικ. 1253α, 31 ἐ.) εἶπεν: "Ὡσπερ γὰρ καὶ τελεωθὲν βέλτιστον τῶν ζώων ὁ ἄνθρωπος ἐστίν, οὕτω καὶ χωρισθὲν νόμου καὶ δίκης χεῖριστον πάντων. Χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὄπλα. Καὶ κατωτέρω (1287α, 28 ἐ.) Ἄριστοτέλης μὲν οὖν τὸν νόμον κελεύων ἄρχειν δοκεῖ κελεύειν ἄρχειν τὸν θεὸν καὶ τὸν νοῦν μόνους, ὁ δ' ἄνθρωπον κελεύων προστίθησι καὶ θηρίον!

Τοιοῦτων ἐνόπλων θηρίων ὑπέστη ἡ χώρα τὴν ἐπιδρομὴν ἐπὶ τρία καὶ ἡμισυ ἔτη καὶ ἀπὸ τοιαύτης καταστάσεως ἀπηλλάγη, ἀλλ' αἰσθάνεται ἀκόμη ὀδυνηρὸν τὸν ἀντίκτυπον τῆς μεγάλης ἐθνικῆς τρικυμίας, τὴν ὁποῖαν διῆλθεν, ἀντίκτυπον οἰκονομικὸν καὶ πρὸ παντὸς ἠθικόν.

Ἡ οἰκονομικὴ καταστροφὴ τῶν νομικῶν προσώπων, ἡ προκληθεῖσα διὰ τοῦ νόμου τῆς σταθεροποιήσεως, ἔπληξε μετ' ἄλλων πολλῶν καὶ τὴν περιουσίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἡ ὁποία μετὰ βίον ἔνδοξον ἑκατὸν ὀκτὼ ὄλων ἐτῶν διεξάγει ἀγῶνα ζωῆς καὶ θανάτου.

Κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἡ Ἑταιρεία ἀναμιμνήσκειται μετ' εὐγνωμοσύνης τῆς ἀρωγῆς τῆς Κυβερνήσεως πρὸς σωτηρίαν τῶν εὐαριθμῶν αὐτῆς ὑπαλλήλων, διότι, ἐπὶ τοῦ παρόντος, οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἐκπληρώσεως τῶν ἄλλων ἐθνικῶν σκοπῶν τοῦ ἰδρύματος.

Οὐχὶ δὲ μόνον ἡ ἐκτέλεσις ἀνασκαφικῶν ἐρευνῶν δὲν δύναται ἀκόμη νὰ συνεχισθῇ, ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἐπιστημονικὴ μελέτη δύναται νὰ

ἀναληφθῆ ἀριτίως, ἐφ' ὅσον δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν πλουτισμὸν τῆς μοναδικῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ἡμῶν βιβλιοθήκης οὐδὲ δι' Ἑλληνικῶν βιβλίων καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰς σημαντικὰς ἡμῶν ἐπιστημονικὰς δημοσιεύσεις, τῶν ὁποίων ἡ σπουδαιότης ἔχει διεθνῶς ἐκτιμηθῆ. Καὶ ὅμως δὲν δύναται νὰ νοηθῆ ἀναγέννησις τῆς Ἑλλάδος ἄνευ τῆς ἀναζωογονήσεως τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸν γνώμονα τῆς ἠθικῆς ὑποστάσεως τῶν ἐθνῶν. Ἐὰν ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀδυναμίαν τῆς κρατικῆς βοηθείας ἢ τὴν ἰδιωτικὴν ἀδιαφορίαν, πρὸς δὲ τούτοις εἰς τὴν βραδύτητα τῆς ἐξωτερικῆς ἐπικουρίας ἐν τῷ πνευματικῷ πεδίῳ, πρέπει νὰ ὀπλισθῶμεν μὲ ὑπομονὴν καὶ νὰ ἀναμένωμεν σχετικῶς μακροτέραν τὴν περίοδον τῆς νεκροφανείας, μέχρις οὗ καὶ πάλιν ἀναλάβωμεν πλήρη τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν. Δὲν ἀποκλείεται βεβαίως νὰ ἐπέλθῃ ταχύτερον ἢ ἀνάρρῳσις, ἀλλ' οὐδὲν δύναται ἀκόμη μετὰ βεβαιότητος νὰ λεχθῆ. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας θὰ προκαλέσῃ ζωηρότερον ἐνδιαφέρον ἐν προσεχεῖ μέλλοντι ὑπὲρ τῆς συνεχίσεως τῆς μεγάλης αὐτῆς δράσεως.

Ὅτι δὲ ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι εὐρύτερον γνωστὴ ἀποδεικνύει ἡ ἥδη κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δουλείας ἀναγγελθεῖσα εἰς ἡμᾶς διαθήκη τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀποθανόντος διακεκριμένου νομομαθοῦς Φοίβου Φαρμᾶ - Φαρμακοπούλου, ὁ ὁποῖος κατέστησε τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν γενικὴν κληρονόμον τῆς εἰς ξένα χρεόγραφα καὶ ρευστὸν χρῆμα ἐκ λιγῶν αἰγυπτιακῶν περιουσίας του, ἐπάγων καὶ τινὰς ὑποχρεώσεις εἰς κληροδοτήματα καὶ ἀνατύπωσιν τοῦ πεντατόμου περὶ γάμου συγγράμματος τοῦ διαθέτου, τῶν ὁποίων ἡ ἔκτασις ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον ἱκανότητα τῆς κληρονομίας θέλει ἐξετασθῆ ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῆ ἀξιόλογον οἰκονομικὸν περιθώριον καὶ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ διαθέτου ὀριζομένων βαρῶν τῆς κληρονομίας. Ἄλλὰ καὶ ἐὰν διὰ τὰς κρατούσας παγκοσμίους οἰκονομικὰς συνθήκας ἤθελεν ἀποβῆ ἀσύμφορος εἰς τὴν Ἐταιρείαν ἡ ἀποδοχὴ τῆς γενναίας κληρονομίας ταύτης καὶ πάλιν ἡ Ἐταιρεία θὰ εἶναι

εὐγνώμων εἰς τὴν μνήμην τοῦ Φοίβου Φαρμᾶ, διότι ζῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ παροικίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας τῆς Αἰγύπτου ἐσκέφθη νὰ καταστήσῃ γενικὴν αὐτοῦ κληρονόμον τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν διαπιστῶν δι' αὐτῆς ταύτης τῆς πράξεως αὐτοῦ τὴν εὐρείαν φήμην τοῦ ἡμετέρου ἰδρύματος καὶ τὴν ἐθνικὴν ψυχὴν τοῦ ἐκλιπόντος διαπρεποῦς Ἑλληνοσ νομικοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ἀλλὰ πλὴν τῆς παντελοῦς ἐξαφανίσεως τῶν ἐκ τῆς περιουσίας αὐτῆς εἰσοδημάτων ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ὑπέστη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ τρέχοντος ἔτους βαρῆα πλήγματα διὰ τῆς ἀνεπανορθώτου ἀπωλείας πλείονων ἀρχαιολόγων καὶ ἄλλων ἐν τῷ ἰδρύματι συνεργατῶν, τινῶν μάλιστα διὰ σκληροῦ καὶ ἐθνικῶς ἐπονειδίστου θανάτου.

Κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1944 ἀπεβίωσε μετὰ μακρὰν νόσον ὁ Νικόλαος Κυπαρίσσης διατελέσας ἐπὶ μακρὸν Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων, Διευθυντῆς τῆς Ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας καὶ τελευταῖον ἀπὸ τοῦ 1943 καθηγητῆς τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, στενώτερον δὲ συνδεθεὶς μετὰ τῆς Ἐταιρείας καὶ διὰ τῆς συμμετοχῆς αὐτοῦ εἰς τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ ἰδρύματος ἐπὶ πλείονας περιόδους.

Ὁ Νικόλαος Κυπαρίσσης ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τοῦ 1910, ἐξετέλεσε δὲ πλείονας ἀνασκαφικὰς ἐρεῦνας καὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ ἐν Ἀχαΐᾳ καὶ Ἡλιδι καὶ ἐν Ἀττικῇ καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀθήναις, ὅπου εἶχε καταλήξει ὡς Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων Ἀκροπόλεως. Τὰ ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης Ἐφορείας γενόμενα ἐν Ἀθήναις τυχαῖα καὶ ἄλλα εὐρήματα ἀπετέλεσαν δλόκληρον συλλογὴν, ἡ ὁποία ἐπλήρωσε τὸ «Θησεῖον», ἔδωκε δὲ ἀφορμὴν εἰς πλείονας μελέτας τοῦ Κυπαρίσση εἴτε μόνου εἴτε ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλοδαπῶν συναδέλφων.

Ἦδη ἀπὸ τῶν φοιτητικῶν του χρόνων εὐφάνταστος καὶ ποιητικὸς ὁ Κυπαρίσσης ἠσχολήθη μετὰ ζήλου εἰς τὸ ζήτημα τῆς παραστάσεως ἀρχαίων Ἑλληνικῶν δραμάτων εἰς τὴν πρωτότυπον γλῶσσαν, μετέσχε δὲ καὶ ὁ ἴδιος εὐστόχως τῶν παραστάσεων ἐκεῖ-

νων, ἐμψυχώσας μετ' ἄλλων καὶ προαγαγὼν τὴν ὄλην ὠραίαν ἐκείνην κίνησιν, ἣ ὁποία ὑπῆρξεν ἀπότοκος τῆς ἐμπνεύσεως τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Μιστριώτου. Τῆς ποιητικῆς διαθέσεως τοῦ Νικολάου Κυπαρίσση καρπὸς ἦσαν δύο ποιητικά του συλλογαί, τῶν ὁποίων ἡ μία φέρει ὄνομα ἀνακαλοῦν εἰς τὴν μνήμην τὴν μακρὰν αὐτοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ διαμονήν, τὴν παραγαγοῦσαν καὶ τὸν ὄδηγὸν τοῦ μουσείου καὶ τῆς Ἑλλάδος τῆς Ὀλυμπίας.

Κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου ἀπεχαιρέτισε τὸν νεκρὸν ὁ Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας, τότε δὲ καὶ Κοσμήτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς.

Προῶτως ὅλως κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1944 ἐξέλιπεν ὁ νεαρὸς Ἑφορος Ἀρχαιοτήτων καὶ πλήρης ἀγαθωτάτων ἐλπίδων Χρῆστος Πέτρου, ὑποκύψας εἰς ἀσθένειαν, τὴν ὁποίαν ἀπέκομισε ἐκτελῶν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον κατὰ τὴν Ἀλβανικὴν ἐναντίον τῶν Ἰταλῶν ἐστρατείαν. Ὁ θάνατος τοῦ Ἑφόρου Πέτρου κατελύτησε πάντας τοὺς ἀγαπῶντας τὸν ἀρχαιολογικὸν κλάδον οὐχὶ μόνον διὰ τὴν νεαρὰν τοῦ Πέτρου ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ θετικὰ αὐτοῦ ἐπιστημονικὰ προσόντα, τὰ ὁποία προεδήλουν λαμπρὸν ἐργάτην τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης, πρὸς δὲ τούτοις καὶ διὰ τὸ λαμπρὸν αὐτοῦ ἦθος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ πάντοτε ἐπιζήλον συμπλήρωμα τῆς ἐπιστημονικῆς ἰκανότητος. Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀρχαιολόγοι οὔτε πολλοὶ εἶναι οὔτε εὐκόλως σχηματίζονται, ἡ λύπη ἡμῶν διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ χρηστοτάτου Πέτρου εἶναι ἐξαιρετικὴ.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλο πλῆγμα ὑπέστη ἡ ἀρχαιολογία διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Νικολάου Παπαδάκη, ἐπὶ μακρὸν χρηματίσαντος Ἑφόρου Ἀρχαιοτήτων ἐν Βοιωτίᾳ καὶ διὰ τῶν μελετῶν αὐτοῦ προαγαγόντος τὴν ἐπιστήμην.

Ὁ Νικόλαος Παπαδάκης ὑπῆρξεν οὐχὶ μόνον ἄριστος φιλόλογος καὶ ἀρχαιολόγος, ἀλλὰ καὶ ἄριστος ἄνθρωπος καὶ θερμότατος πατριώτης. Ἦδη ἡ ἐκπαιδευτικὴ δρᾶσις τοῦ Ν. Παπαδάκη ὡς γυμνασιάρχου ἐν τῇ ἀλυτρώτῳ Ἑλλάδι πρὶν εἰσελθῆ οὗτος εἰς τὸν

ἀρχαιολογικὸν κλάδον, ἀναφέρεται ὑπὸ πάντων τῶν χρηματισάντων συνεργατῶν καὶ μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ γυμνασίῳ ὡς δρᾶσις ἀληθοῦς ἐθνικοῦ παιδαγωγοῦ μορφώσαντος πρὸ παντὸς Ἑλλήνας καὶ μεταδόσαντος πραγματικὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν εἰς χώρας, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον ἀκόμῃ ἀπαλλαγὴ τῆς ἐπαχθοῦς ξένης κυριαρχίας. Ἡ μετέπειτα δρᾶσις αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ κλάδῳ καὶ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης φέρει τὴν σφραγίδα τῶν αὐτῶν ἀρετῶν καὶ χαρακτηρίζεται διὰ τῶν αὐτῶν ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων. Αἱ ἀρχαιολογικαὶ καὶ ἰδίως ἐπιγραφικαὶ καὶ φιλολογικαὶ ἐργασίαι τοῦ Νικολάου Παπαδάκη καὶ περὶ Βοιωτικῶν καὶ περὶ Ἑρετρικῶν εὐρημάτων καταδεικνύουσι τὴν ἀρτίαν ἐπιστημονικὴν συγκρότησιν καὶ τὸν ἄσβεστον ζῆλον τῆς ἀκριβοῦς ἐρεῦνης τοῦ ἀνδρός, ἡ ὁποία πλεῖστα ἐδίδαξε καὶ πολλὰ διεφώτισε ἐπιστημονικὰ ἀρχαιολογικὰ καὶ ἐπιγραφικὰ ζητήματα.

Διὰ τοῦτο βαθέως λυπεῖται ὁ ἀρχαιολογικὸς κόσμος ὅταν ἄνδρες οἷος ὁ ἀείμνηστος Νικόλαος Παπαδάκης ἐκλείψωσιν.

Τέταρτον ἀρχαιολογικὸν πλῆγμα, βαρύτερον καὶ τοῦτο, ὑπῆρξεν ὁ αἰφνίδιος θάνατος τοῦ παλαιοῦ καὶ εὐστόχου ἐργάτου τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἀγροῦ, τοῦ Κωνσταντίνου Κουρουνιώτου, διατελέσαντος Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων, Διευθυντοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας, Συμβούλου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, Διευθυντοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ τοῦ Ἐπιγραφικοῦ μουσείου καὶ τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας.

Νεώτατος εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν ὁ Κουρουνιώτης ἠδυνήθη ἐπὶ μακρὰ ἔτη νὰ ἐργασθῆ καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης καὶ ὑπὲρ τῆς διοικήσεως.

Ἐπῆρξαν δὲ πολλοὶ οἱ τόποι τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐρεῦνης τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου καὶ αἱ Ἀθῆναι καὶ τὸ Κώτιλον καὶ τὸ Λύκαιον καὶ ἡ Λυκόσουρα καὶ ἡ Μῆλος καὶ τοῦ Μπέρεκλα καὶ ἡ Φιγάλεια καὶ τὰ Ἀντικύθηρα καὶ ἡ Ἐρέτρια καὶ ἡ Ὀλυμπία καὶ ἡ Ἱερά Ὀδὸς καὶ ἡ Χίος καὶ ἡ Νῦσα τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τελευταῖον κυριώτατα ἡ Ἐλευσίς, ἡ ὁποία ἀρρηκτως συνεδέθη μετὰ τοῦ

προσώπου τοῦ Κουρουνιώτου καὶ ἀποτελεῖ διὰ τὸν ὅλον αὐτοῦ ἐπιστημονικὸν βίον ἀκατάλυτον τίτλον. Διὰ τῶν ἀνασκαφικῶν ἐρευνῶν τοῦ Κουρουνιώτου ὁ ἱερὸς χώρος τῆς Ἐλευσίνος ἀνέκτησε τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ σημασίαν, διὰ δὲ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς προϊστορικῆς περιόδου τοῦ Τελεστηρίου ἐπεχύθη ἄπλετον φῶς εἰς τὴν ἱστορίαν, τῶν μυστηρίων καὶ τῶν σχετικῶν πρὸς τοῦτο κτισμάτων, ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ θεωρούμενον πλήρες λαμπρὸν σύγγραμμα τοῦ Noack νὰ ἀποβῆ πεπαλαιωμένον καθ' ὄρισμένα σημεῖα ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν δημοσίευσίν του. Ἡ ἀνασκαφὴ τῆς Ἐλευσίνος εἶναι ἀναμφισβητήτως μία τῶν σπουδαιοτάτων ἀνασκαφῶν τῶν τελευταίων χρόνων, ἡ δὲ ἀνάπτυξις αὐτῆς ὀφείλεται οὐχὶ ἀπλῶς εἰς τὴν Τύχην ἀλλὰ εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἐπίμονον ἔρευναν τοῦ Κουρουνιώτου καὶ τῶν συνεργατῶν του. Τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα ὀφείλονται βεβαίως εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν εὐνοίαν τῆς Ἀγαθῆς Τύχης, ἀλλ' ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτῶν ἐπεξεργασία εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία ἀπονέμει εἰς αὐτὰ τὴν προσήκουσαν ἐπιστημονικὴν θέσιν καὶ καθιστᾷ τὴν σημασίαν αὐτῶν αἰσθητήν. Κατὰ τοῦτο δὲ τὸ σημεῖον ἢ τε Ἑλληνικὴ καὶ ἡ διεθνῆς ἐπιστήμη θὰ εἶναι πάντοτε εὐγνώμονες εἰς τὸν Κουρουνιώτην, διότι διὰ τῆς εὐστόχου αὐτοῦ ἐρμηνείας κατέστησε τὰ εὐρήματά του κοινὸν κτῆμα τῆς ἐπιστήμης, ἀσκῶν μετ' ἀσφαλείας καὶ νηφαλιότητος τὴν ἐδραϊάν ἐπιστημονικὴν του κρίσιν μακρὰν πάσης ὑπερβολῆς καὶ ἐπικινδύνων θεωριῶν ὡς γνήσιος ἐκπρόσωπος τῆς κατ' ἔξοχὴν θετικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης.

Ἡ κατ' ἀνάγκην περιορισμένη αὕτη ἀπεικόνισις τῆς ἐπιστημονικῆς θέσεως τοῦ αἰφνιδίως ἐκλιπόντος συναδέλφου εἶναι ἱκανὴ νὰ παραστήσῃ ποίαν ἀπώλειαν ὑπέστη ἡ Ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ καὶ ποῖον παράδειγμα ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς καταλείπει οὗτος εἰς τοὺς νεωτέρους καὶ εἰς πάντας ἐκείνους, ὅσοι δὲν πιστεύουν ὅτι γράφουν τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἐξεδήλωσε τὴν θλίψιν αὐτῆς δι' ἐπικηδεῖου λόγου ἐκφωνηθέντος ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου ἐξ' ὀνόματος αὐτῆς καὶ τῆς Ἀκαδημίας.

Εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ταύτας ἀπολείας προστίθεται ἡ ἐξ ἴσου ὀδυνηρὰ ἀπώλεια τοῦ προῶρος ἀποθανόντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μετὰ μακρὰν ἐπίμονον νόσον ἐπιτίμου ἡμῶν ἐταίρου καὶ ἐνθέρμου φίλου τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ θαυμαστοῦ τοῦ Πλάτωνος Παναγιώτου Ξ. Ἀριστόφρωνος.

Ὁ ἀείμνηστος φίλος εἶχε θέσει ὡς σκοπὸν τοῦ βίου αὐτοῦ τὴν ἀνασκαφὴν τῆς Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας καὶ τὴν παρὰ τὰ ἐρείπια τοῦ λίκνου τούτου τῶν νεωτέρων ὁμωνύμων ἰδρυμάτων ἀνοικοδόμησιν μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομημάτων πρὸς στέγασιν διεθνoῦς κοινοῦ τῶν Ἀκαδημιῶν. Τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπεδίωξεν ὁ Ἀριστόφρων μέχρι τῆς ἐκρήξεως τοῦ παγκοσμίου πολέμου μετ' ἐπιμόνου ζήλου γενναιότατα δαπανῶν ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας καὶ προήγαγε σημαντικῶς τὴν ἀποκάλυψιν ἀρχαίων ἐρειπίων κατὰ τὸν ἔνδοξον ἐκεῖνον τόπον.

Ὁ θάνατος ἔπληξε τὸν ἄνδρα, ἀλλ' ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν ἔπληξε καὶ τὴν ἐθνικῶς καὶ διεθνῶς σημαντικωτάτην ἰδέαν, τῆς ὁποίας τὴν συνέχειαν εἶχεν ἐκεῖνος ζῶν προπαρασκευάσει, ἔχων σύμφωνον καὶ τὴν ἐμπνευσμένην αὐτοῦ σύντροφον Κυρίαν Ἰωάνναν Ἀριστόφρονος.

Κατὰ τὸ 1944 ἐξέλειπεν ὡσαύτως ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἐταῖρος Δημήτριος Νομικός, ἀνώτατος ὑπάλληλος τῆς Τραπεζίης τῆς Ἑλλάδος, κατὰ δὲ τὸ 1945 ὁ ἀνώτατος λειτουργὸς τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης Ἀνδρέας Μαντζούφας, ὁ Παναγιώτης Ἡλιόπουλος, διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὁ δικηγόρος Μιχαὴλ Παναγιωτόπουλος, πάντες ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι φίλοι τῆς Ἐταιρείας, τῶν ὁποίων βαθῆως αἰσθανόμεθα τὴν ἔλλειψιν.

Ἄλλὰ τριῶν ἰσοβίων ἡμῶν ἐταίρων ὁ βίαιος θάνατος συνεκί-

νησε βαθύτατα τὴν ψυχὴν ἡμῶν, διότι γενόμενοι ἐπιφανεῖς πολῖται καὶ ὑπηρετήσαντες τὴν πατρίδα μετ' ἀνιδιοτελοῦς ἀφοσιώσεως, ὅπου ἕκαστος αὐτῶν εἶχε ταχθῆ, κατὰ δὲ τὴν διάρκειαν τῆς ἐθνικῆς δουλείας ἐπιδείξαντες ἀκλόνητον πατριωτικὴν πίστιν, ἐτιμωρήθησαν δι' αὐτὰς ταύτας τὰς ἐθνικὰς αὐτῶν ἀρετὰς διὰ σκληροῦ θανάτου ὑπὸ τρομοκρατικῆς σπεύρας ἔξωμοτῶν καὶ ἀρνησιπατριδῶν, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον πατριωτικὸν πρόσχημα ἐστιγματίσαν δι' ἀνηκούστων ἐγκλημάτων τὴν ἐθνικὴν ἱστορίαν καὶ ἀπέβησαν ἀντάξιοι μαθηταὶ τῶν ἐπὶ τρία καὶ ἥμισυ ἔτη κατατυραννησάντων τὴν Ἑλλάδα βαρβάρων κυριάρχων, τῶν διὰ φρικιαστικῶν ἐγκληματικῶν ὀργῶν κατασπιλωσάντων τὸν ἀνθρώπινον πολιτισμόν.

Ὁ Ναύαρχος Ἀντώνιος Κριεζῆς, ὁ Πρόεδρος τοῦ ταμείου νομικῶν Σπυρίδων Σταυρόπουλος καὶ ὁ πρῶην Ὑπουργὸς Σπυρίδων Τρικούπης, ἐξετελέσθησαν ὡς οἱ ἔσχατοι τῶν προδοτῶν, ἀλλ' ἀπέβησαν δι' αὐτοῦ τούτου τοῦ μαρτυρικοῦ αὐτῶν θανάτου σύμβολα τῆς ἐθνικῆς ιδέας διὰ πάντας τοὺς πραγματικοὺς Ἕλληνας.

Τὰ εὐγενῆ ταῦτα θύματα μετ' ἄλλων ἀπειραρίθμων μαρτύρων ἔπεσαν ὑπὲρ πατρίδος καὶ εἶναι ἄξια τῆς τιμῆς τῆς ὀφειλομένης εἰς τοὺς ἐν πολέμῳ πίπτοντας.

Ἡ ἀνάμνησις τῆς θυσίας των ἀποτελεῖ διὰ πάντας ἡμᾶς πατριωτικὴν μυσταγωγίαν καὶ πηγὴν ἐνισχύσεως διὰ τοὺς ἀγῶνας τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑποστάσεως.

Αἰωνία αὐτῶν ἡ μνήμη!

Μετὰ τὸν ἐθνικὸν τοῦτον σεισμόν, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἀνετρέπη ἐκ βάθρων ὅλη ἡ ἐσωτερικὴ οἰκονομία τῆς χώρας καὶ ἐκλονίσθη ἡ ἐξωτερικὴ αὐτῆς δύναμις, ἦτο φυσικὸν νὰ ἐπιβραδυνθῇ ἡ ἐσωτερικὴ οἰκονομικὴ ἀνάρρωσις ἐκ τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς ὡς καὶ ἡ ἀναστήλωσις τοῦ ἐθνικοῦ κύρους.

Ἐκ τῆς τοιαύτης δυσκόλου ἐθνικῆς περιστάσεως, καθ' ἣν πρῶτον μέλημα εἶναι αὐτῇ ἡ ζωὴ τῶν πολιτῶν καὶ ἡ ἐπιβίωσις τῆς φυλῆς, ἐγεννήθη ἡ ἀγωνιώδης προσπάθεια τῆς πνευματικῆς Ἑλλά-

δος, ὅπως συντηρήσῃ καὶ ἀναζωογονήσῃ τὰ ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα, τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε σημαντικώτατα συνέβαλον εἰς τὴν ἀγαθὴν φήμην τῆς πατρίδος.

Μεταξὺ τῶν ἐπιστημονικῶν τούτων ἰδρυμάτων καιρίαν καὶ περιφανῆ θέσιν κατέχει ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία. Ἡ ὑπερεκατονταετῆς αὐτῆς δρασίς, ἡ ὁποία κατέκτησε δι' αὐτὴν διεθνῶς ἐπίζηλον θέσιν, καθιστᾷ περιττὴν πᾶσαν περαιτέρω ἔξαρσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς. Πῶς δὲ κατώρθωσεν ἡ Ἐταιρεία νὰ φθάσῃ εἰς τὴν διεθνῆ ταύτην περιωπὴν; Διὰ τῶν ἀπειραρίθμων αὐτῆς ἀνασκαφῶν, διὰ τῆς συγκροτήσεως ἀξιολογωτάτης ἀρχαιολογικῆς βιβλιοθήκης καὶ δι' ἐπιστημονικῶν δημοσιευμάτων, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ἀπαραίτητα εἰς πᾶσαν ἀρχαιολογικὴν βιβλιοθήκην τοῦ κόσμου.

Καὶ πρὸς ἀνασκαφὰς μὲν δὲν εἶναι ἀκόμη καιρός, ἀλλὰ παρίσταται ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη, ὅπως συντηρηθῇ καὶ πλουτισθῇ ἡ βιβλιοθήκη, ἡ διὰ μόχθων καὶ πολλῆς δαπάνης συγκροτηθεῖσα, μόλις δὲ δι' 66 Ἑλληνικῶν βιβλίων ἀύξηθεῖσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ τούτων ἐκ δωρεᾶς καὶ δι' ἀνταλλαγῆς.

Ἔτι ἐπιτακτικώτερον ἐπιβάλλεται ἡ ἔξακολούθησις τῶν ἐπιστημονικῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἐταιρείας καὶ μάλιστα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος καὶ τῶν Πρακτικῶν, τὰ ὁποῖα ἔσταμάτησαν πρὸ τεσσάρων ἔτων.

Τὸ σπουδαιότερον καὶ θετικώτερον ἔργον πάσης ἐπιστημονικῆς ἐργασίας εἶναι τὸ δημοσιευτικόν, τὸ ὁποῖον δίδει συγκεκριμένην μορφήν εἰς τὴν ἔρευναν καὶ ἀποτελεῖ τὸν φορέα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπικοινωνίας καὶ τὸν στίβον τῆς ἐπιστημονικῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν γεννωμένων σκέψεων διὰ τοῦ εὐρέος ἐλέγχου τῶν εἰδικῶν. Ἡ ἔλλειψις δημοσιευμάτων θὰ ἐπιφέρῃ μείωσιν τοῦ ζήλου τῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας καὶ θὰ ἀπειλήσῃ τὴν νέκρωσιν αὐτοῦ τούτου τοῦ πνεύματος τῆς ἐρεῦνης.

Ὅπως ἔχει σήμερον ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς Ἐταιρείας μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς περιουσίας αὐτῆς διὰ τοῦ γνωστοῦ νόμου, ἡ Ἐταιρεία δὲν εἶναι ἰκανή, ὅπως ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιστημονικὴν ταύτην ἀποστολήν, τὴν ἐθνικῶς σημαντικωτάτην.

Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν εἵμεθα εὐγνώμονες, διότι καταβάλλει τοὺς μισθοὺς τῶν ὀλίγων ἡμῶν ὑπαλλήλων, τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς στοργῆς ταύτης τοῦ Δημοσίου.

Ἄλλ' ἡ πνευματικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ζωὴ τοῦ ἰδρύματος εἶναι τουλάχιστον ἄλλο τόσον σπουδαία, θὰ ἦτο δὲ ἐπεῖγον, ὅπως ἐνισχυθῇ οἰκονομικῶς ἡ Ἐταιρεία, ἵνα δυνηθῇ βαθμιαίως νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἐπιστημονικὸν αὐτῆς ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀπηχεῖ πολὺ πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπηυθύνθημεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀλλὰ δὲν ἦλθεν φαίνεται, ἀκόμη ἡ σειρὰ τῆς Ἐταιρείας καὶ δὲν γνωρίζομεν ἐπὶ πόσον ἀκόμη πρέπει νὰ ἀναμένωμεν. Αἱ δὲ ἀνάγκαι, ὡς κατέστη φανερόν, εἶναι ἐθνικῶς ἐπέιγους διὰ νὰ δείξῃ ἡ Ἑλλὰς ὅτι δὲν ἀπέθανε παρ' αὐτῇ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἡ ἐξ αὐτῆς γεννηθεῖσα καὶ ἐκπορευθεῖσα εἰς πάντα τὸν κόσμον. Ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη τὸ Συμβούλιον θὰ ἀπευθύνῃ ἔκκλησιν εἰς πάντα δυνάμενον ἔν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ διατηρητέον ἐθνικὸν τίτλον καὶ διεθνὲς κεφάλαιον. Εὐκταῖον βεβαίως θὰ ἦτο, ὅπως ἡ ἐπίσημος Ἑλλὰς δείξῃ ἐγκαίρως ὅτι ἐκτιμᾷ τὰ ἐθνικὰ καὶ διεθνῆ ταῦτα ἐπιστημονικὰ κεφάλαια, διπλᾶ δὲ δίδει ὅστις ταχέως δίδει, *bis dat qui cito dat*, ἀλλ' ἐὰν ἡ εὐχὴ μας αὕτη δὲν πραγματοποιηθῇ δι' οἰονδήποτε λόγον, τότε καθίσταται ἀναπόφευκτος ἡ περιφορὰ τοῦ δίσκου πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἰδρύματος τούτου ἀπὸ τοῦ πνευματικοῦ θανάτου, ὅστις θὰ ἀπετέλει μεγίστην ἠθικὴν ἀπώλειαν διὰ τὸ ἔθνος καὶ βαρυστάτην ἀδικίαν ἀπέναντι ἰδρύματος δι' ὅλης τοῦς ὑπερεκατονταετοῦς αὐτοῦ ἱστορίας μόνον ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἐργασθέντος.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1944

Τῆ 20^ῃ Φεβρουαρίου τοῦ 1944 ἡμέρα Κυριακῆ καὶ ὥρα 11 π.μ. συνῆλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Ὁργανισμοῦ, ἐκλέξωσι τὸ Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1944 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1943 ὡς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1943.

Παρήσαν ἑταῖροι πενήντα τρεῖς. Γενομένης φανεραῦς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἀριστοτέλης Κούζης, Α΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Λῖνος Ν. Πολίτης καὶ Β΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Κυριάκος Μυλωνᾶς.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Λῖνος Ν. Πολίτης ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1943, ἣ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Ἐἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας οἱ κ.κ. Βασ. Αἰγινήτης, Εὐάγ. Κρητικός, Κωνσταντ. Δ. Παπακωνσταντίνου, Μιλτ. Πουρῆς καὶ Ἄγγελος Σταυρόπουλος.

Ἐἶτα ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως κ. Παναγ. Πουλίτσας ἐκάλεσε τὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου, ὅπως προβῆ εἰς ἀνακοίνωσιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ συνταχθείσης ἐκθέσεως περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1943.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1944

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐξελεγκτικῆ Ἐπιτροπῆ λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλωμεν Ὑμῖν τὸν Ἀπολογισμὸν τῶν Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1944 ἀπὸ 1/1 - 30/11/44 εἰς πληθωρικὰς δραχμάς. Εἰς τὸν ἀπολογισμὸν τοῦτον, κατόπιν τῆς μεταφορᾶς εἰς πίστωσιν τῶν Ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1944 μέρους ἐκ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἀτόκου δανείου εἰς λίρας 6, ὑπὸ τοῦ κ. Ἀντωνίου Ἐμμ. Μπενάκη πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν, κατωρθώθη νὰ καλυφθῶσιν αἱ ὑπερβάσεις εἰς τὰ κονδύλια τῶν Ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ, αἵτινες κυρίως ἦσαν μισθοδοτικαὶ ὑποχρεώσεις. Οὕτως ὁ ἀπολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων χρήσεως 1944 ἀπὸ 1/1 - 30/11/44 (ἤτοι 11 μῆνες) δὲν παρουσιάζει οὔτε ἔλλειμμα οὔτε περίσσειμα, ἀλλὰ χρέωσιν τοῦ Ἐνεργητικοῦ τῆς Ἐταιρείας ἐκ Δραχμῶν 122.959.040.021.794.20 καὶ ὑπόλοιπον Ταμείου Δραχ. 100.483.096.508.847.30 εἰς πίστωσιν τοῦ ἀτόκου δανείου τοῦ εἰς λίρας 6 κ. Μπενάκη Δραχ. 223.414.000.000.000.

Ἐπίσης ὑποβάλωμεν τὸν Ἰσολογισμὸν τῆς ἰδίας χρήσεως τῆς ἰδίας περιουσίας τῆς Ἐταιρείας εἰς πληθωρικὰς δραχμάς. Ἐπ' αὐτοῦ ἔχομεν ν' ἀναφέρωμεν ὅτι ἡ συνέχισις τῶν ἐγγραφῶν εἰς πληθωρικὰς δραχμάς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ μετὰ τὴν διατίμησιν τῆς νέας δραχμῆς. Διὰ τὸν καταρτισμὸν ὅθεν τοῦ Ἀπολογισμοῦ τῆς περιουσίας τῆς Ἐταιρείας θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἀπογραφή ἐπὶ νέων βάσεων καὶ ἐπ' αὐτῶν νὰ καταρτισθῇ ὁ Ἀπολογισμὸς καὶ νὰ συνεχισθῇ ἡ χρῆσις 1945, ἥτις θὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1944 καὶ θὰ περιλάβῃ 13 μῆνας. Κατὰ τὴν ὑποβολὴν δὲ τοῦ Ἰσολογισμοῦ νὰ ληφθῇ καὶ ἀπόφασις, σχετικὴ μὲ ἓνα ἕκαστον τῶν κάτωθι λ/σμῶν.

1) Ὁ Λ/σμός τοῦ Ἑνεργητικοῦ «Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ» παρουσιάζει ὑπόλ. καταθέσεων τὴν 30/11/44 Δραχ. 271.788.20. Τὸ ποσὸν τοῦτο μετατρέπομενον εἰς νέας δραχμὰς ἐκμηδενίζεται, δὲν εἶναι δὲ δυνατόν νὰ παραμείνῃ εἰς πληθωρικὰς δραχμὰς. Δέον νὰ δοθῇ ἐντολὴ ἀποσβέσεως τοῦ ὑπολοίπου τῶν καταθέσεων διὰ τῆς μετατροπῆς εἰς νέας δραχμὰς. Ἐνδεχομένη δὲ ποτὲ εἴσπραξις τοῦ ποσοῦ τούτου τῶν καταθέσεων ἀπὸ τῆς Ἐθν. Τραπέζης, θέλει ἀχθῆ ἕκ νέου εἰς τὸ Ἑνεργητικὸν τῆς Ἑταιρείας.

2) Ὁ Λ/σμός «Ἐξοδα» εἰς πληθωρικὰς δρ. 122.959.040.021.794.20 δέον, εἴτε ν' ἀποσβεσθῇ μὲ χρέωσιν τοῦ Κεφαλαίου ἢ, μετατρέπομενος εἰς νέας δραχμὰς, νὰ μεταφερθῇ εἰς νέαν χρῆσιν, ὡς χρεωστικὸς λογαριασμὸς τοῦ Ἑνεργητικοῦ.

3) Ὁ Λ/σμός τοῦ Παθητικοῦ «Μερὶς ὑπὲρ τῶν Μουσείων» καὶ ὁ λογαριασμὸς «Κεφαλαιοποιήσις ἀντιτίμου πωλήσεως ἀκινήτων» μετατρέπομενος εἰς νέας δραχμὰς ἐκμηδενίζονται, δὲν συντρέχει δὲ καὶ λόγος παραμονῆς των εἰς μερίδας τοῦ Παθητικοῦ, ἐφ' ὅσον οὐδὲν πλέον ἀντιπροσωπεύουσιν.

Ἐπίσης δεδομένου ὅτι καὶ ἄλλων μερίδων τοῦ Ἑνεργητικοῦ, ὡς τῶν χροεογράφων καὶ τῶν ἀκινήτων τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρείας ἢ ἀναγραφομένη εἰς τὰ βιβλία τιμῆ δὲν ἀντιπροσωπεύει πλέον τὴν πραγματικότητα, θὰ ἦτο σκόπιμον, ὅπως διὰ μιᾶς νέας ἀπογραφῆς γίνῃ νέα πραγματικωτέρα ἐκτίμησις τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῆς Ἑταιρείας, ἔστω καὶ εἰς κατωτέρα τιμῆν, ἵνα ὁ ἐν γένει ἀπολογισμὸς τῆς Ἑταιρείας, κατὰ τὸ δυνατόν, παρουσιάζει ἀληθῆ ἀντιπροσώπευσιν τῆς σημερινῆς καταστάσεως.

Συνημμένως οἱ σχετικοὶ πίνακες.

Ὅμοίως ὑποβάλλωμεν τὸν Ἐπολογισμὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων χρήσεως 1944 τοῦ κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου, ὁ ὁποῖος ἀφῆκε μικρὸν περίσσευμα, ἀλλὰ μόνον λογιστικῶς.

Καὶ διὰ τὸν Ἰσολογισμὸν τοῦ Κληροδοτήματος, ὁ ὁποῖος παρουσιάζει εἰς τὸ Ἑνεργητικὸν τὰς μερίδας:

1) Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ . . .	Δραχ. 345.468.—
3) Καταθέσεις Κεφαλαίου παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπέζῃ . . .	» 3.266.—
3) Ὁμολογίαι Δανείου Ἀναγκ. Α' 1922, 6 1/2 % τεμ. 4803	» 328.268.20

Διερωτώμεθα ἂν ὑφίσταται Κληροδοτήμα Μαρκοπούλου. Καὶ περὶ αὐτῶν τῶν λ/σμῶν νὰ ληφθῇ ἀπόφασις.

Συνημμένως οἱ σχετικοὶ πίνακες.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ὁρθὸν θὰ ἦτο ἡ Συνέλευσις ν' ἀποφασίσῃ περὶ ἀναπροσαρμογῆς τῶν περιουσιακῶν στοιχείων πρὸς τὴν νέαν οἰκονομικὴν κατάστασιν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐκδοθησομένας ὁδηγίας περὶ ἀναπροσαρμογῆς τῶν Ἱσολογισμῶν τῶν Ἀωνύμων Ἐταιρειῶν καὶ Ἐπιχειρήσεων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Μαρτίου 1945

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ

ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΑΓΓΕΛ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ

Κ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

TAMEION

Α΄ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΝ

Α΄ ΧΡΕΩΣΙΣ

1. Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὐρεθὲν ἐν τῷ ταμείῳ τὴν 31/12/1943 . . . . . Δρχ.	939.776.30
2. Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἐσοδα γεν. Προϋ)σμοῦ χρ 1944 »	170.708.961.847.264.65
3. Ὅμολογίας Δαν. 1914, 500 ἑκατ. (25) . . . . . »	206.665.000.—
4. Προκαταβολὰς . . . . . »	896.532.000.—
5. Ἄτοκον Προσ. Δάνειον . . . . . »	12.200.000.—
6. Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐπ' ἀν)κτῶ παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ . . . . . »	106.746.65
7. Μετοχὰς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (1) . . . . . »	58.200.—
8. Κέρδη καὶ ζημίας . . . . . »	27.583.647.600.—
9. Ἄτοκον προσ. Δάνειον . . . . . »	223.414.000.000.000.—
10. Προσωρινὸς Λ)σμὸς . . . . . »	223.414.000.000.000.—
11. Ἐξοδα . . . . . »	769.500.000.—
12. Ἐσοδα . . . . . »	7.000.000.—
	Δρχ.: Τρισ. 617.566.438.496.587.60

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΠΙΝΑΞ Α΄ Β΄ ΠΙΣΤΩΣΙΣ

1. Ἐξοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρή- σεως 1944 . . . . . Δρχ.	170.708.961.847.264.65
2. Ὁμολογία Δαν. 1914 τῶν 500 ἑκατομ. (25) . . . »	206.665.000.—
3. Προκαταβολαὶ . . . . . »	159.916.000.—
4. Ἄτοκον προσ. Δάνειον . . . . . »	15.700.000.—
5. Καταθέσεις παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ . . . . »	374.766.45
6. Κέρδη καὶ Ζημίαι . . . . . »	180.962.915.—
7. Ἄτοκον προσ. Δαν. . . . . »	223.414 000.000.000.—
8. Προσωρινὸν ἰσμὸν . . . . . »	122.959.040.021.794.20
9. Ἐξοδα . . . . . »	7.000.000.—
10. Ἔσοδα . . . . . »	769.500.000.—
	<u>517.083.341.987.740.30</u>
Ἐπίλοιπον Ταμείου 30/11/44 . . . »	<u>100.483.096.508.847.30</u>
Δρχ. : Τρτσ.	<u><u>617.566.438.496.587.60</u></u>

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΣΟΔΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Χρήσεως 1944, ήτοι από 1/1 — 30/11 1944

Έσοδα	Προϋπολογισθέντα	Εισπραχθέντα
Κεφ. Α' 1-1-14 Μειρίσματα και τόκοι .	—	—
» 2-1 Μισθώματα αίθουσών μεγάρου	200.000.—	100.000.000.—
» 3-1-2 Αντίτιμ. δημοσιευμάτων	—	—
» Β' 1-1 Είσοφοι τών Έταίρων	17.000.—	25.500.450.—
» 2-1 Δικαίωμα τής Έτ. έκ τών κρατ. Λαχείων .	105.783.000.—	195.763.854.—
» Γ' 1-1 Διάφορα και έκτακτα έξοδα	300.000.—	170.708.640.098.994.20
» 1-2 Έσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	25.339.55	483.966.45
Σύνολον Δρχ. . .	106.325.339.55	170.708.961.847.264.65

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΞΟΔΩΝ
Χρήσεως 1944, ήτοι 1/1 — 30/11 1944

Έξοδα	Προϋ/σθέντα	Συμπληρωματικά πιστώσεις	Σύνολον πιστώσεων
Μισθοί	65.951.440.—	125.511.763.529.760.—	125.512.598.981.200.—
Έξοδα γραφείων .	26.000.000.—	44.100.172.683.098.—	44.100.198.683.098.—
Έξοδα βιβλιοθήκ.	200.000.—	—	200.000.—
Έπισκευαί και έπι- πλώσεις	50.000.—	—	50.000.—
Άνασκαφαί	100.000.—	—	100.000.—
Έξοδα δημοσιευμ. Συνδρομαί εις πε- ριοδικά	52.000.—	—	52.000.—
Διδασκαλία	30.000.—	—	30.000.—
Υπόλ. έκκαθαρίσ. Μουσείων	1.000.—	—	1.000.—
Υπόλ. έκκαθαρίσ. Μουσείων	108.313.80	—	108.313.80
Έξοδα διάφορα .	500.000.—	30.002.754.927.—	30.003.254.927.—
Ποσοστόν κοινων. άσφαλίσεων . . .	1.800.000.—	1.066.927.998.803.—	1.066.929.798.803 —
Υπόλ. χορηγ. Δη- μοσίου	232.585.75	—	232.585.75
Έξοδα κεκλεισμ. χρήσεων	1.300.000.—	—	1.300.000.—
Άποθεματικών . .	10.000.000.—	μετεφ. εις τὸ Α' 1-1	—
Σύνολον	106.325.339.55	170.708.866.966.588.—	170.709.732.791.927.55

Ἀθῆναι τῆ 30/11/1944

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
Ν. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

<i>Δαπανηθέντα</i>	<i>Πραγματοποιηθέντα</i>	<i>Διαφορά επί Έλατον τοῦ συνόλου τῶν πιστώσεων</i>
125.512.598.981.200.—	125.511.829.481.200.—	769.500.000.—
44.100.198.683.098.—	44.100.198.683.098.—	—
—	—	200.000.—
—	—	50.000.—
—	—	100.000.—
—	—	52.000.—
—	—	30.000.—
—	—	1.000.—
—	—	108.313.80
30.003.254.927.—	30.003.254.927.—	—
1.066.929.798.803.—	1.066.929.798.803.—	—
—	—	232.585.75
629.236.65	629.236.65	670.763.35
—	—	—
170.709.731.347.264.65	170.708.961.847.264.65	770.944.662.90

Ἔσοδα δολ. : 170.708.961.847.264.65
 Ἔξοδα » 170.708.961.847.264.65

»

—

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'.
Χρῆσις 1944

(Ίσολογισμὸς ἐξαγωγῆς εἰς Ἐπομένους

Τὰ ὑπόλοιπα τῶν κάτωθι μερίδων ἀποτελοῦντα τὸ
Ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 30/11/1944

1) Ταμείον	100.483.096.508.847.30
2) Μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	259.863.80
3) Ἀκίνητα κτήματα	17.847.50
4) Μετοχ. Ἐθν. Τρ. τεμάχ. 79 (ἔξ ὧν 10 δωρ. Ρώμα)	681.857.25
5) Ὅμολογ. Δαν. 1889, 4 % Πάγιον τεμάχ. 405 .	88.154.25
6) » » 1890, 5 % Σιδηρ. Λαρίσ. τεμ. 75	20.193.75
7) » » 1907, 5 % Ἀμύνης τεμ. 121 . .	8.315.20
8) » » 1914, 5 % 500 ἐκ. » 235 . .	546.601.65
9) » » 1893, 5 % Κεφαλαιώσεως τεμ. 1 καὶ ἀπόδειξ. φρ. 140	640.—
10) » » Πατριωτικοῦ τεμ. 30	25.—
11) » » Προσφυγικοῦ 7 %, 1924, τεμ. 25	183.047.50
12) Μετοχαὶ Κτημ. Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος τεμ. 180	180.000.—
13) Ὅμολογ. Δαν. Ἑλ./βλγρικῆς Μεταν. 1923 τεμ. 150	52.733.60
14) » » Κτημ. πίστεως 1930 Λ. » 155	1.355.874.—
15) » » » » 1927 Λ. » 95	832.558.40
16) Μετοχαὶ Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος » 210	1.299.609.20
17) Ὅμολ. Δαν. Ἀπαλλοτρ. 1919, 1929, 1931 » 1000	63.500.—
18) Ἐγγυοδοσίαι	5.000.—
19) Καταθέσεις ἐπ' ἀν/ παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπεζῇ	271.788.20
20) Ἐξοδα προῦ/σμοῦ Χρ. 1944	122.959.040.021.794.20
Σύνολον Δρχ. :	<u>223.442.142.398.250.80</u>

Ἀθῆναι 30/11/1944

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐπόμενοι εἰς Ἴσολογισμόν Ἐξαγωγῆς)

*Τὰ ὑπόλοιπα τῶν κάτωθι μερίδων ἀποτελοῦντα τὸ
Παθητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 30/11/1944*

1) Κεφάλαιον	9.096.067.35
2) Μερὶς Μουσείων (Ν. 4823)	108.313.80
3) Προκαταβολαὶ	736.614.068.—
4) Ἐγγυοδόται	5.000.—
5) Κέρδη καὶ Ζημίαι	27.395.284.648.45
6) Κεφαλαιοποιήσις ἀντιτίμου πωλήσεως ἀκινήτων	1.290.153.20
7) Ἄτοκον προσωρ. Δάνειον τῆς Ἑταιρείας £ 6. .	223.414.000.000.000.—
Σύνολον Δραχ. :	
	<u><u>223.442.142.398.250.80</u></u>

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Τ Α Μ Ε Ι Ο Ν

Υπόλοιπον μετρητών 31/12/1943 —
 Από Έσοδα Γενικού Προϋπολογισμού
 χρήσεως 1944 μέχρι 30/11/1944..... δρχ. 6.016.50
 Δρχ. 6.016.50

Απολογισμός χρήσεως 1944 (1/1—30/11/44) του Κληροδοτήματος

Τ α κ τ ι κ ά ε σ ο δ α	Προϋπολο- γισθέντα	Εισπραθέντα
Τακτικά έσοδα		
Κεφάλαιον Α'		
Άρθρον 1		
Τόκοι χρεογράφων		
Έδ. 1 Τόκοι 4083 όμολ. Δαν. Άν. 1922, 6 ¹ / ₂ % . . .	—	—
• 2 Τόκοι καταθέσεων παρά τη Έθν. Τραπ. και τόκοι κεφαλαίου δρχ. 3266	1.700.—	—
Έκτακτα έσοδα		
Κεφάλαιον Β'		
Άρθρον 1		
Έσοδα παρελθουσών χρήσεων		
• 1 Τόκοι καθυστερούμενοι	5.000.—	6.016.50
Κεφάλαιον Γ'		
Κίνησις Κεφαλαίου		
Άρθρον 1		
• 1 Διαθέσιμον υπόλοιπον μέχρι 31/12/43	341.209.50	—
Σ ύ ν ο λ ο ν Δρχ. :	<u>347.909.50</u>	<u>6.016.50</u>
Έσοδα δρχ. 6.016.50		
Έξοδα • 1.758.—		
Περίσσειμα • <u>4.258.50</u>		

Άθηναι 30/11/1944

Ο ΤΑΜΙΑΣ
 Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
 Ν. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Χρῆσις 1944

Εἰς Ἔξοδα Γεν. Προϋ/σμοῦ χρήσ. 1944 μέχρι 30/11/44.....	δρχ. 1.758.—
» Ἐθνικὴν Τράπεζαν ὑπόλοιπον τῶν ἐσόδων.....	» 4.258.50
	<u>Δρχ. 6.016.50</u>

Ἰω. Μαροπούλου.

Ἔξοδα	Προϋπολο- γισθέντα	Πραγματο- ποιηθέντα
Τακτικὰ ἔξοδα		
Κεφάλαιον Α'		
Ἄρθρον 1		
Ἄνασκαφαί		
Ἐδ. 1 Δι' ἀνασκαφᾶς ἐν τῇ ἀρχ. ἀγορᾷ τῶν Ἀθηνῶν	—	—
» 2 Διὰ γραφικὴν ὕλην	—	—
» 3 Φύλακτρα, χαρτόσημα κλπ	3.200.—	—
» 4 Ἀμοιὴ Λογιστοῦ τηροῦντος τοῦ βιβλίου τοῦ Κληροδοτήματος	—	—
Ἑκτακτα ἔσοδα		
Κεφάλαιον Β'		
Ἄρθρον 1		
» 1 Τὰ καταβαλλόμενα εἰς τὴν Ἑταιρείαν δι' ἔξοδα διαχειρίσεως	—	—
Ἄρθρον 2		
» 1 Ἔξοδα παρελθόντων ἐτῶν	—	—
Ἔξοδα παρελθουσῶν χρήσεων	8.500.—	1.758.—
Κεφάλαιον Γ'		
Κίνησις Κεφαλαίου		
» 1 Πλεόνασμα μεταφερόμενον εἰς χρῆσιν 1944 . .	336.209.50	—
	<u>347.909.50</u>	<u>1.758.—</u>

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΩΡΕΩΝ, ΚΛΗΡΟ

ΜΕΡΟΣ Β΄
Χρήσις 1944

(*Ισολογισμός εξαγωγής εις Έπομένους*)

*Τὰ ὑπόλοιπα τῶν κάτωθι μερίδων ἀποτελοῦντα τὸ
Ἐνεργητικὸν τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου τὴν 30/11/944.*

1) Κατάθεσις ἐν ὄψει παρὰ τῆς Ἐθνικῆς		
Τραπεζῆ	δρ.	345.468.--
2) Κατάθεσις Κεφαλαίου παρὰ τῆς Ἐθνικῆς		
Τραπεζῆ	»	3.266.—
3) Ὁμολογία Α΄ Ἀν. Δαν. 1922, 6.1/2%, τε- μάχια 4.083	»	328.268.20
	Σύνολον	»
		<u>677.002.20</u>

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

‘Επόμενοι εις ‘Ισολογισμόν ‘Εξαγωγῆς)

*Τὰ ὑπόλοιπα τῶν κάτωθι μερίδων ἀποτελοῦντα τὸ
Παθητικὸν τοῦ Κληροδοτήματος ‘Ιω. Μαρκοπούλου*

1) Δωρεαί, Κληρονομίαι καὶ Κληρο- δοτήματα	δρ.	677.002.20
	Σύνολον »	<u>677.002.20</u>

ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΡΗΣΙΣ 1944

ΠΙΝΑΞ 6^{ος}

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α' ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ —

Β' ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ —

Γ' ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) *Αρχαιολογική Έφημερίς*

Σειρά ετών	Αριθ. τόμων
1937 β'	1
1938	1
Σύνολον	<u>2</u>

2) *Πρακτικά Αρχαιολ. Έταιρείας*

Σειρά ετών	Αριθ. τόμων
1938	1
1939	1
1940	1
Σύνολον	<u>3</u>

3) *Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Έταιρείας*

Αριθμ. άρθρμ.	Έπιγραφὴ Συγγραμματος	Έξαριθ. τόμοι
1	Άποστ. Άρβανιτοπούλου. Γραπταὶ Στῆλαι Δημητριάδος — Παγασῶν 1928	<u>3</u>
	Σύνολον . . .	<u>3</u>

Άθήναι τῆ 30/11/44

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

(1837 - 1944)

	<i>Δοκίμια</i>
1. Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς 1837-1938 (ΑΕ 1-77: πβ. πινάκιον παρὰ Β. Λεονάρδου), Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος λεύκωμα, σ.1-3). Σχῆμα 4ον.	
(Περίοδος Α΄) : τόμος 1-16 (1837-1860).	
1-7 (1837-1843): τεύχη α΄-ιβ΄, ιγ΄ (καὶ ιδ΄), ιε΄ (τεύχος ιϛ΄ ἴδιον δὲν ἐξεδόθη), ιζ΄-κθ΄ 8-16 (1852-1860): τεύχη λ΄-νε΄ πωλοῦνται τάδε τὰ τεύχη: α΄, β΄, γ΄, δ΄ ἕκαστον τεύχος	4.500
Περίοδος Β΄ : τόμος 17-21 (1862-1874).	
17 (1862): τεύχη α΄-ιβ΄ (τὰ τεύχη θ΄-ιβ΄ ἐξεδόθησαν τῷ 1863): ἕκαστον τεύχος	4.500
18-21 (1869): τεύχος ιγ΄ 19 (1870): τεύχος ιδ΄ 20 (1872): τεύχη ιε΄ καὶ ιϛ΄ (τὸ ιϛ΄ ἐξεδόθη τῷ 1873) 21 (1874): τεύχος ιζ΄ ἕκαστον τεύχος . . .	4.500
Περίοδος Γ΄ : τόμος 22-62 (1883-1923).	
22-62 (1883-1923): εἰς τόμος κατ' ἔτος, ἐκ τεσσάρων τευχῶν συγκείμενος: ἕκαστος τόμος	100.000
Περίοδος Δ΄ : τόμος 63 κέ. (1924 κέ.).	
63-75 (1924-1936): 1924, 1925-1926 (εἰς ἓνα τόμον), 1927-1928 (εἰς ἓνα τόμον), 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934-1935 (εἰς ἓνα τόμον), 1936, εἰς τόμος κατ' ἔτος: ἕκαστος τόμος	100.000
76 (1937): πανηγυρικὸς τόμος τῆς ἑκατονταετηρίδος εἰς δύο μέρη ἕκαστον εἴκοσι περίπου τυπογραφικῶν φύλλον' ἕκαστον μέρος	200.000
77 (1938)	100.000
2. <i>Ἐυρετήριο τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τῆς τρίτης περιόδου ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Δαμπροπούλου</i> : τόμος 1ος: 1883-1887. Σχῆμα 4ον, σελίδες η΄ + στήλαι 550. 1902	8.000
3. <i>Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας</i> 1837-1941 (ΠΑΕ 1-96: πβ. πινάκιον ἐν ΠΑΕ 1921, σ. 77-79).	
(Περίοδος Α΄) : τόμος 1-13 (1837-1848 9).	
1-3 (1837, 1837/8, 1838/9): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν (τῆς Α΄—Γ΄ συνεδριάσεως) τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. (Ἐκδοσις 1η). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 93. 1840. (Δὲν πωλεῖται).	—
4 (1839/40): Πρακτικὰ τῆς Δ΄ συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Ἐκδοσις 1η). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 77. 1840. (Δὲν πωλεῖται).	—
5 (1840/1) Πρακτικὰ τῆς Ε΄ Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Ἐκδοσις 1η). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 87. 1841. (Δὲν πωλεῖται).	—
6 (1841/2): Πρακτικὰ τῆς Ζ΄ (γράφει: Φ) Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Ἐκδοσις 1η). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 31. 1842. (Δὲν πωλεῖται).	—

	<i>Δραχμαὶ</i>
7-11 (1842/3-1846/7): Δὲν ἐξετυπώθησαν ἰδιαίτερος.	—
1-11 (1837-1846/7): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν (τῆς Α'—ΙΑ' Γενικῆς συνεδριάσεως) τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. (Ἐκδοσις 2α). Ἑλληνιστί καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 8ον, σελίδες 325, πίναξ 1. 1846 (1847). (Δὲν πωλεῖται)	—
12 (1847/8): Πρακτικά τῆς ΙΒ' Γενικῆς συνεδρίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστί καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 8ον, σελίδες 31. 1848 (Δὲν πωλεῖται)	—
13 (1848/9): Πρακτικά τῆς ΙΓ' Γενικῆς συνεδρίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστί καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 8ον, σελίδες 37. 1849 (Δὲν πωλεῖται)	—
(Περίοδος Β'): τόμος 14-25 (1858/9-1869/70).	
14 (1858/9): Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Σχῆμα 8ον, σελίδες α' + 43. 1859 (Δὲν πωλεῖται)	—
15-25 (1859/60-1869/70): Γενικαὶ συνελεύσεις τῶν ἑταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας, 1859/60, 1860/1, 1861/2, 1862/3 (ἐξεδόθη τῷ 1864), 1863/4, (δὲν πωλεῖται), 1864/5 (δὲν πωλεῖται), 1865/6, 1866/7 (δὲν πωλεῖται), 1867/8, 1868/9, 1869/70. Σχῆμα 8ον· ἕκαστον τεύχος	4.500
(Περίοδος Γ'): τόμος 26 κέ. (1870/1 κέ.).	
26-74 (1870/1-1919): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1870/1 (δὲν πωλεῖται), 1871/2, 1872/3, 1873/4, 1874/5, 1876, 1877 κέ.—1902, 1903 κέ.—1909 (δὲν πωλοῦνται), 1907 κέ.—1915, 1916—1919 (εἰς ἓνα τόμον). Σχῆμα 8ον· ἕκαστος τόμος	8.000
75-96 (1920-1944): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1920, 1921, 1922-1924 (εἰς ἓνα τόμον), 1925-1926 (εἰς ἓνα τόμον), 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941-1944. Σχῆμα 8ον· ἕκαστος τόμος	8.000
3Α. Ὁργανισμὸς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεύχος 1ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 16. 1848. (Τεύχος 2ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 8. 1876. (Τεύχος 3ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1894. (Τεύχος 4ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1896. (Τεύχος 5ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1899. (Τεύχος 6ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 41. 1912. (Δὲν πωλοῦνται)	—
4. Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Φυλλάδιον 1ον: 1851 (σελίδες 12, πίνακες 15· δὲν πωλεῖται), 2ον: 1852 (σελίδες ια' + 22 + 5, πίνακες 8), 3ον: 1855 (σελίδες 60, πίνακες 4). Σχῆμα 4ον· τὸ φυλλάδιον ἐκάτερον	5.000
5. Πρακτικά τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιτροπείας ἢ ἀναγραφὴ τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τοῦ Ἐρεχθείου, γενομένη κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Σχῆμα 4ον, σελίδες 21, πίνακες 8. 1853. (Δὲν πωλεῖται)	—
6. Ἐπιγραφαὶ Ἑλληνικαί, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτοι. Φυλλάδιον α' (ἄλλο δὲν ἐξεδόθη). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + 34, πίνακες 9. 1860	5.000
6Α. Ὁ περὶ ἀρχαιοτήτων νόμος καὶ αἱ σχετικαὶ πρὸς αὐτὸν ἐγκύκλιοι ὑπουργικαὶ καὶ ἄλλα τινά, ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας πρὸς χρῆσιν τῶν κατὰ τὸ Βασιλεῖον ἀρχῶν καὶ αὐτῶν τῶν πολιτῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 43. 1872. (Δὲν πωλεῖται)	—

	<i>Δραγμαὶ</i>
7. <i>Εὐθύμιος Καστόρης</i> : Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ιδρύσεως αὐτῆς τῷ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευτῶντος. Σχῆμα 8ον, σελίδες F' + 130. 1879	4.500
7A. Κατάλογος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεύχος 1ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 124, 1887. (Τεύχος 2ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 126. 1906. (Δὲν πωλοῦνται)	—
8. <i>H. G. Lolling</i> : Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ μουσείου τόμος 1ος: Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, τεῦχος α': Ἀρχαῖκα ἀναθηματικά ἐπιγραφαί. Σχῆμα 4ον, σελίδες η' + στήλαι 152 + η', πίναξ 1. 1899	18.000
9. <i>Π. Καββαδίας</i> : Τὸ ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 304, εἰκόνες 9, πίνακες 10, ὧν εἷς τοπογραφικός. 1900. (Δὲν πωλεῖται)	—
10. <i>Π. Καββαδίας</i> : Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ιδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900. Σχῆμα 8ον, σελίδες 115. 1900	4.500
10A. <i>Βαλέριος Στάης</i> : Τὰ εὐρήματα τοῦ ναγαίου τῶν Ἀντικυθήρων (=ΔΕ 1902, στήλη 145-173/4), εἰκόνες 21, πίνακες 8 (παρένθετοι) + 11	7.500
11. <i>Comptes rendus du Congrès international d'archéologie, 1ère session: Athènes 1905</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 400, μετ' εἰκόνων. 1905	9.000
12. <i>Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος</i> : τόμος 1ος: Γλυπτὰ ἐκ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως (συντάκται: <i>Καββαδίας, Καστριώτης, Κουρουνιώτης, Lechat, Λεονάρδος, Schrader, Schroeder, Στάης, Σωτηριάδης, Wolfers</i>). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + στήλαι 118, πίνακες 36 (ἀρ. 1-33). 1906	40.000
13. <i>P. Cavvadias + G. Kawerau</i> : Die Ausgrabung der Akropolis vom Jahre 1885 bis zum Jahre 1890. — <i>Π. Καββαδίας + Γ. Καβερᾶν</i> : Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890. Ἑλληνιστὶ καὶ γερμανιστὶ. Σχῆμα φύλλον, στήλαι 150 + σελίδες 2, εἰκόνες 14, πίνακες 13. 1906/7	100.000
14. <i>Χρῆστος Τσουντας</i> : Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηγίου καὶ Σέσκλου. Σχῆμα 4ον, στήλαι ιϛ' + 432, εἰκόνες 312, πίνακες 47. 1908	100.000
15. <i>Γεώργιος Α. Παπαβασιλείου</i> : Περὶ τῶν ἐν Ἐββοίῃ ἀρχαίων τάφων μετὰ παρατηρήματος Ἐββοϊκῶν ἐπιγραφῶν. Σχῆμα 4ον, στήλαι β' + 108, εἰκόνες 53, πίνακες 21. 1910	30.000
16. <i>Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης</i> : Κατάλογος τοῦ μουσείου Λυκοσούρας. Σχῆμα 8ον, σελίδες 72, εἰκόνες 74. 1911	10.000
16A. <i>Βασίλειος Λεονάρδος</i> : Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος ἀναγραφὴ. Σχῆμα 4ον, σελίδες 4. 1912. (Δὲν πωλεῖται)	—
16B. <i>Βασίλειος Λεονάρδος</i> : Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος λεύκωμα. Σχῆμα 4ον, σελίδες 8. 1912. (Δὲν πωλεῖται)	—
17. <i>Γεώργιος Π. Οἰκονόμος</i> : Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας: τεῦχος 1ον. Σχῆμα 4ον, σελίδες 40, εἰκόνες 29. 1915	15.000
18. <i>Γεώργιος Κ. Γαρδίκας</i> : Μελετήματα ἀρχαιολογικά. Σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1915	1.500
19. <i>Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλος</i> : Τοπογραφία τῶν Δελφῶν: τεῦχος 1ον. Σχῆμα 8ον, σελίδες 113, εἰκόνες (παρένθετοι) 11, πίνακες 3. 1912-1917	5.000
20. <i>Βαλέριος Στάης</i> : Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς. Σχῆμα 8ον, σελίδες 55, εἰκόνες 14, πίνακες 5. 1920	5.000

	Αραγμαὶ
21. Georgios P. Oikonomos : <i>De profusionum receptaculis sepulchralibus inde ab antiquissimis temporibus usque ad nostram fere aetatem usitatis</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 63, εἰκόνες 17. 1921	6.000
22. Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος : Ὁ ἀποτυμπανισμός, συμβολὴ ἀρχαιολογικὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τὴν λαογραφίαν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 144, εἰκόνες 21, ὦν 7 παρένθετοι. 1923	10.000
23. Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλος : <i>Γραφαὶ σήλαι Δημητριάδος—Παγαῶν</i> . Σχῆμα 2ον, σελίδες 179, εἰκόνες 203, πίνακες παρένθετοι 7, πίνακες ἐν τέλει ἔγχρωμοι 10. 1928	150.000
24. Γεώργιος Ε. Μυλωνᾶς : <i>Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 174, εἰκόνες 86, πίνακες 2, γεωγραφικοὶ χάρται 3. 1928	25.000
25. Ἰωάννης Γ. Γεννάδιος : Ὁ Λόρδος Ἐλγιν καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἀνά τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἀθήνας ἰδίως ἀρχαιολογήσαντες ἐπιδρομεῖς 1440-1837. Σχῆμα 8ον, σελίδες κF'+ 257, πίνακες 5. 1930	25.000
26. Ἰωσήφ Χατζιδάκης : <i>Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Κρήτῃ</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 74. 1931	6.000
26 A. Γεώργιος Σωτηρίδης : <i>Χριστιανικαὶ Θῆβαι (= ΑΕ 1929)</i> . Σχῆμα 4ον, σελίδες 256, εἰκόνες 270, πίνακες 5. 1931	100.000
27. (Γεώργιος Π. Οικονόμος) : <i>Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἑκατονταετίαν 1837-1937, ἐν ἀλφαβητικῇ διατάξει</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 104. 1938	10.000

Νέα σειρὰ ἐκδόσεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ὑπὸ τὸν τίτλον:
Ἀρχαῖοι τόποι καὶ Μουσεία τῆς Ἑλλάδος.

1. Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος : <i>Ὁδηγὸς τῶν Λεφῶν</i> . Σχῆμα 16ον, σελίδες 144, εἰκόνες 100, χάρται 3. 1935	25.000
2. Κ. Κουρουνιῶτες : <i>Eleusis. A guide to the excavations and the Museum</i> . Σχῆμα 16ον, σελίδες 127, εἰκόνες 71, χάρτης 1. 1936	25.000

Ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πωλοῦνται καὶ τὰ ἑξῆς συγγράμματα :

1. Βασίλειος Λεονάρδος : <i>Ἡ Ὀλυμπία</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 352, πίνακες 2. 1901	25.000
--	--------

Αἱ ἀνωτέρω τιμαὶ τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας ἰσχύουσι διὰ τὴν πώλησιν αὐτῶν ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτῆς (Λεωφόρος Πανεπιστημίου 22): περὶ τῆς ἐκτὸς τοῦ μεγάρου τῆς Ἑταιρείας ἀποστολῆς τῶν ἀγοραζομένων παρακαλοῦνται νὰ φροντίζωσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Ἐξεδόθη ὁ παρὼν (96ος) τόμος τῇ 25ῃ Δεκεμβρίου 1947.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ", ΑΘΗΝΑΙ - ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 13

ΜΕΤΑΛΛΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ: ΕΥΑΓΓ. ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΘΗΝΑΙ - ΑΓ. ΜΑΡΚΟΥ 14